

zgłaszający	Nr uwagi	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko IZ
1 Spółdzielnia Mieszkaniowa „GRYF” w Dębnie	1	Rozszerzenie : - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów . Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.
1 Spółdzielnia Mieszkaniowa „GRYF” w Dębnie	2	1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie 50% 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków . Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace w budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet .
2 Koszalińska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przylesie”	3	1. Rozszerzenie:- grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe- wykorzystane technologie inne niż niskoemisyjne poza OZE2. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie 50%3. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów . Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia

					<p>zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
2	Koszalińska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przylesie”	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie 50% 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace w budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
2	Koszalińska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przylesie”	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie grupy docelowej o spółdzielnie mieszkaniowe 2. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% 3. W części dotyczącej typów projektu pkt.2 doprecyzować, że wsparcie uzyskają inwestycje związane z demontażem i utylizacją wyrobów azbestowych z budynków wielorodzinnych. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe w Polsce posiadają w zarządzanych budynkach znaczną ilość materiałów azbestowych. Budynki mieszkalne zawierające ten materiał znajdują się często wewnątrz osiedli mieszkaniowych o bardzo intensywnej zabudowie mieszkaniowej co komplikuje demontaż oraz bezpieczne unieszkodliwienie wyrobów azbestowych podrażając koszty inwestycji. Dofinansowanie bezzwrotne w większym stopniu zachęca do podejmowania modernizacji a tym samym przyspiesza proces likwidacji wyrobów azbestowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Demontaż w chwili obecnej nie stanowi przedmiotu zainteresowania PI 6.1 Spółdzielnie mieszkaniowe nie zajmują się utylizacją odpadów niebezpiecznych. Poziom dofinansowania w chwili obecnej nie jest przesądzony. Zakłada się dofinansowanie na poziomie maksymalnym (85%). Nie jest rozstrzygnięte czy w PI 6.12 będą zastosowane instrumenty finansowe, czy dotacje.</p>
3	Ewelina Chlebowska	6	<p>Uwaga do zapisu: „W związku z powyższym dla regionu coraz ważniejszą rolę zaczyna odgrywać stabilność dostaw energii, co może być osiągnięte poprzez rozwój rozproszonych źródeł energii w oparciu przede wszystkim o biomasę, biogaz i energię słoneczną.”</p> <p>W powyższym zapisie energetyka z wiatru została zdyskryminowana. Sugerowanie do objęcia wsparciem „przede wszystkim” wybranych rodzajów OZE z pominięciem wiatru nie jest zgodne z ogólną koncepcją postulatów Europa 2020. Zwłaszcza, że pominięcie energii z wiatru w województwie, gdzie są do tego rodzaju OZE najlepsze warunki w kraju kłóci się z logiką. Jako polski producent mikroinstalacji turbin wiatrowych zwracam się z postulatem uzupełnienia zapisu i proponuję jego nowe brzmienie: „w oparciu przede wszystkim o energię z wiatru, biomasę, biogaz i energię słoneczną.”</p>	<p>Niezgodność zapisu z wytycznymi zawartymi w projekcie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju „Program infrastruktura i środowisko 2014-2020” Warszawa, 31 grudnia 2013r., w którym jest napisane, że: „Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych cechują istotne uwarunkowania terytorialne, obiektywną przesłanką jest istnienie odpowiednich zasobów i warunków naturalnych.” (str. 6) oraz „Zgodnie z zapisami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030 dla rozwoju energetyki wiatrowej najlepsze obszary występują w północnej części Polski(...)”. (str.32)</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Sformułowanie "przede wszystkim" nie zamyka definitywnie drogi wspieraniu energii z wiatru. RPO nie jest dokumentem strategicznym, ale raczej planem wydatkowania środków UE. Przeważającym modelem pozyskiwania energii z wiatru w naszym województwie są stosunkowo duże farmy wiatrowe. Jak wynika z ustalonej na poziomie krajowym Linii demarkacyjnej elektrownie/jednostki o mocy powyżej 10 MWe będą wspierane z poziomu krajowego (POLiŚ).</p>

4	Fundacja Czas Dialogu	7	PROJEKT ŚWIETLIKI. Projekt wymagałby osobnego potraktowania w ramach działania systemowego wspartego później dodatkowymi projektami o które aplikowałyby Centrum Programowe Świetlików, jak i Świetliki poszczególnych gminach.	Przesyłam w załączeniu.	Uwaga częściowo uwzględniona. Założenia dokumentów programowych regulujących wdrażanie funduszy europejskich w nowej perspektywie finansowej nie pozwalają na realizację projektów, które obejmowałyby kilka priorytetów inwestycyjnych. W związku z powyższym nie jest możliwe realizowanie dużych projektów systemowych takich jak zaproponowane Świetliki. Ponadto należy zauważyć, że Komisja Europejska kwestionuje wykorzystywanie trybu pozakonkursowego wyboru projektów ze względu na brak konkurencyjności. Tym niemniej istnieje możliwość realizacji znacznej części usług przewidzianych w Świetlikach w ramach PI 9.7 i w tym zakresie RPO WZ zostało przeredagowane. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba uruchomienia Świetlika na danym obszarze, a przewidziane wsparcie będzie zgodne z typami projektów w PI 9.7, nic nie stoi na przeszkodzie żeby taka inicjatywa uzyskała dofinansowanie. Ponadto IZ RPO planuje włączenie PI 9.7 do kontraktów samorządowych – narzędzia planowania i realizacji zintegrowanych przedsięwzięć istotnych dla rozwoju danego obszaru, co ułatwi gminom pozyskanie środków na tego typu projekty.
4	Fundacja Czas Dialogu	8	PROJEKT ŚWIETLIKI Przesyłam w załączeniu. Niezbędne jest podjęcie działań mających na celu stworzenie warunków do powrotu na rynek pracy przez osoby wychowujące dzieci. W tym celu, w kontekście wychowania przedszkolnego, bardzo istotne staje się zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług opieki nad dziećmi oraz stworzenia systemu popołudniowych zajęć dodatkowych, w tym w szczególności na terenach wiejskich.	Wielofunkcyjne świetlice ŚWIETLIKI na terenach wiejskich, jako jeden z elementów godzenia ról zawodowych i domowych ułatwiających wchodzenie na rynek pracy. Świetliki umożliwiają dostosowanie godzin pracy do przyjazdów gimbusów – zapewniają przez to opiekę/zajęcia dla dzieci również po powrocie ze szkoły – pozwalają na pracę w elastycznych godzinach, zmianową. Są też propozycją dla osób w różnym wieku – poprzez kursy, szkolenia, warsztaty rozwoju osobistego.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie inwestycyjne z EFRR możliwe jest w powiązaniu z działaniami realizowanymi z EFS na poziomie regionalnym w ramach PI 10.1 i 10.3 - jako element uzupełniający interwencję EFS prowadzący do osiągnięcia celów wynikających z CT 10. Zdaniem IZ RPO idea funkcjonowania Świetlików zasługuje na wsparcie, jednakże działania realizowane w takich świetlicach nie wpisują się w zakres ww. priorytetu. Niemniej jednak, świetlice na terenach wiejskich, jako obiekty pełniące funkcje kulturalne, mogą uzyskać wsparcie w ramach Poddziałania 6.8.2 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.
4	Fundacja Czas Dialogu	9	PROJEKT ŚWIETLIKI Przesyłam w załączeniu. Kompleksowa realizacja działań na podstawie planów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru.	Projekt ŚWIETLIKI w pełni realizuje zamysł wprowadzając rewitalizację społeczną i gospodarczą, w szczególności na obszary wiejskie o znacznym stopniu nasilenia negatywnych zjawisk społecznych wynikających z bezrobocia, braku perspektyw, przedsiębiorczości etc.	Uwaga przyjęta do wiadomości.
4	Fundacja Czas Dialogu	10	PROJEKT ŚWIETLIKI Przesyłam w załączeniu.	Należy pomyśleć o stopniowym przekazywaniu prowadzenia wiejskich ŚWIETLIKÓW podmiotom ekonomii społecznej, które będą w stanie stworzyć komplementarną usługę odpowiadającą potrzebom lokalnej społeczności. Podmioty ekonomii społecznej odnajdą się też w otoczeniu gospodarczym Świetlików poprzez realizację usług wynikających z Bonów Świetlikowych oraz świadcząc dodatkowe usługi odpłatne. Same Świetliki pełnią rolę inkubatorów takiej przedsiębiorczości, centrów promocji i aktywizacji.	Uwaga nieuwzględniona. Należy mieć na uwadze, że organami prowadzącymi świetlice są najczęściej gminy, do których to podstawowych celów należy wykonywanie zadań (zleconych bądź własnych), które służą zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty mieszkańców. W przypadku gdy projekt Świetlików uzyska dofinansowanie, kontynuacja i zapewnienie trwałości (wychodząc poza definicyjną trwałość projektu współfinansowanego w ramach środków unijnych) należy do zadań gminy.

4	Fundacja Czas Dialogu	11	PROJEKT ŚWIETLIKI przesyłam w załączeniu.	Otoczenie Świetlików to nowe miejsca pracy osób dla osób prowadzących Świetlik, osób/spółdzielni wspomagających dodatkowymi działaniami, warsztatami etc. Jest to propozycja dla osób w każdym wieku, rodziców powracających na rynek pracy, osób podejmujących pierwszą pracę. Jest to propozycja wykorzystująca umiejętności (np. prowadzenie warsztatów kulinarnych, fotograficznych, DJ etc) i wiedzę (psychoterapeuci, animatorzy społeczni, trenerzy, psychologowie...). Osoby te, które dysponując siecią 300-500 Świetlików będą miały możliwość prowadzenia własnej firmy i sprzedaży swoich usług poprzez Bony lub w formie odpłatnych zajęć.	Uwaga częściowo uwzględniona. W tym PI przewidziane jest wsparcie dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. Jeśli osoba planująca rozpoczęcie działalności będzie chciała w jej ramach świadczyć usługi dla Świetlików IZ nie widzi przeszkód. Należy zaznaczyć, że wsparcie będzie w większości kierowane w formie pożyczek, a jego uzyskanie będzie musiało być poparte dobrym biznesplanem.
4	Fundacja Czas Dialogu	12	PROJEKT ŚWIETLIKI przesyłam w załączeniu.	TU: przekwalifikowanie nauczycieli – problemem jest ograniczenie tego pkt wyłącznie do MPŚ, zaś przekwalifikowanie dotyczyłoby szkół.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 w sprawie EFS oraz założeniami Umowy Partnerskiej PI 8.9 jest skierowany do sektora MŚP. Jednak nabycie kwalifikacji potrzebnych do prowadzenia świetlicy możliwe będzie w PI 10.3 jeśli wybór konkretnych działań poprzedzony zostanie wnikliwą analizą potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy powinno wynikać, że proponowane kursy stanowią element uzupełniający do działań podejmowanych w zakresie funkcjonowania Świetlików w ramach PI 9.7 i w takiej sytuacji jego realizacja będzie zasadna.
4	Fundacja Czas Dialogu	13	PROJEKT ŚWIETLIKI przesyłam w załączeniu. Cel szczegółowy 3: Wsparcie usług w zakresie równouprawnienia oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego na rzecz wzrostu poziomu zatrudnienia.	Świetliki jako element do wykorzystania; świetlice wiejskie z zsynchronizowanym czasem funkcjonowania dostosowanym do rozkładu jazdy gimbusów dają możliwość wydłużenia zorganizowanej opieki nad dziećmi w wieku szkolnym i umożliwiają powrót na rynek pracy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Założenia dokumentów programowych regulujących wdrażanie funduszy europejskich w nowej perspektywie finansowej nie pozwalają na realizację projektów, które obejmowałyby kilka priorytetów inwestycyjnych. W związku z powyższym nie jest możliwe realizowanie dużych projektów systemowych takich jak zaproponowane Świetliki. Ponadto należy zauważyć, że Komisja Europejska kwestionuje wykorzystywanie trybu pozakonkursowego wyboru projektów ze względu na brak konkurencyjności. Tym niemniej istnieje możliwość realizacji znacznej części usług przewidzianych w Świetlikach w ramach PI 9.7 i w tym zakresie RPO WZ zostało preredagowane. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba uruchomienia Świetlika na danym obszarze, a przewidziane wsparcie będzie zgodne z typami projektów w PI 9.7, nic nie stoi na przeszkodzie żeby taka inicjatywa uzyskała dofinansowanie. Ponadto IZ RPO planuje włączenie PI 9.7 do kontraktów samorządowych – narzędzia planowania i realizacji zintegrowanych przedsięwzięć istotnych dla rozwoju danego obszaru, co ułatwi gminom pozyskanie środków na tego typu projekty.
4	Fundacja Czas Dialogu	14	PROJEKT ŚWIETLIKI przesyłam w załączeniu.	ŚWIETLIKI; kursy przekwalifikujące dla nauczycieli (300.-500. osób), kursy na animatorów życia lokalnego etc. Kursy i projekty dla bezpośrednich beneficjentów – mieszkanek i mieszkańców obszarów wiejskich. Świetliki spełniają rolę centrów edukacji pozaformalnej dla dorosłych, promujących aktywność zawodową i prowadzące poprzez cykliczne spotkania z ekspertami doradztwo zawodowe.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy określające poszczególne profile wsparcia znajdują się na poziomie Uszczegółowienia programu bądź Dokumentacji konkursowej. Ponadto, intencją IZ nie jest realizacja w ramach PI 10.3 szkoleń czy kursów dedykowanych nieokreślonej liczbowo bądź rodzajowo grupy odbiorców, tylko powinny być to działania nakierowane na rzeczywisty i konkretny popyt. Jeśli zatem, wybór konkretnych działań poprzedzony zostanie wnikliwą analizą potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy powinno wynikać, że proponowane kursy stanowią element uzupełniający do działań podejmowanych w zakresie funkcjonowania Świetlików w ramach PI 9.7 i w takiej sytuacji jego realizacja będzie zasadna.

5	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bałtyk” w Darłowie	15	<p>Rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe. - wykorzystane technologie <p>Inne niskoemisyjne poza OZE.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
5	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bałtyk” w Darłowie	16	<p>1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
6	WOLIŃSKI PARK NARODOWY	17	<p>W priorytecie inw. 6.4 nie ujęto parków narodowych jako potencjalnych beneficjentów.</p>	<p>Zadania parków narodowych realizowane są przede wszystkim na poziomie lokalnym i regionalnym. Są to z reguły przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej, rekreacji, turystyki, kultury, ochrony przyrody. Są one w pierwszym rzędzie kierowane do miejscowych społeczności buduje wizerunek i relacje parków narodowych w miejscu ich funkcjonowania. Działania te integrują miejscowe społeczności na płaszczyźnie wyżej wymienionych obszarów aktywności. Projekty realizowane w parkach narodowych również ze względu na ich szeroki ponad lokalny i regionalny zasięg wpływają na wzrost konkurencyjności regionów a także na wizerunek i prestiż miejscowych samorządów.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Obecna Linia demarkacyjna dzieląca podział wsparcia na źródła krajowe i regionalne wskazuje, że Parki Narodowe będą wspierane z poziomu krajowego (prawdopodobnie POIiŚ).</p>

7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	18	Do grupy potrzeb związanych z rozwojem, przyjaznej dla środowiska, infrastruktury transportowej na poziomie regionalnym dodać koniecznie jeszcze dwa tirety w brzmieniu: „ – budowa, rehabilitacja, modernizacja regionalnej i lokalnej infrastruktury kolejowej poza siecią TEN-T, mającej znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie”, „- budowa, modernizacja, rehabilitacja kolejowej infrastruktury dworcowej i przystanków kolejowych poza siecią TEN-T, z uwzględnieniem potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się”.	Wymagana korekta.	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Sekcja 1 opisuje główne cele i nie powinna powielać zapisów szczegółowych zawartych w opisach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Wskazane w tym miejscu typy projektów zostały uwzględnione i będą możliwe do realizacji.
7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	19	Uzupełnić treść głównego kryterium wyboru operacji, rozszerzając informację o potrzebie łączenia systemu drogowego z innymi rodzajami transportu poprzez wstawienie do zapisu (w nawiasie) pozostałych gałęzi transportu obok rowerowego, tj.: „transportu lotniczego, kolejowego i wodnego”.	Wymagana korekta.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.
7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	20	W tekście opisującym Cel szczegółowy 3, proponujemy zmodyfikowanie pierwszego akapitu wraz z korektą literową wyrazu „zainteresowani”, wprowadzając następujące jego brzmienie: „W województwie po okresie ograniczania przewozów kolejowych, znów notowany jest wzrost zainteresowania pasażerów i przewoźników towarowych tym środkiem transportu. Doświadczenia perspektywy 2007-2013 pokazują dobre efekty realizowanych na terenie województwa kolejowych inwestycji infrastrukturalnych, a także ponownego uruchomienia przewozów na części linii kolejowych oraz wiązania kolei z innymi środkami transportu. Niedostateczny stan techniczny wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego to jedno z istotnych barier rozwojowych województwa. Taka sytuacja ma m.in. niekorzystny wpływ na mobilność mieszkańców regionu, możliwości rozwoju poszczególnych jego obszarów, środowisko. Dla poprawy tej sytuacji konieczne jest wsparcie dalszej modernizacji i rehabilitacji regionalnej liniowej infrastruktury kolejowej, a także istniejącej infrastruktury dworcowej z uwzględnieniem potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Kolejnym obszarem jest zakup i modernizacja taboru...”	Wymagana korekta.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.

7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	21	<p>W odniesieniu do wskazanych typów projektów:</p> <p>1. Przebudowa, modernizacja i rewitalizacja regionalnych linii kolejowych wraz z infrastrukturą dworcową.</p> <p>Proponuje się zmienić na:</p> <p>1. Budowa, przebudowa, modernizacja i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych oraz infrastruktury dworcowej.</p>	<p>Propozycja zmiany wynika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z potrzeby zachowania spójności z nazwą osi priorytetowej; - ponieważ we wskaźnikach rezultatu (tabela 5) przewiduje się budowę nowych linii kolejowych, zatem w opisie przedsięwzięć przewidzianych do finansowania należy ten fakt zasygnalizować; - tytuł sugeruje, że projekty dotyczące linii kolejowych są wspólne z projektami dworców. Należy te projekty rozgraniczyć, ponieważ inwestycje liniowe są prowadzone przez spółkę PKP PLK S.A. natomiast dworcowe przez spółkę PKP S.A., są to dwa odrębne podmioty realizujące inwestycje zgodnie z własnym zakresem działalności. 	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.</p>
7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	22	<p>W zamieszczonym opisie proponuje się zamienić „prędkości podróży” na „prędkości pociągów”.</p>	<p>Wymagana korekta.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>
7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	23	<p>Proponujemy zmienić opis typów projektów wyszczególnionych w pkt.1, jak również konsekwentnie do tytułu PI 7.4. używać wyrażenia „rehabilitacja”, a nie „rewitalizacja”.</p> <p>Do punktu 1. Proponujemy dodać jeszcze jedną informację w brzmieniu: „Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu kolejowego i ruchu drogowego oraz jego płynności, konieczna jest budowa dwupoziomowych skrzyżowań głównych dróg z liniami kolejowymi. Na skrzyżowaniach mniej uczęszczanych szlaków kolejowych z drogami o mniejszym natężeniu ruchu, pilne są działania modernizacyjne w obrębie przejazdów kolejowych oraz ich wyposażenie w nowoczesne urządzenia sygnalizacyjne.”</p>	<p>Wymiana podkładów nie jest modernizacją, proponujemy również nie wyszczególniać konkretnych prac torowych takich jak wymiana podkładów lub korekta łuków. Zakres prac torowych jest zazwyczaj znacznie szerszy. Proponujemy konsekwentnie do tytułu PI 7.4. używać wyrażenia „rehabilitacja”, a nie „rewitalizacja”.</p> <p>Ze względu na zamieszczoną skrótową definicję rewitalizacji (rehabilitacji), proponujemy konsekwentnie również skrótowo zdefiniować modernizację linii.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.</p>
7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	24	<p>Grupy docelowe: proponuje się uzupełnić zapis: „oraz mieszkańcy województw ościennych”</p>	<p>Ze względu na liniowy charakter projektów dotyczących infrastruktury kolejowej, które terytorialnie są powiązane z innymi województwami, grupą docelową będą również mieszkańcy obszarów sąsiadujących z województwem.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.</p>
7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	25	<p>Należy rozszerzyć na stronie 115 katalog beneficjentów o: zarządców infrastruktury kolejowej.</p>	<p>Potrzeba ta wynika z faktu ujęcia w programie inwestycji dot. linii kolejowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. PI 4.2 nastawiony jest na wsparcie przedsiębiorstw sektora MSP, zarządca infrastruktury kolejowej jest przedsiębiorstwem dużym.</p>
7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	26	<p>Proponuje się zmianę zapisu: „Nie planuje się realizacji dużych projektów” na: „Duże projekty mogą wystąpić w przypadku przedsięwzięć dot. infrastruktury kolejowej.”</p>	<p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury kolejowej, gdzie modernizacja dotyczy wielu km linii, a koszt modernizacji może dochodzić do wartości progowych dużych projektów, warunek taki może być przeszkodą do aplikowania o środki w ramach Programu RPO.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.</p>

7	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	27	Brak informacji o pracach nad rankingiem projektów w zakresie rehabilitacji i modernizacji linii kolejowych przewidzianych do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020	<p>Jak wskazano w zapisach sekcji 9.1, celem planu transportowego jest rozwój systemu transportowego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Podstawę takiego rozwoju powinien stanowić transport kolejowy. Ogólne informacje w zakresie zasad przyjętych przy tworzeniu planu transportowego nie wskazują jaką rolę będzie w systemie spełniać transport kolejowy. Posumowanie zapisów sekcji odwołuje się tylko do informacji o pracach w zakresie planowania inwestycji drogowych bez odniesienia się do planowania prac w zakresie inwestycji kolejowych.</p>	Sekcja dotycząca warunkowości ex-ante oraz ich spełnienia jest zgodna z zapisami Umowy Partnerstwa (warunkowość nakładana jest na cały kraj).
8	Stowarzyszenie Hospicjum Królowej Apostołów w Policach	28	<p>Niniejszym, ponownie zgłaszamy uwagę - postulat o konieczności wprowadzenia zmian w IX OP - INFRASTRUKTURA PUBLICZNA : ...” Wnosimy by w opisie celów szczegółowych, w części cel szczegółowy 1 zdanie piąte zaczynające się od wyrazów: Zmiany demograficzne otrzymało następującą treść: „Zmiany demograficzne zachodzące w województwie wymagają dostosowania infrastruktury z zakresu świadczeń ochrony zdrowia do potrzeb w tym zakresie, zwłaszcza w obszarze długoterminowej opieki stacjonarnej i domowej także paliatywno - hospicyjnej , oraz rehabilitacji leczniczej.Ponadto: po zdaniu „ Dotyczy to zwłaszcza głównych zdiagnozowanych na terenie regionu schorzeń stanowiących przyczynę umieralności tj. chorób układu krążenia oraz nowotworów” prosimy o dopisanie następnego zdania o treści: „Wsparcia wymaga także rozwój infrastruktury w obszarze budowy i rozwoju domów hospicyjnych , w tym ich wyposażenie, oraz innych ośrodków świadczących opiekę paliatywną. „</p>	<p>Zachorowalność na choroby nowotworowe systematycznie wzrasta, a co za tym idzie umieralność również. Wiąże się to niestety z postępującą liczbą chorych, których mimo rozwoju medycyny, wyleczyć się nie udaje i którym , w tym terminalnym stadium choroby można i należy pomóc by mogli przynajmniej dożyć do końca swoich dni w przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka, bez cierpienia w bólu i samotności.Program „ Kierunki rozwoju onkologii województwa zachodniopomorskiego na lata 2010-2015” wskazuje między innymi dążenie do zapewnienia wskaźnika 7-10 łóżek opieki hospicyjnej na 100 tys. mieszkańców. Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w roku 2012 wynosiła 1 721 409. Liczba łóżek powinna się kształtować 120,5-170,14 . Obecnie w województwie jest 50 łóżek. Jeżeli popatrzymy na zjawisko w obszarze metropolitalnym województwa zachodniopomorskiego gdzie liczba mieszkańców wynosi 673 900 osób ,potrzeba 47-67 łóżek a jest 25 łóżek. Nagłącym problemem jest więc tworzenie nowych łóżek stacjonarnych. Zważywszy na to, że nowy RPO zakłada rozwój infrastruktury zdrowotnej w połączeniu z programami profilaktycznymi, uważamy, że przy dotychczasowym zapisie może być poważny problem z aplikowaniem funduszy na cele zwiane z infrastrukturą opieki hospicyjnej stacjonarnej . W opiece paliatywnej nie ma bowiem programów profilaktycznych. Podopieczni hospicjów to przecieź osoby w stosunku do których żadnej profilaktyki zastosować nie można, bo z medycznego punktu widzenia nie ma już możliwości by tych chorych wyleczyć. Są to chorzy umierający i cierpiący , którym należy zapewnić ulgę w cierpieniu w tym ostatnim etapie życia. Wobec powyższego argumentacja ,iż „ Uwaga nieuwzględniona .Zapis „zwłaszcza ”oznacza katalog otwarty, w związku z powyższym wskazany typ nie jest wykluczony „, zawarta w uzasadnieniu odrzucenia poprawki, którą wcześniej zgłosiliśmy do RPO 2014-20120, a także wyjaśnienie jakie uzyskaliśmy podczas konsultacji w dniu 09 stycznia br. nie tylko nas nie uspokoiły ale przeciwnie , utwierdziły nas i inne organizacje oraz instytucje udzielające świadczeń hospicyjnych-paliatywnych, w przekonaniu, iż dotychczasowe zapisy RPO dotyczące obszaru infrastruktury publicznej nie tylko nie stanowią katalogu otwartego jeśli idzie o kwestie dot. hospicjów, ale, że wręcz go zamykają.Mimo wszystko pozostajemy w nadziei , że nasze województwo uwzględni tę niezwykle ważną dla mieszkańców kwestię i podobnie jak inne województwa n.p. dolnośląskie wprowadzi zapisy dotyczące infrastruktury hospicjów stacjonarnych i opieki paliatywnej. Hospicja tworzone są najczęściej przez stowarzyszenia i fundacje , opierające się na pracy wolontaryjnej . Nie są więc w stanie zapewnić wystarczających środków na ten cel.</p>	Uwaga uwzględniona. Rozszerzono treść RPO o proponowane zdania.

9	Najda Consulting	29	Brak uwzględnienia w ramach kategorii Beneficjentów: Przedsiębiorców jako podmiotów uprawnionych do aplikowania o środki unijne w ramach priorytetu 3.1.	<p>Taka możliwość została udostępniona przedsiębiorcom podczas analogicznego naboru w ramach poddziałania 1.3.3 Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Schemat B Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej terenów postoczniovych (Szczecin) w ramach RPO WZ na lata 2007-2013.</p> <p>Z takiej możliwości skorzystał Beneficjent - Mars Most Brdowski Sp. z o.o., który jest obecnie w trakcie realizacji projekt pn. „Połączenie mostowo - drogowe w celu skomunikowania terenów inwestycyjnych Gryfia Biznes Park”.</p> <p>Wartość inwestycji wynosi 37 999 550,00 PLN, natomiast kwota dofinansowania: 32 299 617,50 PLN.</p> <p>Dzięki realizacji niniejszego projektu pośrednio na terenach inwestycyjnych znajdzie pracę kilkaset pracowników.</p> <p>Kluczowymi podmiotami , które dostrzegają zmiany rynkowe oraz możliwości rozwoju są właśnie przedsiębiorcy.</p> <p>Dlatego powinni zostać włączeni w poczet przyszłych Beneficjentów priorytetu 3.1.</p>	uwaga uwzględniona
10	Katarzyna Szlagier Doradztwo, Consulting	30		<p>Przepraszam bardzo za formę, ale po wczorajszym spotkaniu w teatrze, chciałabym przestać parę uwag, a nie mam obecnie dostatecznie dużo czasu na umieszczenie odwołań do dokumentu. Poniżej parę ogólnych punktów: 1. Współpraca z zagranicą (szczególnie Niemcy/Berlin), uczelnie, B+R – Szczecin, jako najbliższe Berlinowi polskie miasto nie potrafi wykorzystać swoich walorów. Być może należałoby zastanowić się nad wprowadzeniem zmian już w procesie kształcenia:</p> <p>a. Wprowadzenie nauki języka niemieckiego, jako języka obowiązkowego w szkołach – właśnie ze względu na bliskość granicy i Berlina (firmy niemieckie, szukają partnerów/pracowników mówiących po niemiecku – z doświadczenia wiem, że w Szczecinie mamy za mało takich ludzi)</p> <p>b. Wprowadzenie kierunków niemieckojęzycznych (szkoły, studia) – wykłady części przedmiotów tylko w języku niemieckim (w ten sposób ściągnięcie większej ilości studentów zainteresowanych taka ofertą do miasta i skierowanie oferty również do studentów z Niemiec)</p> <p>c. Położenie nacisku na bliska współpracę uczelni szczecińskich z uczelniami niemieckimi – w szczególności wykorzystanie bliskości Berlina i berlińskich uczelni – stworzenie wspólnych kierunków lub kierunków uzupełniających się; wymiany studentów; stworzenie kierunków, na które jest duże zapotrzebowanie, być może nawet z pomocą zainteresowanych firm (np. w branży IT – SAP), itp.</p> <p>d. Skorzystanie z doświadczeń berlińskiej Sceny Startup'ow – wprowadzenie współpracy w tym kierunku, szczególnie jeżeli Szczecin chce postawić na IT (wspieranie innowacyjności)e. Wprowadzenie zajęć 'praktycznych' do szkół i na uczelniach; szkoły i uczelnie muszą znajdować się 'bliżej praktyki'</p> <p>2. Współpraca międzynarodowa dla przedsiębiorstw, ekspansja na rynki zachodnie – targi i misje mogą być jedynie punktem zaczepienia i umożliwić orientację na danym rynku, praktyka natomiast pokazuje, że firmy do wejścia na rynki zachodnie potrzebują bezpośrednich kontaktów z potencjalnymi zainteresowanymi, i takie działania powinny być szczególnie wspierane.</p> <p>3. Opieka nad dziećmi do 3 lat – może należałoby zastanowić się nad wprowadzeniem rozwiązań, które sprawdziły się np. w Niemczech – tzw. 'opiekunka państwowa'. Osoba, która w swoim domu/mieszkanie ma możliwość opiekania się do 5-tych dzieci w wieku od 3 miesięcy do 3 lat.</p> <p>Zalety:</p> <p>a. Mniejsze koszty dla miasta/gminy niż utrzymanie przedszkoli/żłobkówb. Zmniejszenie bezrobocia; umożliwienie pracy dla osób, które być może chcą pozostać w domu ze swoim własnym dzieckiemc. Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 d. Itp.</p> <p>4. Energia odnawialna – trochę zdziwiło mnie że nie ma środków przeznaczonych na rozwój energii wiatrowej (szczególnie, że zachodniopomorskie jest liderem w tej dziedzinie), – ale na wczorajszym spotkaniu dowiedziałam się, że takowe środki znajdują się w puli krajowej.</p>	<p>Ad. 1 a-c Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane rozwiązania dotyczą zagadnień dotyczących dydaktyki, która wspierana będzie z poziomu krajowego. Jednocześnie zaproponowane rozwiązania mogą stanowić elementy projektów realizowanych przez uczelnie wyższe. Ad. 1 d. Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane rozwiązanie może stanowić element projektów realizowanych w PI 3.2 lub 3.4</p> <p>Ad. 1 e. Uwaga nieuwzględniona. W odniesieniu do postulatu by uczelnie i szkoły winny znajdować się bliżej praktyki pragniemy poinformować, iż w celu osiągnięcia postulowanego efektu zaplanowano wsparcie w ramach PI 10.3 i 10.4. W PI 10.3 celem szczegółowym jest dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego poprzez poprawę, jakości kształcenia oraz zaplecza dydaktycznego do wymogów regionalnego rynku pracy oraz rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami. Natomiast w PI 10.4 jednym z celów jest zwiększenie potencjału i lepszego dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców.</p> <p>Ad. 2. Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Wskazane targi i misje gospodarcze stanowią przykładowe formy wsparcia międzynarodowej współpracy gospodarczej przewidzianej do finansowania w ramach PI 3.2. jednak nie będzie to jedyne wsparcie w tym zakresie.</p> <p>Ad. 3. Uwaga nieuwzględniona. Jednym z typów projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach PI 8.8 jest tworzenie warunków dla rozwoju opieki nieinstytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 (opiekun dzienny).</p> <p>Ad. 4 Uwaga nieuwzględniona. Przeważającym modelem pozyskiwania energii z wiatru w naszym województwie są stosunkowo duże farmy wiatrowe. Jak wynika z ustalonej na poziomie krajowym Linii demarkacyjnej elektrownie/jednostki o mocy powyżej 10 MWe będą wspierane z poziomu krajowego. W odniesieniu do opracowania procesów na przybliżanie społeczeństwu rozwiązań w zakresie produkcji energii np. z biomasy czy biogazu, uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program.</p>

				<p>Rozwiązania w oparciu o biomasę, biogaz – z mojego doświadczenia wynika, że w praktyce niestety wielką przeszkodą jest niezrozumienie/obawy ze strony społeczeństwa, które takie projekty potrafi skutecznie zniweczyć (obawy dotyczące zapachów i akustyki). Czy są opracowane jakieś procesy na przybliżanie społeczeństwu takich rozwiązań? Poza tym jest chyba jeszcze nieuregulowana sprawa (być może się tu mylę) sprzedaży nadwyżki energii elektrycznej produkowanej ze źródeł odnawialnych?</p>	
11	Uniwersytet Szczeciński, Zakład Ekonomiki Ochrony Zdrowia	31	<p>W tabeli 3, s. 100 proponuję uszczegółowić wskaźniki rezultatu strategicznego. Moim zdaniem zastosowany wskaźnik ogólny nie uchwyci zmian w e-zdrowiu.</p>	<p>Zbyt ogólny wskaźnik. Proponuję uszczegółowić, np. wskaźnik pacjentów rejestrujących się przez Internet; wskaźnik pacjentów posiadających dostęp do elektronicznego rekordu pacjenta</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wskaźnik rezultatu strategicznego odnosi się do celu szczegółowego, nie zaś do typu projektu. Proponowany wskaźnik jest zbyt szczegółowy.</p>
11	Uniwersytet Szczeciński, Zakład Ekonomiki Ochrony Zdrowia	32	<p>W tabeli 3, s. 233 zastosowany wskaźnik przeciętne dalsze trwanie życia wymaga doprecyzowania, czy chodzi o długość trwania życia przy urodzeniu, czy w wieku 65+</p> <p>W tabeli 5, s. 235 proponuję dodać wskaźnik „Dynamika kontraktu z NFZ” oraz wskaźnik jakości „Nasycenie sprzętem określonego typu RTG, tomograf, rezonans na 100 tys. mieszkańców”</p>	<p>W obecnej formie wskaźnik jest nieprecyzyjny i nie odpowiada na pytanie o efekty wprowadzanych zmian.</p> <p>Nowa infrastruktura ma docelowo wpłynąć na większą dostępność usług zdrowotnych, a ta nie będzie możliwa bez zwiększenia kontraktu z NFZ przez doinwestowane podmioty lecznicze.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Wskaźnik "Przeciętne dalsze trwanie życia" został zamieniony na wskaźnik "Wydłużenie przeciętnej długości życia mieszkańców województwa". Wskaźniki rezultatu bezpośredniego zawarte w treści Programu muszą pochodzić z opracowanej na poziomie krajowym Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych. Proponowane wskaźniki "Dynamika kontraktu z NFZ..." oraz "Nasycenie sprzętem..." nie znajdują się na tej liście. Tego typu szczegółowe wskaźniki będą mogły być uwzględnione na poziomie uszczegółowienia Programu bądź w konkretnych projektach.</p>

12	PWSZ Wałcz	33	W treści „typy projektów” powinien się znaleźć zapis mówiący o - przygotowanie kadr na rzecz aktywnego i zdrowego stylu życia.	Zdrowie jest jednym z głównych czynników mających wpływ na rozwój gospodarczy oraz wzrost poziomu życia społeczeństwa. Kondycja zdrowotna ludności bezpośrednio przekłada się na liczbę osób aktywnych zawodowo oraz na jakość i wydajność pracy. Odpowiedni poziom opieki zdrowotnej jest warunkiem zwiększenia udziału populacji w wieku produkcyjnym (siły roboczej) na rynku pracy, wydłużenia życia zawodowego, zwiększenia konkurencyjności i obniżenia kosztów społecznych. Od lat kraj/region boryka się z niewłaściwym przygotowaniem kadr edukacyjnych w obszarze sportu, rekreacji i wychowania w zdrowym stylu życia. Uczelnie wyższe, organizacje szkoleniowe przygotowując specjalistów do pracy z dziećmi i młodzieżą ale też osobami dorosłymi, niepełnosprawnymi, osobami starszymi, osobami wymagającymi rehabilitacji, nie reagują na zachodzące w środowisku zmiany dotyczące dobroczynnego wpływu aktywności fizycznej na zdrowie społeczeństwa. Dlatego niezbędnym jest przygotowanie wyspecjalizowanych kadr w szeroko pojętym obszarze aktywnego i zdrowego stylu życia w tym np. rehabilitantów, instruktorów, trenerów, nauczycieli w-f itp. osób, które na co dzień zajmują się lub powinny zajmować mieszkańcami woj. w celu aktywnego i zdrowego starzenia się. Ww osoby będą również przygotowane do prowadzenia akcji i działań promujących aktywność fizyczną i zdrowe żywienie w środowiskach lokalnych.	Uwaga nieuwzględniona. PI 8.10 nie ma na celu przygotowania kadr, ale realizację programów profilaktyki zdrowotnej. Zgodnie z Linią demarkacyjną wsparcie uczelni wyższych możliwe jest tylko na szczeblu krajowym. Natomiast szkolenie kadr będzie możliwe w ramach PI 10.3.
12	PWSZ Wałcz	34	W pkt. 1 „Modernizacja, przebudowa obiektów infr. publicznej, w tym zwłaszcza obiektów ochrony zdrowia, obiektów infr. uzdrowiskowej „ powinien się znaleźć zapis mówiący również o wyposażeniu tych obiektów	Modernizacja jak i przebudowa obiektów użyteczności publicznej nie kończy się na kwestiach budowlanych związanych z daną inwestycją. W większości przypadków niezbędnym jest doposażenie modernizowanych obiektów w sprzęt bezpośrednio związany z daną inwestycją. Co się stanie gdy beneficjent otrzyma wsparcie na modernizację, a nie otrzyma wsparcia z innego źródła jakim jest np. drugi typ projektów „zakup wyposażenia obiektów ochrony zdrowia oraz uzdrowisk”	Uwaga nieuwzględniona. Typ projektu polegający na wyposażeniu obiektów infrastruktury publicznej został uwzględniony jako typ projektu nr 2 w ramach omawianej części RPO.
12	PWSZ Wałcz	35	Pkt 2 „zakup wyposażenia obiektów ochrony zdrowia oraz uzdrowisk” proponuje się aby treść brzmiała „zakup wyposażenia obiektów ochrony zdrowia, uzdrowisk i obiektów infrastruktury publicznej związanych z włączeniem społecznym, zapobieganiu wykluczeniu itp”	Obecny zapis zamyka drogę do ubiegania się o zakupy wyposażenia dla innych instytucji niż ochrony zdrowia i uzdrowisk.	Uwaga nieuwzględniona. Zakup wyposażenia obiektów infrastruktury publicznej innych niż obiekty ochrony zdrowia, został uwzględniony w ramach typu projektu nr 3, gdzie dopuszcza się wyposażenie obiektów infrastruktury społecznej.
12	PWSZ Wałcz	36	Typy beneficjentów. Proponuje się dopisać : Jednostki sektora finansów publicznych	Powyższy katalog zawiera zamkniętą grupę, a powinny znaleźć się w niej także podmioty działające na rzecz włączenia społecznego czy zapobiegania wykluczeniu społecznemu takie jak uczelnie, szkoły itp. oraz partnerstwa ww. podmiotów.	Uwaga częściowo uwzględniona. W treści Programu zaproponowano katalog beneficjentów adekwatnie do planowanej alokacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.1, która z uwagi na stanowisko Komisji Europejskiej będzie relatywnie niewielka i nie zaspokoi wszystkich potrzeb w tym obszarze. Do katalogu beneficjentów zostaną dopisane szkoły wyższe. Proponowany katalog nie wyklucza partnerstw. Szkoły nie będą mogły mieć statusu beneficjenta z uwagi na brak osobowości prawnej tych podmiotów.
12	PWSZ Wałcz	37	Typ projektu: Przygotowanie kadr na rzecz osób wykluczonych w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży Typy beneficjentów: Uczelnie wyższe		17 Uwaga nieuwzględniona. Przygotowanie kadr na rzecz osób wykluczonych może być realizowane jedynie na poziomie krajowym (zgodnie z aktualną linią demarkacyjną). Na poziomie regionalnym wsparcie powinno obejmować zapewnienie usług indywidualnym osobom mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

12	PWSZ Wałcz	38	Typy beneficjentów Proponuje się wpisać: „uczelnie wyższe”	Powyższy zapis pozwoli na prowadzenie kursów, studiów podyplomowych itp. działań szczególnie związanych z pkt. 3 tj.” wsparcie nauczycieli prowadzących kształcenie ogólne w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego, w szczególności w zakresie wykorzystania ....” oraz pkt 4. Rozwój i wsparcie systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego	Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 10.1 przewiduje się działania ukierunkowane na wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Dlatego też, aby podejmowane w tym zakresie działania były jak najbardziej efektywne, beneficjentami mogą być organy prowadzące szkoły i placówek systemu oświaty lub organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w zakresie oświaty na rzecz takich placówek które wnioskuje o dany rodzaj wsparcia. Założenie takie wynika z faktu, iż są to podmioty najbardziej zorientowane w zakresie potrzeb danej placówki. Ponadto, nie przewiduje się prowadzenia kursów, studiów podyplomowych czy innych tego typu inicjatyw skierowanych do nauczycieli bez ich powiązania z programem rozwojowym placówki oświatowej - wsparcie dla nauczycieli może być jedynie elementem wsparcia danej placówki.
12	PWSZ Wałcz	39	Przykłady założonych do realizacji działań	Proponuje się dopisać do rozwoju i wsparcia systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego również studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli przedmiotów zawodowych.	Uwaga nieuwzględniona. Planowane jest, aby przykład działania obejmujący poradnictwo edukacyjno-zawodowe realizowany był poprzez osoby/instrukcje posiadające odpowiednie kwalifikacje w tym zakresie, np. odpowiednie poradnie czy indywidualnych doradców. Odrębnym przykładem działań jest natomiast wsparcie nauczycieli (zarówno prowadzących kształcenie ogólne, jak i zawodowe) w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego, które jednakże może być realizowane wyłącznie w powiązaniu z innymi działaniami danej placówki oświatowej, składającymi się na kompleksowy program rozwojowy szkoły. W związku z tym, nic nie stoi na przeszkodzie, aby realizowane były szkolenia, kursy czy studia podyplomowe w zakresie poradnictwa edukacyjnego i zawodowego dla nauczycieli, o ile takie działania będą poparte rzeczywistymi potrzebami placówki zgodnie z dokonaną w tym zakresie analizą i będą stanowiły jeden z elementów wsparcia przedmiotowej placówki oświatowej.
12	PWSZ Wałcz	40	Specjalną Strefę Włączenia wyznaczają gmin:.... Wałcz – miejska, Wałcz – wiejska, Mirosławiec, Tuczno, Człopa	<p>Po raz kolejny opracowania dot. poziomu dostępu mieszkańców powiatu wałeckiego do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe zostały niedoszacowane lub pominięto je. Wg wszelkich opracowań i dokumentów, szczególnie tych o znaczeniu strategicznym dla kraju, wskazuje się obszar powiatu wałeckiego jako wymagający szczególnego wsparcia. Ponadto w dokumentacji RPO WZP, w jednej pozycji wskazuje się powiat wałecki jako obszar wymagający wsparcia (str. 292,293), a już kilka stron dalej (str. 282) nie wymienia się jako obszaru zagrożonego.</p> <p>Wg KPZK 2030 teren powiatu wałeckiego to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszar o najgorszym dostępie czasowym - wymagający szerszego wspomaganie ze strony polityki regionalnej - wymagający zwiększonego dostępu do usług podstawowych w tym komunikacji - obszar wymagający restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji - obszar wymagający wsparcia procesów rozwojowych <p>Ponadto wg raportu Obserwatorium Integracji Społecznej Projekt „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” powiat wałecki charakteryzuje się jednym z najgorszych wskaźników dot. ubóstwa.</p> <p>Powiat wałecki znajduje się w obszarze gdzie występuje kumulacja negatywnych wskaźników dostępu do usług i dóbr publicznych, jak też występuje kumulacja negatywnych wskaźników społeczno-gospodarczych (MRR – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego Regionu, Miasta, Obszary Wiejskie 2010 r)</p>	<p>"Podstawą dla sformułowania SSW oraz podjęcia w stosunku do wskazanego obszaru specjalnej interwencji jest szczególnie niekorzystna sytuacja społeczno – gospodarcza gmin nią objętych. Jedną z przesłanek do wstępnej delimitacji SSW, obok występowania strukturalnych deficytów rozwojowych, w tym dotyczących rozwoju infrastruktury oraz ograniczonych potencjałów rozwojowych, były zdiagnozowane niekorzystne wartości kluczowych wskaźników opisujących sytuację społeczno – gospodarczą. Przy wstępnym wskazaniu obszaru SSW w projekcie RPO WZ 2014 - 2020 wzięto pod uwagę wartość syntetycznego wskaźnika badającego następujące czynniki: poziom bezrobocia, saldo migracji, dochody gminy z podatku PIT oraz CIT (patrz mapa na str. 296 projektu RPO WZ).</p> <p>Gminy powiatu wałeckiego, z wyłączeniem gminy miejskiej Wałcz spełniały to wstępne kryterium kwalifikujące je do SSW. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem Programu Interwencyjnego dla SSW. Ostateczny kształt ww. dokumentu, w tym delimitacja Strefy, uwzględniająca sytuację poszczególnych gmin nie tylko w sferze gospodarczej, ale również społecznej i dotyczącej infrastruktury technicznej i środowiska, uzależniony będzie od m.in. zaktualizowanych wartości wskaźników w tych sferach (dane za rok 2012), oraz rozstrzygnięć dotyczących delimitacji pozostałych obszarów strategicznej interwencji (w szczególności dotyczących KKBOF).</p> <p>Wyznaczenie SSW ma głównie na celu zwrócenie szczególnej uwagi na obszary problemowe występujące w naszym regionie i uwzględnienie ich w procesach rozwojowych, w tym poprzez zastosowanie dedykowanych temu obszarowi konkursów. Dlatego też ma ona komplementarną funkcję w stosunku do Kontraktów Samorządowych, które dotyczyć mogą zarówno gmin objętych SSW, jak i tych będących w lepszej sytuacji społeczno-gospodarczej. W tego typu przypadkach bardzo ważne jest zaplanowanie działań prorozwojowych i towarzyszącej im interwencji w sposób pozwalający na dyfuzję impulsów rozwojowych z obszarów o wyższym potencjale rozwojowym (np. miasto Wałcz) na pozostałe tereny objęte KS.</p>

12	PWSZ Wałcz	179	Przy konstruowaniu zapisów konkursów w tym obszarze proponuje się uwzględnić zapis dotyczący rozwoju sportu, rekreacji jako obszaru ważnego społecznie	<p>W ramach konkursów w obszarze celu szczegółowego 3 powinno się umiejscowić obszar sportu i rekreacji jako jeden z ważnych obszarów życia mieszkańców województwa, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -realizacja poprzez wspieranie organizacji kursów zawodowych, szkoleń, programów nauczania na uczelniach wyższych kształcących na kierunkach w obszarze kultury fizycznej – organizacja kształcenia w kontekście dopasowania do potrzeb rynku pracy. Kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego ukierunkowane na realizację celów zw. z poprawą aktywności fizycznej społeczeństwa. - Wsparcie dla organizacji kursów zawodowych dla trenerów i instruktorów w kontekście nowej sytuacji w ww. zawodach (deregulacja zawodów trenera i instruktora sportu). Dostosowanie kwalifikacji związanych ze sportem do Krajowej Ramy Kwalifikacji. - Działania adresowane do osób prowadzących zajęcia sportowe - trenerów, instruktorów, animatorów, nauczycieli w-f oraz zarządzających w sporcie, jak też osób świadczących pomoc dla osób starszych oraz niepełnosprawnych <p>Nowe uwarunkowania prawne w odniesieniu do zawodu trenera i instruktora, a także malejąca aktywność fizyczna społeczeństwa obserwowana w szczególności wśród dzieci i młodzieży wymaga podjęcia działań zmierzających do efektywnego kształcenia i podniesienie poziomu kompetencji kadr kultury fizycznej.</p> <p>Institucje UE, państwa członkowskie i ruch sportowy uznają potrzebę poprawy kwalifikacji personelu w sektorze sportu szczególnie w odniesieniu do prac nad Krajową Ramą Kwalifikacji. Wysoki poziom profesjonalizmu oraz różnorodności zawodowej w sporcie w połączeniu z rosnącą mobilnością w obrębie UE uwypuklają znaczenie włączenia kwalifikacji związanych ze sportem do krajowych systemów kwalifikacji, tak by mogły one odnieść korzyści z odniesienia do europejskich ram kwalifikacji.</p> <p>Propozycja wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, w szczególności cel 4. Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej oraz zdrowia obywateli oraz 5. Podniesienie kompetencji oraz kwalifikacji obywateli. Projekt wpłynie na realizację celów Strategii Europa 2020 zw. z zatrudnieniem oraz edukacją.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są ogólne i nie wykluczają w ramach PI 10.3 wsparcia osób chcących zdobywać lub podnosić swoje kwalifikacje, kompetencje czy umiejętności w obszarze sportu i rekreacji, zarówno w sposób formalny, jak i nieformalny. Założonym celem jest zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym, w ramach którego planowane jest wsparcie osób dorosłych w zakresie kształcenia formalnego i pozaformalnego. Jeśli zatem projektodawca dostatecznie uzasadni potrzebę organizacji tego typu wsparcia, nic nie stoi na przeszkodzie aby taka inicjatywa uzyskała dofinansowanie.</p>
12	PWSZ Wałcz	180	Przy konstruowaniu konkursów w tym obszarze proponuje się uwzględnić zapis dotyczący rozwoju sportu, rekreacji jako obszaru ważnego społecznie	<p>Szacuje się, że w woj. zachodniopomorskim w szkołach o profilu sportowych uczestniczy co najmniej kilka tysięcy uczniów i studentów. Kolejna grupa to sportowcy pełnoletni nie aktywni zawodowo, którzy wymagają kompleksowego wsparcia i przygotowania do wejścia na rynek pracy. Dlatego też proponuje się aby w przypadku przygotowywania konkursów umiejscowić tę grupę jako ważną społecznie w tym poprzez: Stworzenie wysokiego poziomu kształcenia w szkołach sportowych, akademiach sportowych, uczelniach kształcących trenerów, zapewnienie wysokiej jakości nauczania podczas zgrupowań, w tym e-learning, szkolenia dla sportowców z obszaru inwestowania własnych dochodów czy umiejętności wyboru alternatywnej ścieżki kariery, spotkania z doradcami zawodowymi, promowanie współpracy związków sportowych i klubów z instytucjami szkolnictwa oraz pracy, działania zmierzające do zwiększenia liczby sportowców z wykształceniem wyższym. Działania adresowane do uzdolnionej sportowo młodzieży i sportowców uprawiających sport na poziomie wyczynowym na wszystkich etapach kariery: młody sportowiec (uczeń), sportowiec-student, sportowiec na rynku pracy. Uprawianie sportu na wyczynowym poziomie wymaga ogromnego zaangażowania i poświęcenia znacznej ilości czasu oraz częstego przemieszczania się, a co za tym idzie specjalnych ścieżek nauczania dopasowanych do cykli treningowych i kalendarza zawodów. Trudności w łączeniu treningu sportowego z kształceniem w trakcie trwania kariery powodują, że po jej zakończeniu lub przerwaniu (np. ze względów zdrowotnych lub braku zadowalających wyników) wielu byłych sportowców nie potrafi odnaleźć się na rynku pracy. Propozycja wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, w szczególności cel 5. Podniesienie kompetencji oraz kwalifikacji obywateli. Projekt wpłynie na realizację celów Strategii Europa 2020 zw. z zatrudnieniem oraz edukacją, a także walką z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są ogólne i nie wykluczają w ramach PI 10.3 wsparcia osób chcących zdobywać lub podnosić swoje kwalifikacje, kompetencje czy umiejętności w obszarze sportu i rekreacji, zarówno w sposób formalny, jak i nieformalny. Założonym celem jest zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym, w ramach którego planowane jest wsparcie osób dorosłych w zakresie kształcenia formalnego i pozaformalnego. Jeśli zatem projektodawca dostatecznie uzasadni potrzebę organizacji tego typu wsparcia, nic nie stoi na przeszkodzie aby taka inicjatywa uzyskała dofinansowanie. Ponadto, w kwestii wsparcia szkół sportowych i ich uczniów - nie są one wyłączone z typów beneficjentów, jak również grup docelowych w ramach PI 10.1.</p>

12	PWSZ Wałcz	181	<p>Typy projektów</p> <ul style="list-style-type: none"> - Działania zmierzające do podniesienia poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa ukierunkowane na profilaktykę w zakresie chorób mających istotny wpływ na aktywność zawodową (w szczególności układu krążenia i narządów ruchu): - organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych, - kampanie edukacyjne / promujące aktywność fizyczną (przy użyciu specjalnych narzędzi komunikacji ilustrujących zalecenia dot. aktywności fizycznej), - monitorowanie poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa. 	<p>Poziom aktywności fizycznej społeczeństwa w sposób wydatny wpływa na jakość kapitału ludzkiego. Wysiłek fizyczny podejmowany systematycznie w odpowiedniej, stymulującej zdrowie dawce powoduje wiele pozytywnych zmian w poszczególnych układach człowieka – przede wszystkim układzie krążenia i narządu ruchu . W zw. z powyższym kształtowanie postawy systematycznego uprawiania aktywności fizycznej niweluje ryzyko zachorowania na szereg chorób cywilizacyjnych, a co za tym idzie zmniejsza obciążenia budżetu służby zdrowia oraz straty ponoszone przez pracodawców w okresie przebywania pracowników na zwolnieniach lekarskich.</p> <p>Poziom rekreacyjnej aktywności fizycznej Polaków określony w publikacji Głównego Urzędu Statystycznego Uczestnictwo Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej w 2008 r. znajduje się poniżej średniej uzyskanej dla piętnastu „starych” państw Unii Europejskiej. Wyraźne są trendy dotyczące braku aktywności sportowej i rekreacyjnej. Wskazuje się, że 49,4% obywateli Polski charakteryzuje się bardzo małą (lub żadną) aktywnością.</p> <p>Należy mieć na uwadze, że działania zmierzające do ukształtowania postawy aktywnego udziału w rekreacji ruchowej i zajęciach sportowych są szczególnie ważne w kontekście podniesienia w Polsce wieku emerytalnego.</p> <p>Ponadto udział w zajęciach sportowych, poza aspektami zdrowotnymi , posiada także pozytywny wpływ m.in. na osiągnięcia edukacyjne oraz lepszą pozycję na rynku pracy i zwiększenie wydajności pracy .</p> <p>Propozycja wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, w szczególności cel 4. Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej oraz zdrowia obywateli.</p> <p>Projekt wpłynie na realizację celów Strategii Europa 2020 zw. z zatrudnieniem.</p> <p>Zgodnie z dokumentami doradczyimi Światowej Organizacji Zdrowia, Unia Europejska oraz jej państwa członkowskie zalecają przynajmniej 60 minut codziennej aktywności fizycznej o umiarkowanej intensywności dla dzieci i młodzieży oraz przynajmniej 30 minut codziennej aktywności fizycznej o umiarkowanej intensywności dla osób dorosłych, w tym starszych.</p> <p>2 Jegier A. (2006) Aktywność ruchowa w promocji zdrowia oraz zapobieganiu chorobom przewlekłym. W: A. Jegier, K. Nazar, A. Dziak (Red.), Medycyna Sportowa. Warszawa: PTMS.</p> <p>3 Cornelisen Thomas, Pfeifer Cristian. The Impact of participation In sport on Educational Attainment: New evidence from Germany. Economics of Education Review, 2010, vol. 29/1, pp. 94-103</p> <p>4Lechner Michael. Long-Run Labour Market Effects of Individual Sports Activities. IZA Discussion Paper 3559</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Kierowanie wsparcia do całego społeczeństwa nie jest możliwe w ramach RPO WZ 2014-2020 z uwagi na regionalny charakter programu. Finansowane działania w ramach PI 8.10 z EFS mają dotyczyć osób aktywnych zawodowo i zapobiegać ich wypadaniu z rynku pracy z powodów zdrowotnych oraz pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie.</p> <p>Zaproponowane kampanie edukacyjne pokrywają się z typem projektu "Programy kształtowania aktywnego i zdrowego stylu życia (m.in. promocja aktywności fizycznej i zdrowego żywienia)."</p> <p>Monitorowanie aktywności fizycznej powinno odbywać się na poziomie krajowym, a nie regionalnym, ponieważ wsparcie w ramach RPO WZ 2014-2020 dotyczy mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, nie zaś całego społeczeństwa.</p>
12	PWSZ Wałcz	244	<p>Ponadto, planowane są inwestycje w infrastrukturę PWSZ, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań wynikających z inteligentnych specjalizacji, przy czym wsparcie to będzie uwarunkowane uzyskaniem pozytywnej opinii MNiSW na etapie wdrażania Programu</p>	<p>W żadnym z Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-20 nie ma zapisów mówiących o ubieganiu się do MNiSW o uzyskanie pozytywnej opinii dotyczącej planowanych inwestycji w infrastrukturę PWSZ. Zapis ten wskazuje na dyskryminację i alienację w stosunku do innych szkół wyższych, powodującą po raz kolejny zamiast wspierać, to wyszukuje się powody aby ograniczyć rozwój obszaru wschodniej części województwa czy innych PWSZ działających na terenie woj. Co było przesłanką, że taki zapis znalazł się w dokumentacji RPO tylko w naszym województwie?</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zapis ten wynika z narzuconych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju obowiązków w Linii demarkacyjnej. Zapis w Linii Demarkacyjnej wskazuje, że inwestycje w infrastrukturę PWSZ są możliwe jedynie po uzyskaniu "pozytywnej opinii MNiSzW (opinia powinna uwzględniać m. in. priorytety krajowej polityki szkolnictwa wyższego, kwestie demograficzne, możliwości utrzymania infrastruktury po zakończeniu finansowania funduszy strukturalnych oraz komplementarność z działaniami EFS podejmowanymi w ramach PO WER.). Wsparcie takie powinno zostać zaprojektowane w odniesieniu do kierunków/działań wynikających z Inteligentnych Specjalizacji i/lub Strategii Rozwoju Regionalnego (w ramach realizacji programów rozwojowych szkół) dla danego regionu oraz w odpowiedzi na zidentyfikowane deficyty w ww. zakresie poparte stosownymi analizami"</p>

13	POWIAT SZCZECINECKI	41	<p>Umożliwienie realizacji w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 4.5 projektów związanych z zakupem niskoemisyjnych środków transportu publicznego wykorzystywanego do obsługi ruchu zarówno na obszarach miejskich jak i miejsko-wiejskich i wiejskich.</p>	<p>Samorząd Powiatu Szczecineckiego jest właścicielem spółki komunalnej PKS Sp. z o.o. w Szczecinku. Spółka realizuje w imieniu samorządu Powiatu Szczecineckiego zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie transportu zbiorowego, zgodnie z art. 4, ust. 1, pkt. 6 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. Spółka działa na terenie powiatu szczecineckiego. Ustawa z dnia 16.12.2010 r. o publicznym transporcie drogowym nakłada na Powiat Szczecinecki szereg zadań. Do zadań organizatora będzie należało planowanie rozwoju transportu oraz organizowanie i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym na terenie Powiatu Szczecineckiego. Przy opracowywaniu planu samorząd będzie musiał uwzględnić między innymi wpływ transportu na środowisko. Ponadto 04.12.2010 r. upłynął termin wdrożenia dyrektywy PE i Rady z dnia 23.04.2009 r., która zawiera regulacje odnoszące się do środków transportu, którymi będzie wykonywany publiczny transport zbiorowy. Mając na uwadze zadania, jakie stoją przed samorządem powiatowym związane z ustawą oraz w oparciu o wnioski wpływające ze zbiorczej analizy sytuacji rynkowej w zakresie regularnych przewozów osób w powiecie szczecineckim w roku 2010 konieczna jest wymiana wieloletniego, zużytego taboru, jaki jest w dyspozycji PKS Szczecinek – większość autobusów to pojazdy liczące 15 i więcej lat. PKS Sp. z o.o. w Szczecinku zapewnia dojazd do miejsc pracy, nauki, instytucji publicznych, instytucji ochrony zdrowia dla mieszkańców Powiatu Szczecineckiego. Organizuje kursy do miejscowości, do których ze względów ekonomicznych nie dojeżdżają przewoźnicy prywatni. Zajmuje się również dowozem młodzieży szkolnej do szkół podstawowych i gimnazjów. Główną część przewozów realizuje na obszarach miejsko-wiejskich i wiejskich, a zakup nowoczesnych środków transportów będzie miał wpływ na obniżenie kosztów eksploatacyjnych a co za tym idzie obniżenia cen biletów co przełoży się bezpośrednio na zwiększenie liczby osób korzystających z transportu zbiorowego na terenie Powiatu Szczecineckiego. Zmniejszy się natomiast liczba osób dojeżdżających obecnie np. do pracy własnymi środkami transportu co będzie miało wpływ na realizację celów szczegółowych Priorytetu Inwestycyjnego 4.5. Ponadto w opracowaniu pn.: „Rozwój infrastruktury transportowej w latach 2007-2010 w kontekście dotychczasowej realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 oraz kluczowych strategii sektorowych” opracowanym na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, (Warszawa 2011) zwrócono uwagę na konieczność stworzenia możliwości realizacji projektów z zakresu transportu publicznego poza obszarami miejskimi ponieważ projekty skierowane tylko i wyłącznie do transportu publicznego na obszarach miejskich powodują, że transport zbiorowy poza obszarami zurbanizowanymi jest w coraz gorszym stanie, chociaż jego rola w procesie restrukturyzacji obszarów wiejskich jest potencjalnie bardzo duża.</p> <p>Jednocześnie chciałbym zaznaczyć, że w ramach RPO WZ na lata 2007-2013 – poddziałanie 2.1.6 - PKS w Szczecinku zrealizował projekt pn.: Wzmocnienie potencjału transportowego Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Szczecinku poprzez zakup nowych autobusów, więc uważamy, iż w perspektywie 2014-2020 możliwość dofinansowania projektów dotyczących publicznego transportu zbiorowego realizowanego na terenach miejsko-wiejskich i wiejskich również powinna być dopuszczalna.</p> <p>W związku z powyższym wnoszę o uwzględnienie możliwości realizacji projektów także przez podmioty świadczące usługi publicznego transportu zbiorowego także poza obszarami miejskimi.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa celem w ramach PI 4.5 jest obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich. Wspierane projekty mają sprzyjać podniesieniu stopnia zintegrowania i dostępności komunikacyjnej poszczególnych dzielnic i obszarów miast oraz ich obszarów funkcjonalnych. Zgodnie z Linia Demarkacyjną oraz Umową Partnerstwa, w ramach RPO, możliwe jest jedynie udzielenie wsparcia dla projektów na terenie miast lub miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie.</p>
----	------------------------	----	---	---	--

14	Gmina Złocieniec	42	Brak możliwości dofinansowania infrastruktury służącej uprawianiu sportów i rekreacji wodnej.	Bogactwo jezior, rzek i lasów stwarza doskonałe możliwości dla rozwoju warunków do rekreacji. Gmina Złocieniec posiada dostęp do licznych akwenów wodnych i chciałaby wykorzystać tą możliwość do rozbudowy infrastruktury umożliwiającej uprawianie żeglarstwa, kajakarstwa i innych sportów wodnych. Na te renie gminy działa Uczniowski Klub Sportowy „SZKWAŁ”, w którym dzieci i młodzież nabywają i rozwijają umiejętności w zakresie żeglarstwa. Na jeziorze Siecino odbywają się również regaty o Mistrzostwo Polski PSKO w klasie OPTIMIST do lat 11 oraz Mistrzostwa Polski - Puchar Burmistrza Złocieńca klasa ISA 407 do lat 17 oraz ISA 407 Senior	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Celem PI 6.3 jest wsparcie działań służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego i rozwojowi zasobów kultury. Interwencja będzie miała na celu ochronę dziedzictwa kulturowego oraz poprawę warunków dostępu do zasobów kultury i koncentrowała się będzie na działaniach związanych z renowacją zabytków nieruchomych wraz z otoczeniem. Nie ma możliwości finansowania działań z zakresu turystyki aktywnej.
15	Spółdzielnia Mieszkaniowa „KOLEJARZ” w Szczecinie	43	Grupy docelowe i typy beneficjentów: rozszerzenie o spółdzielnie mieszkaniowe – zapis jednoznacznie wskazujący na możliwość skorzystania ze środków unijnych.	Spółdzielnie mieszkaniowe jako podmioty zarządzające substancją mieszkaniową w imieniu znaczącej części społeczeństwa powinny mieć możliwość wdrażania nowych technologii na równi z innymi podmiotami. Takim działaniem może być np. wdrożenie elektronicznych systemów dostępu do bazy danych swojego lokalu (wysokość opłat, szczegółowe rozliczenia itp.) Masowość takich działań przyczyni się do upowszechniania korzystania z nowych technologii i rozwiązań informatycznych	Uwaga nieuwzględniona. Katalog beneficjentów w PI 2.2. nie wyklucza możliwości ubiegania się o dofinansowanie spółdzielni mieszkaniowych.
15	Spółdzielnia Mieszkaniowa „KOLEJARZ” w Szczecinie	44	Rozszerzenie:1. grupy docelowej i beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe 2. typów projektów o obiekty handlowe,3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych,4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%,5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.
15	Spółdzielnia Mieszkaniowa „KOLEJARZ” w Szczecinie	45	1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.

16	Spółdzielnia Mieszkaniowa "WSPÓLNY DOM" w Szczecinie	46	<p>Rozszerzenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. grupy docelowej i beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
16	Spółdzielnia Mieszkaniowa "WSPÓLNY DOM" w Szczecinie	47	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%.2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE.3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania.4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii.5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
17	Pyrzycka Spółdzielnia Mieszkaniowa	48	<p>Rozszerzenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. grupy docelowej i beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

18	Rejonowa Spółdzielnia Mieszkaniowa w Choszcznie	50	Rozszerzenie: 1. grupy docelowej o spółdzielnie 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.
18	Rejonowa Spółdzielnia Mieszkaniowa w Choszcznie	51	1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%.2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE.3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania.4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii.5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.
19	Minister Środowiska	52	Powinno być: „poprawa gospodarki odpadami (w tym odpadami komunalnymi, odpadami z przemysłu, rolnictwa, odpadami niebezpiecznymi) zgodnie z wymogami UE oraz WPGO, w tym w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, odzysku, w szczególności recyklingu,”	Konieczne jest stosowanie właściwej nomenklatury.	Uwaga zasadna. Zaproponowane zmiany zostaną wprowadzone.
19	Minister Środowiska	53	Proponuje się dopisanie ostatniego tiretu o treści: Działania edukacyjno-promocyjne w zakresie wyżej wskazanych obszarów	Wsparcie działań odnoszących się do edukacji ekologicznej społeczeństwa jako czynnika istotnie wpływającego na efektywność projektów inwestycyjnych	Uwaga nieuwzględniona. Ta część dokumentu (tj. wstęp) nie służy do określania typów wsparcia.

19	Minister Środowiska	54	<p>Proponuje się modyfikację celów szczegółowych dla priorytetu inwestycyjnego 6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury w następujący sposób:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ochrona siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową (również na obszarach chronionych), 2. edukacja i promocja w dziedzinie ochrony przyrody, w tym promocja i udostępnianie walorów przyrodniczych województwa 3. zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych 4. ochrona różnorodności genetycznej oraz ochrona ex-situ 5. ochrona krajobrazu, w tym zakładanie zadrzewień przydrożnych. 	<p>Cele szczegółowe dla priorytetu - ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej powinny przede wszystkim dotyczyć różnorodności biologicznej. Poprzez jej ochronę rozumie się ochronę na poziomie krajobrazowym, gatunkowym i genetycznym.</p> <p>Proponuje się dookreślenie, że ochrona powinna dotyczyć siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin, zwierząt i grzybów. Jednocześnie ochrona siedlisk nie powinna być ograniczona jedynie do ochrony przed ruchem turystycznym, ponieważ jest to tylko jedno z wielu zagrożeń.</p> <p>Nie jest jasne co rozumie się pod pojęciem „rośliny endogeniczne” oraz nie jest zasadne ograniczanie ochrony zasobów genetycznych wyłącznie do ogrodów botanicznych. Proponuje się także, aby celem szczegółowym była również ochrona ex-situ, tym samym celem będzie dotyczyć również ogrodów zoologicznych i ośrodków rehabilitacji zwierząt.</p> <p>Proponuje się także aby celem wsparcia było zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych np. rdestowców czy barszczu Sosnowskiego, edukacja ekologiczna społeczeństwa oraz ochrona krajobrazu.</p>	<p>Nie prawidłowa identyfikacja pytania. Na str. 20, ani na żadnej innej nie jest widoczna matryca o której mowa w uwadze. Odnoszę się do PI 6.4 Uwaga częściowo uwzględniona. RPO nie jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki działań, ale raczej planem wydatkowania środków UE w poszczególnych dziedzinach. Proponowane przez Państwo priorytety są zgodne co do zasady z działaniami, które mieszczą się w ramach form ochrony bioróżnorodności, ale kierując się zasadą koncentracji środków, planowany zakres interwencji ograniczono do takich typów projektów: ochrona ex situ - centra ochrony bioróżnorodności, ośrodki rehabilitacji dziko żyjących zwierząt, in situ - wyłącznie jako infrastruktura kanalizująca ruch turystyczny. Ma to na celu utrzymanie prorozwojowego charakteru kierunków interwencji wspieranych w ramach RPO WZ. Zmodyfikowano cele szczegółowe. Zgodnie z przyjętą zasadą PI co do zasady powinno być realizowane przez maksimum dwa cele szczegółowe.</p>
19	Minister Środowiska	55	<p>Proponuje się dopisanie na s.59 Wsparcie 1 i 2 typu projektów działaniami edukacyjno-promocyjnymi z zakresu wykorzystania OZE</p>	<p>Z badań opinii („Badanie świadomości ekologicznej mieszkańców Polski”, TNS Warszawa 2012, dostępne na stronie: http://www.mos.gov.pl/artypku/4770_badiana_swidomosci/18296_badiane_swiadomosci_ekologicznej.html; „Polacy o źródłach energii odnawialnej - wyniki badania opinii publicznej – 2013 r.”, Instytut Energii Odnawialnej, Warszawa 2013, dostępne na stronie: http://www.ieo.pl/pl/ekspertyzy/doc_view/652-wyniki-bada-opinii-publicznej-polacy-o-rodach-energii-odnawialnej.raw?tmpl=component) wynika, że wśród pytanych o chęć zainwestowania w małe, przydomowe, odnawialne źródła energii najwięcej osób, 45% odpowiadało pozytywnie, 21% chciałoby tego jak najszybciej (w ciągu nie więcej niż 2 lat), a 24% - mogłoby poczekać dłużej. Im lepsza sytuacja materialna i im wyższe wykształcenie ankietowanych, tym częściej deklarowana jest gotowość inwestowania w mikroźródła OZE (od 33% osób z wykształceniem podstawowym, przez 40% z zasadniczym, 50% - ze średnim po 61% - z wyższym i od 37% wśród osób w złej sytuacji materialnej, przez 44% - w średniej, po 61% - w dobrej). W związku z tym wzrost świadomości na temat OZE wynikający z działań edukacyjno-promocyjnych może przyczynić się do wzrostu inwestycji w tym obszarze</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu uwaga dotyczy strony 109 a nie 59</p> <p>BYŁO: „Realizacja przedsięwzięć polegających na zwiększeniu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych będzie możliwa także w przypadku wytwarzania energii na własne potrzeby.”</p> <p>JEST: „Wsparcie 1 i 2 typu projektów działaniami edukacyjno-promocyjnymi z zakresu wykorzystania OZE. Realizacja przedsięwzięć polegających na zwiększeniu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych będzie możliwa także w przypadku wytwarzania energii na własne potrzeby.”</p>
19	Minister Środowiska	56	<p>Drugie tiret powinno brzmieć: - zgodność z właściwym Planem Gospodarowania Wodami w Dorzeczu /Masterplanami dla dorzeczy Wisły i Odry</p>	<p>Do czasu aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (w 2015 r.), dokumentem uzupełniającym i zapewniającym zgodność projektów z prawodawstwem europejskim i ustawodawstwem krajowym będą tzw. Masterplany dla dorzeczy Wisły i Odry</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>
19	Minister Środowiska	57	<p>Biorąc pod uwagę wymagania (cele ilościowe) które mają być osiągnięte do roku 2020 zawarte w prawodawstwie unijnym i krajowym należy wskazać również cele szczegółowe dotyczące selektywnego zbierania, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w zakresie odpadów komunalnych.</p>	<p>Przedstawiony cel szczegółowy jest niewystarczający w świetle wymagań stawianych Polsce w zakresie gospodarki odpadami do roku 2020. Wymagany poziom redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w 2020 r. ma wynosić nie więcej niż 35% masy odpadów w stosunku do wytworzonych w 1995 r. oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wybranych frakcji odpadów komunalnych w 2020 r. w ilości co najmniej 50% ich ogólnej masy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zmieniono cel szczegółowy oraz typ projektu. Nie wprowadzono dodatkowego wskaźnika rezultatu strategicznego. Obecny wskaźnik strategiczny uwzględnia cele w zakresie odpadów podlegających biodegradacji oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wybranych frakcji odpadów komunalnych.</p>

19	Minister Środowiska	58 Proponujemy zmianę fragmentu: „W związku z tym konieczne jest zaprogramowanie (...) w masie odpadów wytworzonych” na: W związku z tym konieczne jest zaprogramowanie działań zmierzających do zabezpieczenia odpowiedniej infrastruktury do przyjmowania i przetwarzania odpadów komunalnych z głównym naciskiem na odpady nadające się do recyklingu oraz odpady ulegające biodegradacji. Ponadto z uwagi na rozwijający się przemysł niezbędny jest również odpowiedni system gospodarowania odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi. W konsekwencji ulegnie zmniejszeniu udziału odpadów przekazywanych na składowiska w odniesieniu do masy odpadów wytworzonych.	1. Głównym wyzwaniem do roku 2020 w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi jest osiągnięcie odpowiednich poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. 2. Konieczne jest stosowanie właściwej nomenklatury (np. w polskim prawie nie stosuje się pojęcia „utilizacja”, które jest rozumiane w różny sposób).	Uwaga uwzględniona
19	Minister Środowiska	59 Proponuje się następujące brzmienie pkt 1: Typy projektów: 1. Infrastruktura do przyjmowania (z wyłączeniem budowy i rozbudowy składowisk) i przetwarzania odpadów komunalnych z głównym naciskiem na odpady nadające się do recyklingu oraz odpady ulegające biodegradacji. Celem realizowanych przedsięwzięć będzie przede wszystkim usprawnienie systemu przyjmowania i przetwarzania odpadów komunalnych, w tym wzrost ilości odpadów komunalnych podlegających przygotowaniu do ponownego użycia, recyklingu i innych metod odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych. Działania te przyczynią się do poprawy stanu środowiska oraz zasobów naturalnych, a także wpłyną na efektywność i racjonalność systemu przetwarzania odpadów komunalnych w regionie oraz zniwelują słabo rozwinięty system selektywnego zbierania odpadów przeznaczonych do recyklingu w województwie.	W pierwszej kolejności należy osiągnąć cele roku 2020 (przygotowanie do ponownego użycia i recykling co najmniej 4 frakcji), przesuwanie się „w górę” hierarchii sposobów postępowania z odpadami. Zatem w pierwszej kolejności należy zapewnić systemy selektywnego zbierania, które zapewnią wydzielanie „u źródła” materiałów o wysokiej jakości, które będą nadawały się do recyklingu. Należy przy tym pamiętać, że frakcje wydzielone w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych są to instalacje unieszkodliwiania odpadów, czyli położone najniżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami. Instalacje do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem energii są więc wyżej położone w hierarchii sposobów postępowania z odpadami niż instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.	Uwaga uwzględniona

19	Minister Środowiska	60	Treść uzasadnienia tego przedsięwzięcia w przedmiotowym dokumencie brzmi: „Realizacja tego typu projektów przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego poprzez ograniczenie możliwości przedostawania się ścieków do wód”. Powyższe uzasadnienie jest zbyt optymistyczne - należy podchodzić z dużą rezerwą i ostrożnością do rozwiązań indywidualnych systemów oczyszczania ścieków.	Należy zwrócić uwagę, iż istnieją okoliczność w których użytkowanie przydomowych oczyszczalni może być rozwiązaniem nieefektywnym. Skuteczność ich stosowania, w szczególności tych z drenażem rozsączającym jest kontrowersyjna przede wszystkim w sytuacji, gdy użytkownik nie kontroluje poszczególnych elementów oczyszczalni (ryzyko zatkania drenażu), gdy stosowane są w gospodarstwie środki, które spowalniają lub eliminują naturalne procesy biodegradacji zachodzące w osadnikach (zbyt dużo związków chemicznych w ściekach pochodzących p.. z niektórych środków czystości), gdy zaprzestanie się stosowania biopreparatów. W rezultacie prowadzi to do odprowadzania surowych ścieków do gruntu co szkodzi środowisku, a w szczególności wodom podziemnym. Dodatkowym czynnikiem przemawiającym przeciwko stosowaniu takich oczyszczalni, jest niemożność kontrolowania skuteczności oczyszczania oraz brak fachowej obsługi.	Uwaga nieuwzględniona. Przy opisie typu projektu zwrócono uwagę na to, że indywidualne oczyszczalnie będą realizowane na obszarze gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna. Priorytetem w PI 6.2 są zbiorcze systemy kanalizacyjne. Rozwiązania indywidualnych oczyszczalni ścieków są alternatywą tylko tam gdzie nie ma możliwości przyłączenia do zbiorczego systemu odbioru ścieków w aglomeracjach określonych w KPOŚK
19	Minister Środowiska	61	W pkt 1 -3 należy umieścić informację, że projekty będą realizowane w aglomeracjach poniżej 10 000 RLM	Brakuje informacji, w aglomeracjach jakiej wielkości będą realizowane projekty. Zgodnie z projektem linii demarkacyjnej w RPO będą realizowane projekty w aglomeracjach poniżej 10 000 RLM).	Uwaga uwzględniona.
19	Minister Środowiska	62	Proponuje się uzupełnienie treści przed tabelą nr 3 o informację: Niezbędne jest również prowadzenie działań edukacyjnych nt. zasad prowadzenia działań gospodarczych i życia na terenach Natura 2000 – dostarczanie mieszkańcom terenów i przedsiębiorców rzetelnych informacji nt. zasad funkcjonowania obszarów Natura 2000, szans i ograniczeń wynikających z funkcjonowania tych terenów.	„Wyniki badania „Świadomość ekologiczna turystów” (Instytut na Rzez Ekorozwoju, Warszawa 2012, dostępne na stronie: http://natura2000.org.pl/wp-content/uploads/2012/08/publikacja_swidomosc_eko_turystow.pdf) uwidocznily niedostatki kampanii promocyjnej na temat Natury 2000. Nie wiadomo, czy respondenci nie zwrócili uwagi na dostępne informacje, czy takiej informacji w ogóle nie było. Badania wskazały także jak bardzo małą rolę ma informacja pochodząca od organizatora wyjazdu lub przekazana w miejscu zakwaterowania (te źródła wskazało zaledwie 5% respondentów). Organizatorzy wyjazdów i osoby organizujące pobyt turystów nie doceniają zatem roli obszarów Natura 2000 w budowaniu atrakcyjności obszaru, a przy okazji także w upowszechnianiu wiedzy o przyrodzie” (cyt. s.24 raportu)	Uwaga uwzględniona.

19	Minister Środowiska	63	<p>Należy przedstawić diagnozę stanu różnorodności biologicznej w województwie zachodniopomorskim. Na podstawie diagnozy można zaplanować odpowiednie działania mające na celu ochronę różnorodności biologicznej w województwie. Czy zaplanowane działania są zgodne z Programem ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego?</p> <p>Brakuje diagnozy dla różnorodności biologicznej w woj. zachodniopomorskim, dlatego trudno jest ocenić czy zaplanowane działania są odpowiednią na wyzwania związane z ochroną różnorodności biologicznej. Ograniczono się jedynie do budowy infrastruktury ruchu turystycznego, oraz ochrony ex-situ (ogrody botaniczne). Edukację ekologiczną ograniczono jedynie do ogrodów botanicznych. Nie zaplanowano finansowania planów / programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo. W projekcie RPO należy uwzględnić cele określone w Programie ochrony środowiska woj. zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019: 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa (miernikiem jest liczba przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych – ten typ projektu jest wskazany w linii demarkacyjnej do realizacji w RPO) 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody (miernikiem jest liczba opracowanych i uchwalonych planów ochrony/zadań ochronnych – ten typ projektu jest wskazany w linii demarkacyjnej do realizacji w RPO). Zgodnie z art. 18 ustawy o ochronie przyrody dla parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych sporządza się i realizuje plan ochrony. Czy dla wszystkich rezerwatów i parków krajobrazowych w woj. zachodniopomorskim sporządzono plany ochrony? Jeżeli nie, to zasadne wydaje się umożliwienie dofinansowania z funduszy UE sporządzenia tego typu planów. Plany ochrony stanowią podstawę działań ochronnych, ponieważ zawierają m.in.: - cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji; - identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków; - wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych; - określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu; - wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów. W planie operacyjnym na lata 2012-2015 wskazano następujące cele operacyjne, które mogłyby być sfinansowane z funduszy UE: 1. Opracowanie i zatwierdzenie planów ochrony dla istniejących parków narodowych i krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody, a także planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000. 2. Kontynuowanie inwentaryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Dopisano typ projektu związany z inwentaryzacją przyrodniczą gmin. Diagnoza na potrzeby RPO zostanie uzupełniona.</p>
----	---------------------	----	---	--

19	Minister Środowiska	64	<p>Proponuje się modyfikację opisu przedsięwzięć dla priorytetu inwestycyjnego 6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury w następujący sposób: „W obszarze dotyczącym ochrony różnorodności biologicznej realizowane będą w szczególności następujące grupy operacji:- projekty dotyczące działalności związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków objętych ochroną (również na obszarach chronionych), - projekty w zakresie tworzenia i rozwoju centrów ochrony różnorodności genetycznej lub ochrony ex-situ z udziałem gatunków rodzimych np. banki genów, parki miejskie, ogrody botaniczne, zoologiczne, ekoparki, ośrodki rehabilitacji zwierząt,- projekty dotyczące działalności w zakresie edukacji ekologicznej oraz wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze wraz z promocją np. tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne, szlaki turystyczne, szkolenia np. dla jst i szkół,- projekty dotyczące zwalczania obcych gatunków inwazyjnych,- zakładanie zadrzewień przydrożnych z rodzimych gatunków drzew i krzewów- projekty dotyczące budowy i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z działalnością na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych regionu i edukacji ekologicznej, w tym w szczególności na terenie rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych,- projekty dotyczące sporządzenia inwentaryzacji przyrodniczej gmin,- projekty związane z tworzeniem lub odtwarzaniem korytarzy ekologicznych i tworzeniem zielonej infrastruktury.Ponadto należy uzupełnić listę beneficjentów o regionalne dyrekcje ochrony środowiska i instytucje naukowe</p>	<p>Proponuje się dostosować opis przedsięwzięć odpowiednio do proponowanych wyżej celów szczegółowych. Tak więc opis działań planowanych do finansowania w ramach ochrony przyrody powinien zawierać podstawowe działania polegające na ochronie różnorodności biologicznej. Działania te powinny dotyczyć przede wszystkim przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów dziko występujących. Poza tym działania te powinny dotyczyć ochrony ex-situ (ogrody zoologiczne, botaniczne, ośrodki rehabilitacji zwierząt). Jednocześnie działania powinny być kierowane na szeroko pojętą edukację ekologiczną społeczeństwa i osób pracujących w zakresie ochrony przyrody. Do prowadzonych ww. działań powinna być zapewniona odpowiednia infrastruktura. Proponuje się także udzielanie wsparcia dla działań dotyczących zwalczania inwazyjnych gatunków obcych, które w coraz większym stopniu powodują zarówno szkody środowiskowe jak i gospodarcze np. rdestowce, barszcze. Kolejnym działaniem proponowanym do finansowania z RPO to zakładanie zadrzewień przydrożnych, tak aby odbudowywać zadrzewienia, które w wyniku naturalnych procesów zanikają lub są usuwane w związku z remontem dróg itp. Działanie to ma jednocześnie na celu ochronę krajobrazu i gatunków chronionych, m.in. porostów, ptaków i owadów o znaczeniu europejskim. Proponuje się także objęcie wsparciem działań dotyczących inwentaryzacji przyrodniczej gmin, która jest niezbędna do odpowiedniego gospodarowania przestrzenią z uwzględnieniem lokalnych zasobów przyrodniczych, np. do wydawania decyzji o warunkach zabudowy.Wśród beneficjentów pominięto organy ochrony przyrody – regionalne dyrekcje ochrony środowiska, które są odpowiedzialne za ochronę przyrody w skali województwa. Ponadto należy uzupełnić o instytucje naukowe, które często podejmują się działań na rzecz ochrony przyrody.</p>
19	Minister Środowiska	65	<p>Dotyczy wskaźników. Liczba w tabeli to 10 rodzajów wskaźników, w tym tylko 1 odnosi się do obszarów przyrodniczych, 5 wskaźników dotyczy wspartych przedsięwzięć w części zajmującej się ochroną różnorodności biologicznej.</p>	<p>Wskaźniki powinny obrazować realizację celów związanych z ochroną różnorodności biologicznej. Liczba wspieranych, dotowanych oraz nowych przedsięwzięć nie odzwierciedla realizacji celu ochrony przyrody czyli osiągnięcia rzeczywistego lepszego stanu siedlisk i gatunków.</p>

Uwaga częściowo uwzględniona. Dopisano jako typ projektu sporządzanie inwentaryzacji przyrodniczej, a jako typ beneficjenta RDOŚ i instytucje naukowe. Koncentracja środków w ramach alokacji na PI 6.4 powoduje konieczność nie rozszerzania typów projektów.

Uwaga nieuwzględniona. W statystyce publicznej brak jest wskaźników zbieranych na poziomie regionalnym odzwierciedlających działania zaplanowane w ramach PI 6.4

19	Minister Środowiska	66	<p>Proponuje się uzupełnienie treści przed tabelą nr 3, w następujący sposób: Istotne jest także wsparcie dla działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do mieszkańców/gospodarstw domowych służące poprawie jakości powietrza: - działania informacyjno – edukacyjne nt. szkodliwości spalania paliw niskiej jakości i odpadów, możliwości redukcji emisji pyłów PM 10, PM 2,5 i możliwych działań w gospodarstwach domowych na rzecz ochrony powietrza - działania informacyjno – edukacyjne jako element programów dotacyjnych na rzecz modernizacji infrastruktury na bardziej niskoemisyjną i ekologiczną, np. wymiany starych kotłów węglowych</p>	<p>Zgodnie z raportem Ocena jakości powietrza w strefach w Polsce za rok 2011, publikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, stwierdzone zostały następujące przekroczenia: 42 strefy ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego PM10, 21 stref ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji pyłu PM2,5 oraz 42 strefy ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)piranu. Ponadto notowane są pojedyncze strefy z przekroczeniami norm dwutlenku azotu, arsenu oraz benzenu. Z analiz wynika, że za obecny stan jakości powietrza w Polsce odpowiedzialna jest tzw. niska emisja pochodząca przede wszystkim z sektora bytowo – komunalnego, obejmującego indywidualne źródła wytwarzania ciepła oraz małe ciepłownie komunalne, a także transport. W wyniku spalania paliw nieodpowiedniej jakości, w tym również odpadów, w domowych kotłach/ paleniskach do atmosfery emitowane są m.in.: pyły PM10 i PM2,5, NO2, benzo(a)piren, dwutlenek siarki, tlenek węgla, benzen oraz metale ciężkie (m.in. arsen, kadm, nikiel, ołów w pyłe). Zanieczyszczenia powietrza w sposób istotny wpływają na zdrowie ludzi, powodując wiele dolegliwości układu oddechowego i krwionośnego. Wysokie stężenia zanieczyszczeń powietrza, przekraczające dopuszczalne wartości, w tym dla pyłów drobnych PM10 i PM2,5 – powodują wzmożoną zachorowalność na choroby układu oddechowego, natomiast WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), w szczególności benzo(a)piren - na choroby onkologiczne oraz skrócenie długości życia i wzrost śmiertelności. Największy wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi i zwierząt obserwuje się w rejonach przemysłowych i zurbanizowanych. Grupy najbardziej narażone to: dzieci, osoby starsze oraz ludzie z chorobami dróg oddechowych. Zanieczyszczone powietrze ma również negatywny wpływ na kondycję ekosystemów (np. zahamowanie wzrostu drzew, wymieranie gatunków wrażliwych na zanieczyszczenia, przyczyniają się do skażenia wód i gleb) oraz niszczenie materiałów (np. korozja metali).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Dotychczasowe analizy skłaniają do przemyślenia rezygnacji z PI 6.5. Wydaje się możliwe, że pewne elementy edukacji-informacyjnej w zakresie powietrza mogą zawierać projekty w PI 4.5</p>
19	Minister Środowiska	67	<p>W części diagnostycznej i opisowej znajdują się odniesienia do ochrony brzegu morskiego w kontekście zmian klimatu. Niemniej jednak opis problemów związanych z ochroną brzegu morskiego w kontekście adaptacji do zmian klimatu nie został odzwierciedlony w proponowanych obszarach wsparcia.</p>	<p>Brak spójności treści RPO.</p>	<p>Działania z zakresu ochrony przed powodzią określone zostaną na podstawie przygotowywanych map ryzyka powodziowego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym, które stanowią wymóg dyrektywy powodziowej; na poziomie województwa są to obszary o średnim ryzyku powodziowym.</p>
19	Minister Środowiska	68	<p>W opisie należy odnieść się do kryterium 4 - tzn. w jaki sposób w województwie zostaną spełnione wymagania art. 11 ust. 2 dyrektywy ramowej o odpadach.</p>	<p>Niezbędne jest spełnienie wszystkich kryteriów, aby było możliwe skorzystanie ze środków unijnych w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Opis warunkowości ex ante w sekcji 9, wskazuje na to, że województwo sporządziło wymagany plan. Warunkowość na poziomie krajowym wykracza poza zakres potwierdzenia spełnienia warunkowości przez województwo.</p>

19	Minister Środowiska	69	Realizacja działań ingerujących negatywnie i pogarszających naturalny stan ekosystemów wodnych i od wody zależnych (a tak jest w przypadku budowy wielu inwestycji związanych z budową zbiorników wielofunkcyjnych i małej retencji) może mieć miejsce tylko w sytuacjach szczególnych, przy zastosowaniu przewidzianych w RDW procedurach dotyczących okoliczności i możliwości zastosowania odstępstw od realizacji celu jakim jest osiągnięcie przynajmniej dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych. Należy zwrócić uwagę na rozwój ekologicznych, naturalnych sposobów retencjonowania wody w zlewni. Powyższa uwaga powinna znaleźć odzwierciedlenie w proponowanych zapisach dotyczących realizacji inwestycji małej retencji.	Należy pamiętać, że zwiększanie retencyjności zlewni przeprowadzane przy pomocy rozwiązań technicznych wymaga wykonania analizy rzeczywistych potrzeb wraz z podaniem uzasadnienia dla przyjętego rozwiązania. Inwestycja w ramach wyżej wymienionego zadania może być zakwalifikowana do realizacji po przeprowadzeniu analizy zgodności inwestycji z wymogami ochrony zasobów wodnych wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej przetransponowanej do ustawy Prawo wodne i Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. W przypadku stwierdzenia naruszenia celów środowiskowych wynikających z RDW (osiągnięcie dobrego stanu/potencjału ekologicznego) inwestycja może być zakwalifikowana do realizacji jedynie w przypadku łącznego spełnienia przesłanek wymienionych w art. 38 j ustawy Prawo wodne.	Uwaga odwołuje się do trzech miejsc w tekście dokumentu. Odnosnie str. 4: Uwaga nie może zostać uwzględniona gdyż jest zbyt szczegółowa jak na tą część dokumentu, tj wstęp. Pozostała część uwagi: Uwaga nieuwzględniona. Każdy projekt realizowany w ramach Programu musi wykazać zgodność z wymogami prawa krajowego i unijnego (m.in. Plany Gospodarowania Wodami w Dorzeczu, Ramowa Dyrektywa Wodna, Dyrektywa Powodziowa).
19	Minister Środowiska	70	Ujednolicenie pisowni nazwy sieci Natura 2000.	W różnych częściach dokumentu znajduje się Natura 2000 bądź NATURA 2000. Prawidłowy zapis to Natura 2000.	Uwaga uwzględniona.
19	Minister Środowiska	71	Ujednolicenie pisowni MŚP.	W różnych częściach dokumentu znajduje się MŚP bądź MSP bądź małe i średnie przedsiębiorstwa.	Uwaga uwzględniona.
19	Minister Środowiska	72	Brak wpisanej jednostki pomiaru.	Może być szt./osoby ewentualnie EPC.	Uwaga uwzględniona. jednostką pomiaru tego wskaźnika będą osoby.
19	Minister Środowiska	73	Brak wpisanej jednostki pomiaru.	Może być szt./osoby ewentualnie EPC.	Uwaga uwzględniona. jednostką pomiaru tego wskaźnika będą osoby.
19	Minister Środowiska	74	mikro, małe i średnia przedsiębiorstwa województwa zachodniopomorskiego charakteryzujące się dużą zasobochłonnością, w tym energochłonnością”	Z wcześniejszego opisu wynika jakie działania będą realizowane więc można pozostać przy określeniu - mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa województwa zachodniopomorskiego”	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Uwaga dotyczy s.113 W projekcie RPO szczególnie uwypuklone zostały cechy przedsiębiorstw, które mają zostać objęte wsparciem niezależnie od bieżącego opisu konkretnego działania.
19	Minister Środowiska	75	Poprzez realizację celu priorytetu inwestycyjnego wzrośnie masa odpadów poddanych innym niż składowanie formom zagospodarowania, co wpłynie znacząco na poprawę środowiska naturalnego, jak również, na ochronę zasobów naturalnych.	Uwaga redakcyjna.	Uwaga nieuwzględniona. Nie sprecyzowano oczekiwań.
19	Minister Środowiska	76	Planowane ro realizacji projekty...”	Planowane do realizacji projekty...	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.

20	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "TĘCZA" w Białym Borze	77	<p>Rozszerzenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. grupy docelowej o spółdzielnie 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
20	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "TĘCZA" w Białym Borze	78	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
21	Spółdzielnia Mieszkaniowa "JUTRZENKA" w Łobzie	79	<p>Rozszerzenie: 1. grupy docelowej o spółdzielnie 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

21	Spółdzielnia Mieszkaniowa "JUTRZENKA" w Łobzie	80	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym.</p> <p>Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego.</p> <p>Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków.</p> <p>Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki.</p> <p>Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów.</p> <p>Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .</p>
22	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "PŁYTA" w Karlinie	81	<p>Rozszerzenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. grupy docelowej o spółdzielnie 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów . Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu.</p> <p>Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
22	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "PŁYTA" w Karlinie	82	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .</p>

23	Spółdzielnia Mieszkaniowa "GARDNO" w Nowogardzie	83	<p>Rozszerzenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. grupy docelowej o spółdzielnie 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
23	Spółdzielnia Mieszkaniowa "GARDNO" w Nowogardzie	84	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urzędzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
24	Spółdzielnia Mieszkaniowa "PRZYSZŁOŚĆ" w Myśliborzu	85	<p>Rozszerzenie: 1. grupy docelowej o spółdzielnie 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

24	Spółdzielnia Mieszkaniowa "PRZYSZŁOŚĆ" w Myśliborzu	86	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym.</p> <p>Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego.</p> <p>Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków.</p> <p>Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki.</p> <p>Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów.</p> <p>Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .</p>
25	Spółdzielnia Mieszkaniowa "PIAST" w Barlinku	87	<p>Rozszerzenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. grupy docelowej o spółdzielnie 2. typów projektów o obiekty handlowe, 3. możliwość wykorzystania innych niż OZE źródeł niskoemisyjnych, 4. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów . Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu.</p> <p>Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
25	Spółdzielnia Mieszkaniowa "PIAST" w Barlinku	88	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym.Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego.Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków.Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki.Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .</p>

26	Miejska Energetyka Ciepła Spółka z o.o. w Koszalinie	89	<p>Wnioski jakie nasunęły mi się po spotkaniu są następujące:</p> <p>1. W projekcie RPO nie ma zapisów dotyczących budowy, rozbudowy czy modernizacji sieci ciepłowniczych, węzłów, których beneficjentem mógłby dowolny Zakład Energetyki Ciepłej o różnej wielkości. (W załączniku przedstawiłem zapisy z pomorskiego RPO, które pewne wsparcie przewidują, nie wiem jeszcze natomiast jak to wygląda w innych RPO w kraju.) Na spotkaniu pojawiła się informacja, iż nie ma takiej możliwości, ponieważ uniemożliwiają to dokumenty wyższej rangi. Jeżeli tylko poweźmę w tym zakresie dalsze informacje, oczywiście je natychmiast prześlę.</p> <p>2. Brakuje wsparcia dla modernizacji źródeł ciepła (innego niż OZE).</p> <p>3. Nie jest jednoznacznie określone, co rozumie się przez wsparcie dla budownictwa (energooszczędność) – czy będzie ono dotyczyć w przypadku modernizacji instalacji wewnętrznej i zmiany źródła np. poprzez podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej – również budowę węzła cieplnego oraz poniesienie opłaty przyłączeniowej.</p> <p>4. W pomorskim RPO podkreśla się, iż realizowane zadania powinny być wykonywane w sposób kompleksowy. Aby podłączyć budynek do sieci miejskiej, którego efektem będzie energooszczędność, a jednocześnie zerowa emisja w miejscu wykorzystania energii cieplnej należy wykonać termomodernizację, instalację wewnętrzną, węzeł cieplny (to może wykonać zarówno odbiorca energii, jak i jej dostawca) oraz sieć ciepłą (którą musi wykonać dostawca energii cieplnej). W przypadku obiektów oddalonych od sieci ciepłej lub w przypadku kiedy po termomodernizacji przewidywane zapotrzebowanie ciepłe nie będzie duże, to bez wsparcia dla odbiorcy i dostawcy ciepła takiego zadania nie uda się zrealizować.</p> <p>5. Wszystkie nasze szczegółowe opinie, wnioski i uwagi oraz propozycje zmian załączyliśmy w naszym wcześniejszym piśmie. Załączone dzisiaj uwagi są moją refleksją po naszym ostatnim spotkaniu.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Uwaga zostanie także poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Zgodnie z Linia demarkacyjną sieci ciepłownicze i chłodnicze (wraz ze źródłem) wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej (plany te są warunkiem wsparcia) będą wspierane z poziomu krajowego. Dokonano zmian w zapisach RPO WZ w PI 4.3 umożliwiających, w ramach kompleksowej modernizacji, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła innego niż pochodzącego z OZE lub pochodzącego ze źródła, które produkuje energię częściowo z OZE). Należy jednak pamiętać, że celem szczegółowym w działaniu jest zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych. Zakres kwalifikowalności wydatków w projekcie zostanie uszczegółowiony na dalszych etapach prac nad Programem.</p>	
27	Izba Rzemieślnicza MiSP w Szczecinie	91	<p>1. Kontrakty samorządowe - brak partnerstwa publiczno - prywatnego. Jeżeli chcemy wspierać gospodarkę i naukę, to bez udziału prywatnego - brak jest możliwości rozwoju.</p> <p>2. Brak uwzględnienia RZEMIOSŁA, które stanowi 98% przedsiębiorców – rekomendowałbym jedną z osi specjalnie dla mikroprzedsiębiorców.</p>	<p>Kontrakt Samorządowy został pomyślany jako szeroka formuła współpracy pomiędzy samorządami, sektorami: przedsiębiorstw (w tym również rzemiosłem), organizacji pozarządowych oraz nauki. W ramach Kontraktu Samorządowego niezbędnym będzie wskazanie przedsięwzięć samorządowych oraz komplementarnych do nich projektów planowanych do realizacji przez pozostałych interesariuszy na obszarze objętym KS. Takie podejście ma na celu m.in. zintegrowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego. Jedną z form tej integracji mogą być właśnie projekty w formule PPP.</p>	
28	Archiwum Państwowe w Szczecinie	90	<p>Fraza: "Typy beneficjentów" po słowach: "Instytucje kultury" wstawić "i ochrony dziedzictwa narodowego i kulturowego, w tym archiwa państwowe"</p>	<p>Archiwa są adm. rządową, ale są przede wszystkim jednostką zajmującą się ochroną dziedzictwa narodowego i kulturowego jakim są archiwalia i dokumenty. W obecnym brzmieniu archiwa nie mogłyby się starać o środki z RPO.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nazwa "jednostki sektora finansów publicznych" uwzględnia również państwowe jednostki budżetowe.</p>
28	Archiwum Państwowe w Szczecinie	485	<p>Zmienić zapis zaznaczony znakami: ##.Poza nielicznymi nowymi obiektami które powstają w województwie, pozostałe użytkowane przez instytucje kultury # i dziedzictwa narodowego, w tym archiwapaństwowe, wymagają poprawy infrastruktury, w tym budowy, rozbudowy, przebudowy i modernizacji istniejących obiektówinstytucji kultury i dziedzictwa narodowego wraz z ich otoczeniem.#</p>	<p>1. Archiwa Państwowe są jednostkami sektora finansów publicznych bezosobowości prawnej, którą posiada jedynie Naczelny Dyrektor ArchiwówPaństwowych. Jako instytucje dziedzictwa narodowego są nierozdzielnie związanez dziedzictwem kulturowym regionu poprzez zabezpieczenie i udostępnianienarodowego zasobu archiwalnego. W proponowanej redakcji zapisu nie mogłybyaplikować o środki z RPO WZ.2. Uwagauwzględnia także zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w tym zakazy rozbudowy, z jednoczesnym dopuszczeniem budowy nowego obiektuskomunikowanego z istniejącym budynkiem.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Proponowana zmiana zapisu: "Z uwagi na wysoki stopień urbanizacji województwa zauważalna jest koncentracja największych instytucji kultury w głównych ośrodkach - Szczecinie i Koszalinie. Potencjał tych instytucji jest ograniczony możliwościami infrastrukturalnymi - poza nielicznymi nowymi obiektami które powstają w województwie, pozostałe użytkowane przez instytucje kultury i ochrony dziedzictwa narodowego budynki wymagają rozbudowy bądź modernizacji."</p>

28	Archiwum Państwowe w Szczecinie	486	<p>Dodanie (tekst, który ma być dodany został zaznaczony ##) po „Obiekty zabytkowe # i dziedzictwo dokumentacyjne i archiwalne stanowiący narodowy zasób archiwalny # podlegające ustawowej ochronie w województwie to przede wszystkim obiekty sakralne (z których dwa są wpisane na listę Pomników Historii) oraz charakterystyczne dla województwa obiekty zabytkowej zieleni oraz zabudowa rezydencjonalna # a także unikatowe dokumenty i archiwalia sięgające XIII wieku #, które to stanowią wyróżnik naszego województwa na terenie Polski.</p>	<p>Propozycja sformułowania podyktowana jest troską o doprecyzowanie zapisu charakteryzującego instytucje zajmujące się dziedzictwem narodowym, jest to poszerzenie jego późniejszej interpretacji w zakresie możliwość skorzystania z RPO WZ przez Archiwa Państwowe, jako instytucje dziedzictwa narodowego.</p> <p>Archiwa państwowe ze względu na ustawowe funkcje są instytucjami o istotnym znaczeniu dla regionu, jednak zakres i charakter działania wykracza znacznie poza region i granice państwa. W Polsce działają 32 archiwa państwowe podlegające Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych w Warszawie. Na terenie województwa zachodniopomorskiego dwa archiwa państwowe – w Szczecinie i Koszalinie.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Proponowana zmiana zapisu: :1 „Obiekty zabytkowe podlegające ustawowej ochronie w województwie to przede wszystkim obiekty sakralne (z których dwa są wpisane na listę Pomników Historii) oraz charakterystyczne dla województwa obiekty zabytkowej zieleni, oraz zabudowa rezydencjonalna. Województwo zachodniopomorskie wyróżniają również unikatowe źródła archiwalne sięgające XIII wieku, zgromadzone przede wszystkim w archiwum państwowym w Szczecinie.”</p>
28	Archiwum Państwowe w Szczecinie	487	<p>Uzupełnienie tekstu po zapisie (tekst, który ma być wstawiony został zaznaczony ##) „... dla mieszkańców województwa oraz turystów. #Kultura ze względu na swoje, często wyjątkowe, wręcz niepowtarzalne wartości i przekazywane treści może być istotnym czynnikiem, zwiększającym atrakcyjność i dynamizującym rozwój społeczno-gospodarczy województwa. Dlatego celem modernizacji infrastruktury (też budowy) w tym obszarze jest efektywne wykorzystanie potencjału i pomnażanie dziedzictwa kulturowego i narodowego. Różnorodność regionu ma swoje odbicie w licznych zabytkach kultury i architektury materialnej, miejscach o dużym znaczeniu historycznym, a także w treściach bogatych zbiorów dziedzictwa dokumentacyjnego, zwłaszcza w księgozbiorach i archiwaliach. Bardzo ważną częścią dziedzictwa kulturowego regionu, wykraczającą w swych treściach poza jego granice, są materiały archiwalne, czyli źródła historyczne, przechowywane w zbiorach archiwów. Problemem instytucji działających w obszarze dziedzictwa kulturowego i instytucji ochrony dziedzictwa narodowego jest niewystarczająca w stosunku do ciągle rosnących potrzeb i oczekiwań baza lokalowa. Budowa nowoczesnej, energooszczędnej bazy lokalowej, z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań i technologii, dostosowanie jej do wymogów współczesności i ciągłe uaktualnianie jest jednym z ważniejszych elementów, od których zależy dostępność do oferty kulturalnej regionu. Istnieje realna potrzeba modernizacji, a także podwyższenia standardów bazy materialnej istniejących obiektów, w których kluczowe instytucje realizują działalność w oparciu o dziedzictwo kulturowe, zwłaszcza tych, które z racji wypełniania swych aktualnych</p>	<p>Na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonują dwa archiwa państwowe w Szczecinie oraz w Koszalinie, które posiadają też oddziały zamiejscowe. Archiwa państwowe są kluczowymi instytucjami regionu. Działają w obszarze dziedzictwa kulturowego i dziedzictwa narodowego. Oprócz gromadzenia, konserwacji, digitalizacji i udostępniania materiałów archiwalnych, które są unikatowymi i niepowtarzalnymi źródłami historycznymi do dziejów Pomorza Zachodniego, realizują w oparciu o przechowywane świadectwa przeszłości szeroką ofertę edukacyjną i kulturalną, skierowaną zarówno do mieszkańców regionu jak i do turystów polskich i zagranicznych. Ponadto ściśle współpracują z jednostkami organizacyjnymi w zakresie zarządzania dokumentacją z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań. Argumentem, który przemawia za propozycjami wprowadzenia zmian, jest troska o uzupełnienie i doprecyzowanie zapisów RPO WZ w celu takiego poszerzenia ich późniejszej interpretacji, by stworzyć możliwość skorzystania z programu instytucji dziedzictwa narodowego, do których należą archiwa państwowe. W propozycji wprowadzenia do RPO pojęć „dziedzictwo dokumentacyjne”, „materiały archiwalne”, czy „archiwa państwowe” chodzi o to, by uwzględnić je w definiowaniu dziedzictwa kulturowego regionu. W zbiorach dziedzictwa dokumentacyjnego, w tym w archiwaliach, są świadectwa dziejów regionu, różnorodności narodowościowej jego mieszkańców. Do najcenniejszych należą dokumenty pergaminowe i papierowe, akta ksiąg pomorskich, akta sądu cesarskiego, archiwa rodowe i miejskie, księgi metrykalne i akta stanu cywilnego różnych wyznań/narodowości, gromadzone i udostępniane w archiwach państwowych. Poza tym źródła archiwalne dostarczają wiedzy o zabytkach kultury i architektury materialnej, miejscach o dużym znaczeniu historycznym. By z nich korzystać niezbędne jest ich dalsze gromadzenie, ochrona i udostępnianie i tym zajmują się Archiwa Państwowe w Szczecinie i Koszalinie. Tylko w zbiorach Archiwum w Szczecinie zgromadzonych jest ponad 1 000 000 jednostek archiwalnych (tomów akt, pergaminów, planów i map, nagrań filmowych, dźwiękowych, fotografii), obejmujących ponad 12 km bieżących akt. Dalsza część uzasadnienia dostępna jest w dokumentacji przesłanej przez Archiwum Państwowe</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Uzasadnienie wparcia wskazane jest w sekcji 1 w diagnozie do Programu.</p>

			<p>funkcji i zadań prowadzą działalność w szeroko rozumianej sferze kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Dlatego stworzenie odpowiedniej bazy materialnej z uwagi na poprawę dostępności, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, oraz jakości funkcjonowania wszystkich instytucji, które są dysponentami i oferentami dorobku kulturowego i go pomnażają, niezbędna jest w regionie realizacja działań ujętych w priorytecie inwestycyjnym 6.3.”</p>		
--	--	--	---	--	--

28	Archiwum Państwowe w Szczecinie	488 Zaproponowane przez Archiwum Państwowe zmiany zostały ujęte w Typy projektów: 2. Budowa, w tym rozbudowa, nadbudowa, przebudowa i modernizacja obiektów instytucji o znaczeniu ponadregionalnym, prowadzących działalność w obszarze dziedzictwa kulturowego i narodowego. „Realizacja drugiego typu projektów przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia znaczenia instytucji o zasięgu ponadregionalnym, których działalność realizowana jest w obszarze dziedzictwa kulturowego i narodowego. Dzięki realizacji tego typu projektów zwiększy się turystyczna oferta kulturalna regionu, a także liczba mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych.” Typy beneficjentów: „[...] jednostki sektora finansów publicznych, instytucje ochrony dziedzictwa narodowego, w tym archiwa państwowe, [...]” Narzędzia realizacji: W ramach priorytetu inwestycyjnego planuje się tryb konkursowy z uwagi na jego konkurencyjny charakter. W uzasadnionych przypadkach zastosowany zostanie również tryb pozakonkursowy – tryb negocjacyjny w ramach kontraktów samorządowych, który pozwoli na komplementarne rozwiązania likwidacji szeregu problemów na danym obszarze, w ramach których jednym z elementów będzie wsparcie renowacji/konserwacji obiektów zabytkowych oraz budowa (w tym rozbudowa, odbudowa, nadbudowa), przebudowa, remont i modernizacja obiektów instytucji kultury i instytucji ochrony dziedzictwa narodowego. Realizację inwestycji polegających na budowie, w tym rozbudowa, nadbudowa, przebudowa i modernizacja obiektów instytucji o znaczeniu ponadregionalnym, prowadzących działalność w obszarze dziedzictwa kulturowego i narodowego może zostać zrealizowana w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.	Zaproponowane zmiany służą po to, by przy późniejszej interpretacji zapisów RPO WZ stworzyć możliwość skorzystania z programu instytucjom dziedzictwa narodowego, do których należą archiwa państwowe.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nazwa "jednostki sektora finansów publicznych" uwzględnia również państwowe jednostki budżetowe. Ponadto zgodnie z Programem Strategicznym oraz decyzją Zarządu Województwa w ramach RPO WZ 2014-2020 głównym priorytetem w zakresie instytucji kultury będzie wsparcie infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym. Wsparcie dziedzictwa kulturowego możliwe jest w ramach pierwszego typu projektów.
29	Proeko Consulting Marek Śliwa	92 Czy powołane Bałtyckie Centrum Badawcze - Wdrożeniowe Gosp. Morskiej może i będzie wspierało programy innowacyjne w zakresie ochrony polskiego wybrzeża z zastosowaniem rozwiązań na bazie odnawialnych Źródeł Energii, przed negatywnym wpływem fal morskich? Oraz nawiązanie współpracy międzyregionalnej z podobnym ośrodkiem lub Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego, które również posiada znaczącą ilość km linii brzegowej?		Zakłada się, iż, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby na rynku, Centrum będzie świadczyło usługi w zakresie wdrażania innowacyjnych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania zmianą poziomu morza wzdłuż polskiego wybrzeża Bałtyku, będzie podejmowało tematykę ochrony brzegów morskich przed skutkami falowania oraz odnawialnych źródeł energii. Współpraca w ramach centrum opierać się będzie nie tylko na wielostronnym partnerstwie instytucji z Województwa Zachodniopomorskiego, ale również na współpracy z partnerami (organizacjami i sieciami zrzeszającymi podmioty z różnych krajów, uczelniami i instytucjami badawczymi, innymi jednostkami samorządowymi) z Polski i pozostałych krajów regionu Morza Bałtyckiego. Partnerstwo będzie budowane również na rzecz pozyskiwania dostępnych funduszy w ramach programów unijnych np. LeaderSHIP 2020.

29	Proeko Consulting Marek Śliwa	94 Czy biorąc pod uwagę obszary popegeerowskie lub osiedla powojkowe oddalone od większych obszarów przemysłowo-miejskich, w zakresie rewitalizacji i termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz ośrodków oświatowo-kulturalnych wiejskich będzie udzielane wsparcie bezwrotne i do jakiej wysokości (czy 100% +-80%) wartości inwestycji planowanych w celu poprawy jakości życia i funkcjonowania osób, które do tej pory nie miały możliwości bezpośredniego wsparcia do tego typu inwestycji, a w skali całego społeczeństwa ponoszą dziś najwyższe koszty funkcjonowania i eksploatacji zasobów mieszkalnych. Pragnę nadmienić, że są to również obszary (w większości) o wysokim stopniu bezrobocia z brakiem zdolności kredytowych na inwestycje w/w.		Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Ostatecznie potrzeby i możliwości związane z finansowaniem poprzez instrumenty zwrotne będą określone dokładnie po przeprowadzeniu analizy ex ante instrumentów finansowych mającej na celu m.in. zbadanie występującej w województwie luki finansowej dla danego obszaru. Na podstawie wyników badania, zostanie podjęta decyzja, co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania
30	Gest sp. z o.o.	93 1. Realizacja projektów "miękkich" służy nie tylko finansowaniu doradztwa i szkoleń dla naszych przedsiębiorstw ale też w wspomaga utrzymanie lokalnej bazy merytorycznego wsparcia biznesu. GEST jako firma konsultingowa, w zakresie zarządzania , przygotowywania inwestycji oraz organizacji biznesu, parokrotnie poszukiwała możliwości współfinansowania swoich usług z poprzedniego programu europejskiego. To co nam się nie udało sfinansować, obecnie realizują w Szczecinie firmy warszawskie.! Nasi koledzy natomiast, zajmujący się animacją działalności gospodarczej, przenoszą swoje firmy poza Szczecin, do innych ośrodków gospodarczych. Program RPO innych województw w odróżnieniu od naszego zawierały obszary finansowania własnej infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości. Odpiływ młodych ludzi i biznesu ze Szczecina wymaga moim zdaniem zdecydowanego programu ratunkowego.2. Badania i Rozwój. Mikroprzedsiębiorstwa z reguły nie finansują projektów badawczych. Firm zainteresowanych badaniami w naszym województwie jest jak na lekarstwo. Natomiast posiadamy podmioty zdolne do wykonywania prac badawczych. W jaki sposób możemy wesprzeć z naszego RPO lokalne ośrodki, które są w stanie prowadzić prace B+R na rzecz firm z poza województwa zachodniopomorskiego?		W uwadze nie sformułowano postulatu. Podkreślić należy, iż w ramach RPO WZ 2014 - 2020: - wsparcie z zakresu działań "miękkich" dla przedsiębiorstw zostanie skoncentrowane na faktycznych potrzebach przedsiębiorstw w zakresie rozwoju kwalifikacji i umiejętności pracowników. To przedsiębiorcy będą decydować z czyich - i w jakim zakresie - usług (doradczych, szkoleniowych, itp.) będą chcieli skorzystać. - w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 będą współfinansowane projekty mające na celu wzrost potencjału badawczo - rozwojowego zachodniopomorskich przedsiębiorstw i to zachodniopomorskie przedsiębiorstwa będą inicjatorem/liderem tych projektów.

31	Technika Electra Sp. z o.o.	<p>95</p> <p>Firma, w której pracuję od 1,5 roku realizuje strategię projektowania i nadzorów oraz pomocy dla osób prywatnych i firm instalacji OZE w zakresie fotowoltaiki. Ustawa, jaka ma wejść w 2014 r. powoduje, że inwestycje będą nieopłacalne. Przy dofinansowaniu takich inwestycji będzie możliwość budowy rynku prosumenta. Czy możliwe jest udzielanie dotacji bezzwrotnej w formie bardziej przystępnej, większej do ok. 80% oraz bez konieczności uzyskania kredytu? Konkursowe przyznawanie dotacji będzie ryzykowne dla inwestora. Pobudzenie tego rynku może zmniejszyć bezrobocie w regionie drastycznie. Szkolenia dla elektryków oraz ich certyfikacja, produkcja ogniw fotowoltaicznych w firmie Szczecińskiej Selfa, która zainwestowała w produkcję i nie ma szans na sukces przy aktualnych przepisach. Wielu przedsiębiorców obrało front budowania takich instalacji i całe ich działania mogą wrzucić do kosza, bo klienci przestali interesować się tematem.</p>		<p>Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Ostatecznie potrzeby i możliwości związane z finansowaniem poprzez instrumenty zwrotne będą określone dokładnie po przeprowadzeniu analizy ex ante instrumentów finansowych mającej na celu m.in. zbadanie występującej w województwie luki finansowej dla danego obszaru. Na podstawie wyników badania, zostanie podjęta decyzja, co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Decyzja o poziomie udzielania ewentualnych dotacji zostanie podjęta po podjęciu decyzji o formie wspieraniu z Programu (czy wogóle będzie to dotacja).</p>
32	Izba Rzemieślnicza MiSP w Szczecinie	<p>96</p> <p>1. Umożliwić składanie samego wniosku aplikacyjnego w konkursie (bez załączników). Załączniki typu: pozwolenia, decyzje projekty, kosztorysy można składać na etapie podpisania umowy o dofinansowanie. Pozwoli to beneficjentom na właściwe wydatkowanie środków własnych na dokumentację (bez wiedzy czy dofinansowanie się uzyska czy nie) i uniknięcie ewentualnych strat finansowych.2. Skrócić generator wniosków płatniczych. Skrócenia wymaga sekcja opisowo-merytoryczna.3. Wniosek aplikacyjny -> sekcje finansowe / analizy finansowe powinny być ułatwiony / skrócony. Jego rozbudowa utrudnia uzyskanie dotacji.4. Utrzymać 2-krotne poprawianie złożonego wniosku.5. Utrzymać kwalifikowalność kosztów od 01.01.2014 mimo ogłoszenia konkursów w I kw 2015r.</p>		<p>IZ RPO WZ obecnie pracuje nad rozwiązaniami systemowymi dla RPO WZ 2014-2020, wszelkie zgłaszane uwagi i propozycje podlegają analizie i będą brane pod rozwagę</p>
33	Aleksander Igielski CSI	<p>97</p> <p>Na tym etapie procedowania priorytetów chyba wystarczające, aczkolwiek trochę mało konkretów w priorytetach szkoleniowych np. wkład własny przy szkoleniach</p>		<p>Uwaga ogólna. Przyjęta do wiadomości.</p>

34	OWES AKTYWA Plus	98	<p>1) Proszę o informację nt. Kompleksowego wsparcia dla sektora ekonomii społecznej w ramach RPO w korespondencji z programami krajowymi. Chodzi o typy projektów skierowanych do instytucji wsparcia oraz o typy projektów skierowanych do PES.</p> <p>2) Czy będzie możliwość realizacji projektów na pograniczu SOM i SSW lub SOM i Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkim Obszarze Funkcjonalnym?</p> <p>3) Jak będzie podejście jako do projektodawców - organizacji pozarządowych i pozostałych podmiotów ekonomii społecznej - czy będą traktowane jako osobna grupa projektodawców czy jako np. część przedsiębiorców? Jaki rodzaj wsparcia dla wyżej wymienionych - przewidywany jest w RPO</p> <p>4) Jaka instytucja z poziomu województwa będzie wdrażać RPO w części EFS? Czy będzie to jak dotychczas WUP?</p>		<p>Uwaga częściowo uwzględniona. 1) Konstrukcja i zakres programów krajowych wynikają z projektu Umowy Partnerstwa oraz z doświadczeń z realizacji programów operacyjnych w latach: 2004-2006 oraz 2007-2013. Stanowiły one podstawę do opracowania podziału wsparcia udzielanego z EFS pomiędzy poziom krajowy i regionalny. W ramach programów krajowych (w szczególności POWER) wspierane będzie tworzenie ram dla efektywnych polityk publicznych, natomiast bezpośrednie wsparcie indywidualnych odbiorców będzie realizowane w regionalnych programach operacyjnych. Pozwoli to na stworzenie systemu efektywnego i komplementarnego wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach RPO WZ 2014-2020 sektor społeczny będzie wspierany poprzez kilka priorytetów inwestycyjnych. W ramach PI 9.8 "Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych" możliwe będzie tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, zwiększające dostępność do usług doradczych na rzecz podmiotów ekonomii społecznej. W ramach danego PI przewiduje się również wsparcie tworzenia przedsiębiorstw społecznych oraz wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej o charakterze integracyjnych (w tym poprzez tworzenie i/lub działalność podmiotów integracji społecznej). 2) Przyjęto założenie terytorialnej demarkacji pomiędzy realizacją ZIT i Kontraktów Samorządowych. Oznacza to, że projekty odnoszące się do ekonomii społecznej, które zostaną zgłoszone do ZIT lub KS nie będą mogły być realizowane poza tymi obszarami. Jednak realizacja projektów ekonomii społecznej o bardziej horyzontalnym charakterze będzie mogła być realizowana w trybie konkursowym dedykowanym tematycznie, trybie konkursowym dedykowanym terytorialnie lub w projektach systemowych i strategicznych. 3) Organizacje pozarządowe i pozostałe podmioty ekonomii społecznej będą traktowane jako osobna grupa projektodawców w PI 9.4 gdzie typem beneficjenta są organizacje pozarządowe zajmujące się aktywizacją społeczno – zawodową osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Natomiast w PI 10.1 w ramach 2 typu projektu "Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym" jako typ beneficjenta wskazano organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w zakresie edukacji. W większości pozostałych PI (w osiach EFS) nie wyklucza się możliwości realizacji projektów przez III sektor. Jednocześnie należy dodać, że doprecyzowanie konkretnych typów beneficjentów nastąpi przy uszczegółowieniu programu bądź na etapie dokumentacji konkursowej. O rodzaju wsparcia dla ww. podmiotów mowa w pierwszym podpunkcie odpowiedzi. 4) Instytucja Zarządzająca programem, zgodnie z zapisami art.113, pkt 7 Rozporządzenia Ogólnego ma możliwość przekazania zarządzania częścią programu operacyjnego Instytucji Pośredniczącej. W chwili obecnej trwają prace nad przygotowaniem systemu instytucjonalnego.</p>
----	---------------------	----	---	--	--

35	Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie	99	<p>W ramach priorytetu 1.2. KWP w Szczecinie w latach 2014-2020 działając na podstawie priorytetów Komendy Głównej Policji na lata 2103-2015 oraz w oparciu o najlepsze wzorce ze sfery gospodarczej planuje budowę Północno - Zachodniego Centrum Informatyczno-Laboratoryjno-Logistycznego. Centra Usług Wspólnych jako rozwiązanie dla służb publicznych zostało zaczerpnięte z sektora prywatnego, który z powodzeniem od wielu lat realizuje takie projekty na całym świecie. Centrum stanowiło będzie wydzieloną jednostkę organizacyjną świadczącą usługi dla klientów wewnętrznych. Oznaczać to będzie, że określona część usług dla zdecentralizowanych jednostek Komend Powiatowych, Komisariatów świadczona jest z jednego centralnego miejsca. Centrum zlokalizowane w Szczecinie obsługiwało będzie klientów wewnętrznych z całej północno-zachodniej Polski (woj. zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie, a nawet kujawsko-pomorskie). Utworzone Centrum pozwoli urzeczywistnić współpracę KWP z Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym. W oparciu o utworzone zaplecze, partnerzy wspólnie będą realizować badania i wdrażać w obszarze nowoczesnych technologii informatycznych, w obszarze analizy systemów informatycznych, filtrowania zasobów informatycznych, rozwój monitoringu miasta oraz wykorzystanie nowości technologicznych na potrzeby bezpieczeństwa. Pozwoli to nie tylko podniesieniu efektywności policji ale również wzmocni największą uczelnię techniczną województwa zachodniopomorskiego dostarczając jej unikatowego w skali Europy materiału badawczego. Powstałe centrum pozwoli na tworzenie nowych miejsc pracy w Szczecinie. Działając na podstawie wyżej przywołanych priorytetów KGP pozwoli na racjonalne wykorzystanie zaplanowanych środków w regionie zachodniopomorskim. Mając na uwadze powyższe, umiejscowienie projektu do realizacji w perspektywie 2014-2020 uważamy za uzasadnione. Jednocześnie dodanie organów władzy publicznej (Komenda Wojewódzka Policji) jako typu beneficjentów uważamy za celowe i uzasadnione.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 zakłada się realizację projektów mających na celu wzrost potencjału badawczo - rozwojowego przedsiębiorstw. Grupą docelową wsparcia są przedsiębiorcy. W ramach tego priorytetu będą współfinansowane projekty, których inicjatorem/liderem będą przedsiębiorstwa. Preferowane będą projekty realizowane we współpracy z jednostkami naukowymi. Nie przewiduje się wsparcia dla organów władzy publicznej.</p>
----	---	----	---	---

36	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Szczecina ds. Rozwoju Systemu Komunikacji Rowerowej	100	Proponuje się zwiększenie alokacji środków na gospodarkę niskoemisyjną do poziomu min. 80 mln euro.	Zwiększenie środków z 30 mln euro do poziomu ok. 58 mln euro jest krokiem w dobrym kierunku, jednakże wydaje się, biorąc pod uwagę ilość środków na rozwój sieci dróg w ramach tent, że transport zbiorowy (również rowerowy) jest na dalszym miejscu w skali priorytetów, mimo że jest dużo bardziej zaniedbany niż infrastruktura stricte drogowa. Mniejsze nakłady na transport niskoemisyjny będą jeszcze bardziej zwiększać przepaść w kierunku rozwoju zrównoważonego transportu i tym trudniej będzie przekonać mieszkańców do zmiany nawyków transportowych.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. PI 4.5 będzie w dużej mierze finansowany w ramach Programu operacyjnego infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Alokacje w ramach RPO WZ na lata 2014-2020, jest po części uzupełnieniem środków centralnych. Ponadto została ona ustalona na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz analiz potrzeb, jak również dotychczasowego zainteresowania poszczególnymi obszarami.
37	Aleksandra Nalborska - przedsiębiorca	100	Aby znacząco podnieść poziom oświaty w naszym województwie, dobrze byłoby przeznaczyć środki finansowe na tworzenie nowych szkół prywatnych, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach. Szkolnictwo prywatne będzie stanowiło konkurencję dla szkół publicznych i wymusi lepszą pracę w obu rodzajach placówek.		Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie inwestycyjne z EFRR możliwe jest wyłącznie w powiązaniu z działaniami realizowanymi z EFS na poziomie regionalnym w ramach PI 10.1 i 10.3 - jako element uzupełniający interwencję EFS prowadzący do osiągnięcia celów wynikających z CT 10. Warunkiem realizacji działań inwestycyjnych jest posiadanie jasnej wizji i kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury i jej powiązania z działaniami EFS, co wiąże się m.in. z koniecznością uwzględnienia kwestii demograficznych. Określając kierunki interwencji RPO w obszarze edukacji, należy mieć na uwadze trendy demograficzne zgodnie z którymi liczba uczniów będzie się zmniejszać, co prowadzi do dalszej likwidacji istniejących szkół. W związku z powyższym, do realizacji działań w przedmiotowym obszarze konieczne i wystarczające jest wsparcie istniejącej infrastruktury oświatowej, tym bardziej że to tutaj zidentyfikowane są największe potrzeby. Ponadto IZ RPO nie znajduje uzasadnienia dla twierdzenia, iż nowe szkoły prywatne podniosą jakość szkolnictwa w województwie. Problemem nie jest brak konkurencji w obszarze edukacji na poziomie kształcenia ogólnego, ale często niedofinansowanie szkół, co wpływa również na niższą jakość kształcenia. Nawiązując natomiast do konieczności powiązania działań inwestycyjnych z działaniami planowanymi do realizacji w ramach EFS, to niezbędne i wystarczające będzie wzmocnienie potencjału, atrakcyjności i podnoszenie jakości edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie ogólne poprzez wspieranie istniejących placówek oświatowych. Niemniej jednak, podkreślić należy, iż wsparcie istniejących szkół prywatnych nie jest wykluczone w nowej perspektywie finansowej. Ponadto, przedsiębiorstwo, które chciałoby założyć szkołę prywatną może ubiegać się o dofinansowanie w priorytetach inwestycyjnych dedykowanych MŚP.
38	Urząd Miasta Dobrzany	101	1. Brak możliwości modernizacji dróg lokalnych jest czynnikiem hamującym funkcjonowanie obszarów wiejskich, likwidację bezrobocia i rozwój MŚP. 2. Czy w programie będzie możliwość realizacji programów 2-3 letnich na prowadzenie świetlic wiejskich (kompleksowo)		1. Drogi lokalne będą mogły być wspierane w przypadku generowanie przez nie efektów gospodarczych w powiązaniu z innymi działaniami w ramach kontraktu samorządowego. 2. Uwaga nieuwzględniona - Świetlice wiejskie nie będą wspierane w ramach RPO, ze względu na demarkcje z PROW.
39	Gmina Stare Czarnowo	102	Czy w RPO będą środki przeznaczone na budowę infrastruktury sanitarnej oraz wodociągowej, jakie środki (kwota)? - kiedy planuje się pierwsze nabory wniosków - dot. terenów wiejskich.		W uwadze nie sformułowano postulatu. PI 6.2. zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego w chwili obecnej posiada alokację 25 mln EUR. Planowane uruchomienie pierwszych naborów wniosków prognozuje się na pierwszy kwartał 2015 roku. Prawdopodobnie nie będzie oddzielnych naborów na tereny wiejskie. Zgodnie z Liniją demarkacyjną projekty realizowane w ramach RPO będą realizowane w aglomeracjach do 10 000 RLM.
39	Gmina Stare Czarnowo	103	Czy i co, o jakiej wysokości planuje się przeznaczyć w RPO - 14-20 na rozbudowę i budowę dróg na terenach wiejskich - kiedy nabory wniosków?		Drogi wiejskie będą mogły być wsparte ze środków RPO tylko w przypadku wpisywania się w kontrakt samorządowy lub w przypadku gospodarczego charakteru np. doprowadzenia to terenów inwestycyjnych.
39	Gmina Stare Czarnowo	104	Czy będą środki umożliwiające finansowanie działań oświatowych /szkoły, przedszkola, świetlice wiejskie/ - jaka wysokość - kiedy pierwsze nabory?		Działania oświatowe finansowane będą przede wszystkim w ramach Osi X Edukacja PI 10.1 i 10.3 oraz w powiązaniu z tzw. działaniami miękkimi inwestycje infrastrukturalne w ramach Osi XI Infrastruktura edukacyjna - PI 10.4. Alokacja na poszczególne Priorytety nie została jeszcze ostatecznie zatwierdzona. Planuje się, że pierwsze konkursy zostaną ogłoszone nie wcześniej niż w I kwartale 2015 r.

40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	105	Dopisać w "Typy beneficjentów" po jednostkach samorządu terytorialnego, PODMIOTY RATOWNICTWA WODNEGO		Uwaga nieuwzględniona. Katalog beneficjentów nie wyklucza podmiotów ratownictwa wodnego (organizacje pozarządowe).
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	106	W tabeli nr 3 zmienić w L.p. nr 2, kolumna 3 "...reagowanie jednostek SRG,..." na "...reagowanie jednostek ratowniczych..."		Uwaga nieuwzględniona. Wskaźniki w Tabeli 3 ulegną zmianie (obecnie tabela zawiera propozycje wskaźników strategicznych). Tabela 3 będzie zawierała wskaźnik rezultatu strategicznego bazujący na wskaźnikach przyjętych w Umowie Partnerstwa (Pojemność obiektów małej retencji wodnej). Ponadto, wskaźnik rezultatu strategicznego odnosi się do celu szczegółowego, nie zaś do typu projektu. Proponowany wskaźnik jest zbyt szczegółowy.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	107	Dopisać pkt nr 6 "działanie szkoleniowe dla członków jednostek ratowniczych"	Prowadzenie szkoleń przeciwpowodziowych spowoduje lepsze przygotowanie jednostek ratowniczych ratownictwa wodnego do udzielania pomocy w razie wystąpienia klęsk żywiołowych. Wykorzystanie budowanej infrastruktury urządzeń wodnych i włączenie podmiotów ratownictwa wodnego pozwoli na podniesienie sprawności i współdziałania służb ratowniczych.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie działań szkoleniowych w zakresie przeciwpowodziowym dla podmiotów ratownictwa wodnego nie wpisuje się w priorytet inwestycyjny. Wsparcie takie będzie możliwe tylko z poziomu krajowego.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	108	Wprowadzenie na poziomie regionalnym działań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców w zakresie zagrożeń związanych z klęskami żywiołowymi, wykorzystując dotychczasowe działania na terenie województwa		Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie dla prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych możliwe tylko z poziomu krajowego.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	618	Zmienić w l.p. nr 2, kolumna nr 3 "...reagowania jednostek SRG..." na "...reagowania jednostek ratowniczych..."	W pojęciu jednostka ratownicza zawierają się również jednostki ratownictwa wodnego	Uwaga nieuwzględniona. Wskaźniki w Tabeli 3 ulegną zmianie (obecnie tabela zawiera propozycje wskaźników strategicznych). Tabela 3 będzie zawierała wskaźnik rezultatu strategicznego bazujący na wskaźnikach przyjętych w Umowie Partnerstwa (Pojemność obiektów małej retencji wodnej). Ponadto, wskaźnik rezultatu strategicznego odnosi się do celu szczegółowego, nie zaś do typu projektu. Proponowany wskaźnik jest zbyt szczegółowy.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	619	Dopisać w „Typy beneficjentów”: jednostki samorządu terytorialnego, podmioty ratownictwa wodnego, ich związki.....	W zw. z Ustawą o bezpieczeństwie osób przebywających nad obszarami wodnymi podmioty ratownicze, które otrzymały zgodę Ministra SW organizują, kierują, koordynują i bezpośrednio prowadzą działania ratownicze w ramach ratownictwa wodnego.	Uwaga nieuwzględniona. Katalog beneficjentów nie wyklucza podmiotów ratownictwa wodnego (organizacje pozarządowe). .
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	620	Dopisać: Od kilku lat problematyka ta jest uzupełniana o zagadnienia związane m.in. z dostosowaniem do zmian klimatu i podejmowaniu działań zapobiegawczych mających na celu łagodzenie skutków występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz przygotowania społeczeństwa do sprawnego radzenia sobie podczas klęsk.		Uwaga nieuwzględniona. Działania informacyjno-edukacyjne dla społeczeństwa możliwe do wsparcia tylko z poziomu krajowego.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	621	Dopisać: Integralnym dla podejmowanych działań będzie usprawnienie organizacji systemów wczesnego reagowania, ratownictwa oraz działań profilaktycznych.		Uwaga nieuwzględniona. Dopisanie zostało sformułowanie "działania profilaktyczne" do istniejącego zapisu w Programie. Wobec braku wyjaśnienia (uzasadnienia), uwaga nie została uwzględniona.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	622	Efektom działań będzie przywrócenie dobrego stanu infrastruktury retencjonującej wodę oraz usprawnienie organizacji systemów wczesnego reagowania, ratownictwa oraz działań profilaktycznych		Uwaga nieuwzględniona. Brak jest wyjaśnienia "działań profilaktycznych", natomiast poprawa stanu infrastruktury retencjonującej wodę oraz usprawnienie systemów wczesnego reagowania, a także wsparcie dla służb ratowniczych są działaniami przewidzianymi w priorytecie inwestycyjnym (typy projektów).

40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	623	Tabela nr 3 Zmienić w l.p. nr 2, kolumna nr 3 z „...reagowania jednostek SRG...” na „...reagowania jednostek ratowniczych...”	W pojęciu jednostka ratownicza zawierają się również jednostki ratownictwa wodnego .	Uwaga nieuwzględniona. Wskaźniki w Tabeli 3 ulegną zmianie (obecnie tabela zawiera propozycje wskaźników strategicznych). Tabela 3 będzie zawierała wskaźnik rezultatu strategicznego bazujący na wskaźnikach przyjętych w Umowie Partnerstwa (Pojemność obiektów małej retencji wodnej). Ponadto, wskaźnik rezultatu strategicznego odnosi się do celu szczegółowego, nie zaś do typu projektu. Proponowany wskaźnik jest zbyt szczegółowy.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	624	Tabela nr 3 Dodać l.p. nr 3, Wskaźnik rezultatu strategicznego: liczba osób objętych szkoleniem z zakresu obszarów zagrożonych		Uwaga nieuwzględniona. Działania informacyjno - edukacyjne możliwe do wsparcia tylko z poziomu krajowego.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	625	Dopisać pkt. nr 5 „Działania szkoleniowe dla członków jednostek ratowniczych” Założeniem przedsięwzięcia jest prowadzenie szkoleń przeciwpowodziowych dla ratownictwa wodnego przy współpracy innych jednostek ratowniczych.	Prowadzenie szkoleń przeciwpowodziowych spowoduje lepsze przygotowanie służby ratownictwa wodnego do współpracy z innymi jednostkami w razie wystąpienia klęsk żywiołowych.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie działań szkoleniowych w zakresie przeciwpowodziowym dla podmiotów ratownictwa wodnego nie wpisuje się w priorytet inwestycyjny. Wsparcie takie będzie możliwe tylko z poziomu krajowego..
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	626	Tabela nr 5, dopisać l.p. 6 Liczba osób objętych działaniem edukacyjnym, Jednostka pomiaru: szt.		Uwaga nieuwzględniona. Działania informacyjno - edukacyjne możliwe do wsparcia tylko z poziomu krajowego.
40	WOPR Województwa Zachodniopomor skiego	627	Dopisać do PROGRAMU STRATEGICZNEGO następujące punkty: 5.2.1 Rozwój ratownictwa wodnego i systemu łączności na obszarach wodnych wykorzystywanych do turystyki i rekreacji 5.1 Rozwój systemu bezpieczeństwa publicznego funkcjonującego na potrzeby społeczności lokalnych Teza 21 Podmioty ratownictwa wodnego o zasięgu terytorialnym Ogółem: 3,5 mln zł Liczba jednostek ratownictwa wodnego włączonych w cyfrowy system łączności – 20 [szt.] Liczba zakupionego sprzętu do poprawy bezpieczeństwa – 20 [szt.] 5.2.2 Wzrost atrakcyjności zachodniopomorskich kąpielisk śródlądowych i morskich poprzez oznakowanie tras dojazdowych i rozbudowę infrastruktury 5.1 Rozwój systemu bezpieczeństwa publicznego funkcjonującego na potrzeby społeczności lokalnych Teza 22 Podmioty ratownictwa wodnego o zasięgu terytorialnym Ogółem: 5 mln zł Liczba kąpielisk wsparty systemem oznakowania i rozbudowy – 50 [szt.] Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem (FS, EFRR) Priorytet inwestycyjny Priorytet 5.2. (FS/EFRR) promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających		Uwaga nieuwzględniona. Zapisy przedstawione w treści uwagi w zakresie priorytetu inwestycyjnego są powieleniem zapisów Linii demarkacyjnej. Działania w zakresie informacyjnym i edukacyjnym możliwe są do wsparcia tylko z poziomu krajowego.

odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Poziom krajowy

1. rozwój form małej retencji – kompleksowe projekty realizowane przez beneficjentów o zasięgu powyżej 1 województwa

Poziom regionalny

1) rozwój form małej retencji – kompleksowe projekty realizowane przez beneficjentów na obszarze 1 województwa

Poziom krajowy

2. organizacja systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych (głównie sprzęt do powadzenia akcji ratowniczych (wyposażenie jednostek ratowniczych) i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie krajowym – Państwowa Straż Pożarna)

Poziom regionalny

2) organizacja systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych (głównie sprzęt do powadzenia akcji ratowniczych (wyposażenie jednostek ratowniczych) i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna oraz podmioty ratownictwa wodnego)

Poziom krajowy

3. opracowanie/aktualizacja dokumentów wymaganych prawem krajowym lub unijnym,

4. wsparcie monitoringu środowiska

5. realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem oraz ochroną przed suszą w dorzeczach Wisły i Odry

6. wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów, rozbiórki obiektów, których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu i społecznemu)

7. projekty retencjonowania i gospodarowanie wodami opadowymi - działania nakierowane na zwiększenie naturalnej retencji dolin rzecznych, zapobieganie suszy i zmniejszenie emisji z przesuszonych torfowisk, prawidłowe utrzymanie cieków wodnych (m.in. rzek i potoków górskich), renaturyzacja

		<p>przekształconych cieków i ich obszarów zalewowych, obszarów wodno-błotnych, prowadzenie odpowiedniej gospodarki leśnej</p> <p>8. rozwój systemu zarządzania kryzysowego, w tym ratownictwo chemiczno-ekologiczne</p> <p>9. prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zmian klimatu i adaptacji do nich</p> <p>10. zabezpieczanie brzegów morskich przed skutkami zmian klimatu z wykorzystaniem metod przyrodniczych</p> <p>11. działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami (np. retencjonowanie wód deszczowych, zapobieganie nadmiernemu spływowi powierzchniowemu, zapobieganie uszczelnianiu gruntu, przeciwdziałanie ruchom masowym)</p> <p>Poziom regionalny</p> <p>1. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla mieszkańców w zakresie zagrożeń związanych z klęskami żywiołowymi.</p>			
41	Beata Flejszer	109	<p>- Tunel w Świnoujściu - scalenie ważnego, z perspektywy rozwoju obszaru województwa;</p> <p>- Korytarz północ-południe; - Obwodnica Szczecina; - System Komunikacji wewnątrz Województwa oraz skomunikowanie z innymi ośrodkami(szczególnie oś północ-południe) obejmujący zarówno dr</p>		<p>Przedstawione zadania stanowią obszar poza RPO, będą mogły być dofinansowane środkami programu krajowego Infrastruktura i Środowisko. Województwo w ramach Kontraktu Terytorialnego zabiega o uwzględnienie tych przedsięwzięć w tym programie.</p>
42	Fundacja Nauka dla Środowiska	110	<p>Chciałbym zaproponować działanie w obszarze Społeczeństwo, które dotyczy edukacji społeczno - finansowej zarówno dzieci młodzieży i osób dorosłych. Jest to część życia społecznego, która kształtuje aktywnych, świadomych obywateli, gdyż bazuje na wiedzy, umiejętnościach i postawach. Jest to edukacja, która dotyczy osób z mniejszymi szansami, osób defaworyzowanych, całych rodzin, placówek i instytucji obszaru pomocy społecznej, a przede wszystkim dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Program ten kształtuje zaradnych i aktywnych obywateli.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona. Poziom szczegółowości zaproponowanego działania/narzędzia nie pozwala na uwzględnienie takich zapisów w Programie. Konkretnie narzędzia będą możliwe do zaplanowania w ramach projektów składanych do IZ w odpowiedzi na ogłoszone konkursy. W przypadku popartego analizą uzasadnienia dla realizacji przedmiotowego narzędzia, będzie istniała możliwość dofinansowania takiego projektu. Warto wspomnieć, że w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 w ramach projektów innowacyjnych testujących (projekt pt. "Wybierz Przyszłość - innowacyjne narzędzia wspomagające interwencję socjalną") powstało narzędzie, które ma na celu edukację społeczno - finansową dzieci i młodzieży. Zgodnie z ideą projektów innowacyjnych wypracowane narzędzie musi być bezpłatnie implementowane przez inne instytucje.</p>

43	Katarzyna Nakielska Pawluk - Nauka-Praca- Kariera	111	Czy mówiąc i planując wsparcie w zakresie R&B chodzi tylko o innowacje technologiczne? Jeśli chcę uzyskać licencję w zakresie stosowania innowacyjnych rozwiązań z zakresu organizacji i zarządzania (z USA) czy mogę mieć nadzieję na możliwość uzyskania dofinansowania na zdobycie takiej licencji? Czy będzie określona minimalna wartość takiego dofinansowania i poziom wkładu własnego (dla MŚP)? Jeśli chodzi o wsparcie ze strony IOB - czy mogę liczyć na podobnego rodzaju "BON" (jak w przypadku szkoleń zamawianych) na np. wyjazd w celu pozyskania ww. licencji, czy będę zdana na ofertę swojej Izby Gospodarczej i tego co mi oferuje ta Izba, czyli np. misję gospodarczą czy targi, które w ogóle mnie nie interesują?		Wnioskujący nie sformułował postulatu. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków, poziom dofinansowania, minimalne i maksymalne kwoty dofinansowania będą przedmiotem ustaleń dokonywanych na poziomie uszczegółowienia programu operacyjnego.
44	Gmina Miasto Koszalin	112	Wnosimy o wprowadzenie w typach projektów również działań dotyczących lokalnych linii kolejowych (wraz z infr. dworcową) w miejscowościach o szczególnym znaczeniu ponadregionalnym.		Uwaga nieuwzględniona. Takie projekty są możliwe do realizacji przy aktualnych zapisach Programu.
44	Gmina Miasto Koszalin	113	Wniosek o wprowadzenie do typu projektów działań w ciągach dróg krajowych w granicach administracyjnych miast na prawach powiatu.		Uwaga nieuwzględniona - Ze względu na demarkację pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi, takie działania są niemożliwe w RPO.
44	Gmina Miasto Koszalin	114	Wnosimy o usunięcie zapisu dotyczącego wykluczenia realizacji Kontraktu Samorządowego na obszarach, na których wdrażane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne lub wprowadzenie zmiany w założeniach Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego umożliwiającej samorządom ZIT korzystanie z Kontraktów Samorządowych w obszarach nie objętych działaniami ZIT.		Uwaga nieuwzględniona. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby przedsięwzięcia realizowane w ramach KS i ZIT dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego.
44	Gmina Miasto Koszalin	115	Wnosimy o wprowadzenie do typu projektów również budowy, przebudowy i modernizacji dróg lokalnych. Powyższy wniosek zgłaszamy w kontekście prezentacji w BTD w Koszalinie, w trakcie której wskazano, że w RPO WZ 14-20 nie będą wspierane działania w zakresie modernizacji dróg lokalnych		Wsparcie dróg lokalnych jest znacząco ograniczone, Komisja Europejska uważa iż nie powinny być wspierane w ogóle. Będzie możliwe wyłącznie w powiązaniu z projektami gospodarczymi w ramach kontraktów samorządowych lub w przypadku doprowadzania dróg do sieci TEN-T.
44	Gmina Miasto Koszalin	141	Wnosimy o wprowadzenie mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) do narzędzi realizacji wszystkich priorytetów inwestycyjnych w ramach Osi Priorytetowej V. Rozwój naturalnego środowiska człowieka. Zakres Priorytetów Inwestycyjnych w tej Osi wpisuje się w jeden z kierunków interwencji ZIT dotyczącej poprawy środowiska naturalnego na obszarze funkcjonalnym miasta.		Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nie ma limitu czy wykazu PI możliwych do realizacji w ramach ZIT. Lista PI, wraz z przypisaną alokacją dla ZIT zostanie wskazana dopiero po wykazaniu, mi. n. w ramach Strategii ZIT, zapotrzebowania danego obszaru wynikającego z przeprowadzonej diagnozy oraz celowości w odniesieniu do powiązań funkcjonalnych całego obszaru oraz zgodności z przyjętymi założeniami IZ RPO WZ.

44	Gmina Miasto Koszalin	459	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: W dokumencie brak określenia kwot alokacji na dane działanie, brak wskaźników produktu i rezultatu, brak określenia poziomu dofinansowania.	Z powodu braku wszystkich danych dokument nie może być prawidłowo poddany ocenie (konsultacjom społecznym).	W tabelach dot. wskaźników w zakresie EFS zostały uwzględnione wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu (bezpośredniego i długoterminowego) wskazane we Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych (WLWK). Wartości docelowe nie zostały podane, gdyż są w trakcie oszacowywania.
44	Gmina Miasto Koszalin	460	Priorytet 6.3 Prosimy o wprowadzenie zapisów umożliwiających realizację zadań z zakresu promocji zabytków o charakterze regionalnym.	W uzasadnieniu warto by się odnieść nie tylko do „zabytków o międzynarodowej sławie”, ale również do tych o znaczeniu regionalnym, unikatowych dla regionu, reprezentatywnych – a może mało znanych (stąd ważna ich PROMOCJA).	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Promocja będzie możliwa jako element projektu.
44	Gmina Miasto Koszalin	461	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Uporządkowania wymaga numeracja rozdziałów i podrozdziałów w tej sekcji.	W tej części dokumentu wszystkie rozdziały i podrozdziały posiadają numerację 2.A.1 itp.	Uwaga nieuwzględniona. Rozdziały zostały przygotowane, włącznie z numeracją, zgodnie z Szablonem Programu Operacyjnego 2014 -2020.
44	Gmina Miasto Koszalin	462	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Proponuje się uzupełnić, jeszcze w trakcie trwających konsultacji, brakujące elementy – tam gdzie wskazuje się, że dany element zostanie uzupełniony później bądź, że jest w trakcie analiz czy ustalania (np. w tabelach).	W treści dokumentu w opisach niektórych osi brakuje ważnych elementów, takich jak np. wskaźniki czy opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych (brak opisu dla dwóch Priorytetów inwestycyjnych) , które stanowią ważny aspekt RPO WZ i powinny również zostać poddane konsultacjom.	Zapisy zostaną uzupełnione na dalszym etapie prac.
44	Gmina Miasto Koszalin	463	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Proponuje się rozważyć zmianę kolejności sekcji w projekcie RPO WZ.	W tej części dokumentu, a w szczególności w sekcji 2. przywoływane są zagadnienia (projekty strategiczne, kontrakt samorządowy czy zintegrowane inwestycje terytorialne), których znaczenie wyjaśnione jest dopiero w sekcji 4. dokumentu. Powoduje to trudności w korzystaniu i analizie tego dokumentu. Dlatego zmiana kolejności sekcji w RPO WZ usystematyzowałaby dokument.	Uwaga nieuwzględniona. Układ dokumentu, w tym kolejność i zawartość sekcji, został narzucony przez Komisję Europejską. Do wskazanych zagadnień przygotowano przypisy odnoszące do szerszych opisów.
44	Gmina Miasto Koszalin	464	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Zaproponowane w ramach tej Osi Priorytety inwestycyjne należy uzupełnić o priorytet związany bezpośrednio z realizacją celu tematycznego nr 3 Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury tak aby możliwa była realizacja projektów wynikająca z wykorzystania potencjału podregionu koszalińskiego województwa zachodniopomorskiego, w gospodarce którego duży wolumen stanowi produkcja rolna.	W zaproponowanym obecnie kształcie żaden z Priorytetów inwestycyjnych nie oferuje możliwości rozwoju sektora rolnego w perspektywie finansowej UE 2014-2020. Również przytoczone w uzasadnieniu IZ RPO WZ priorytety nie zapewniają możliwości realizacji projektu typu Regionalna Giełda Rolna, polegającego na utworzeniu centrum hurtowego handlu płodami rolnymi i ogrodnictwami dla całego regionu – projekt ten został zgłoszony do Kontraktu terytorialnego. Biorąc pod uwagę cele zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego (np. cel strategiczny nr 1, cel kierunkowy nr 1.6) restrukturyzacja i rozwój produkcji rolnej i rybactwa jest ważnym elementem rozwoju gospodarczego województwa. Zdaniem Miasta Koszalin w ramach RPO WZ 2014-2020 powinien znaleźć się Priorytet inwestycyjny umożliwiający realizację ww. projektu.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach osi I uwzględniono wszystkie możliwe priorytety inwestycyjne przypisane celom tematycznym 1 i 3 przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Żaden z priorytetów inwestycyjnych pierwszej osi priorytetowej nie jest dedykowany wyłącznie dla sektora rolnego, co nie znaczy, że sektor ten nie będzie mógł korzystać ze wsparcia w ramach RPO WZ 2014 – 2020. W zakresie w jakim pozwalać będą na to przepisy o pomocy publicznej, przetwórstwo rolno – spożywcze może liczyć na wsparcie praktycznie w większości priorytetów inwestycyjnych pierwszej, a także drugiej osi priorytetowej (choćby PI 2.2, 3.2, 3.3, 3.4). Podkreślić należy także, że jedną z regionalnych specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego jest biogospodarka – głęboko powiązana z produkcją rolną i rybactwem. Stąd też wsparcie z RPO WZ 2014 – 2020 na rozwój tej specjalizacji będzie służyło także rozwojowi sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w szczególności poprzez interwencję zaplanowaną w ramach PI 1.1, 1.2).
44	Gmina Miasto Koszalin	465	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Błędem jest ograniczenie pomocy tylko do wsparcia zwrotnego dla działań w zakresie efektywności energetycznej i niskiej emisji. Proszę o uwzględnienie w wymienionych punktach instrumentów bezzwrotnych.	Wymagania w zakresie zabezpieczeń i spłaty pożyczek są w chwili obecnej tak wygórowane, że większość beneficjentów nie spełnia tego warunku. Inne regiony Polski w ramach PI 4.3 i 4.5 jako formę wsparcia z funduszy EFRR wskazują również dotacje udzielane w trybie konkurencyjnym i negocjacyjnym. Termomodernizacje możliwe do przeprowadzenia w ramach PI 4.3. będą dotyczyły również (a może i przede wszystkim) budynków komunalnych, zlokalizowanych w centrach miast, zasiedlonych przez społeczeństwo o niskim poziomie dochodów, które nie jest zdolne unieść ciężaru zwrotnych form finansowania inwestycji. W tym przypadku występuje duże prawdopodobieństwo odstąpienia od inwestycji termomodernizacyjnych przez potencjalnych inwestorów z uwagi na znaczny wzrost płatności czynszowych po zakończeniu inwestycji.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie prac nad Programem. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.

44	Gmina Miasto Koszalin	466	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Opis tego priorytetu należy uzupełnić o informację o granicznych wartościach wielkości instalacji (moce zainstalowane), do których możliwe jest wsparcie w ramach RPO (zgodnie z linią demarkacyjną).	Czytelna informacja dla beneficjentów o kwalifikowalności projektów do wsparcia.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.
44	Gmina Miasto Koszalin	467	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Opis tego priorytetu należy rozszerzyć o informację o granicznych wartościach wielkości instalacji (moce zainstalowane), do których możliwe jest wsparcie w ramach RPO (zgodnie z linią demarkacyjną).	Czytelna informacja dla beneficjentów o kwalifikowalności projektów do wsparcia.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.
44	Gmina Miasto Koszalin	468	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Do narzędzi realizacji należy dodać tryb pozakonkursowy- mechanizm zintegrowanych inwestycji terytorialnych ZIT.	Zgodnie z dokumentem MRR „Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce” jednym z kierunków interwencji w ramach ZIT jest „Poprawa stanu środowiska naturalnego na obszarze funkcjonalnym miast”. Wskazany kierunek interwencji ZIT pokrywa się ze wszystkimi Priorytetami inwestycyjnymi w ramach V. Osi priorytetowej dlatego we wszystkich Priorytetach inwestycyjnych tej Osi jako narzędzie realizacji powinny zostać wskazane również Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.
44	Gmina Miasto Koszalin	469	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Do pierwszego typu projektów proponujemy dodać zapis „... oraz rekonstrukcje obiektów zabytkowych”	Wprowadzenie takiego zapisu umożliwiłoby dokonanie rekonstrukcji zniszczonego zabytku na podstawie zachowanych planów, projektów, fotografii lub szkiców.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Z uwagi na wielkość alokacji ograniczono zakres do renowacji i restauracji istniejących obiektów, jako takich które w pierwszej kolejności powinny zostać wsparte.
44	Gmina Miasto Koszalin	470	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Prośba o dodanie trybu projektów indywidualnych lub konkursowego	Bez umożliwienia złożenia wniosku samodzielnie (bez partnerstwa) nie będzie możliwości realizacji wszystkich potrzeb miasta w zakresie przebudowy dróg.	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Zgodnie ze stanowiskiem KE, projekty transportowe muszą być realizowane wg. planu przygotowanego przez IZ. Środki unijne nie służą zaspokojeniu potrzeb, a mają stanowić koło zamachowe rozwoju regionu.
44	Gmina Miasto Koszalin	471	PONOWNIE WNIOSKUJEMY:Wnosimy o rozpatrzenie możliwości wsparcia społecznej gospodarki mieszkaniowej z osi priorytetowej „Rozwój społeczny” w celu budowy mieszkań społecznych na wynajem.	Wsparcia społecznej gospodarki mieszkaniowej z osi priorytetowej „Rozwój społeczny” w celu budowy mieszkań społecznych na wynajem wg projektu Stowarzyszenia Zachodniopomorskich Tebeesów pod przewodnictwem Pana Piotra Mynca. Projekt załączono poniżej: Program Społecznych Mieszkań Czynnyszowych. Program dopłatowy, finansowany z budżetu państwa, obsługiwany przez Fundusz Dopłat istniejący już w Banku Gospodarstwa Krajowego (lub wsparcie z RPO w tym zakresie zgodnie z powyższym wnioskiem). Przeprowadzone analizy potwierdziły możliwość funkcjonowania programu przy następującym montażu finansowym: - 30% udział własny, 35% dopłata z Funduszu Dopłat (lub wsparcie z RPO) 35% kredyt komercyjny na 30 lat Maksymalny czynsz - 4% wartości odtworzeniowej w skali roku. Założone finansowanie umożliwia realizację mieszkań o czynszach nieprzekraczających wymienionego poziomu, przy czym taki poziom górnego limitu czynszu należy zastosować z uwagi na faktyczne możliwości finansowe większości rodzin. Już dziś niemal wszystkie towarzystwa budownictwa społecznego (także prywatne) nie wykorzystują - z tego właśnie powodu – dopuszczonego przepisami limitu wysokości czynszu. Program powinien zawierać kryteria dostępności (limit dochodów gospodarstwa domowego najemcy) i możliwość wypowiedzenia umowy w wypadku długotrwałego osiągnięcia dochodów wyższych. Jednocześnie projekt zakłada dopłaty dla wszystkich inwestorów: - spółdzielni mieszkaniowych, - towarzystw budownictwa społecznego, - deweloperów, o ile następnie mieszkania będą udostępniane na obowiązujących w programie warunkach (limit dochodów i ograniczony poziom czynszu). Finansowanie nowego programu stanowić powinna część środków oszczędzonych na likwidacji zwrotu VAT osobom fizycznym realizujących własnym sumptem inwestycje mieszkaniowe. Przyjąć należy wieloletni program budowy mieszkań na wynajem w latach 2014-2020, zakładający realizację średniorocznie	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma możliwości realizacji działań infrastrukturalnych w ramach EFS. w ramach PI 9.1 jest możliwe wsparcie mieszkań chronionych.

			minimum 10.000 społecznych mieszkań czynszowych przy poziomie wsparcia ok. 700 mln zł rocznie.		
44	Gmina Miasto Koszalin	472	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: pkt. 2.A.2.3 opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych, brzmi „Planuje się zastosowanie wsparcia zwrotnego w formie preferencyjnej pożyczki. Wnioskujemy o dodanie na końcu ww. zadania słów lub dotacji.	GM Koszalin ZBM nie widzi możliwości zabezpieczenia środków na spłatę preferencyjnego kredytu, jedną szansą na skuteczne przeprowadzenie rewitalizacji jest uzyskanie dotacji na ten cel z RPO na lata 2014-2020	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Punkt 2.A.2.3 dotyczy jedynie instrumentów finansowych zwrotnych. Nie dotyczy dotacji. W ramach 9.2 planowane jest również wsparcie w formie dotacji. Prowadzona jest obecnie analiza możliwości zastosowania poszczególnych rozwiązań. Szczegółowe informacje oraz rozwiązania będą znajdować się w Uszczegółowieniu RPO WZ.
44	Gmina Miasto Koszalin	473	Wnioskujemy o ujęcie w OSI KKBOF gmin: Bobolice, Polanów i Tychowo	W nawiązaniu do prowadzonych przez IŻ RPO WZ konsultacji społecznych oraz zapisów z dokumentu RPO WZ 2014-2020 dotyczących możliwości zmiany delimitacji przestrzennej oraz merytorycznej OSI zachodzi potrzeba przeprowadzenia dialogu ze wskazanymi samorządami.	Uwaga częściowo uwzględniona. Biorąc pod uwagę zgłaszane postulaty samorządów lokalnych z powiatów koszalińskiego i kołobrzeskiego nie wykluczono rozszerzenia terytorium KKBOF, warunkując jednakże delimitację istnieniem rzeczywistych i silnych powiązań funkcjonalnych. Takie stanowisko IZ zostało przedstawione w dotychczasowych odpowiedziach na uwagi do projektu RPO WZ podnoszące kwestię rozszerzenia obszaru. Zatem o docelowej delimitacji KKBOF nie decyduje wyłącznie wola i decyzja władz samorządowych, a uzasadnienie jej istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych, wspólnych interesów mieszkańców oraz rzeczywistą współpracą samorządów. Szczegółowa analiza powiązań funkcjonalnych obszaru (oparta na konkretnych danych ilościowych oraz jakościowych); wykazanie wspólnych dla samorządów celów rozwojowych i odpowiadających im przedsięwzięć powinno zostać wskazane w części diagnostycznej, przygotowywanej wspólnie przez samorzady i uzgodnionej Strategii Rozwoju ZIT dla KKBOF. Etap tworzenia diagnozy dla Strategii ZIT powinien zatem dać podstawy do określenia (lub potwierdzenia), na obszarze których gmin powinny być realizowanie ZIT.
44	Gmina Miasto Koszalin	474	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Wnioskujemy o uszczegółowienie zapisów dotyczących Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych o charakterze regionalnym.	W projekcie RPO WZ 2014-2020 w narzędzie dotyczące ZIT regionalnych nie zostało scharakteryzowane.	Uwaga nieuwzględniona. Zamieszczone w projekcie RPO WZ 2014-2020 informacje nt. ZIT (4.2) są zgodne z obowiązującym Szablonem Programu Operacyjnego 2014-2020 w Polsce. Szczegółowe wytyczne wskazujące na zasady funkcjonowania ZIT zostały zawarte w dokumencie opublikowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (obecnie Ministerstwo Rozwoju i Infrastruktury) „Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce”. W przypadku realizacji instrumentu ZIT również na terenie obszarów funkcjonalnych innych niż obszary funkcjonalne miast wojewódzkich (w tym ośrodków regionalnych), obowiązują te same ogólne zasady dotyczące realizacji ZIT określone w wymienionym dokumencie. Nie ma zatem potrzeby powielania zapisów.

44	Gmina Miasto Koszalin	475	PONOWNIE WNIOSKUJEMY:Wnioskuje się o dodanie gmin Bobolice, Polanów i Tychowo do obszaru Koszalińsko-Kołońskiego-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	W oparciu o wstępnie przeprowadzone analizy, dostarczane do IZ RPO WZ, dotyczące powiązań pomiędzy samorządami planowanego KKBOF stwierdzono potrzebę rozszerzenia przedmiotowego obszaru o wskazane gminy. Wnosimy w tym zakresie o przedłużenie procesu konsultacji społecznych oraz przeprowadzenie dialogu ze wskazanymi samorządami.	Uwaga częściowo uwzględniona. Biorąc pod uwagę zgłaszane postulaty samorządów lokalnych z powiatów koszalińskiego i kołońskiego nie wykluczono rozszerzenia terytorium KKBOF, warunkując jednakże delimitację istnieniem rzeczywistych i silnych powiązań funkcjonalnych. Takie stanowisko IZ zostało przedstawione w dotychczasowych odpowiedziach na uwagi do projektu RPO WZ podnoszące kwestię rozszerzenia obszaru. Zatem o docelowej delimitacji KKBOF nie decyduje wyłącznie wola i decyzja władz samorządowych, a uzasadnienie jej istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych, wspólnych interesów mieszkańców oraz rzeczywistą współpracą samorządów. Szczegółowa analiza powiązań funkcjonalnych obszaru (oparta na konkretnych danych ilościowych oraz jakościowych); wykazanie wspólnych dla samorządów celów rozwojowych i odpowiadających im przedsięwzięć powinno zostać wskazane w części diagnostycznej, przygotowywanej wspólnie przez samorządy i uzgodnionej Strategii Rozwoju ZIT dla KKBOF. Etap tworzenia diagnozy dla Strategii ZIT powinien zatem dać podstawy do określenia (lub potwierdzenia), na obszarze których gmin powinny być realizowane ZIT. (2) Z uwagi na narzucony przez Ministerstwo Rozwoju i Infrastruktury rygor związany z harmonogramem prac nad nową perspektywą nie ma możliwości przedłużenia terminu konsultacji społecznych projektu RPO WZ 20214 - 2020.
44	Gmina Miasto Koszalin	476	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Proponuje się rozszerzyć i zmodyfikować zapis odnośnie głównych kierunków wsparcia w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na Koszalińsko-Kołońskiego-Białogardzkim Obszarze Funkcjonalnym.	Wnosimy w tym zakresie o przedłużenie procesu konsultacji społecznych	Uwaga nieuwzględniona. (1) Zaproponowane w projekcie RPO WZ 2014-2020 kierunki wsparcia oraz odpowiadający im szeroki zestaw priorytetów inwestycyjnych (PI) i działań w ramach których będą wdrażane projekty ZIT wpisuje się w zestaw możliwych kierunków interwencji określony w Zasadach realizacji ZIT w Polsce i został ustalony na podstawie analizy dokumentów programowych z uwzględnieniem zasad celowości i efektywności wsparcia. Należy jednak podkreślić, że na obecnym etapie prac nad RPO WZ 2014-2020 ma on charakter ogólnych propozycji, a jego ostateczny kształt (dobór PI) będzie uzależniony od propozycji zawartych w opracowywanej wspólnie przez samorządy i uzgodnionej Strategii ZIT dla KKBOF (przygotowanej w oparciu o diagnozę obszaru wskazującą na potencjały rozwojowe, odpowiadające im cele oraz wiązkę zintegrowanych projektów). Brak wspólnej międzysektorowej strategii zintegrowanego rozwoju całego KKBOF uniemożliwia zaplanowanie instrumentów zintegrowanego podejścia terytorialnego oraz odpowiadających im alokacji Programu. (2) Z uwagi na narzucony przez Ministerstwo Rozwoju i Infrastruktury rygor związany z harmonogramem prac nad nową perspektywą nie ma możliwości przedłużenia terminu konsultacji społecznych projektu RPO WZ 20214 - 2020.
44	Gmina Miasto Koszalin	477	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Proponuje się uzupełnienie dokumentu o tabelaryczną symulację szacunkowej kwoty wsparcia dla zintegrowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach Koszalińsko-Kołońskiego-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.	Biorąc pod uwagę fakt, że instrumentem ZIT zostanie objęty również teren KKBOF koniecznym jest przedstawienie zasad finansowania tego instrumentu oraz propozycji wstępnych szacunków związanych z jego realizacją na wskazanym obszarze. Pozwoli to zainteresowanym samorządami precyzować rozmiar i zasięg planowanych inwestycji. Wnosimy w tym zakresie o przedłużenie procesu konsultacji społecznych	Uwaga uwzględniona. Alokacja na realizację przedsięwzięć na terenie Koszalińsko-Kołońskiego-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego zostanie przedstawiona w kolejnych wersjach projektu RPO WZ 2014-2020 i będzie pochodną przedstawionych przez samorządy pretendujące do objęcia tym mechanizmem Strategii ZIT. Jednakże należy stwierdzić, że to nie dostępna alokacja powinna determinować planowanie strategicznych działań rozwojowych na przedmiotowym obszarze tylko wypracowane wspólnie przez podmioty z obszaru funkcjonalnego cele rozwojowe
44	Gmina Miasto Koszalin	478	PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Wskazaną część dokumentu należy uzupełnić o charakterystykę przywołanych narzędzi realizacji RPO WZ 2014-2020 tj.: kontrakt samorządowy, zintegrowane inwestycje terytorialne, projekty systemowe, projekty strategiczne itp.	W całym dokumencie nie ma odniesienia do wszystkich przewidzianych w ramach realizacji poszczególnych Osi priorytetowych narzędzi realizacji. Dla czytelności dokumentu, jak również możliwości odniesienia się do zaproponowanych w nim rozwiązań, w jednym miejscu powinny zostać zestawione i opisane wszystkie narzędzia realizacji RPO WZ.	Uwaga nieuwzględniona. Rozdziały zostały przygotowane zgodnie z Szablonem Programu Operacyjnego 2014 -2020, zgodnie z którym zapisy sekcji 4 odnoszą się do Zintegrowanego Podejścia Terytorialnego.

44	Gmina Miasto Koszalin	479	<p>PONOWNIE WNIOSKUJEMY: Wnioskujemy o wpisanie przemysłu przetwórstwa szkła budowlanego jako jednej z regionalnej, inteligentnej specjalizacji gospodarki województwa zachodniopomorskiego.</p>	<p>Przemysł przetwórstwa szkła budowlanego jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną działalności gospodarczej w Koszalinie. Przedsiębiorcy reprezentujący branżę znaleźli się w gronie członków–założycieli Klastra Przetwórców Szkła Budowlanego, który jest jednym z kilku sformalizowanych powiązań kooperacyjnych funkcjonujących na obszarze województwa zachodniopomorskiego. W branży przetwórców szkła budowlanego działają małe i średnie przedsiębiorstwa zajmujące się kształtowaniem i obróbką szkła płaskiego na poziomie szyb zespolonych: hartowania, szlifowania, zdobienia czy pokrywania foliami szkła budowlanego; szkła pozostałego (przetworzonego i nieprzetworzonego); maszyn i urządzeń; usług szkoleniowo-doradczych. Przetwórstwo szkła jest dziedziną wykorzystującą najnowsze zdobycze technologiczne i wdrażającą innowacje przy ścisłej współpracy z ośrodkami akademickimi, tworząc w efekcie wysoką wartość dodaną. Firmy cechuje bardzo wysoka jakość i konkurencyjność produkcji, dzięki której skutecznie podbijają rynki zagraniczne w Unii Europejskiej i poza nią, notując w sprzedaży wysoki odsetek eksportu. Stały rozwój i zwiększające się zatrudnienie w firmach i ich otoczeniu kooperacyjnym przyczyniają się do zmniejszenia bezrobocia w regionie. Wzrost gospodarczy i zrównoważony rozwój województwa zachodniopomorskiego zależeć będzie od rozwoju takich, dynamicznie działających, innowacyjnych firm w rosnących branżach, stąd zasadne jest ujęcie przemysłu przetwórstwa szkła budowlanego jako jednej z kluczowych działalności wspieranych ze środków kolejnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W chwili obecnej nie zidentyfikowano w naszym województwie żadnej inteligentnej specjalizacji w rozumieniu wytycznych Komisji Europejskiej - proces jest w toku. Informacje dostarczone przez zgłaszającego są dalece za skąpe by dokonać takiego przesądzenia. Jeśli chodzi o regionalne specjalizacje - których identyfikacja oparta jest wyłącznie na kryteriach skali, unikatowości i jakości ustalanych na podstawie danych statystycznych - to należy stwierdzić, że przemysł przetwórstwa szkła budowlanego, mimo iż w ostatnich latach faktycznie posiada b dużą dynamikę wzrostu, ciągle nie spełnia kryterium skali - mierzonego choćby poziomem zatrudnienia, który można obecnie oszacować na ok 800 osób - czyli znacznie mniej niż wynosi to dla zidentyfikowanych regionalnych specjalizacji. Należy jednak podkreślić, że powyższe nie zamyka zgłaszającemu drogi do budowania inteligentnej specjalizacji w swoim obszarze działania.</p>
44	Gmina Miasto Koszalin	480	<p>Wnosimy o usunięcie lub zmianę zapisu „Wyklucza się realizowanie KS na obszarach, na których wdrażane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) przewidziane w ramach RPO WZ 2014-2020. Natomiast powiaty, które nie są w całości objęte ZIT będą mogły uczestniczyć w realizacji projektów zarówno KS, jak i ZIT.” w dokumencie pn. „Założenia do Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020”, do których odnosi się dokument RPO WZ 2014-2020.</p>	<p>Wnosimy o usunięcie tego założenia lub wprowadzenie zmiany umożliwiającej samorządom objętym ZIT KKBOF korzystanie z Kontraktu Samorządowego w zakresie przedsięwzięć nieobjętych działaniami ZIT.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby przedsięwzięcia realizowane w ramach KS i ZIT dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego.</p>
44	Gmina Miasto Koszalin	481	<p>Mówi się o budowie, rozbudowie, modernizacji infrastruktury transportu miejskiego wyłącznie jako uzupełnienie systemu (transportu publicznego)- czy dotyczy to istniejącego systemu czy też budowanego, przebudowanego w ramach obecnej perspektywy?</p>	<p>Niejednoznaczny zapis</p>	<p>Uwaga przyjęta do wiadomości. Typ projektu dotyczy istniejącego systemu transportu miejskiego oraz rozbudowywanego w kolejnej perspektywie, jako uzupełnienie do projektów realizowanych w ramach typu 2.</p>
44	Gmina Miasto Koszalin	482	<p>Wnioskujemy o wprowadzenie w typach projektów również działań dotyczących lokalnych linii kolejowych wraz z infrastrukturą dworcową</p>	<p>Brak tego typu zapisów uniemożliwia realizację działań mających wpływ na rozwój sektora turystycznego jako kluczowej gałęzi gospodarki tego regionu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Przy obecnych zapisach tego typu projekty są możliwe do realizacji.</p>
44	Gmina Miasto Koszalin	483	<p>W projekcie proponowane jest jedynie wsparcie finansowe zwrotne – preferencyjne pożyczki, kredyty umarżalne. Należałoby wziąć pod uwagę również wsparcie finansowe bezzwrotne modernizacji energetycznej obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych</p>	<p>Dążąc do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych konieczne są szerokie i powszechne działania polegające na przebudowie systemów grzewczych, ich modernizacji, podłączania do msc, wykorzystywanie OZE. Proponowanie jedynie wsparcia zwrotnego nie przyczyni się do pożądanego, powszechnego odchodzenia od starych nieefektywnych źródeł ciepła, a tym samym nie da oczekiwanych efektów ekologicznych.</p>	<p>Uwaga zostanie poddana analizie na etapie prac nad Programem – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.</p>

44	Gmina Miasto Koszalin	484	W projekcie zapisano, że nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych. Czy oznacza to, że nie będzie możliwe dofinansowanie (zwrotne lub bezzwrotne) na projekty w tym rozdziale? Jakiego więc można spodziewać się dofinansowania na projekty konserwatorskie np. murów obronnych?	Brak zapisów	Uwaga przyjęta do wiadomości. Prowadzona jest obecnie analiza możliwości zastosowania poszczególnych rozwiązań. Szczegółowe informacje oraz rozwiązania zostaną wskazane w późniejszym czasie.
44	Gmina Miasto Koszalin	489	Priorytet inwestycyjny nie przewiduje finansowania budowy, rozbudowy, przebudowy, modernizacji, itp. zakładów opiekuńczo-leczniczych, DPS itp. Należałoby konieczne rozszerzyć typy projektów inwestycyjnych o tego rodzaju inwestycje.	Projekt RPO 2014-2020 w innych rozdziałach przewiduje dofinansowanie inwestycji dot. placówek przedszkolnych czy żłobków. Natomiast już aktualnie występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa. W roku 2020 kiedy zakończy się okres finansowania proces starzenia się społeczeństwa będzie jeszcze bardziej pogłębiony. Problemy ludzi starych spotęgują dodatkowo postępujący proces starzenia się społeczeństwa i jego ubożenia i już rozpocząć przygotowywanie odpowiedniej bazy obiektów, koniecznych do opieki nad ludźmi starszymi. Skierowanie finansowania jedynie na obiekty dla dzieci, może być błędem w ocenie demograficznej lat 2014-2020.	Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. W ramach opis PI 9.1 dodano zapisy wskazujące na konieczność wsparcia infrastruktury w obszarze budowy i rozwoju domów hospicyjnych, w tym ich wyposażenie, oraz innych ośrodków świadczących opiekę paliatywną. Ponadto trzeci typ projektu nie wyklucza wsparcia działań wskazanych przez Państwa.
44	Gmina Miasto Koszalin	490	PONOWNIE WNIOSKUJEMY:priorytet inwestycyjny 6.3 „ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego” (spis treści oraz strony 65, 147 i 327) zapisano na str. 54, w tabeli 1 „Uzasadnienie dla wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych” jako priorytet inwestycyjny „6.3 ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturalnego i naturalnego”. Wydaje się słusznym, by nazwa danego priorytetu w całym dokumencie brzmiała jednakowo.	Niespójność nazwy	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.
44	Gmina Miasto Koszalin	491	Czy dopuszczają Państwo możliwość udzielenia wsparcia przedszkolom, w celu zwiększenia jakości świadczonych przez nie usług w zakresie wychowania przedszkolnego, bez konieczności generowania dodatkowych miejsc.	Niedawna zmiana ustawy o systemie oświaty w zakresie wychowania przedszkolnego oraz wprowadzająca dotacje dla samorządów na realizację zadań z zakresu wychowania przedszkolnego oraz dodatkowe środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na realizację projektów systemowych w zakresie tworzenia nowych miejsc przedszkolnych, powinny w dużej mierze przyczynić się do zwiększenia liczby miejsc w gminach, w których dotychczas ich brakowało. Ponadto reforma w zakresie dzieci sześciolatków, dodatkowo zmniejsza w perspektywie najbliższych dwóch lat popyt na miejsca w przedszkolach. Stąd w naszym przypadku nie ma konieczności tworzenia dodatkowych miejsc w przedszkolach. Problemem natomiast pozostaje zły stan techniczny wielu budynków, w których mieszczą się przedszkola, a wyposażenie nie pozwala na efektywną i atrakcyjną opiekę przedszkolną. Ze względu na to, że mimo uzyskania dotacji z budżetu państwa na wychowanie przedszkolne, miasto nadal ponosi z własnych środków ok. 85% wydatków na wychowanie przedszkolne. Stąd brakuje środków na modernizację bazy przedszkolnej. Z tego powodu prosimy o rozważenie wprowadzenia możliwości wsparcia istniejących ośrodków przedszkolnych, bez konieczności generowania nowych miejsc.	Uwaga nieuwzględniona. Ze względu na niski wskaźnik uprzedzskolnienia w województwie zachodniopomorskim nie jest możliwa realizacja takich działań bez powiązania z tworzeniem dodatkowych miejsc przedszkolnych. Nie wydaje się słuszną argumentacją odnoszącą się do zmian systemowych wynikających z nowelizacji ustawy z dnia 7 września 1994 r. o systemie oświaty czy do projektów systemowych realizowanych w ramach PO KL, ponieważ przedmiotowe zmiany ustawy nie przyczyniły się do zwiększenia ilości miejsc w placówkach przedszkolnych, a co do wsparcia z funduszy unijnych, to funkcjonuje ono od 2007 r. i do tej pory nie rozwiązało problemu niskiego wskaźnika uprzedzskolnienia. Należy zwrócić uwagę, iż ww. wskaźnik wśród dzieci w wieku 3-5 lat w Stargardzie Szczecińskim w 2012 r. był co prawda wyższy niż wskaźnik wojewódzki (73,9% do 65,9%), jednakże już dane gminne nie są tak korzystne (34,6%). Z danych GUS jednoznacznie wynika, iż w gminie Stargard Szczeciński dostępność do opieki przedszkolnej jest bardzo ograniczona i jednak istnieje duża potrzeba tworzenia dodatkowych miejsc przedszkolnych. Ponadto, nie można zapominać, że zgodnie z założeniami Rady Europy „Państwa członkowskie powinny usunąć czynniki zniechęcające kobiety do uczestniczenia w rynku pracy i dążyć, uwzględniając popyt na usługi opiekuńcze dla dzieci i zgodnie z krajowymi wzorcami zapewniania opieki dla dzieci, do zapewnienia do roku 2010 opieki przynajmniej 90 procentom dzieci w przedziale od trzech lat do wieku objęcia powszechnym obowiązkiem nauczania oraz przynajmniej 33 procentom dzieci poniżej trzeciego roku życia”. W związku z tym, priorytetem będą działania prowadzące do generowania nowych miejsc przedszkolnych, jednakże w zmienionej formule tak, aby efektywność była większa niż dotychczas. Pomimo trendów demograficznych skutkujących mniejszą liczbą urodzeń z każdym kolejnym rokiem, nadal

					występuje zjawisko niewystarczającej liczby miejsc przedszkolnych w stosunku do liczby dzieci. Mając na uwadze natomiast tendencję spadkową urodzeń, działania w zakresie tworzenia miejsc przedszkolnych uwzględniać będą zmiany demograficzne w najbliższych latach tak, aby prognozowany popyt był odpowiednio zaspokajany przy właściwych nakładach środków.
44	Gmina Miasto Koszalin	492	Czy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego WZ 2014-2020 dopuszczają Państwo możliwość wsparcia projektów w zakresie modernizacji placówek systemu oświaty – tj. burs oraz internatów.	Bursy oraz internaty stwarzają młodzieży zamieszkałej poza Koszalinem możliwość pobierania nauki przede wszystkim w szkołach ponadgimnazjalnych naszego miasta – głównie z obszaru Specjalnej Strefy Włączenia określonej w RPO WZ. Możliwość korzystania z oferty takich placówek w znaczący sposób przeciwdziała wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziała przedwczesnemu zakończeniu nauki. Stąd istnieje potrzeba wsparcia tych placówek w postaci modernizacji oraz doposażenia ich bazy, m.in. w sprzęt komputerowy. Projekty zrealizowane tych placówkach przyczyniłyby się do poprawy warunków, w jakich młodzież korzysta z opieki w czasie pobytu w bursie / internacie, a także sprzyjałyby efektywniejszej nauce własnej.	Uwaga przyjęta do wiadomości. W obecnej wersji Programu nie planuje się wsparcia tego typu projektów.
44	Gmina Miasto Koszalin	493	Czy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego WZ 2014-2020 dopuszczają Państwo możliwość realizacji projektów zakładających budowę nowych obiektów dydaktycznych na potrzeby kształcenia praktycznego, jeśli okaże się, że modernizacja czy przebudowa obecnych obiektów nie przyniesie oczekiwanych rezultatów?	Z treści opisu celu szczegółowego 3 na str. 265 można wywnioskować, że ew. budowa byłaby dopuszczalna. Natomiast na str. 268 w opisie typu projektu 3 wskazano, że wspierane będą projekty, których celem jest dostosowywanie istniejącej infrastruktury szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy oraz inteligentnych specjalizacji regionu. Jeżeli rzeczywiście nie będzie możliwa – w uzasadnionych przypadkach – budowa nowego obiektu na potrzeby kształcenia praktycznego, może to uniemożliwić zrealizowanie kompleksowego projektu w zakresie stworzenia np. centrum kształcenia praktycznego lub w znaczący sposób ograniczyć możliwe efekty lub wręcz uniemożliwić zrealizowanie takiego przedsięwzięcia.	Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. Zapisy zostaną zmienione tak, aby w szczególnych przypadkach dopuszczać proponowany typ projektu.
45	Szczecinecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	116	Rozszerzenie: - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe, - wykorzystane technologie inne niż niskoemisyjne poza OZE, - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.

45	Szczecinecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	117	<p>1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
46	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Przytorze" w Tychowie	118	<p>Rozszerzenie: - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe, - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE, - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
46	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Przytorze" w Tychowie	120	<p>1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>

47	Koszalińska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Na Skarpie” w Koszalinie	124	Rozszerzenie:- grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe,- wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE.- Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%,- Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów .Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.
47	Koszalińska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Na Skarpie” w Koszalinie	136	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego.Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np.podzielni.Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .
48	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Postęp" w Złocieńcu	119	<p>Rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe, - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. <p>- Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, - Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów .Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.

48	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Postęp" w Złocieńcu	121	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
49	Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa "Pomorska" w Szczecinie	122	<p>Rozszerzenie:- grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe,- wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE.- Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%,- Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
49	Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa "Pomorska" w Szczecinie	123	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>

50	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Lipianach	125	<p>Rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe, - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. <p>- Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%,</p> <p>- Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów .Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
50	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Lipianach	126	<p>1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE,3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania,4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet .</p>
51	ZODR, Barzkowice o/Koszalin	127	<p>Priorytet na obszarach wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój energii odnawialnej, w tym: - Biogazownie rolnicze na bazie dużych gospodarstw z wykorzystaniem biomasy i produktów ubocznych przemysłu rolno-spożywczego - fotowoltaika - małe elektrownie wodne <p>Priorytet na obszarach miejskich:</p> <p>Korzystanie ze źródeł geotermalnych</p> <p>Zagospodarowanie rzeki Parsęty, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zbiornik i kąpielisko przy mieście Białogard!!! 		<p>Uwaga nieuwzględniona. Zapisy RPO w tym momencie nie są na takim poziomie szczegółowości. Być może na poziomie uszczegółowienia programu lub zapisów regulaminu wsparcia określone zostaną pewne ograniczenia w zakresie podziału wsparcia na wiejski i miejski obszar. Wydaje się niezasadne przyjęcie takiego podziału w przypadku wytwarzania energii elektrycznej. Zwykle małe źródła energii elektrycznej znajdują się na terenach wiejskich, ale są podłączane do sieci dystrybucyjnych i/lub przesyłowych, a miejsce zużycia wyprodukowanej energii nie jest możliwe do identyfikacji. Jeśli chodzi o wymienione w uwadze źródła energii (małe elektrownie wodne i źródła geotermalne) są możliwe do wsparcia ale nie stanowią priorytetu w tym działaniu. Niezrozumiała uwaga w zakresie zagospodarowania zbiornika i kąpieliska.</p>

52	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Morsbud" w Szczecinie	128	<p>Rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe, - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. <p>- Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%,</p> <p>- Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
52	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Morsbud" w Szczecinie	129	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urzędów energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urzędy nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urzędów, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
53	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "Słowianin"	130	<p>Rozszerzenie: - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe, - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. - Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, - Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

53	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "Słowianin"	131	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
54	Fundacja Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Koszalinie	132	<p>W specjalizacjach województwa brak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Produkcja szkła i szkła zespolonego (Klaster) - Powstaje zachodniopomorski klaster żeglarski, który warto umieścić w strategii jako istotny dla naszego regionu. 		<p>Uwaga nieuwzględniona. W chwili obecnej nie zidentyfikowano w naszym województwie żadnej inteligentnej specjalizacji w rozumieniu wytycznych Komisji Europejskiej - proces jest w toku. Jeśli chodzi o regionalne specjalizacje - których identyfikacja oparta jest wyłącznie na kryteriach skali, unikatowości i jakości ustalanych na podstawie danych statystycznych - to należy stwierdzić, że produkcja szkła i szkła zespolonego, mimo iż w ostatnich latach faktycznie posiada dużą dynamikę wzrostu, nie spełnia kryterium skali. Należy jednak podkreślić, że powyższe nie zamyka drogi przedsiębiorcom do budowania inteligentnej specjalizacji w przedmiotowym obszarze.</p>
55	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Pomorskie - Nasz Dom" w Szczecinie	134	<p>Rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe, - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. <ul style="list-style-type: none"> - Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, - Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

55	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Pomorskie - Nasz Dom" w Szczecinie	135	1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE,3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania,4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego.Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie aleprzynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki.Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiastpozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emsj CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .
56	Powiat Szczecinecki	137	Od 20-tu lat we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego z wieloma sukcesami w zakresie gospodarki wodno-ściekowej działa na terenie kilku powiatów i 20-tu gmin Związek Gmin Dorzecza Rzeki Parsęty. Związek ma doświadczenie we wdrażaniu, rozliczaniu projektów finansowych z Programu Spójności, RPO, programu norweskiego i szwajcarskiego. czy zatem nie wykorzystać doświadczenia i kapitału ludzkiego i zlecić prowadzenie jednej z osi (w obszarze środowiskowym) jako Instytucji Pośredniczącej lub wdrażającej tę oś w ramach RPO na lata 2014-2020.		Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. Zarząd Województwa podjął decyzję, aby część Priorytetów Inwestycyjnych w obszarze środowiskowym wdrażała instytucja posiadająca doświadczenie tj. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
56	Powiat Szczecinecki	138	Sprawa dotyczy transportu zbiorowego poza obszarami miejskimi.	W nowej perspektywie 2014-2020 nie zakłada się dofinansowania transportu zbiorowego poza obszarami miejskimi. W tej perspektywie 2007-2013 (wprowadzono dodatkowe działanie w osi priorytetu II). Biorąc pod uwagę stawianie na ochronę środowiska oraz rozwój rynku pracy i likwidację bezrobocia za ważne, powinno być dofinansowanie wymiany taboru transportu jeżeli dotyczy to podmiotów, które takie usługi świadczą na terenie powiatów lub wtedy kiedy taką jednostką zawiaduje albo jest jej właścicielem samorząd. Dobrze zorganizowany transport zbiorowy w gminie i powiecie będzie miał wpływ na zmniejszenie bezrobocia na terenach wiejskich i mało zurbanizowanych terenach.	Transport zbiorowy możliwy jest do finansowania wyłącznie w obszarze PI 4.5, który nastawiony jest na eliminację zanieczyszczeń na obszarach miejskich. Stąd wykluczenie. Dofinansowany może być wyłącznie transport szynowy w ramach PI 7.4. Transport drogowy wykonywany w warunkach konkurencji ograniczony jest przez unijne regulacje dotyczące udzielania pomocy publicznej w transporcie - generalnie jest zabroniona. Możliwe będzie wsparcie takiego transportu wyłącznie na obszarach gdzie jest on nierentowny - na zasadach rekompensaty za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym.

56	Powiat Szczecinecki	139	Wnoszę o uwzględnienie w uszczegółowieniu realizacji w tej osi zadań z zakresu dróg powiatowych ważnych dla układu komunikacyjnego woj. zachodniopomorskiego - możliwych do realizacji poprzez kontakt Marszałka z jst - np. Związkiem Celowym Powiatów woj. Zachodniopomorskiego. Drogi powiatowe, które powinny być realizowane w ramach kontaktu to te, które są ważne dla województwa w oparciu o pewne kryteria np. - stanowić mogą obwodnicę dla dróg krajowych i wojewódzkich, - mogą być alternatywnymi trasami turystycznymi w województwie - mają wpływ dla rozwoju gospodarczego regionu lub subregionu poprzez istniejące SSE lub podmioty gospodarcze, które na tym terenie istnieją.		Zadanie zostanie uwzględnione w planie inwestycyjnym dla PI 7.2.
56	Powiat Szczecinecki	140	Jako społeczeństwo starzejemy się i po roku 2020 zabraknie miejsc w Domach Pomocy Społecznej i Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych. Wnoszę zatem aby w osi priorytetu, w której uwzględniamy opiekę zdrowotną w działaniach i uszczegółowieniach uwzględnić możliwość współfinansowania zadań, które będą związane z opieką nad osobami starszymi i schorowanymi - w sposób szczególny uruchamianie nowych zakładów opiekuńczo-leczniczych lub zwiększenie ilości łóżek w już istniejących zakładach.		Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zarząd Województwa dostrzega problem starzenia się społeczeństwa, w związku z powyższym przedstawione typu działań będą mogły być finansowane w zakresie infrastruktury z PI 9.1, a w zakresie działań "miękkich" z PI 9.7.
57	Paweł Strzelecki	142	Duży nacisk stawiany jest na rozwój szkolnictwa zawodowego. Natomiast czy zwraca się uwagę na następującą sytuację, iż wykształcone osoby wyemigrują do innych województw w innych państwach gdzie będą mogły uzyskać lepsze zarobki ze względu na większy potencjał przedsiębiorstw tj. większe zakłady przemysłowe. Czy jest rozważana „lojalność wykształconych osób”! np. szkolenie zawodowe dla kadr istniejących przedsiębiorstw bądź kompleksowe szkolenia aktywizacyjne jako zachęta do powstania nowych przedsiębiorstw.		Nie jest planowane związanie odbiorców wsparcia porozumieniami obligującymi ich do wykorzystywania nabytych umiejętności lub kwalifikacji na rynku regionalnym bądź krajowym. Jak słusznie zauważył interesariusz, na rozwój szkolnictwa zawodowego faktycznie stawiany będzie duży nacisk w nowej perspektywie programowej. Podejmowane w tym obszarze działania mają na celu także stworzenie odpowiednich warunków do tego, aby młodzi ludzie po ukończeniu szkoły i zdobyciu kwalifikacji pozostawali w kraju (względnie województwie). Temu mają służyć przede wszystkim inwestycje w działania rozwijające i pogłębiające szeroko pojętą współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem, w tym zwłaszcza z pracodawcami i szkołami wyższymi poprzez m.in. włączenie ww. podmiotów w pracę szkół i placówek - działania te mają przyczynić się do jak najbardziej optymalnego powiązania potrzeb rynku pracy z programem nauczania, co pozwoli zaoferować młodym ludziom odpowiedni kierunek studiów bądź odpowiednią ofertę pracy. Główną ideą jest przeciwdziałanie problemowi niedostosowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb regionalnej gospodarki. W kwestii natomiast szkoleń zawodowych dla kadr istniejących przedsiębiorstw - działania tego typu będą mogły być realizowane w ramach PI 8.9. Pragnę zwrócić uwagę, iż instrument działań aktywizacyjnych dedykowany jest osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo (planowane w ramach PI 8.5), natomiast wsparcie samozatrudnienia, w ramach którego będą możliwe dotacje bądź preferencyjne pożyczki oraz powiązane z nimi wsparcie szkoleniowo-doradcze planowane jest w ramach PI 8.7.

58	Spółdzielnia Mieszkaniowa lokatorsko-własnościowa "Płonia" w Szczecinie	143	<p>Rozszerzenie :</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów . Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
58	Spółdzielnia Mieszkaniowa lokatorsko-własnościowa "Płonia" w Szczecinie	144	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urzędów energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urzędy nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach . Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urzędów, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet .</p>
59	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Odra" w Policach	145	<p>Rozszerzenie :- grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe- wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE- dofinansowanie bezzwrotne na poziomie 50%- odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów . Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

59	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Odra" w Policach	146	<ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Utrzymanie finansowana zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
60	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Nasz Dom" w Kołobrzegu	133	<p>Rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe. - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. <ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane roszczenia. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym "karaniem" tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
60	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Nasz Dom" w Kołobrzegu	147	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji. 	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym "karaniem" tych którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>

61	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Budowlani" w Koszalinie	148	Rozszerzenie:- grupy docelowej o spółdzielnie- typów projektów o obiekty handlowe.- wykorzystane technoloie inne niskoemisyjne poza OZE.- dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%- odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o chaakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane roszczenia.Ponadtw w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym.Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji porzedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym "karaniem" tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.
61	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Budowlani" w Koszalinie	149	1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%. 2. Rozszeżenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE. 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Fiansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.	Utrzymanie finansowania zwotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku fiansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Uijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynkówa to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboruenergii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zośało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finasowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym "karaniem" tych kórzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emsji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .
62	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Świt" w Drawsku Pomorskim	150	Rozszerzenie: - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe. - wykorzystane technoloie inne niskoemisyjne poza OZE. - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o chaakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane roszczenia. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji porzedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym "karaniem" tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.

62	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Świt" w Drawsku Pomorskim	151	<p>1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%.2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE.3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania.4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii.5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków została ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym "karaniem" tych którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .</p>
63	Kołobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa	152	<p>Rozszerzenie: - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe. - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenia. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby uzasadnionym „karaniem” tych, którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
63	Kołobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa	153	<p>1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszenia zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków została ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców, którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .</p>

64	Spółdzielnia mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "Politechnik" w Szczecinie	154	Rozszerzenie:- grupy docelowej o spółdzielnie- typów projektów o obiekty handlowe.- wykorzystane technoloie inne niskoemisyjne poza OZE.- dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%- odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenia. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby uzasadnionym „karaniem” tych, którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.
64	Spółdzielnia mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "Politechnik" w Szczecinie	155	1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% 2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE 3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania. 4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszenia zużycia energii. 5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.	Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców, którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	156	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	Ze względu na skomplikowaną strukturę założycielską i organizacyjną, agencji nie można zaliczyć do grupy docelowej MŚP, ani JST. Z jednej strony Agencje wykorzystując środki Unii Europejskiej wspierają rozwój gospodarczy województwa, a z drugiej strony jako spółki prawa handlowego prowadzą działalność komercyjną niezbędną do bieżącego funkcjonowania.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach PI 3.1 przewiduje się do realizacji Typy projektów: Tworzenie/rozbudowa terenów pod inwestycje: 1. Wzmocnienie dotychczasowych terenów inwestycyjnych, 2. Tworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej na terenach popegeerowskich, powojaskowych, poprzemysłowych, pokolejowych W typach beneficjenta wskazano "podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi, przedsiębiorcy".Jeśli Agencja Rozwoju Regionalnego będzie występowała jako podmiot zarządzający terenem inwestycyjnym będzie mogła być beneficjentem w ramach niniejszego priorytetu. Jeśli będzie właścicielem terenu będzie mogła wystąpić jako przedsiębiorca. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie właśnie jako spółka.

65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	157	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	Ze względu na skomplikowaną strukturę założycielską i organizacyjną, agencji nie można zaliczyć do grupy docelowej MŚP, ani JST. Z jednej strony Agencje wykorzystując środki Unii Europejskiej wspierają rozwój gospodarczy województwa, a z drugiej strony jako spółki prawa handlowego prowadzą działalność komercyjną niezbędną do bieżącego funkcjonowania.	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie właśnie jako spółka. W przypadku, gdy Agencja nie będzie zaliczała się do sektora MŚP, wówczas jedyną możliwością aplikowania o środki RPO będzie aplikowanie jako duży przedsiębiorca - w tych priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla dużych przedsiębiorstw. W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 planuje się uwzględnienie jako beneficjentów także instytucji otoczenia biznesu. Jeśli zatem Agencja będzie pełniła funkcje instytucji otoczenia biznesu i będzie mogła być traktowana jako instytucja otoczenia biznesu, to możliwe będzie aplikowanie przez Agencję o środki RPO WZ 2014-2020 właśnie jako IOB. Ponadto należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi jako beneficjenci (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	158	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego Cel szczegółowy 5. Zmiana brzmienia na Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw	Ze względu na skomplikowaną strukturę założycielską i organizacyjną, agencji nie można zaliczyć do grupy docelowej MŚP, ani JST. Z jednej strony Agencje wykorzystując środki Unii Europejskiej wspierają rozwój gospodarczy województwa, a z drugiej strony jako spółki prawa handlowego prowadzą działalność komercyjną niezbędną do bieżącego funkcjonowania.	Ad. 1. Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie właśnie jako spółka. W przypadku, gdy Agencja nie będzie zaliczała się do sektora MŚP, wówczas jedyną możliwością aplikowania o środki RPO będzie aplikowanie jako duży przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla dużych przedsiębiorstw. Ad. 2 Uwaga nieuwzględniona. Cel tematyczny 3 jak i PI 3.3 skierowany jest głównie do MŚP w związku z powyższym tak został skonstruowany cel szczegółowy 5.
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	159	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	Z tego względu Agencje powinny mieć równy dostęp do środków z Regionalnego Programu Operacyjnego. Zatem ze względu na trudności wynikające z systematyzacją kategorii prosimy o wyodrębnienie dodatkowej grupy docelowej, tj. agencji rozwoju regionalnego. Rola Agencji Rozwoju Regionalnego w województwie zachodniopomorskim, których głównym udziałowcem jest Urząd Marszałkowski, jest wspieranie przedsiębiorców i lokalnej społeczności w realizacji działań mających na celu szeroko rozumiany rozwój gospodarczy. Agencje mają kluczową rolę w przygotowaniu jednostek samorządu terytorialnego do obsługi funduszy strukturalnych, są integralną częścią polskiego systemu otoczenia biznesu pełniąc rolę informacyjną, doradczą, szkoleniową, promocyjną i finansującą dla przedsiębiorstw oraz beneficjentów środków pomocowych. Ze względu na ogromny wkład Agencji w rozwój regionalny w poprzedniej perspektywie finansowej uważamy za celowe włączenie Agencji na listę instytucji biorących udział w systemie wdrażania i realizacji RPO. Agencje są predystynowane do świadczenia kompleksowych usług wsparcia dla potencjalnych beneficjentów RPO (szkolenia, doradztwo w zakresie opracowywania wniosków o dofinansowanie, doradztwo w zakresie rozliczania wniosków, wizyty wspierające mające na celu przygotowanie projektodawców do kontroli przez Instytucję Pośredniczącą lub Zarządzającą.	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	160	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).

65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	161	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	162	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	163	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	164	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	165	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	166	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).

65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	167	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	168	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	169	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	170	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	171	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	172	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).

65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	173	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	174	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	175	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	176	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	177	Typy beneficjentów: prosimy o uwzględnienie Agencji Rozwoju Regionalnego	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Agencja Rozwoju Regionalnego nie posiada szczególnego statusu prawnego i z tego względu nie może stanowić odrębnej kategorii beneficjentów. Agencja jest spółką prawa handlowego i będzie mogła występować o dofinansowanie wyłącznie jako spółka - przedsiębiorca - w tym priorytetach inwestycyjnych, w których dopuszczalne jest wsparcie dla przedsiębiorstw. Należy zaznaczyć, że Agencja będzie mogła także realizować projekty w formule partnerstwa wspólnie z innymi podmiotami występującymi w charakterze beneficjentów (np. wspólnie z jednostką samorządu terytorialnego).
65	Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA	178	Główni beneficjenci: prosimy o włączenie Agencji Rozwoju Regionalnego do listy instytucji biorących udział w systemie wdrażania i realizacji POKL	j.w	Uwaga nieuwzględniona. Na obecnym etapie opracowywania systemu instytucjonalnego RPO nie uwzględnia się Agencji Rozwoju Regionalnego jako instytucji pośredniczącej. Ponadto zwraca się uwagę na fakt, że w perspektywie finansowej nie będzie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL). Środki Europejskiego Funduszu Społecznego będą dystrybuowane na poziomie regionalnym w ramach RPO, a na poziomie krajowym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza-Edukacja-Rozwój.

67	Politechnika Koszalińska	182	Dodać państwowe uczelnie wyższe, które jako jednostki sektora finansów publicznych dysponują budynkami zaliczanymi do budynków publicznych.	<p>Państwowe uczelnie wyższe są właścicielami dużych powierzchni budynków dydaktycznych i administracyjnych wymagających termomodernizacji.</p> <p>Obecnie Politechnika Koszalińska nie ma ustalonych klas energetycznych budynków.</p> <p>50% wykorzystywanej kubatury. Duża część obiektów Politechniki Koszalińskiej to stare budynki, na których występują duże straty ciepła. 80% odbioru energii elektrycznej realizowane jest przez urządzenia o niskiej sprawności, które powstały przed ponad 20 laty i wcześniej. Nie spełniają współczesnych wymagań na energooszczędność i wykorzystania źródeł energii odnawialnej. Rygory warunków ochrony środowiska nakazują głęboką przebudowę całego systemu z uwzględnieniem lokalnych OZE.</p> <p>Uczelnia specjalizuje się m.in. w odnawialnych źródłach energii i współpracuje w tym zakresie z przedsiębiorcami, mogłaby przejść na alternatywne źródła energii zarówno w zakresie energii cieplnej jak i elektrycznej.</p>	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującą Linia demarkacyjną projekty dotyczące budynków publicznych dla których beneficjentem są państwowe jednostki budżetowe (za wyjątkiem jst oraz ich związków) będą wspieranie z poziomu krajowego.
67	Politechnika Koszalińska	183	Dodać przystanie jachtowe jako element skanalizowania ruchu turystycznego	<p>Ruch małych łodzi i jachtów jest elementem skanalizowania ruchu turystycznego oraz wpływa na zorganizowane udostępnianie obszarów turystycznych.</p> <p>Przystań jachtowa Politechniki Koszalińskiej na jeziorze Jamno ma kluczowe znaczenie dla udostępnienia obszaru nadmorskiego od strony Koszalina. Może być elementem wpływającym na rozwój gospodarczy regionu jako miejsce z zapewnioną infrastrukturą przystani jachtowej, zapleczem gastronomicznym, socjalnym, technicznym i szkoleniowym dla młodzieży i dorosłych. Projekt wpisuje się w plany rozwojowe regionu i miasta Koszalina przewidujące wykorzystanie jeziora Jamno związane z uruchomieniem kanału żegludowego pomiędzy Bałtykiem a Jamnem.</p>	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
68	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego Spółka Akcyjna	184	Brak tego priorytetu w spisie treści		Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
68	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego Spółka Akcyjna	185	Uwaga ogólna: W RPO powinny brać udział jako beneficjenci oddziały dużych przedsiębiorców; które działają w oparciu o zasadę samofinansowania i samodzielności, są jednostkami samodzielnie bilansującymi prowadzącymi działalność na wyodrębnionym majątku	Rozwój tych zakładów leży w interesie nie tylko przedsiębiorcy, ale również władzom województwa oraz lokalnych organów samorządowych, szczególnie na terenach o wysokim bezrobociu.	uwaga nieuwzględniona. Beneficjentami RPO WZ 2014 - 2020 w ramach Celów Tematycznych 1 i 3 będą mogły być głównie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa - których status należy określać zgodnie z definicją MŚP stanowiącą załącznik II do przygotowywanego Rozporządzenia Komisji (UE) nr..... uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw zostanie ograniczone do minimum lub w szczególnych przypadkach, np. realizacja projektów B+R. Koncentracja wsparcia na MSP wynika z zapisów dokumentów wspólnotowych.
68	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego Spółka Akcyjna	186	Uwaga ogólna Ująć w nomenklaturze „przedsiębiorca” – oddziały dużych przedsiębiorców, które spełnią warunki z zakresu prawa pracy jako pracodawcy	Rozwój tych zakładów leży w interesie nie tylko przedsiębiorcy, ale również władzom województwa oraz lokalnych organów samorządowych, szczególnie na terenach o wysokim bezrobociu.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja przedsiębiorstwa stosowana w RPO WZ 2014 - 2020 musi być zgodna z zapisami załącznika II do przygotowywanego Rozporządzenia Komisji (UE) nr..... uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw zostanie ograniczone do minimum lub w szczególnych przypadkach, np. realizacja projektów B+R. Koncentracja wsparcia na MSP wynika z zapisów dokumentów wspólnotowych.

68	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego Spółka Akcyjna	187	Dopisać : „wsparcie służb ratowniczych poprzez zakup sprzętu ochrony ppoż w zakładach przemysłu drzewnego”	Ryzyko żywiołowe jest jednym z najbardziej istotnych zdarzeń z uwagi na profil działalności przedsiębiorstwa w branży drzewnej. Poprawa stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ochrony życia, zdrowia i mienia w zakładach KPPD-Szczecinek S.A. oraz ochrony środowiska przed skutkami katastrofalnego pożaru powinna być również w kręgu działań straży pożarnej (systemu ratownictwa). Surowcem wyjściowym do produkcji jest drewno niekorowane wilgotne, natomiast w gotowym produkcie posiada wilgotność 8-60%. Z punktu widzenia niebezpieczeństwa pożarowego duże zagrożenie stwarza składowisko wyrobów z drewna, groźne z uwagi na znaczne obciążenie ogniowe i szybkość rozprzestrzeniania się pożaru. Podczas obróbki drewna powstają pyły, które są palne i stwarzają zagrożenie wybuchowe i pożarowe. Również zagrożenie pożarowe występuje w suszarni drewna. Z uwagi na wysokie ryzyko katastrofalnego pożaru firmy ubezpieczeniowe nie ubezpieczają majątku przemysłu drzewnego od tego ryzyka.	Uwaga nieuwzględniona. Zakup wyposażenia p.pożarowego przedsiębiorstwa branży drzewnej nie stanowi wsparcia dedykowanego służbom ratowniczym.
68	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego Spółka Akcyjna	188	Dodać wskaźnik – liczba jednostek przedsiębiorców wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratunkowych i usuwania skutków katastrof [szt]	Doposażenie w sprzęt ratowniczy u przedsiębiorców – szczególnie w branży drzewnej, która jest o wysokim stopniu ryzyka pożarowego- przyczyni się do rozszerzenia systemu ratowniczego.	Uwaga nieuwzględniona. Zakup wyposażenia p.pożarowego przedsiębiorstwa branży drzewnej nie stanowi wsparcia dedykowanego służbom ratowniczym.
68	Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego Spółka Akcyjna	189	Dopisać: Cel szczegółowy 2: Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach	Byłyby to przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska, zmniejszenie liczby odpadów np. poprzez ich dalsze wykorzystanie w procesie produkcji.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Operacje z zakresu promowania efektywności energetycznej w małych i i średnich przedsiębiorstwach będą wspierane w RPO w PI 4.2. Zgodnie z Linią demarkacyjną w PI 6.2 racjonalizacja gospodarki odpadami oraz wykorzystywania zasobów w procesach produkcji przez przedsiębiorców będzie możliwe na poziomie krajowym.
69	OKRĘGOWY INSPEKTORAT SŁUŻBY WIĘZIENNEJ W SZCZECINIE	190	Proponuje się dodanie do typu beneficjentów – jednostek sektora finansów publicznych/państwowych jednostek budżetowych	Uwzględnienie w projekcie jako beneficjentów państwowych jednostek budżetowych (w naszym przypadku są to areszty śledcze i zakłady karne), pozwoli na podniesienie efektywności energetycznej budynków, a co za tym idzie przyczyni się do obniżenia kosztów związanych z ich eksploatacją. Uwzględnienie w projekcie powyższych budynków pozwoli na ograniczenie dekapitalizacji budynków oraz przyczyni się do poprawy ochrony środowiska, w związku z redukcją emisji CO2 w porównaniu do stanu obecnego.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującą Linią demarkacyjną projekty dotyczące budynków publicznych dla których beneficjentem są państwowe jednostki budżetowe (za wyjątkiem jst oraz ich związków) będą wspierane z poziomu krajowego.
70	Akademia Sztuki w Szczecinie	191	Wprowadzić wyższe uczelnie artystyczne jako beneficjentów realizujących projekty w zakresie modernizacji obiektów budowlanych znajdujących się na terenie wpisanym do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	Akademia Sztuki w Szczecinie posiada we władaniu budynek znajdujący się na terenie wpisanym do rejestru zabytków, będący w bezpośrednim sąsiedztwie z Zamkiem Książąt Pomorskich jako jednym z najpiękniejszych zabytków miasta Szczecin. Na podstawie dokonanego rozpoznania wynika, iż liczne wycieczki w obrębie Zamku Książąt Pomorskich są zainteresowane możliwością zwiedzenia budynku Akademii Sztuki w Szczecinie połączonego z możliwością poznania znanych osób związanych ze światem artystycznym. Możliwość realizacji zadania przez Akademię Sztuki w Szczecinie w ramach Priorytetu inwestycyjnego V 6.3. pozwoli odpowiednio przygotować infrastrukturę dla potrzeb publiczności i turystów chcących obcować ze światem kultury.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. W ramach PI 6.3 jednym z beneficjentów są jednostki sektora finansów publicznych.
70	Akademia Sztuki w Szczecinie	192	Wprowadzić wyższe uczelnie artystyczne jako beneficjentów realizujących projekty zwiększające współpracę pomiędzy strefą nauki a przedsiębiorcami	Akademia Sztuki w Szczecinie planuje uruchomić nowe kierunki studiów w zakresie m.in. Wzornictwa, Architektury Wnętrz, Grafiki, Multimediów oraz nowe specjalności: Fotografia, Gry Komputerowe i inne w obiekcie przewidzianym do adaptacji. Planowana nowoczesna infrastruktura technologiczna zapewni wzmocnienie istniejącej już współpracy z przedsiębiorcami przekładającej się na zwiększenie kompetencji i wiedzy praktycznej pracowników przedsiębiorstw, jak i pracowników jednostki naukowo – badawczej znajdującej się w Akademii Sztuki w Szczecinie. Planowana infrastruktura pozwoli na realizowanie przedsięwzięć z zakresu B+R, zamawianych przez rynek. Dzięki współpracy Akademii z Klastrem Przemysłów Kreatywnych możliwe będzie stałe koordynowanie treści programowych pracowni kierunkowych z potrzebami rynku pracy, co znacznie zwiększy szanse absolwentów na zatrudnienie.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z obecnymi zapisami RPO jak i linii demarkacyjnej w PI 1.1. mogą być finansowane przedsięwzięcia uzgodnione w ramach Kontraktu Terytorialnego. Do UM WZ nie wpłynęła propozycja przedsięwzięcia do zgłoszenia w ramach Kontraktu Terytorialnego, która dotyczyłaby budowy infrastruktury B+R w opisanym zakresie . W odniesieniu do planowanego uruchomienia nowych kierunków studiów informujemy, iż artystyczna uczelnia wyższa nie jest wykluczona z możliwości wsparcia realizacji tego typu działań, jednak zapisy linii demarkacyjnej przewidują wsparcie dla szkolnictwa wyższego na poziomie krajowym w ramach PI 10.2. W odniesieniu do opisywanej współpracy z przedsiębiorstwami zrzeszonymi w klastrze to może stanowić ona bazę do realizacji wspólnych projektów badawczych w PI 1.2

70	Akademia Sztuki w Szczecinie	193	Wprowadzić wyższe uczelnie artystyczne jako beneficjentów realizujących projekty dotyczące przygotowania niezbędnej infrastruktury przez wyższe uczelnie artystyczne pod kątem wspierania uczenia się przez całe życie i poprawy kształcenia zawodowego dostosowanego dla potrzeb rynku pracy.	Akademia Sztuki w Szczecinie jako wyższa uczelnia artystyczna posiada możliwość kształcenia osób bez ograniczeń w zakresie wieku. Kierunki jakie prowadzi uczelnia a także kierunki planowane do uruchomienia pozostają w relacji do potrzeb rynku pracy a także pozwalają wykształcić kadrę zawodową na nowoczesnym poziomie edukacyjnym. Poza studiami stacjonarnymi planowane jest uruchomienie studiów podyplomowych, kursów zawodowych i artystycznych, a także profilowanych kursów na zamówienie rynkowe. Po uzyskaniu uprawnień habilitacyjnych przez jeden z wydziałów możliwe będzie uruchomienie studiów doktoranckich. Dodatkowe formy kształcenia spełniają postulat precyzyjnego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z obecnymi zapisami RPO, beneficjentami projektów realizowanych w ramach PI 10.3 mogą być wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). W związku z tym, artystyczna uczelnia wyższa nie jest wykluczona z możliwości realizacji działań wspierających osoby dorosłe w zakresie kształcenia formalnego i pozaformalnego. Jednakże nie należy zapominać o zapisach linii demarkacyjnej, z których wynika jednoznacznie, iż wsparcie dla szkolnictwa wyższego przewidziane zostało na poziomie krajowym w ramach PI 10.2. Dlatego też w ramach RPO nie jest możliwe finansowanie działań prowadzących do rozszerzenia oferty edukacyjnej placówki wyższej uczelni w zakresie edukacji, prowadzącej do ukończenia studiów pierwszego i drugiego stopnia (licencjackich i magisterskich). RPO wspiera wszelkie inicjatywy rozwijające ideę uczenia się przez całe życie, ale w każdej innej formie niż wskazane powyżej.
70	Akademia Sztuki w Szczecinie	194	Przewidzieć możliwość konsultacji społecznych szczegółowych wytycznych do poszczególnych osi i priorytetów inwestycyjnych	Z uwagi na skuteczność i prawidłowość kwalifikowania kosztów do danego priorytetu inwestycyjnego, niezbędne jest dokonanie konsultacji społecznych, szczegółowych wytycznych do poszczególnych osi. Dodatkowo możliwość w/w konsultacji pozwoli na zminimalizowanie błędów związanych z przygotowaniem dokumentacji aplikacyjnych.	Uwaga nieuwzględniona. Organizacja konsultacji społecznych zapisów poszczególnych PI wymagałoby dużego nakładu zasobów ludzkich ze strony administracji IZ RPO WZ. Jednakże IZ RPO WZ aprobuje przyjmowanie uwag i opinii ze strony interesariuszy do poszczególnych zapisów tworzonych dokumentów.
71	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Widok" w Szczecinie	195	Rozszerzenie: - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe. - wykorzystane technoloie inne niskoemisyjne poza OZE. - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenia. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby uzasadnionym „karaniem” tych, którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.

71	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Widok" w Szczecinie	196	<p>1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania.4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszenia zużycia energii.5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców, którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej).Zwiększono alokację na priorytet .</p>
72	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Warszewo" w Szczecinie	197	<p>Rozszerzenie: - grupy docelowej o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe. - wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE. - dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50% - odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenia. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby uzasadnionym „karaniem” tych, którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

72	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Warszewo" w Szczecinie	198	<p>1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%</p> <p>2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE</p> <p>3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania.</p> <p>4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszenia zużycia energii.</p> <p>5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców, którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet .</p>
73	Spółdzielnia Mieszkaniowa Czaplinek	199	<p>Rozszerzenie:- grupy docelowej o spółdzielnie- typów projektów o obiekty handlowe.- wykorzystane technoloie inne niskoemisyjne poza OZE.- dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%- odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniami, również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenia. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby uzasadnionym „karaniem” tych, którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>

73	Spółdzielnia Mieszkaniowa Czaplunek	200	<p>1. Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min. 50%</p> <p>2. Rozszerzenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE</p> <p>3. Podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania.</p> <p>4. Finansowanie nie urządzeń energooszczędnych a przynoszących efekt w postaci zmniejszenia zużycia energii.</p> <p>5. Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji.</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców, którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet .</p>
74	Wydział Informatyki ZUT w Szczecinie	201	<p>Proponuje się wprowadzenie nowego typu projektu:</p> <p>„Przygotowanie do egzaminów z przedmiotów ścisłych kończących proces edukacji w ponad gimnazjalnych szkołach ogólnokształcących”</p> <p>Przykłady założonych do realizacji działań:</p> <p>„1. Przygotowanie kursów maturalnych z przedmiotów ścisłych</p> <p>2. Przygotowanie kursów do egzaminów wstępnych na studia o profilu technicznym”</p> <p>Grupa docelowa:</p> <p>„Uczniowie ostatnich klas ponad gimnazjalnych szkół ogólnokształcących”</p> <p>Typy beneficjentów:</p> <p>„wszystkie podmioty prowadzące działalność oświatową w szczególności zachodniopomorskie uczelnie wyższe o profilu technicznym.”</p>	<p>Propozycja wprowadzenia tego typu zmian w RPO jest spowodowana najniższą w skali skrajną zdawalnością egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym (78,9%), wskaźniki te nie obejmują osób niedopuszczonych do matury co zwiększa odsetek uczniów, którzy są zagrożeni wykluczeniem edukacyjnym. Niski poziom zachodniopomorskich maturzystów przekłada się na wysoki odsetek skreśleń z listy studentów po I i II semestrze studiów technicznych I-go stopnia. Powoduje to zmniejszenie liczby absolwentów kończących uczelnie techniczne w woj. zachodniopomorskim. W skrajnych przypadkach osoby te pozostają wykluczone z dalszego procesu edukacyjnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Instytucja Zarządzająca nie kwestionuje potrzeby inwestowania w działania prowadzące do poprawy zdawalności egzaminów maturalnych i podniesienia poziomu nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych tak, aby uczniowie nie mieli problemów z nauką na etapie uczelni wyższej. W Tabeli 1: Uzasadnienie dla wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych zamieszczonej w Sekcji I RPO zasygnalizowany został problem niskich wyników egzaminów 6-klasistów, gimnazjalnych oraz maturalnych, osiągniętych przez uczniów w województwie zachodniopomorskim. W odpowiedzi na zdignozowany problem planowane jest podjęcie działań zmierzających m.in. do wyrównywania i stałego podnoszenia poziomu kształcenia w szkołach prowadzących kształcenie ogólne, a co za tym idzie nic nie stoi na przeszkodzie realizacji działań dedykowanych maturalzystom w ostatnim roku nauki w szkole ponadgimnazjalnej, które to działania mają na celu odpowiednie ich przygotowanie do egzaminu. Nie należy jednakże zapominać, że takie działania mogą być jedynie elementem kompleksowego programu rozwojowego szkoły, który poparty zostanie rzetelną diagnozą jej potrzeb, a nie jako samodzielny typ działania.</p>
75	Marena Wellness & Spa	202	<p>Program zagospodarowania podziemnych wód mineralnych w miejscowościach nadmorskich w celu rozwoju wodolecznictwa i obiektów wellness & spa z ukierunkowaniem na MediSpa</p>	<p>Dofinansowanie na budowę ujęć wód mineralnych, których wykorzystanie pozwoli na wzrost zainteresowania turystów poza miesiącami letnimi. Wzrost konkurencyjności regionu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. W ramach RPO WZ 2014-2020 nie ma możliwości bezpośredniego wsparcia turystyki.</p>
75	Marena Wellness & Spa	203	<p>Powiązaniaklastrowe w sektorze turystyki wyspy Wolin i Uznam</p>	<p>Powiązaniefirm w organizację która mogłaby konkurować o klienta na poziomie regionu. Stworzenie grupy kapitałowej wspierającej rozwój oferty turystycznej.</p>	<p>Nie sformułowano postulatu. Podkreślić należy, iż w ramach RPO WZ 2014 - 2020 wsparcie będą mogli uzyskać zachodniopomorscy przedsiębiorcy, także z branży turystycznej. Nie przewiduje się jednak współfinansowania projektów, których głównym celem będzie rozwój powiązań klastrowych.</p>

76	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	<p>204</p> <p>Obecna treść: Dla regionu coraz ważniejszą rolę zaczyna odgrywać stabilność dostaw energii, co może być osiągnięte poprzez rozwój rozproszonych źródeł energii w oparciu przede wszystkim o biomasę, biogaz i energię słoneczną.</p> <p>Proponowana treść: Dla regionu coraz ważniejszą rolę zaczyna odgrywać stabilność dostaw energii, co może być osiągnięte poprzez budowę lokalnych, małych źródeł energii elektrycznej i cieplnej na potrzeby lokalne, które nie będą wymagały przesyłania jej na duże odległości.</p>	<p>Postępując się kryterium „stabilności” należy pamiętać, że źródła wytwarzające energię pochodząca ze słońca w naszych szerokościach geograficznych nie są stabilne. Jednoczesne, nadmierne promowanie pozyskiwania lub produkcji biomasy będą nieuchronnie prowadziły do rosnącej konkurencji o rolniczą przestrzeń produkcyjną oraz pogłębiającego się negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną regionu.</p> <p>Wnioskuje się tym samym, aby „stabilność wytwarzania energii” rozumiana była nie poprzez rodzaj źródła OZE, a dostosowanie go (np. poprzez modele hybrydowe łączące energię z wiatru z energią słoneczną) do lokalnych potrzeb. Takie rozwiązanie, oprócz poprawy lokalnego zaopatrzenia w energię poprzez jej produkcję bliżej odbiorcy końcowego, spowoduje zmniejszenie strat energii związanych z przesyłem.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. Wybór biomasy i biogazu oraz energii słonecznej jako priorytetów wsparcia został dokonany w oparciu o kryterium związku z kreowaniem nowych miejsc pracy. Koncepcja modeli hybrydowych dostosowanych do lokalnych potrzeb (w tym w powiązaniu z energią z innych źródeł niż biomasa, biogaz i energia słoneczna) została dopisana w ramach działania.</p>
76	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	<p>205</p> <p>Obecna treść: Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej,</p> <p>Proponowana treść: Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii OZE,</p>	jw	<p>Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. Wybór biomasy i biogazu oraz energii słonecznej jako priorytetów wsparcia został dokonany w oparciu o kryterium związku z kreowaniem nowych miejsc pracy. Koncepcja modeli hybrydowych dostosowanych do lokalnych potrzeb (w tym w powiązaniu z energią z innych źródeł niż biomasa, biogaz i energia słoneczna) została dopisana w ramach działania.</p>
76	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	<p>206</p> <p>Obecna treść: 2. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim w oparciu o biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych.</p> <p>Proponowana treść: 2. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii,</p>	jw	<p>Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. Wybór biomasy i biogazu oraz energii słonecznej jako priorytetów wsparcia został dokonany w oparciu o kryterium związku z kreowaniem nowych miejsc pracy. Koncepcja modeli hybrydowych dostosowanych do lokalnych potrzeb (w tym w powiązaniu z energią z innych źródeł niż biomasa, biogaz i energia słoneczna) została dopisana w ramach działania.</p>

76	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	<p>Obecna treść: Działania termomodernizacyjne będą obejmować m.in. ocieplenie obiektu, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.</p> <p>Proponowana treść: Działania termomodernizacyjne będą obejmować m.in. ocieplenie obiektu, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), instalacja systemów zarządzania energią w budynku, modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.</p>	Systemy zarządzania energią w budynku są jednym z najtańszych, a przez to najefektywniejszych kosztowo elementów głębokiej modernizacji energetycznej budynków	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zapis w RPO jest przeniesieniem zapisu z linii demarkacyjnej. Z drugiej strony przedstawiony katalog działań jest katalogiem otwartym (użyto sformułowania między innymi) i nie wyklucza instalacji systemów zarządzania energią w budynku.
76	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	<p>Obecna treść: Działania termomodernizacyjne będą obejmować m.in. ocieplenie obiektu, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.</p> <p>Proponowana treść: Działania termomodernizacyjne będą obejmować m.in. ocieplenie obiektu, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), instalacja systemów zarządzania energią w budynku (smart-metering), modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.</p>	Systemy zarządzania energią w budynku są jednym z najtańszych, a przez to najefektywniejszych kosztowo elementów głębokiej modernizacji energetycznej budynków	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zapis w RPO jest przeniesieniem zapisu z linii demarkacyjnej. Z drugiej strony przedstawiony katalog działań jest katalogiem otwartym (użyto sformułowania między innymi) i nie wyklucza instalacji systemów zarządzania energią w budynku.

76	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	209	<p>Obecna treść: Typy projektów: 1. Budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji wraz z budową przyłączeń do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej (jeśli budowa tej sieci jest niezbędna dla projektu kogeneracyjnego). Proponowana treść: Typy projektów: 1. Budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, w tym również z OZE, wraz z budową przyłączeń do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej (jeśli budowa tej sieci jest niezbędna dla projektu kogeneracyjnego).</p>	<p>Wymiana lub budowa instalacji kogeneracyjnych OZE w jeszcze większym stopniu, niż instalacje dedykowane paliwom kopalnym, przyczyni się do obniżenia emisji CO₂ do atmosfery.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Budowa, przebudowa, modernizacja i zamiana konwencjonalnych źródeł na jednostki wytwarzające energię w kogeneracji w oparciu o odnawialne źródła energii jest możliwa w ramach PI 4.1. Zapisy Linii demarkacyjnej w PI 4.7 ograniczałyby wsparcie wyłącznie do kogeneracji wysokosprawnej.</p>
77	Ryszard Morawski	210	<p>1/ W części Typy projektów (pkt. 3) po pierwszym zdaniu dodać nowe zdanie ..... Modernizacja infrastruktury obsługi i serwisowania taboru dla przewozów regionalnych.....</p> <p>2/ W tabeli nr 5 (str. 173) wprowadzić odpowiedni wskaźnik rezultatu np. Liczba wybudowanych, zmodernizowanych lub przebudowanych obiektów obsługi i serwisowania taboru kolejowego</p>	<p>Dla zakupywanego nowoczesnego taboru wymagane jest również wyposażenie i modernizacja infrastruktury obsługi i serwisowania tego taboru (ten tabor ma być eksploatowany ponad 20 lat).</p> <p>Posiadany przez Urząd Marszałkowski tabor kolejowy w ilości 37 szt. o wartości ponad 500 mln zł (stan przewidywany na koniec 2015 roku) oraz przewidywany w projekcie RPO 2014-2020 zakup 25 nowoczesnych elektrycznych zespołów trakcyjnych (str. 29 projektu RPO) ,wymaga pilnego unowocześnienia procesu technologicznego wykonywania czynności obiegowo naprawczych tego taboru.</p> <p>Tymczasem Projekt RPO jedynie w ramach priorytetu 4.5 ..... wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego..... przewiduje Budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury transportu miejskiego, wyłącznie jako uzupełnienie systemu(str. 128) - nie przewiduje takiej możliwości dla taboru kolejowego.</p> <p>Nadmieniam, że zajmujący się przewozami publicznymi oraz eksploatacją , obsługą i serwisowaniem taboru własnego i Urzędu Marszałkowskiego ,Oddział Zachodniopomorski spółki Przewozy Regionalne nie skorzystał bezpośrednio na podziale unijnych pieniędzy na kolej w Polsce ani w Województwie.</p> <p>Proponowane zapisy są zbieżne z zapisami projektów programów RPO dotyczących priorytetu 7.4 dla innych województw np. dla Wielkopolskiego i Pomorskiego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Dofinansowanie dużego przedsiębiorstwa jakim są PKP PR związane byłoby z udzieleniem mu nieuzasadnionej pomocy publicznej - zabronionej regulacjami unijnymi. Wsparcie przedsiębiorstw możliwe będzie w ramach osi 1, jednak na dzień dzisiejszy ograniczone jest tylko do MSP.</p>

77	Ryszard Morawski	211	<p>W części Typy beneficjentów zamiast ....operatorzyinfrastruktury kolejowej, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego.....Wpisać: .... - operatorzyinfrastruktury kolejowej,- przedsiębiorstwa, -jednostkisamorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,- jednostkiorganizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną,- podmiotywykonujące w imieniu samorządu województwa zadania z zakresu przewozówregionalnych.</p>	<p>Ponieważ tworzony program RPO będzie obowiązywał przez najbliższe 8 lat a zapisy dotyczące priorytetu 7.4 są zbyt ograniczone , a powinny odnosić się nie tylko do obecnego stanu organizacyjnego regionalnego transportu kolejowego ,ale zawierać i inne możliwe rozwiązania wsparcia systemu transportu kolejowego.Proponowane zapisy są zbieżne z zapisami projektów programów RPOdotyczących priorytetu 7.4 dla innych województw np. dla Wielkopolskiego i Pomorskiego.Uzupełnienie zapisów dotyczących typów beneficjentów ma na celu zapewnienie równego dostępu organizatorów przewozów i przewoźników do środków pomocowych.Dotąd tylko podmiotywykonujące w imieniu samorządu zadania z zakresu przewozów autobusowych i tramwajowych były wspierane z RPO (w zakresie zakupów taboru oraz rozwoju zaplecza)- mogą być również wspierane w nowym RPO w ramach priorytetu 4.5.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Dofinansowanie przewoźników związane byłoby z udzieleniem im pomocy publicznej. Możliwe to będzie jedynie w formie rekompensaty za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym na podstawie przetargu - tak jak odbywa się to teraz.</p>
77	Ryszard Morawski	426	<p>Zwiększenie alokacji środków dla priorytetu 7.4: rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego, do kwoty umożliwiającej realizację wyznaczonego dla priorytetu 7.4 celu szczegółowego: Zwiększenie udziału pasażerskiego transportu kolejowego w transporcie ogółem oraz adekwatnej do opisu problemów infrastruktury kolejowej przedstawionych w projekcie RPO Sekcja 1 strona 23.</p>	<p>Nie jest możliwe osiągnięcie wyznaczonego dla priorytetu 7.4 celu Zwiększenie udziału pasażerskiego transportu kolejowego w transporcie ogółem bez wyraźnego zwiększenia nakładów na ten priorytet.</p> <p>Projekt podziału faworyzuje np. priorytet drogowy 7.2 (alokacja środków aż 10.4 % całości środków RPO) w stosunku do nakładów na priorytet kolejowy 7.4 (alokacja środków tylko 6.25 % całości środków RPO). Tym bardziej że priorytet 7.2 obejmuje tylko drogi łączące z siecią TENT a priorytet 7.4 obejmuje oprócz linii (dróg) kolejowych , dworce i zakup taboru.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Planowane inwestycje transportowe będą zgodne z planem transportowym regionu i będą się wzajemnie uzupełniać a nie konkurować o potoki pasażerów.</p>
77	Ryszard Morawski	427	<p>Określenie dla poszczególnych typów projektów kwoty wsparcia lub zakresu rzeczowego projektów (np. długości przebudowywanych dróg kolejowych ,ilość dworców).</p> <p>W szczególności istotna jest w ramach priorytetu 7.4 wielkość wsparcia projektów typu budowa, przebudowa, modernizacja i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych</p> <p>wraz z infrastrukturą dworcową. W projekcie RPO na stronie 23 podano jedynie ilość taboru jaki ma być zakupiony (nie podano np. długości przebudowywanych dróg kolejowych czy ilości przebudowanych dworców).</p>	<p>Faktyczna wysokość nakładów na regionalne linie kolejowe może być</p> <p>bardzo mała w przypadku finansowania całości przewidywanych zakupów taboru ze środków RPO(na str. 23 projektu RPO informacja o zakupie 25 EZT).Na konsultacjach w dniu 9.01.2014 podano, że na priorytet 7.4 przewiduje się kwotę tylko 100 mln EURO. a zakupu taboru może pochłonąć większość z tych środków.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Proponowane przesądzenia zostaną dokonane na etapie uszczegółowienia Programu.</p>

77	Ryszard Morawski	428	Doprecyzowania wymaga sposób wsparcia zmiany sposobu użytkowania budynków dworcowych .	Czy zmiana sposobu użytkowania budynków dworcowych też ma być finansowana w całości z priorytetu 7.4 ? Pozmianie sposobu użytkowania to nie będą już dworce.	W ramach priorytetu 7.4 możliwe będzie modernizacja dworów przy przebudowywanych liniach kolejowych, wraz z częściową zmianą ich przeznaczenia, tak by zachowały funkcje dworcowe i nabyły nowe funkcje.
78	Urząd Gminy Wałcz	212	Proszę o podanie metodologii na podstawie której gmina wiejska Wałcz została wykluczona ze Strefy Specjalnego Włączenia.	Z terenu powiatu wałeckiego do SSW zostały zaliczone gminy Tuczno i Mirosławiec, analizując założenia nie znajdujemy uzasadnienia dla wykluczenia gminy wiejskiej Wałcz .Dochód na jednego mieszkańca w gminie Wałcz jest niższy niż w ościennych gminach, natomiast wskaźnik bezrobocia jest najwyższy w powiecie i znacznie przewyższa wskaźniki w innych gminach. W związku z tym prosimy o podanie argumentów i metodologii wykluczenia naszej gminy.	Przy wstępnym wskazaniu obszaru SSW w projekcie RPO WZ 2014 - 2020 wzięto pod uwagę wartość syntetycznego wskaźnika badającego następujące czynniki: poziom bezrobocia, saldo migracji, dochody gminy z podatku PIT oraz CIT (patrz mapa na str. 296 projektu RPO WZ). Gminy powiatu wałeckiego, z wyłączeniem gminy miejskiej Wałcz spełniały to wstępne kryterium kwalifikujące je do SSW. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem Programu Interwencyjnego dla SSW. Ostateczny kształt ww. dokumentu, w tym delimitacja Strefy, uwzględniająca sytuację poszczególnych gmin nie tylko w sferze gospodarczej, ale również społecznej i dotyczącej infrastruktury technicznej i środowiska, uzależniony będzie od m.in. zaktualizowanych wartości wskaźników w tych sferach (dane za rok 2012), oraz rozstrzygnięć dotyczących delimitacji pozostałych obszarów strategicznej interwencji (w szczególności dotyczących KKBOF).
79	Urząd Miejski w Koszalinie	213	Proszę o informacje czy w nowej perspektywie będą dostępne działania w ramach których jednostka samorządowa lub jednostki w ramach ZIT będą mogły otrzymać dofinansowanie na zakup sprzętu komputerowego oraz multimedialnego dla podległych placówek oświatowych?	Jestem koordynatorem projektu "Portal edukacyjny województwa zachodniopomorskiego – Koszalin" W ramach projektu wdrożyliśmy wiele systemów informatycznych oraz e-usług w znaczny sposób aktywując społeczeństwo w posługiwaniu się nośnikiem informacji jakim jest internet. Niestety z powodu niewystarczających środków finansowych samorząd był w stanie zabezpieczyć sprzęt komputerowy do każdej klasy (edziennik) jedynie w placówkach gimnazjalnych. W celu zwiększenia aktywacji społeczeństwa w korzystaniu z Internetu co jest jednym z kluczowych punktów na który kładzie nacisk Unia Europejska (szczególnie rodziców którzy niejako zostali zmuszeni do zapoznania się z Internetem w celu obsługi i przedszkola czy edziennika) niezbędne jest zabezpieczenia infrastruktury teleinformatycznej również w pozostałych jednostkach oświatowych. W działaniu 3.2 prognozy 2007-2013 w ramach której realizowany jest powyższy projekt , beneficjent środków mógł przeznaczyć 30 % kosztów kwalifikowanych na zakup sprzętu. Proszę o informację czy w ramach nowej perspektywy 2014-2020 będzie można uzyskać środki na zakup sprzętu informatycznego do szkół a jeśli tak to czy w ramach samodzielnego zadania czy również jak poprzednio w ramach procentowego udziału w projekcie	Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki proponowanego zapisu zostaną uwzględnione w projekcie RPO. Na podstawie przedstawionych informacji nie można udzielić jednoznacznej odpowiedzi na postawione pytanie. Jednakże należy wskazać, iż zakres przedsięwzięcia będzie decydował o uzyskaniu wsparcia. W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 możliwe będzie wsparcie projektów polegających na rozwoju infrastruktury informatycznej, w tym aplikacji i systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych oraz instytucji publicznych z klientami. Realizowane przedsięwzięcia powinny przyczyniać się do zwiększenia zastosowania komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych, co w bezpośredni i pośredni sposób przełoży się na wzrost liczby mieszkańców korzystających z internetu w kontaktach z administracją publiczną. Natomiast w ramach priorytetu inwestycyjnego 10.1 możliwe będzie wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym poprzez doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych, w szczególności w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem TIK.

79	Urząd Miejski w Koszalinie	214	<p>1. Proszę o informację czy w nowej perspektywie będą dostępne działania w ramach których będzie można uzyskać dofinansowanie na certyfikowane szkolenia informatyczne (np. Windows, Office) dla uczniów profili informatycznych szkół ponadgimnazjalnych.</p> <p>2. Proszę o informację czy JST będzie mogła uzyskać dofinansowanie na certyfikowane szkolenia dla nauczycieli z podstawy obsługi komputerów.</p>	<p>1. Ukończenie szkolenia potwierdzonego certyfikatem producenta oprogramowania zwiększy szanse (podniesie kwalifikacje) przyszłym pracownikom na rynku pracy.</p> <p>2. Wdrożenie aplikacji w ramach projektu Portale edukacyjny pokazało jakie duże braki są w znajomości obsługi komputera wśród nauczycieli czy pracowników administracji szkolnej. W celu zapewnienia prawidłowego działania systemów oraz rozwoju multimedialnego szkół niezbędne jest odpowiednie przygotowanie kadry szkolnej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona - proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółowienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Wybór konkretnych działań oparty powinien być o wnikliwą analizę potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba przeprowadzenia inicjatywy, o której mówi interesariusz, nic nie stoi na przeszkodzie, aby taki projekt uzyskał dofinansowanie. Jednakże, organizacja tego typu wsparcia powinna stanowić element kompleksowego programu rozwojowego placówki oświatowej - nie może to być samodzielne działanie. Działania wskazane przez interesariusza mieszczą się w PI 10.1 typ projektu nr 2.</p>
80	Zygmunt Dzięguć, Radny Woj. Zachodniopomorskiego	215	<p>Uzupełnić program o zakup autobusów dla Przewoźników realizujących przewozy w ramach regularnego przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym.</p>	<p>W załączeniu:- wniosek grupy Radnych do Zarządu Województwa - wniosek do Zarządu Woj. grupy przedsiębiorców(przewoźników) Obecnych na spotkaniu konsultacji społecznych na temat zakładanych kierunków interwencji w ramach programu RPO 2014-2020Rr. Oryginały całej dokumentacji z podpisami zostały przekazane bezpośrednio do Wicemarszałka Woj. pana Wojciecha Drożdża oraz Dyrektora Wydziału Zarządzania Strategicznego Pana Marcina Szyty.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Transport zbiorowy możliwy jest do finansowania wyłącznie w obszarze PI 4.5, który nastawiony jest na eliminację zanieczyszczeń na obszarach miejskich. Stąd wykluczenie. Dofinansowany może być wyłącznie transport szynowy w ramach PI 7.4. Transport drogowy wykonywany w warunkach konkurencji ograniczony jest przez unijne regulacje dotyczące udzielania pomocy publicznej w transporcie - generalnie jest zabroniona. Możliwe będzie wsparcie takiego transportu wyłącznie na obszarach gdzie jest on nierentowny - na zasadach rekompensaty za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym.</p>
80	Zygmunt Dzięguć, Radny Woj. Zachodniopomorskiego	216	<p>Zachodnie obejście miasta Gryfic w drodze Woj. nr 105</p>	<p>Zostały wykonane prace przygotowawcze związane z opracowaniem koncepcji obejścia drogowego miasta Gryfic. -Przystąpić do realizacji I etapu obejścia drogowego drogami 105 i 110.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Program nie jest miejscem wskazywania konkretnych inwestycji drogowych. Zadania na drogach wojewódzkich będą realizowane zgodnie z planem inwestycyjnym, realizującym warunek ex-ante dla wsparcia infrastruktury drogowej.</p>
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	217	<p>W II grupie potrzeb dotyczących priorytetu „rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów”, w pkt. c) rozwój, przyjaznej dla środowiska, infrastruktury transportowej na poziomie regionu; nie wskazano odniesienia do infrastruktury transportu kolejowego. W 4 myślniku „zakup i modernizacja taboru kolejowego dla połączeń wojewódzkich” proponujemy rozszerzyć o zapis „wraz z modernizacją infrastruktury kolejowej”</p>	<p>Brak odniesienia do infrastruktury transportu kolejowego daje niepełny obraz w zakresie planowanych działań mających na celu realizację strategii Europa2020</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	218	<p>W drugim akapicie wskazano linie kolejowe wymagające modernizacji. Nie wspomniano o linii nr 405 na odcinku od Szczecinka do granicy województwa. Proponujemy dopisać przedmiotowy odcinek.</p>	<p>Województwo Pomorskie finansuje wykonanie Dokumentacji Przedprojektowej dla zadania pn. „Rewitalizacja regionalnej linii kolejowej 405 Szczecinek – Słupsk – Ustka wraz z przebudową układu torowego na stacjach Słupsk i Ustka”. Województwo Zachodniopomorskie również wskazało zasadność i istotność realizacji przedmiotowej inwestycji. Ponieważ linia kolejowa 405 (na odcinku objętym projektem) biegnie przez obszar obydwu województw – zasadnym wydaje się ujęcie przedmiotowej inwestycji za założeniami strategicznymi, bez względu na ostateczne pochodzenie środków na realizację przedmiotowego zadania.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu Program nie jest miejscem dla wykazywania wszystkich potencjalnych projektów.</p>

81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	219	<p>W akapicie czwartym znajduje się zdanie, „Rozwój infrastruktury kolejowej umożliwi konkurowanie z ofertami przewoźników autobusowych i przejazdami samochodami osobowymi; przyczyni się to do ograniczenia szkód w środowisku, wynikających przede wszystkim z gwałtownego wzrostu przewozów transportem samochodowym, ale także z niedotrzymywania standardów ochrony środowiska przez transport kolejowy w jego obecnym stanie technicznym” Prosimy o wyjaśnienie zapisu „(...)niedotrzymywania standardów ochrony środowiska przez transport kolejowy w jego obecnym stanie technicznym”</p>	Prośba o wyjaśnienie zapisu.	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p> <p>UWZGLĘDNIJĄC UWAGĘ: "niedotrzymywania standardów ochrony środowiska przez transport kolejowy w jego obecnym stanie technicznym"</p> <p>UZUPEŁNIONO O ZAPIS: "(w tym emisji: hałasu i zanieczyszczeń)"</p>
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	220	<p>W akapicie drugim znajduje się zdanie: „Niezbędna jest modernizacja najbardziej uciążliwych dla ruchu przejazdów kolejowo-drogowych na obszarze województwa, podniesienie ich kategorii (do kat. B lub C), w zależności od potrzeb wymiana przyległej nawierzchni kolejowej i drogowej oraz opcjonalnie instalacja monitoringu”. Proponujemy dopisać „oraz urządzeń sterowania ruchem kolejowym i systemów elektronicznych”. Proponujemy dopisać również przejazdy kat. A. Proponujemy również dopisać zadanie o możliwości powiązania tych urządzeń z urządzeniami stacijnymi lub włączeniu w systemy zdalnego sterowania gdy będą przewidywane dla danej linii.</p>	<p>Przejazdy kat. B i C dla sprawnego funkcjonowania wymagają instalacji urządzeń samoczynnych, których funkcjonowanie opiera się na urządzeniach elektronicznych. Również istotne jest niezamykanie katalogu przejazdów do kategorii B i C, gdyż mogą zaistnieć okoliczności wskazujące na potrzebę podniesienia kategorii przejazdów do grupy A. Wprowadzeniu zmiany dotyczącej powiązania elementów urządzeń srk z urządzeniami stacijnymi lub zdalnego sterowania będzie zgodne z propozycją zmiany nr 10.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu; BYŁO: „Niezbędna jest modernizacja najbardziej uciążliwych dla ruchu przejazdów kolejowo-drogowych na obszarze województwa, podniesienie ich kategorii (do kat. B lub C), w zależności od potrzeb wymiana przyległej nawierzchni kolejowej i drogowej oraz opcjonalnie instalacja monitoringu.” JEST: „Niezbędna jest modernizacja najbardziej uciążliwych dla ruchu przejazdów kolejowo-drogowych na obszarze województwa, podniesienie ich kategorii, w zależności od potrzeb wymiana przyległej nawierzchni kolejowej i drogowej a także instalacja monitoringu i urządzeń sterowania ruchem kolejowym i systemów elektronicznych. Systemy te powinny umożliwiać powiązanie z urządzeniami stacijnymi lub włączenie w systemy zdalnego sterowania gdy będą przewidywane dla danej linii.”</p>
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	221	<p>W treści uzasadnienia priorytetu 7.3, w akapicie drugim w ostatnim zdaniu pojawia się określenie poprawa bilansu transportu intermodalnego w województwie. Proponujemy w tym przypadku zastąpić określenie transportu intermodalnego na transportu multimodalnego.</p>	<p>Uwaga metodologiczna wynikająca z zakresu pojęciowego transportu multimodalnego i intermodalnego. Pojęcie transport multimodalny jest pojęciem szerszym w stosunku do pojęcia transport intermodalny. W przypadku transportu multimodalnego brak jest sprecyzowania w zakresie przewożenia ładunku czy odbywa się to w sposób konwencjonalny, czy w jednostkach ładunkowych i wskazuje jedynie na przewóz towarów przy użyciu co najmniej dwóch różnych gałęzi transportu. Transport intermodalny w swojej definicji jest ograniczony do przemieszczania dóbr w jednej i tej samej jednostce ładunkowej. W tym przypadku korzystniejszym jest poprawa bilansu transportu multimodalnego w województwie.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu</p> <p>BYŁO: „poprawa bilansu transportu intermodalnego w województwie” JEST: „poprawa bilansu transportu multimodalnego w województwie”</p>

81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	222	Zwiększenia wymaga wielkość środków przeznaczonych na priorytet 7.4. rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interpretacyjnego systemu transportu kolejowego	Z treści opisu przedsięwzięć przewidzianych do finansowania w ramach Priorytetu 7.4 wyraźnie wynika, że sfinansowany zostanie zakup i modernizacja taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych. Inwestycja w tabor z punktu widzenia rozwoju gałęziowego w transporcie kolejowym jest niezwykle istotna, nie mniej jednak doświadczenia ostatnich lat pokazują, że inwestycje te mogą pochłonąć znaczną część budżetu przewidzianego na priorytet 7.4. Istnieje poważna obawa, że mimo zwiększania budżetu do kwoty 100 mln EURO i umożliwienia finansowania modernizacji przejazdów kolejowych z priorytetu 4.2. przy podziale środków na zakup taboru i projekt modernizacyjne nie starczy środków by zrealizować cele stawiane projektom modernizacyjnym.	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Ze względu na zakres inwestycji przewidzianych do realizacji w ramach RPO 2014-20 nie ma możliwości aby zrealizować wszystkie potrzeby transportowe w regionie. Jednocześnie alokacja transport jest jedną z największych, a nałożone przez Komisję Europejską ring-fencingi nie pozwalają na dalsze jej zwiększanie.
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	223	Brak ujęcia zarządcy infrastruktury w kolejowej w katalogu beneficjentów	Brak zarządcy infrastruktury w kolejowej w katalogu beneficjentów uniemożliwi realizację projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa na drogach.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	224	W ramach wyboru projektów nie ujęto transportu kolejowego. Proponujemy preredagowanie zdania w następujący sposób: Głównym kryterium wyboru operacji będzie komplementarność z istniejącą infrastrukturą transportową – łączenie obszarów o niedostatecznym skomunikowaniu z siecią TEN-T oraz łączenie systemu drogowego z innymi rodzajami transportu (transportem rowerowym oraz kolejowym).	Brak odniesienia do transportu kolejowego w znacznym stopniu ograniczy ilość możliwych projektów realizowanych w ramach działania.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	225	W Tabeli 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów, proponujemy dopisanie wskaźnika „Przejazdy kolejowe na, których poprawiono bezpieczeństwo”	Brak odniesienia do przejazdów kolejowych utrudni wskazanie pożądanych wskaźników wynikających z realizacji projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa na drogach.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	226	W Tabeli 5: Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów, proponujemy dopisanie wskaźnika „Długość linii kolejowych, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe.”	Występujące w priorytecie 7.2 typy projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa na drogach wpisują się w definicję i założenia Dyrektywy 2010/40/UE, w której przy inteligentnych systemach transportowych mowa jest o interfejsach transportu samochodowego z innymi rodzajami transportu. W tym przypadku ze względu na możliwość realizacji projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa na drogach poprzez modernizację przejazdów kolejowych. W przypadku wprowadzenia tej zmiany w uszczegółowieniu priorytetu koniecznym będzie wpisanie w typy projektów odniesienie do systemów automatycznego sterowania ruchem kolejowym, pozwalających na znaczne podniesienie bezpieczeństwa ruchu.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi

81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	227	W czwartym akapicie pojawia się określenie „Operator systemu kolejowego”. Przyjęcie określenie budzi niespójność interpretacyjną. Prosimy o stosowne wyjaśnienie.	W ustawie o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 228, poz. 1368) jak również w ustawie o transporcie kolejowym (Dz.U. 2003 Nr 86 poz. 789 ze zm.). Nie występuje określenie „Operator systemu kolejowego”. Jeśli pod tym pojęciem rozumiany jest podmiot odpowiedzialny za zarządzanie infrastrukturą kolejową, na zasadach określonych w ustawie oraz zapewnia jej rozwój i modernizację, to na podstawie art. 4 ust 7 oraz art. 5 ust 2 Ustawy o transporcie kolejowym określenie powinno zostać zmienione na Zarządca infrastruktury kolejowej. W przypadku gdy mowa jest o innym podmiocie, który spełnia określone ustawą o publicznym transporcie zbiorowym, określone funkcje, operator publicznego transportu zbiorowego lub organizator publicznego transportu zbiorowego.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	228	W wymienionych w punkcie pierwszym typach projektów proponujemy umieścić dodatkowo określenie „rehabilitacja”.	Określenie rehabilitacja zostało wymienione w punkcie 6 w Tabeli Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów (s. 173); został wymieniony wskaźnik: Całkowita długość zrehabilitowanych linii	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	229	Lista typów beneficjentów zawiera określenie „operatorzy systemu kolejowego”. Prosimy o wyjaśnienie lub stosowną modyfikację na „zarządca infrastruktury kolejowej”.	W polskim ustawodawstwie jak również w literaturze fachowej nie występuje określenie operator infrastruktury kolejowej. Stosowne wyjaśnienie zostało złożone w W ustawie o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 228, poz. 1368) jak również w ustawie o transporcie kolejowym (Dz.U. 2003 Nr 86 poz. 789 ze zm.). Nie występuje określenie „Operator systemu kolejowego”. Jeśli pod tym pojęciem rozumiany jest podmiot odpowiedzialny za zarządzanie infrastrukturą kolejową, na zasadach określonych w ustawie oraz zapewnia jej rozwój i modernizację, to na podstawie art. 4 ust 7 oraz art. 5 ust 2 Ustawy o transporcie kolejowym określenie powinno zostać zmienione na Zarządca infrastruktury kolejowej.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	230	W Tabeli 5 Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów; występuje wskaźnik: Długość linii kolejowych, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe. Prosimy o doprecyzowanie czy w tym przypadku jest mowa o automatycznym lub zdalnym/automatycznym sterowaniu ruchem kolejowym ? Jeśli tak to tożsamy określenie powinno znaleźć się w sekcji 2.A.2.1 Typy projektów punkt 3 (str. 164)	W sekcji 2.A.2.1 Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych (s. 172); w punkcie 2 wskazano Modernizacja lub instalacja systemów automatycznego sterowania ruchem kolejowym w celu podniesienia parametrów podróży, w szczególności bezpieczeństwa na styku z innymi środkami transportu. Ponadto w tabeli wskaźników dla priorytetu 7.2 niewskazano żadnego odniesienia do inteligentnych systemów transportowych. Należy wskazać czy inteligentne systemy transportowe w transporcie kolejowym, które mogą być wdrażane będą finansowane z priorytetu 7.2 czy 7.4. o ile systemy automatyczne w sterowaniu ruchem kolejowym wpisują się w definicję inteligentnych systemów transportowych, należy mieć na względzie, że są to rozwiązania kosztochłonne i wymagają wdrażania kompleksowego na odcinkach linii kolejowych (brak możliwości wdrożeń punktowych).	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	231	W sekcji 2.A.2.4 Opis planowanego zastosowania dużych projektów Wskazano, że nie planuje się realizacji dużych projektów.	Prośba o wyjaśnienie (zdefiniowanie) określenia „duży projekt”. Czy w przypadku kompleksowej modernizacji infrastruktury kolejowej, której koszty mogą sięgać np. w przypadku projektu modernizacji linii kolejowej 210 na odcinku Runowo Pomorskie – Szczecinek kwoty 380 mln zł. będzie spełniony	Zgodnie z rozporządzeniem 1303/2013 projekt duży w transporcie to projekt, którego koszty kwalifikowalne przekraczają 75 mln €.

				warunek dotyczący wielkości projektu?	
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	232	Zbędne powtórzenie słów „jedna z”.	Uwaga edytorska	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	233	Zbędna spacja przed znakiem cudzysłowu w nazwie programu „Odra 2006”	jw	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	234	Brak myślnika w nazwie sieci „TEN-T”	jw	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	235	Brak spacji oddzielającej wartości tysięczne w wielkości urodzin dzieci w 2010 r.	jw	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	236	Brak spacji przed zdaniem „Jednak jak wskazuje zajmowanie 6 miejsca w rankingu atrakcyjności województw (2012 r.) potwierdza, iż potencjał regionu nie jest w pełni wykorzystywany.”	jw	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	237	W akapicie drugim brak spacji między słowami jest i wiec W akapicie trzecim zbędna litera „c” między słowami jest i dalsze	jw	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
81	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie	238	W akapicie drugim brak spacji między słowami jest i wiec W akapicie trzecim zbędna litera „c” między słowami jest i dalsze	jw	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
82	POLSKIE STOWARZYSZENIE PRZETWÓRCÓW W RYB	239		1. Polskie Stowarzyszenie Przetwórców Ryb w Koszalinie zgłaszało swoje zainteresowanie programem na lata 2014-2020 w kolejnych pismach do Urzędu Marszałkowskiego 07.08.2013r, AS 6/20-11-2013/l.dz.259/13 z 20.11.2013r. oraz 13.01.2014r. jak też na spotkaniu, które odbyło się w Urzędzie Marszałkowskim w dniu 08.11.2013r. któremu przewodniczył pan Jan Rzepa.2. Przetwórstwo ryb jest nieodłączną i ważną częścią zrównoważonego sektora rybołówstwa i dotychczas korzystało w aplikacji o środki z branżowych programów.3. W strategii na lata 2014-2020 przetwórstwo ryb zostało wyłączone z programów branżowych i przesunite do Programów Regionalnych jako jedyny dział w łańcuchu przetwarzania ryb na cele żywnościowe. Ponadto w strategii założono, że branża ma zagospodarować odrzuty rybne nie dając na ten cel środków (zakłady, które się tego podejmą muszą do tego stworzyć oddzielne linie technologiczne).4. Zakłady korzystając z programów branżowych nigdy nie aplikowały o środki finansowe na zasadzie konkursów i nie mają w tym zakresie doświadczeń a procedury w programach regionalnych jak dotychczas są dość złożone.5. Nasze zakłady w przeważającej części mają już konieczną kubatur obiektów i wilkość zatrudnienia ale muszą wymieniać linie technologiczne (wymiany będą wiązać się z przebudową mediów, ścian, posadzek itd.) i specjalistyczny transport wewnętrzny i zewnętrzny. Są to inwestycje mocno kapitałochłonne.6. Prezentowany na spotkaniu w dniu 16.01.2014r. Program Regionalny na lata 2014-2020 zawiera wzmianki ogólną o przedsiębiorstwach, ale naszym zdaniem brak w nim wyznaczników które pozwolą branży skorzystać z tego wsparcia.7. Podsumowując uprzejmie	Uwaga nieuwzględniona. Wnioskodawca nie postulował zmiany zapisów programu. Możliwości prawne wsparcia przetwórstwa rybnego w perspektywie finansowej 2014 - 2020 stanowią przedmiot analiz zarówno Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, jak i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Aktualnie brak podstaw prawnych do finansowania działań związanych z przetwórstwem produktów rybnych w ramach RPO WZ 2014 - 2020.

			prosimy o uwzględnienie w dalszych pracach nad programem naszych spostrzeżeń. Jesteśmy do dyspozycji przy tych pracach gdyż jest wiele ważnych problemów do omówienia aby branża mogła aplikować o środki pomocowe.		
83	Gmina Sianów	240	Wnosimy o usunięcie lub zmianę zapisu "Wyklucza się realizowanie KS na obszarach, na których wdrażane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) przewidziane w ramach RPO WZ 2014-2020. Natomiast powiaty, które nie są w całości objęte ZIT będą mogły uczestniczyć w realizacji projektów zarówno KS, jak i ZIT". w dokumencie pn. "Założenia do Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020", do których odnosi się dokument RPO WZ 2014-2020.	Wnosimy o usunięcie tego założenia lub wprowadzenie zmiany umożliwiającej samorządom objętym ZIT KKBOF korzystanie z Kontraktu Samorządowego w zakresie przedsięwzięć nieobjętych działaniami ZIT.	Uwaga nieuwzględniona. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby przedsięwzięcia realizowane w ramach KS i ZIT dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego.
84	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Sucha Koszalińska	241	Wnosimy o usunięcie lub zmianę zapisu "Wyklucza się realizowanie KS na obszarach, na których wdrażane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) przewidziane w ramach RPO WZ 2014-2020. Natomiast powiaty, które nie są w całości objęte ZIT będą mogły uczestniczyć w realizacji projektów zarówno KS, jak i ZIT". w dokumencie pn. "Założenia do Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020", do których odnosi się dokument RPO WZ 2014-2020.	Wnosimy o usunięcie tego założenia lub wprowadzenie zmiany umożliwiającej samorządom objętym ZIT KKBOF korzystanie z Kontraktu Samorządowego w zakresie przedsięwzięć nieobjętych działaniami ZIT.	Uwaga nieuwzględniona propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby przedsięwzięcia realizowane w ramach KS i ZIT dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego.

85	Gminna Organizacja Turystyczna w Sianowie	242	Wnosimy o usunięcie lub zmianę zapisu "Wyklucza się realizowanie KS na obszarach, na których wdrażane będą Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) przewidziane w ramach RPO WZ 2014-2020. Natomiast powiaty, które nie są w całości objęte ZIT będą mogły uczestniczyć w realizacji projektów zarówno KS, jak i ZIT". w dokumencie pn. "Założenia do Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020", do których odnosi się dokument RPO WZ 2014-2020.	Wnosimy o usunięcie tego założenia lub wprowadzenie zmiany umożliwiającej samorządom objętym ZIT KKBOF korzystanie z Kontraktu Samorządowego w zakresie przedsięwzięć nieobjętych działaniami ZIT.	Uwaga nieuwzględniona propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby przedsięwzięcia realizowane w ramach KS i ZIT dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego.
86	Urząd Miasta Świnoujście	243	Proponuje się dopisać oddzielny akapit o następującej treści " Poprawy wymaga również połączenie peryferyjnych obszarów województwa, odciętych od stałego lądu pomiędzy wyspami Uznam i Wolin. Ten odcinek stanowi również wąskie gardło i wpływa negatywnie zarówno na gospodarczy rozwój obszaru jak i samo bezpieczeństwo tego obszaru. Samochody poruszają się tu z prędkością 20 km/h, co jest ewenementem w skali kraju, a przeprawy promowe osiągnęły maksymalną przepustowość, co znacznie wydłuża czas podróży.	Zasadnym jest uwzględnienie w diagnozie problemu jakim jest brak stałej przeprawy pomiędzy wyspami Uznam i Wolin.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ Uwaga dotyczy Tabeli „Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych”Zapisy w tym miejscu są na poziomie ogólnym, gdzie nie odnosimy się do konkretnych i szczegółowych problemów/zjawisk z poszczególnych obszarów tematycznych.
86	Urząd Miasta Świnoujście	254	brakuje nazwy osi priorytetowej przy sekcji 2.A.0		Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
86	Urząd Miasta Świnoujście	257	rozwój infrastruktury informatycznej, w tym aplikacji i systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnieniu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.) oraz instytucji publicznych z klientami.powinno być "oraz w kontaktach instytucji publicznych z klientami". Proponuję zapis "3.rozwój wraz z modernizacją istniejącej infrastruktury informatycznej....."	niegramatyczna nazwa typu Ponadto należałoby rozpatrzyć możliwość modernizacji istniejącej infrastruktury informatycznej - przestarzały sprzęt/brak sprzętu uniemożliwi wdrożenie założonych celów	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. I część uwagi - w opinii IZ RPO WZ nazwa typu projektu została sformułowana z uwzględnieniem zasad gramatyki obowiązujących w języku polskim. II część uwagi - rozwój infrastruktury teleinformatycznej nie wyklucza działań związanych z jej modernizacją.

86	Urząd Miasta Świnoujście	260	„...i w dającym się przewidzieć horyzoncie czasowym nie będzie potrzebna dalsza modernizacja wspartych budynków.”	mało precyzyjne stwierdzenie co może prowadzić do nadużyć i nieprawidłowości; sugeruje się doszczegółowienie/ wyjaśnienie zapisu	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat podczas czatu) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Zapisy o tym charakterze znajdują się w dokumentach uszczegółwiających Program.
86	Urząd Miasta Świnoujście	264	Typy beneficjentów w zakresie typu projektów 1 – rozszerzenie o inne typy beneficjentów np. inna administracja publiczna (np.rządowa)	Zgodnie z definicją zawartą w § 3 pkt. 6 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, budynkami użyteczności publicznej są również budynki przeznaczone dla wymiaru sprawiedliwości	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującą Liniją demarkacyjną projekty dotyczące budynków publicznych dla których beneficjentem są państwowe jednostki budżetowe (za wyjątkiem jst oraz ich związków) będą wspierane z poziomu krajowego.
86	Urząd Miasta Świnoujście	266	W opisie celów szczegółowych na str. 14 jest zapis mówiący o "niedostatecznej liczbie instytucji kultury o znaczeniu regionalnym (...) należy więc zadbać o jej możliwie jak najszerzy rozwój przynajmniej w skali regionalnej poprzez stworzenie odpowiedniej bazy materialnej.W typie 2 projektu na str. 148 mowa jest jednak "rozbudowie i modernizacji infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym"	Brak spójności w zapisach. Proponuje się zapis "o znaczeniu minimum regionalnym".	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi;
86	Urząd Miasta Świnoujście	267	Priorytet 9.2 dot. wspierania rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich, i temu priorytetowi przypisano możliwość wykorzystania instrumentów finansowych zwrotnych - już sam tytuł zadania klóci się ze stosowaniem instrumentów zwrotnych; ekonomicznie wydaje się zastosowanie w tym przypadku instrumentów zwrotnych nieuzasadnione	Rewitalizacja dotyczy ubogich społeczności, terenów zdegradowanych gospodarczo i społecznie i trudno tu znaleźć zadania które będą przynosiły określone korzyści pozwalające na spłatę zaciągniętych pożyczek. .Stosowanie instrumentów zwrotnych w tym dziale dodatkowo utrudnione jest poprzez konieczność umieszczenia takich zadań w lokalnych planach rewitalizacji (w innych punktach RPO nie ma takiego wymogu).	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. W obecnej perspektywie finansowej część działań z zakresu rewitalizacji było finansowane w ramach instrumentów finansowych - Inicjatywa JESSICA. Wsparcie to cieszyło się dużym zainteresowaniem, w związku z tym zaplanowano również taki schemat pomocy w przyszłej perspektywie. należy pamiętać, że wsparcie w ramach rewitalizacji będzie udzielane w ramach systemu dotacyjnego oraz instrumentów zwrotnych.
86	Urząd Miasta Świnoujście	273	Proponuje się zwiększenie alokacji w ramach ZIT	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przy określaniu wstępnym metropolitalnym obszarów funkcjonalnych bazowało na opracowaniu prof. Szczeglika, które w przypadku Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego nie uwzględniło m.in. Stargardu Szczecińskiego, Stepnicy czy Świnoujścia. W ramach prac i analiz regionalnych włączono te jednostki, co spowodowało m.in. wzrost liczby ludności i powierzchni SOM. Nie przełożyło się to jednak na wzrost propozycji alokacji środków. Proponuje się uwzględnienie zwiększenia tych dwóch czynników i dokonania zwiększenia alokacji.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Postulat na obecnym etapie niemożliwy do realizacji. Odnosząc się do przyjętej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju metodologii Samorząd Województwa wielokrotnie zgłaszał uwagi w zakresie niezasadności dokonanego podziału środków przez MliR, jednakże wskazany podział został przyjęty i nie ma zwiększenia poziomu środków z rezerwy. Ewentualne zwiększenie środków jest możliwe wyłącznie przy wykorzystaniu pozostałej części środków RPO WZ, jednakże nie nastąpi to bez wcześniejszego wykazania, m.in. w ramach Strategii ZIT, powiązań funkcjonalnych całego obszaru, zgodności z przyjętymi założeniami IZ RPO WZ oraz potwierdzenia większej, niż przy wykorzystaniu innych instrumentów/trybów wyboru, efektywności działań przewidzianych do realizacji w ramach ZIT.
86	Urząd Miasta Świnoujście	275	Brak regulacji dotyczących innych niż dotacyjne mechanizmów finansowania (obecna JESSICA/JEREMY).		Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Postulat na obecnym etapie niemożliwy do realizacji. Więcej informacji o niedotacyjnych formach wsparcia znajdzie się w Uszczegółowieniu Programu, po zrealizowaniu rozpoczętego w styczniu br. badania ex- ante w zakresie instrumentów finansowych.

86	Urząd Miasta Świnoujście	572 Na etapie realizacji i rozliczania projektów, w których ujęto prace dodatkowe jako koszt kwalifikowalny dochodzi do sprzecznego działania w ramach dwóch biur WW RPO. W efekcie beneficjent narażony jest na korekty finansowe i odsetki od nienależnie wypłaconych kwot, co nie jest spowodowane jego błędnym/celowym działaniem. Na etapie realizacji projektu gdy beneficjent zgłasza prace dodatkowe (zgodnie z umową o dofinansowanie), po analizie dokumentów następuje akceptacja/ bądź nie kwalifikacji tego typu prac przez Biuro ds. danej osi. W przypadku pozytywnego rozstrzygnięcia, w konsekwencji rozliczenie kwot w ramach wniosku o płatność i refundacja. Po zakończeniu projektu Biuro ds. kontroli działające w ramach tego samego wydziału potrafi te prace odrzucić jako niezgodne i nałożyć korektę finansową od wcześniej zaakceptowanych przez WWRPO prac dodatkowych. Jest to krzywdzące dla beneficjenta, który ponosi za to odpowiedzialność finansową. Prosimy zatem o przeanalizowanie i wdrożenie odpowiednich procedur, które zapobiegą podobnym sytuacjom w przyszłości. Równocześnie w momencie wydłużenia się procedur skutkujących wstrzymaniem płatności na rzecz beneficjenta/koniecznością dalszych analiz przez Urząd Marszałkowski w przypadku wystąpienia nieprawidłowości skutkujących korektą finansową - odsetki, które płaci beneficjent rosną na co beneficjent nie ma wpływu.		Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program w szczególności dokumentów określających system organizacyjny Instytucji Wdrażającej.
86	Urząd Miasta Świnoujście	573 Obecne umowy o dofinansowanie, jako umowy cywilnoprawne nakładają więcej obowiązków na beneficjenta niż IZ, nie dając jednak beneficjentowi wystarczającej ochrony praw - długie oczekiwanie na kontrolę projektu, ewentualne odwołania od wniosków kontrolnych, konieczność dokonania kolejnych analiz przez IZ powodują narastanie odsetek, które beneficjent w przypadku korekt finansowych musi zwrócić. Z drugiej jednak strony - w przypadku błędu IZ w ocenie realizacji projektu beneficjent nie otrzymuje rekompensaty z tytułu wstrzymanych płatności.		Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program.

86	Urząd Miasta Świnoujście	574	Nadmierna biurokratyżacja - na etapie rozliczenia wniosku o płatność do Urzędu Marszałkowskiego przekazywane są dokumenty finansowe, kopie umów, faktur, przelewów bankowych itp. Oryginały dokumentacji posiada beneficjent i są one weryfikowane przez kontrolę na miejscu. Często wiąże się to z koniecznością tworzenia kolejnych kopii tych samych dokumentów, które są już w posiadaniu Urzędu Marszałkowskiego.		Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program. System wdrażania RPO WZ 2014-2020 zostanie oparty w większym stopniu na dokumentacji elektronicznej.
88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	245	Postulujemy aby do typów beneficjentów dodać uczelnie wyższe	Z punktu widzenia realizacji celu - kluczowa jest rola uczelni wyższych, które potencjalnie mogą realizować projekty badawcze.	Celem PI 1.1. jest zwiększenie zdolności jednostek naukowych do prowadzenia badań i prac rozwojowych na rzecz gospodarki. Zgodnie z definicją ustawy o zasadach finansowania nauki jednostkami naukowymi są podmioty prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe tj. :a) podstawowe jednostki organizacyjne szkół wyższych lub wyższych szkół zawodowych w rozumieniu statutów tych szkół,b) placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk,c) jednostki badawczo-rozwojowe,d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów,e) jednostki organizacyjne posiadające status jednostki badawczo-rozwojowej,f) Polską Akademię Umiejętności,g) inne jednostki organizacyjne, niewymienione w lit. a- f, posiadające osobowośćprawną i siedzibę w Polsce. W związku z powyższym nie jest zasadne dodanie uczelni wyższych do typu beneficjentów.
88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	246	Prośba o przeformułowanie akapitu:„Planowane wsparcie ma na celu zwiększenie aktywności przedsiębiorstw na rynkachmiędzynarodowych oraz promocję turystyczną i kulturalną oraz gospodarczą regionu, która wpłynie na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw Pomorza Zachodniego w skali międzynarodowej.” Ponadto, prośba o modyfikację zapisu w jednym typie projektów, tj.:1. "Promocja gospodarcza, turystyczna i kulturalna regionu (w wymiarze zarówno krajowym jak imiędzynarodowym)" Ponadto, do grupy beneficjentów należy dodać instytucje kultury.	W opinii MKiDN należy lepiej wyeksponować znaczenie potencjału kulturowego dla promocji regionu i rozwojuusług turystycznych. Obiekty kulturalne stanowią jeden z najbardziej istotnych elementów produktu turystycznego i cel sam w sobieturystyki kulturowej, a jednocześnie przyczyniają się pośrednio do rozwoju branż, powiązanych z turystyką (m.in. gastronomia, hotelarstwo).	Uwaga nieuwzględniona. Typy projektów zaplanowane do realizacji w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 są zgodne z zapisami linii demarkacyjnej określającej podział wsparcia pomiędzy programami. Podkreślić należy, iż grupą docelową wsparcia są przedsiębiorcy. Potencjał kulturowy może stanowić istotny element w budowaniu oferty turystycznej jednak wzmacnianie czy prezentacja potencjału kulturowego regionu nie jest celem w ramach tego priorytetu inwestycyjnego.
88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	247	Postulujemy, aby do grupy beneficjentów dodać: szkoły i uczelnie artystyczne, archiwa państwowe, spółki prawa handlowego działające w sferze audiowizualnej.	Podkreślić należy, iż znaczna część zasobów kultury, które wymagają digitalizacji pozostaje w posiadaniu także szkół i uczelni artystycznych, spółek prawa handlowego (zasoby biblioteczne, muzealne, archiwalne), zasadne jest więc dodanie wskazanych podmiotów do katalogu beneficjentów.	Uwaga nieuwzględniona - propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Ze względu na niewielką alokacją w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 nie przewiduje się rozszerzenia katalogu beneficjentów. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zgodnie z zapisami Linii Demarkacyjnej archiwa państwowe mogą ubiegać się o wsparcie w ramach POPC.

88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	248	Prosimy dopisanie do typów beneficjentów Państwowych Jednostek Budżetowych i instytucji kultury.	W opinii MKiDN zarówno PJB, jako podmioty finansowane przez budżet publiczny, ale nieposiadające osobowości prawnej jak i instytucje kultury posiadają budynki użyteczności publicznej i również powinny mieć możliwość skorzystania ze wsparcia w ramach tego priorytetu.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującą Linia demarkacyjną projekty dotyczące budynków publicznych dla których beneficjentem są państwowe jednostki budżetowe (za wyjątkiem jst oraz ich związków) będą wspierane z poziomu krajowego.
88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	249	Postulujemy aby 2 typ projektów został zmodyfikowany, tak aby brzmiał: 1. „Rozwój zasobów kultury, w tym m.in. działania dotyczące budowy, przebudowy i modernizacji obiektów instytucji kultury oraz zakupu trwałego wyposażenia”	Podkreślić należy, iż zachowanie bogactwa dziedzictwa kulturowego regionu i efektywne wykorzystanie potencjału kulturalnego wymaga zarówno rozwoju zasobów kultury i instytucji zajmujących się kulturą, promowania kultury jak również ochrony obiektów zabytkowych. „Dziedzictwo kulturowe” stanowi tylko jedną z integralnych części tych zasobów, które dopiero traktowane kompleksowo mogą przynieść wymierne korzyści społeczno-gospodarcze. Ponieważ działanie ma na celu ochronę zarówno materialnego jak i niematerialnego dziedzictwa kulturowego należy pamiętać także o roli instytucji kultury (tj. teatry, muzea, biblioteki itp.) jako miejsc prezentacji dziedzictwa kulturowego. W związku z tym, należy włączyć do zakresu wsparcia także projekty dotyczące zwiększenia dostępu do zasobów kultury, poprawy jakości funkcjonowania instytucji kultury, w tym poprzez podnoszenie standardów infrastruktury oraz zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej. Ponadto, inwestycje ponadregionalne realizowane będą na poziomie krajowym w ramach POIiŚ 2014-2020	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zarząd Województwa dostrzega potrzebę wspierania instytucji kultury. Jednakże po przeprowadzeniu diagnozy oraz z uwagi na ograniczone środki zdecydowano się na ukierunkowanie wsparcia na rozbudowę i modernizację infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym
88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	250	Postulujemy aby ująć w grupie beneficjentów szkoły i uczelnie artystyczne.	Podkreślić należy, iż znaczenie szkolnictwa artystycznego nie ogranicza się jedynie do funkcji edukacyjnych. Często szkoły i uczelnie artystyczne pełnią funkcję instytucji kultury, oferując przestrzeń dla wystaw czy prowadzenia koncertów, które spełniają rolę aktywnych instytucji kultury odpowiedzialnych za dostarczanie społeczeństwu dóbr i usług kultury. Co istotne, w wielu miastach szkoły artystyczne pełnią funkcję najważniejszych ośrodków propagowania sztuki, a ich oferta zapewnia dostęp mieszkańcom do kultury.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zarząd Województwa dostrzega potrzebę wspierania instytucji kultury i instytucji pełniących te rolę. Jednakże po przeprowadzeniu diagnozy oraz z uwagi na ograniczone środki zdecydowano się na ukierunkowanie wsparcia na rozbudowę i modernizację infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym.
88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	251	Postulujemy o uzupełnienie typów projektów o: - nawiązywanie partnerstw pomiędzy uniwersytetami trzeciego wieku a uczelniami artystycznymi.	Współcześnie jednym z najbardziej optymalnych i sprawnych modeli funkcjonowania instytucji kultury jest otwarty model instytucji wielofunkcyjnej, dotyczy on głównie lokalnych ośrodków samorządowych i funkcjonujących na tym obszarze m.in. domów kultury czy bibliotek. Charakteryzuje go otwartość, czyli programowa gotowość różnorodnej współpracy z innymi podmiotami przy realizacji wspólnych projektów. Wielofunkcyjność instytucji polega na wszechstronności gałęzi działań i aktywności, którą może podejmować w celu rozszerzenia działalności poza obszar dotyczący stricte kultury. Tym samym, aby działalność instytucji mogła przyciągać jej potencjalnych uczestników oraz nabywców wytwarzanych przez nią dóbr musi spełniać warunek aktualności w działaniach wobec otaczającej rzeczywistości, w tym także w obszarze pozostałych polityk państwa oraz samorządu lokalnego (również w aspekcie zdrowia).	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. W ramach PI 8.10 wsparcie ma być skoncentrowane na wydłużeniu czasu aktywności zawodowej osób starszych. Natomiast uniwersytety trzeciego wieku kierują swoją ofertą w większości do osób już nieaktywnych zawodowo. Z tych powodów nie ma możliwości uzupełnienia typów projektów o tworzenie partnerstw pomiędzy uniwersytetami trzeciego wieku a uczelniami artystycznymi.

88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	252	<p>Postulujemy aby typ projektów zmodyfikować, tj.:</p> <p>1. „Programy na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno - zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, kulturalnej, zdrowotnej, społecznej, zawodowej i środowiskowej.”</p> <p>Ponadto, typy beneficjentów należy uzupełnić o instytucje kultury.</p>	<p>Kultura wpływa bezsprzecznie na rozwój społeczny i włączenie społeczne. Obiekty kulturalne (instytucje kultury: muzea, filharmonie, teatry; obiekty zabytkowe; fundacje działające w obszarze kultury) przyciągają i integrują dużą liczbę osób, przez co wpływają na redukcję wykluczenia społecznego. Dzięki multidyscyplinarnej działalności instytucji kultury stale rośnie liczba odwiedzających, np. w 2003 r. galerie odwiedzało 3 mln osób, a w 2009 r. - 4 mln osób. Ma to istotne znaczenie w przypadku migrantów, pochodzących z różnych środowisk i kultur. Rola dialogu kulturowego oraz powszechny dostęp do zasobów kultury w procesie asymilacji migrantów został dostrzeżony w Inicjatywie Flagowej „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym”. Ponadto dzięki prowadzonej działalności obiekty kulturalne podnoszą poziom wykształcenia społeczeństwa i czynią je bardziej dostosowanym do stale zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Należy mieć na uwadze, że oś priorytetowa VIII "Rozwój społeczny" skierowana jest do osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. W związku z czym działania wykorzystujące potencjał kultury powinny mieć bezpośredni wpływ na włączenie społeczne - nie jest możliwe finansowanie przedsięwzięć kulturalnych, które nie będą służyły walce z ubóstwem. Jednocześnie warto zauważyć, że działania wykorzystujące potencjał kultury, mające bezpośredni wpływ na włączenie społeczne będą realizowane w ramach RPO WZ poprzez instrument aktywizacji środowiskowej w danym priorytecie inwestycyjnym. W uzasadnionych przypadkach, projekty w ramach PI 9.4 będą mogły być realizowane w partnerstwie z instytucjami kultury.</p>
88	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	253	<p>Postulujemy o modyfikację zapisu:</p> <p>1. Świadczenie wysokiej jakości spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych, opiekuńczych i kulturalnych (pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, opiekuńczych i zdrowotnych) w celu zwiększenia ich dostępności.</p> <p>2. Działania na rzecz zwiększenia jakości i dostępności usług społecznych, kulturalnych i zdrowotnych.</p>	<p>W opinii MKiDN uwypuklony powinien zostać także dostęp do usług kulturalnych jako ważnych usług świadczonych w interesie ogólnym, których dostępność i oferta, szczególnie na obszarach regionów poza głównymi ośrodkami, stanowi o szansach rozwoju kapitału społecznego, a tym samym przyczynia się do walki z wykluczeniem społecznym.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Należy mieć na uwadze, że oś priorytetowa VIII "Rozwój społeczny" skierowana jest do osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. W związku z czym działania wykorzystujące potencjał kultury powinny mieć bezpośredni wpływ na włączenie społeczne - nie jest możliwe finansowanie przedsięwzięć kulturalnych, które nie będą służyły walce z ubóstwem. Jednocześnie warto zauważyć, że działania wykorzystujące potencjał kultury, mające bezpośredni wpływ na włączenie społeczne mogą być realizowane w ramach, zaprogramowanych w RPO WZ, usług społecznych. Ponadto należy mieć na uwadze, że istnieją również inne komplementarne programy Komisji Europejskiej dotyczące stricte kultury m.in.: program Kreatywna Europa, który ma na celu zapewniać kompleksowe wsparcie dla sektorów kultury i kreatywnych.</p>
89	Archiwum Państwowe w Koszalinie	277	<p>Zmienić zapis (zmiany zaznaczono w kolorze czerwonym): „...poza nielicznymi nowymi obiektami które powstają w województwie, pozostałe użytkowane przez instytucje kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w tym archiwa państwowe, wymagają poprawy bazy lokalowej, budowy (w tym rozbudowa, nadbudowa), przebudowy i modernizacji istniejących obiektów instytucji kultury i dziedzictwa narodowego wraz z ich otoczeniem</p>	<p>1. Archiwa Państwowe są jednostkami sektora finansów publicznych bez osobowości prawnej. Jako instytucje ochrony dziedzictwa narodowego są nierozdzielnie związane z dziedzictwem kulturowym regionu poprzez gromadzenie, konserwację i udostępnianie narodowego zasobu archiwalnego. W obecnym brzmieniu zapisu nie mogłyby aplikować o środki z RPO WZ.2. Uwaga uwzględnia także zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w tym zakazy rozbudowy, z jednoczesnym dopuszczeniem budowy nowego obiektu skomunikowanego z istniejącym budynkiem.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Poponowana zmiana zapisu: "Z uwagi na wysoki stopień urbanizacji województwa zauważalna jest koncentracja największych instytucji kultury w głównych ośrodkach - Szczecinie i Koszalinie. Potencjał tych instytucji jest ograniczony możliwościami infrastrukturalnymi - poza nielicznymi nowymi obiektami które powstają w województwie, pozostałe użytkowane przez instytucje kultury i ochrony dziedzictwa narodowego budynki wymagają rozbudowy bądź modernizacji."</p>

89	Archiwum Państwowe w Koszalinie	280	<p>Dodanie po „Obiekty zabytkowe i dziedzictwo dokumentacyjne stanowiący narodowy zasób archiwalny podlegające ustawowej ochronie w województwie to przede wszystkim obiekty sakralne (z których dwa są wpisane na listę Pomników Historii) oraz charakterystyczne dla województwa obiekty zabytkowej zieleni, oraz zabudowa rezydencjonalna oraz unikatowe źródła archiwalne sięgające XIII wieku, które to stanowią wyróżnik naszego województwa na terenie Polski.</p>	<p>Propozycja sformułowania podyktowana jest troską o doprecyzowanie zapisu charakteryzującego instytucje zajmujące się ochroną dziedzictwa narodowego, kulturowego a także o poszerzenie jego późniejszej interpretacji w zakresie możliwości skorzystania z RPO WZ przez Archiwum Państwowe, jako instytucji ochrony dziedzictwa narodowego.</p> <p>Archiwa państwowe ze względu na ustawowe funkcje są instytucjami o kluczowym znaczeniu dla regionu, jednak zakres i charakter działania wykracza znacznie poza region i granice państwa. W Polsce działają 32 archiwa państwowe podlegające Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych w Warszawie. Na terenie województwa zachodniopomorskiego dwa archiwa państwowe – w Szczecinie i Koszalinie.</p> <p>Na terenie wschodniej części województwa zachodniopomorskiego działa Archiwum Państwowe w Koszalinie, które wraz z Oddziałem zamiejscowym w Szczecinku w znaczący sposób umożliwia dostęp do dziedzictwa kulturowego i narodowego, w tym dokumentacyjnego (archiwalnego) regionu. Obecność i rozwijane nowe formy działania, szczególnie w zakresie edukacyjnym, kulturalnym naukowym itd. stanowią istotny czynnik przeciwdziałania wykluczeniu z kultury, jak też rozwijania współpracy między instytucjami kultury, oświaty, nauki, organizacjami społecznymi oraz podmiotami prywatnymi. Zasób i działalność Archiwum Państwowego przyciąga nie tylko polskich odbiorców, ale także z zagranicy, głównie Niemiec. Wiąże się to z historią Pomorza Zachodniego i charakterem zasobu archiwalnego, który jest bezcenny i niepowtarzalny dla budowania oferty kulturalnej i turystycznej w oparciu o dziedzictwo kulturowe regionu. Ścisła współpraca z archiwum jest ważnym czynnikiem aktywującym tworzenie warunków dla wzmacniania tożsamości lokalnej, kształtowania nowoczesnego patriotyzmu i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym/regionalnym, jak też stymulującym integrację społeczną.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Proponowana zmiana zapisu: :1 „Obiekty zabytkowe podlegające ustawowej ochronie w województwie to przede wszystkim obiekty sakralne (z których dwa są wpisane na listę Pomników Historii) oraz charakterystyczne dla województwa obiekty zabytkowej zieleni, oraz zabudowa rezydencjonalna. Województwo zachodniopomorskie wyróżniają również unikatowe źródła archiwalne sięgające XIII wieku, zgromadzone przede wszystkim w archiwum państwowym w Szczecinie.”</p>
----	---------------------------------	-----	---	---	--

89	Archiwum Państwowe w Koszalinie	282	<p>Uzupełnienie tekstu po zapisie „... dla mieszkańców województwa oraz turystów. Kultura ze względu na swoje, częstowijatkowe, wręcz niepowtarzalne wartości i przekazywane treści może być istotnym czynnikiem, zwiększającym atrakcyjność i dynamizującym rozwój społeczno-gospodarczy województwa. Dlatego celem interwencji w tym obszarze jest efektywne wykorzystanie potencjału i pomnażanie dziedzictwa kulturowego i narodowego. Różnorodność regionu ma swoje odbicie w licznych zabytkach kultury architektury materialnej, miejscach o dużym znaczeniu historycznym, a także w treściach bogatych zbiorów dziedzictwa dokumentacyjnego, zwłaszcza w księgozbiorach i archiwaliach. Bardzo ważną częścią dziedzictwa kulturowego regionu, wykraczającą w swych treściach poza jego granice, są materiały archiwalne, czyli źródła historyczne, przechowywane w zbiorach różnych archiwów. Problemem instytucji działających w obszarze dziedzictwa kulturowego i instytucji ochrony dziedzictwa narodowego jest niewystarczająca w stosunku do ciągle rosnących potrzeb i oczekiwań baza lokalowa. Budowa nowoczesnej, energooszczędnej bazy lokalowej, z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań i technologii, dostosowanie jej do wymogów współczesności i ciągłeunowocześnianie jest jednym z ważniejszych elementów, od których zależy dostępność do oferty kulturalnej regionu. Istnieje realna potrzeba modernizacji, a także podwyższania standardów bazy materialnej istniejących obiektów, w których kluczowe instytucje realizują działalność w oparciu o dziedzictwo kulturowe, zwłaszcza tych, które z racji wypełniania swych aktualnych funkcji i zadań prowadzą działalność w szeroko rozumianej sferze kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Dlatego stworzenie odpowiedniej bazymaterialnej z uwagi na poprawę dostępności, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, oraz jakości funkcjonowania wszystkich instytucji, które są dysponentami i oferentami dorobku kulturowego i go pomnażają, niezbędna jest wregionie realizacja działań ujętych w priorytecie inwestycyjnym 6.3.”</p> <p>Na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonują dwa archiwa państwowe wraz z oddziałami zamiejscowymi – w Szczecinie oraz w Koszalinie. Archiwa państwowe są kluczowymi instytucjami regionu. Działają w obszarze dziedzictwa kulturowego i dziedzictwa narodowego. Oprócz gromadzenia, konserwacji, digitalizacji i udostępniania, materiałów archiwalnych, które są unikatowymi i niepowtarzalnymi źródłami historycznymi do dziejów Pomorza Zachodniego, realizują w oparciu o przechowywane świadectwa przeszłości szeroką ofertę edukacyjną i kulturalną, skierowaną zarówno domieszkańców regionu jak i do turystów polskich i zagranicznych, głównie z Niemiec. Ponadto ściśle współpracują z jednostkami organizacyjnymi w zakresie zarządzania dokumentacją z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań. Argumentem, który przemawia za propozycjami wprowadzenia zmian, jest troska o uzupełnienie i doprecyzowanie zapisów RPOWZ w celu takiego poszerzenia ich późniejszej interpretacji, by stworzyć możliwość skorzystania z programu instytucjom ochrony dziedzictwa narodowego, do których należą archiwa państwowe. W propozycji wprowadzenia do RPO pojęć „dziedzictwo dokumentacyjne”, „materiały archiwalne”, czy „archiwa państwowe” chodzi o to, by uwzględnić je w definiowaniu dziedzictwa kulturowego regionu. W zbiorach dziedzictwa dokumentacyjnego, w tym w archiwaliach, są świadectwa dziejów regionu, różnorodności narodowościowej jego mieszkańców. Do najcenniejszych należą księgi metrykalne i akta stanu cywilnego różnych wyznań/narodowości, gromadzone i udostępniane w archiwach państwowych, akta miejskie, zbiór planów i miast. Poza tym źródła archiwalne dostarczają wiedzy o zabytkach kultury i architektury materialnej, miejscach o dużym znaczeniu historycznym. By z nich korzystać niezbędne jest ich dalszegromadzenie, ochrona i udostępnianie i tym zajmują się Archiwa Państwowe w Szczecinie i Koszalinie. Tylko w zbiorach tego drugiego wraz z Oddziałem w Szczecinku jest 1225 zespołów archiwalnych, liczących blisko 250 tys. jednostek (dyplomów, ksiąg, akt, teczek archiwalnych, poszytów, planów i map, fotografii, nagrań dźwiękowych i filmowych) i prawie 3 kilometry bieżące akt. Wielkość zasobu archiwalnego rośnie – zgodnie z przepisami przejmowana jest dokumentacja z urzędów, instytucji, a także wraz z zainteresowaniem historią rodzinną i regionalną także przez mieszkańców. Intensywnie rozwijająca się od kilku lat oferta edukacyjna i kulturalna jest rozwinięciem i uatrakcyjnieniem oferty kulturalnej regionu. Ograniczeniem i problemem jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb i oczekiwań odbiorcy baza lokalowa. W Koszalinie w ciągu dwóch lat wyczerpana zostanie baza magazynowa, w Szczecinku budynek jest w złym stanie technicznym i zagrożone jest w perspektywie kolejnych lat funkcjonowanie całego Oddziału. Dlatego konieczne jest podjęcie działań na rzecz zapewnienia archiwom właściwych warunków funkcjonowania w perspektywie do 30 lat. Takim działaniem musi być budowa na terenie posesji Archiwum nowego obiektu - skrzydła magazynowego (wraz z repozytorium cyfrowym i pracownią konserwatorską), z salą wystawienniczą i konferencyjną, połączonego z budynkiem głównym w Koszalinie, który powinien zostać poddany modernizacji i przebudowie w zakresie dostosowania magazynów do właściwych warunków przechowywania (system wentylacyjny i klimatyzacyjny). Budynek Oddziału w Szczecinku wymaga z kolei kompleksowej przebudowy oraz modernizacji, a także wybudowania na terenie posesji budynku magazynowego skomunikowanego z budynkiem głównym Archiwum. Umożliwienie realizacji takiego zakresu inwestycji, z wykorzystaniem technologii energooszczędnych i rozwiązań innowacyjnych w użytkowaniu nowych obiektów spowoduje, że instytucja ochrony dziedzictwa narodowego o charakterze ponadregionalnym rozwinie i uatrakcyjni ofertę kulturalną i turystyczną regionu Pomorza Zachodniego. Plan działań inwestycyjnych Archiwum Państwowego w Koszalinie uwzględnia kształtowanie i rozwijanie tożsamości regionalnej, zwiększenie atrakcyjności zdegradowanego historycznego Koszalina i Szczecinka, miejsc w wielkich walorach kulturowych, i obszarach architektonicznych wymagających wyeksponowania i spójnego skomunikowania i wypromowania. Budynek Archiwum, wzniesione został w stylistyce neogotyckiej (Koszalin) i</p>	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Uzasadnienie wparcia wskazane jest w sekcji 1 w diagnozie do Programu.
----	---------------------------------	-----	--	---

neorenesansowej (Szczecinek) w XIX wieku- i zarówno historycznie jak i architektonicznie są jednymi z ciekawszych obiektów w Koszalinie i Szczecinku. Budynek Archiwum w Koszalinie, położony także w obszarze przeznaczonym w planach miejskich do rewitalizacji. Obiekt Archiwum znajduje się na terenie ochrony konserwatorskiej kaplicy św. Gertrudy, wpisanej do rejestru zabytków nieruchomości Województwa Zachodniopomorskiego. Do zespołu urbanistycznego kaplicy, włączone zostały także dziewiętnastowieczne budynki Bałtyckiego Teatru Dramatycznego i Archiwum Państwowego w Koszalinie. Otoczenie tego zespołu charakteryzuje się wysoką funkcjonalnością przestrzenną, która jednak nie została jeszcze właściwie wyeksponowana i powiązana komunikacyjnie. Potrzebę zwiększenia atrakcyjności przestrzeni przejawia w swych działaniach zarówno Teatr jak i Archiwum, co dostrzega się w planowanych wspólnych przedsięwzięciach. Na realizację projektu składają się prace zmierzające do ochrony oraz zachowania architektonicznego dziedzictwa kulturowego regionu - przywrócenia obiektowi dawnego „blasku” z zachowaniem standardów określonych w przepisach wynikających z ustawy z 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (Dz. U. 1994 nr 89 poz. 414 z późniejszymi zmianami) i ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001 nr 62, poz 627 z późniejszymi zmianami). Oba obiekty po przeprowadzonych pracach budowlano-konserwatorskich pełnić będą jak dotychczas funkcje Archiwum Państwowego, z tym że ze znacznym polepszeniem warunków przechowywania oraz jakości usług, co wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców. Ponadto stworzona zostanie baza lokalowa z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań i technologii, która może zostać wykorzystana do realizacji wszelkiego rodzaju przedsięwzięć naukowo-kulturalnych oraz edukacyjnych (warsztaty i pracownia) – także w aspekcie współpracy międzynarodowej. Podejmowane działania kulturalne i edukacyjne będą miały niewątpliwą wpływ na rozwój województwa zachodniopomorskiego, w tym świadomość społeczności lokalnej oraz z pewnością dołączą do szeroko pojętych działań promocyjnych województwa, stanowiąc jednocześnie jedną z wizytówek architektonicznych.

89	Archiwum Państwowe w Koszalinie	291 <p>Typy projektów:2. Budowa, w tym rozbudowa, nadbudowa, przebudowa i modernizacja obiektów instytucji o znaczeniu ponadregionalnym, prowadzących działalność w obszarze dziedzictwa kulturowego i narodowego.„Realizacja drugiego typu projektów przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia znaczenia instytucji o zasięgu ponadregionalnym, których działalność realizowana jest w obszarze dziedzictwa kulturowego i narodowego. Dzięki realizacji tego typu projektów zwiększy się ofertę kulturalną regionu, a także liczba mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych.”Typy beneficjentów:„[...] jednostki sektora finansów publicznych, instytucje ochrony dziedzictwa narodowego, w tym archiwa państwowe, [...]”Narzędzia realizacji: W ramach priorytetu inwestycyjnego planuje się tryb konkursowy z uwagi na jego konkurencyjny charakter. W uzasadnionych przypadkach zastosowany zostanie również tryb pozakonkursowy – tryb negocjacyjny w ramach kontraktów samorządowych, który pozwoli na komplementarne rozwiązanie likwidacji szeregu problemów na danym obszarze, w ramach których jednym z elementów będzie wsparcie renowacji/konserwacji obiektów zabytkowych oraz budowa (w tym rozbudowa, odbudowa, nadbudowa), przebudowa, remont i modernizacja obiektów instytucji kultury i instytucji ochrony dziedzictwa narodowego. Realizację inwestycji polegających na budowie, w tym rozbudowa, nadbudowa, przebudowa i modernizacja obiektów instytucji o znaczeniu ponadregionalnym, prowadzących działalność w obszarze dziedzictwa kulturowego i narodowego może zostać zrealizowana w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.</p>	<p>Zaproponowane zmiany służą po to, by przy późniejszej interpretacji zapisów WZ RPO stworzy możliwość skorzystania z programu instytucjom ochrony dziedzictwa narodowego, do których należą archiwa państwowe, w tym Archiwum Państwowe w Koszalinie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nazwa "jednostki sektora finansów publicznych" uwzględnia również państwowe jednostki budżetowe. Ponadto zgodnie z Programem Strategicznym oraz decyzją Zarządu Województwa w ramach RPO WZ 2014-2020 głównym priorytetem w zakresie instytucji kultury będzie wsparcie infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym. Wsparcie dziedzictwa kulturowego możliwe jest w ramach pierwszego typu projektów.</p>
----	---------------------------------	--	---	---

90	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie	255	Zapis priorytetu inwestycyjnego 9.1 wskazuje typy projektów przewidzianych do finansowania w tym m.in. „Modernizację, przebudowę obiektów infrastruktury publicznej, w tym zwłaszcza ochrony zdrowia, obiektów infrastruktury uzdrowiskowej”. Jako beneficjentów wskazano „zakłady opieki zdrowotnej, organy prowadzące zakłady opieki zdrowotnej, uzdrowiska”	Zwracam się z prośbą o uwzględnienie w grupie potencjalnych beneficjentów również podmiotów działających w ramach ratownictwa medycznego, dla których organem założycielskim są właściwe jednostki samorządu terytorialnego. Aktualne zapisy stworzonej linii demarkacyjnej dla programów operacyjnych w perspektywie 2014-2020, przewidują, iż infrastruktura ratownictwa medycznego oraz ponadregionalne podmioty lecznicze, dla których organem założycielskim jest minister lub centralny organ administracji rządowej, publiczna uczelnia medyczna będzie wspierana na poziomie krajowym. W ramach RPO założono wsparcie dla infrastruktury podmiotów leczniczych, dla których organem założycielskim są właściwe jednostki samorządu terytorialnego z wyłączeniem ratownictwa medycznego. Dla Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego, dlatego też nie będzie mogła aplikować o środki na sfinansowanie projektów związanych z modernizacją zajmowanych przez siebie budynków w ramach programów operacyjnych. Jednocześnie działając w ramach ratownictwa medycznego automatycznie zostaje wykluczona z grona potencjalnych beneficjentów RPO.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Obecne zapisy Linii demarkacyjnej wykluczają wsparcie ratownictwa na poziomie regionu "Linia demarkacyjna oparta jest o organ założycielski (na poziomie regionalnym – jednostki samorządu terytorialnego z wyłączeniem Państwowego Ratownictwa Medycznego)" Ponadto na poziomie kraju wspomniany w uwadze zapis dotyczy jedynie działań z zakresu wzmocnienia infrastruktury szpitali ponadregionalnych. Infrastruktura ochrony zdrowia 1) inwestycje w infrastrukturę Państwowego Ratownictwa Medycznego (Szpitalne Oddziały Ratunkowe, Lotnicze Pogotowie Ratunkowe) i jednostek współpracujących z systemem ratownictwa medycznego (Centra Urazowe); zgodnie z Linia Demarkacyjną będzie realizowana z poziomu kraju bez podziału na organ założycielski.
91	Emilia Szafran, Radna Gminy Dziwnów	256	Budowa promenady widokowej	Gmina składała wniosek o dofinansowanie wymienionej inwestycji do POIS działanie 5.1..2 program pn „Budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną i nie kontrolowaną presją turystów	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nie sprecyzowano oczekiwań w stosunku do istniejących zapisów RPO w PI 6.4
92	Urząd Miasta Kołobrzeg	258	Wymienione są 3 cele szczegółowe Cel szczegółowy 6: Ochrona i udostępnienie walorów naturalnych województwa. Cel szczegółowy 7: Ochrona siedlisk przed ruchem turystycznym poprzez jego kanalizację w celu zmniejszenia antropopresji na obszary cenne przyrodniczo. Cel szczegółowy 8: Ochrona zasobu genetycznego roślin endogenicznych. Nie ma tutaj żadnej wzmianki o turystyce i inwestycjach turystycznych, chociaż we wcześniejszych zapisach turystyka została przypisana do tego priorytetu. Prosimy o uzupełnienie. Jedynie w wymienionych typach projektów jest mowa o tarasach widokowych w celu ochrony siedlisk przed nadmiernym ruchem turystycznym.	Nie można zgodzić się na określenie „nadmierny ruch turystyczny”. Czy oznacza to, że mamy dążyć do ograniczenia ruchu turystycznego? Co to może oznaczać dla miasta Kołobrzeg? Zamiast rozwijać ogromny potencjał, mamy ograniczać ruch turystyczny jako nadmierny?	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych; PI 6.4 w obecnym kształcie zmierza do ochrony różnorodności biologicznej. Planowane jest uruchomienie PI 8.2, które będzie bardziej nakierowane na turystykę.
92	Urząd Miasta Kołobrzeg	259	Cel szczegółowy 4: Rozwój kluczowych instytucji kultury województwa. Cel szczegółowy 5: Wsparcie dziedzictwa kulturowego i naturalnego dla przyciągnięcia turystów do regionu. Prosimy o podanie definicji „kluczowych instytucji kultury województwa”. Czy można byłoby zaliczyć amfiteatr w Kołobrzegu do takich instytucji?	Brak spójności dokumentu. W tym priorytecie z kolei dąży się do zwiększenia ruchu turystycznego poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych. W uwadze nr 1 (powyżej) ruch turystyczny został określony jako „nadmierny”.	Uwaga przyjęta do wiadomości. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą Województwo Zachodniopomorskie cechuje duży ruch turystyczny, jednakże zośrodkowany jedynie w pasie nadmorskim. Celem PI 6.3 jest przyciągnięcie turystów do regionu ale do obszarów mniej uczęszczanych a równie atrakcyjnych co rejon nadmorskie.

92	Urząd Miasta Kołobrzeg	261	Planuje się wsparcie dostępu drogowego do obszarów inwestycyjnych stanowiących o potencjale rozwojowym województwa. Uzupełnić pojęcie „obszar inwestycyjny”. W odniesieniu do transportu – prosimy o definicję projektów systemowych.	Pragniemy zauważyć, że potencjałem rozwojowym naszego województwa jest w szczególności miasto Kołobrzeg. Świadczą o tym nowe hotele, pensjonaty, tworzenie nowych miejsc pracy. Należy zweryfikować pojęcie „obszarów inwestycyjnych, ponieważ nie są to tylko strefy ekonomiczne i parki przemysłowe. Są to także najatrakcyjniejsze turystycznie miejscowości nadmorskie, ściągające do regionu setki tysięcy turystów.	Obszar inwestycyjny to obszar rozwoju gospodarczego, jego główną funkcją ma być prowadzenie działalności gospodarczej. Projekty systemowe to projekty realizowane przez samorząd województwa lub jednostki przez niego wskazane a także jednostki powołane innymi regulacjami do realizacji przewidzianych w danym PI działań
92	Urząd Miasta Kołobrzeg	262	W całym opisie priorytetu poświęca się lecznictwu uzdrowiskowemu tylko niewielki akapit. W zestawie wskaźników rezultatu brak jest konkretnego odniesienia się do lecznictwa uzdrowiskowego. Typy projektów: Modernizacja obiektów infrastruktury uzdrowiskowej oraz zakup wyposażenia obiektów uzdrowisk – pisze się tutaj, że takie projekty poprawią dostępność do nowoczesnej opieki zdrowotnej na obszarach marginalizowanych. Prosimy o zmianę zapisu, ponieważ lecznictwo uzdrowiskowe o europejskim standardzie nie ma przełożenia na obsługę lokalnej społeczności z terenów zmarginalizowanych.		Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z Umową Partnerstwa Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Celu tematycznego 9 (w tym Priorytet Inwestycyjny 9.1) ma wspierać inwestycje w zakresie poprawy jakości i dostępu do usług społecznych, podmioty ekonomii społecznej, jak również uzupełniać w istotny sposób działania skierowane na rozwiązywanie problemów społecznych, w szczególności w ramach działań rewitalizacyjnych lub działań poprawiających dostępność usług publicznych. Projekty mające na celu zwiększenie konkurencyjności podmiotu mogą być wspierane w ramach Celu tematycznego 3. W związku z powyższym oraz uwagami Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju wskazany typ projektu został usunięty.
92	Urząd Miasta Kołobrzeg	263	Cel szczegółowy 4: proponuje się tworzenie multimedialnych centrów edukacji w miastach powiatowych. Trwałość projektów ma zostać zapewniona przez JST, jak też koszty kontynuowania działalności. Proponuje się zmienić zapis, ponieważ w mieście Kołobrzeg planowane jest utworzenie multimedialnego centrum edukacyjnego przez spółkę prawa handlowego. Spółka ma zapewnić trwałość projektu i koszty jego funkcjonowania.		Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.
92	Urząd Miasta Kołobrzeg	265	Usunięcie zapisu uniemożliwiającego realizowanie Kontraktu Samorządowego na obszarach, na których wdrażane będą ZIT	Zapis o wykluczeniu realizowania KS na obszarach, na których wdrażane będą ZIT jest niezrozumiały i nie podaje się uzasadnienia. Gminy powinny mieć możliwość realizacji zarówno ZIT, jak i KS.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO. WZ. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby przedsięwzięcia realizowane w ramach KS i ZIT dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego.

93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	268	<p>Do grupy potrzeb związanych z rozwojem, przyjaznej dla środowiska, infrastruktury transportowej na poziomie regionalnym dodać koniecznie jeszcze dwa tiret w brzmieniu:</p> <p>„ – budowa, rehabilitacja, modernizacja regionalnej i lokalnej infrastruktury kolejowej, w tym poza siecią TEN-T, mającej znaczenie dla systemu przewozów regionalnych w województwie”,</p> <p>„- budowa, modernizacja, rehabilitacja kolejowej infrastruktury dworcowej i przystanków kolejowych poza siecią TEN-T, z uwzględnieniem potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się”.</p>	W wersji projektu RPO z grudnia 2013r., wprowadzono jedynie zapis dotyczący modernizacji lokalnych dróg kolejowych	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Sekcja 1 opisuje główne cele i nie powinna powielać zapisów szczegółowych zawartych w opisach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Wskazane w tym miejscu typy projektów zostały uwzględnione i będą możliwe do realizacji.
93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	269	W zdaniu dotyczącym potrzeby rewitalizacji regionalnej infrastruktury kolejowej, proponujemy uwzględnić również linie kolejowe nr 404 i 405	Uzupełnienie zapisu pozwoli na zachowanie zgodności z propozycjami zgłaszanymi przez PKP PLK S.A. i Urząd Marszałkowski w zakresie planowanych do realizacji w ramach RPO rewitalizacji linii nr 210, 403, 404, 405, 407.	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p> <p>BYŁO: „Zdecydowanej poprawy wymaga stan linii kolejowych regionalnych (nr 210, 402, 403, 404, 408 i 409), stanowiących uzupełnienie podstawowej sieci kolejowej województwa opierającej się na liniach krajowych (nr 202, 273, 351 i 401). Konieczna jest także modernizacja infrastruktury kolejowej prowadzącej ze Szczecina do granicy z Niemcami oraz modernizacja odcinków prowadzących do portów. Należy oddalić zagrożenie zamykaniem linii z przyczyn technicznych. W 2011 roku z usług kolei regionalnych w województwie skorzystało około 7,9 mln osób (wzrost o 0,4 mln r/r). Działaniem kluczowym dla utrzymania tej tendencji jest modernizacja lub rewitalizacja regionalnej infrastruktury kolejowej, poprawiającej wewnętrzną dostępność i spójność regionu. Modernizacji wymagają linie nr 210 na odcinku granica województwa – Szczecinek – Runowo Pomorskie, nr 402/420 tworzące ciąg Koszalin – Kołobrzeg – Świnoujście, nr 407 Wysoka Kamieńska – Kamień Pomorski.”</p> <p>JEST: „Zdecydowanej poprawy wymaga stan regionalnych linii kolejowych, stanowiących uzupełnienie podstawowej sieci kolejowej województwa, opierającej się na liniach krajowych (nr 202, 273, 351 i 401). Konieczna jest także modernizacja infrastruktury kolejowej prowadzącej ze Szczecina do granicy z Niemcami (linie 408 i 409) oraz modernizacja odcinków prowadzących do portów. Należy oddalić zagrożenie zamykania linii z przyczyn technicznych. W 2011 roku z usług kolei regionalnych w województwie skorzystało około 7,9 mln osób (wzrost o 0,4 mln r/r). Działaniem kluczowym dla utrzymania tej tendencji jest modernizacja lub rewitalizacja regionalnej infrastruktury kolejowej, poprawiającej wewnętrzną dostępność i spójność regionu. W większym lub mniejszym stopniu modernizacji wymagają linie: nr 210 na odcinku granica województwa – Szczecinek – Runowo Pomorskie, nr 402/420 tworzące ciąg Koszalin – Kołobrzeg – Świnoujście, nr 403 ze Stargardu Szczecińskiego do Wałcza i granicy województwa, nr 404 Szczecinek – Kołobrzeg, nr 405 (na terenie województwa zachodniopomorskiego w okolicach Szczecinka) oraz nr 407 Wysoka Kamieńska – Kamień Pomorski.”</p>

93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	270	<p>W tekście opisującym Cel szczegółowy 3, proponujemy zmodyfikowanie pierwszego akapitu wraz z korektą literową wyrazu „zainteresowani”, wprowadzając następujące jego brzmienie: „W województwie po okresie ograniczania przewozów kolejowych, znów notowany jest wzrost zainteresowania pasażerów i przewoźników towarowych tym środkiem transportu. Doświadczenia perspektywy 2007-2013 pokazują dobre efekty realizowanych na terenie województwa kolejowych inwestycji infrastrukturalnych, a także ponownego uruchomienia przewozów na części linii kolejowych oraz wiązania kolei z innymi środkami transportu. Niedostateczny stan techniczny wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego to jedno z istotnych barier rozwojowych województwa. Taka sytuacja ma m.in. niekorzystny wpływ na mobilność mieszkańców regionu, możliwości rozwoju poszczególnych jego obszarów, środowisko. Dla poprawy tej sytuacji konieczne jest wsparcie dalszej modernizacji i rehabilitacji regionalnej liniowej infrastruktury kolejowej, a także istniejącej infrastruktury dworcowej z uwzględnieniem potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Kolejnym obszarem jest zakup i modernizacja taboru...”</p>	Wymagana korekta.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	271	<p>W odniesieniu do wskazanych typów projektów:</p> <p>1. Budowa, przebudowa, modernizacja i rewitalizacja regionalnych linii kolejowych wraz z infrastrukturą dworcową.</p> <p>Proponuje się zmienić na:</p> <p>1. Budowa, przebudowa, modernizacja i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych oraz infrastruktury dworcowej.</p>	<p>Propozycja zmiany wynika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z potrzeby zachowania spójności z nazwą osi priorytetowej; - ponieważ we wskaźnikach rezultatu (tabela 5) przewiduje się budowę nowych linii kolejowych, zatem w opisie przedsięwzięć przewidzianych do finansowania należy ten fakt zasygnalizować; <p>tytuł sugeruje że projekty dotyczące linii kolejowych są wspólne z projektami dworców. Należy te projekty rozgraniczyć, ponieważ inwestycje liniowe są prowadzone przez spółkę PKP PLK S.A. natomiast dworcowe przez spółkę PKP S.A., są to dwa odrębne podmioty realizujące inwestycje zgodnie z własnym zakresem działalności.</p>	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	272	<p>W zamieszczonym opisie proponuje się zamienić „prędkości podróży” na „prędkości pociągów”</p>	Niewłaściwie sformułowany parametr - wymagana korekta.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi

93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	274	<p>Proponujemy zmienić opis typów projektów wyszczególnionych w pkt.1, jak również konsekwentnie do tytułu PI 7.4. używać wyrażenia „rehabilitacja”, a nie „rewitalizacja” - tak, jak jest to zapisane:” W wielu przypadkach wystarczy rewitalizacja linii (np. wymiana podkładów)...”.</p> <p>Należałoby ponadto usunąć zapis „wymiana podkładów”, gdyż sama wymiana podkładów może być również remontem.</p> <p>Do punktu 1. Proponujemy dodać jeszcze jedną informację w brzmieniu: „Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu kolejowego i ruchu drogowego oraz jego płynności, konieczna jest budowa dwupoziomowych skrzyżowań głównych dróg z liniami kolejowymi. Na skrzyżowaniach mniej uczęszczanych szlaków kolejowych z drogami o mniejszym natężeniu ruchu, pilne są działania modernizacyjne w obrębie przejazdów kolejowych oraz ich wyposażenie w nowoczesne urządzenia sygnalizacyjne.”</p>	<p>Wymiana podkładów nie jest rewitalizacją, proponujemy również nie wyszczególniać konkretnych prac torowych takich jak wymiana podkładów lub korekta łuków. Zakres prac torowych jest zazwyczaj znacznie szerszy. Proponujemy konsekwentnie do tytułu PI 7.4. używać wyrażenia „rehabilitacja”, a nie „rewitalizacja”.</p> <p>Ze względu na zamieszczoną skrótową definicję rewitalizacji (rehabilitacji), proponujemy konsekwentnie również skrótowo zdefiniować modernizację linii.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>
93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	276	<p>Grupy docelowe: proponuje się uzupełnić zapis: „oraz mieszkańcy województw ościennych”</p>	<p>Ze względu na liniowy charakter projektów dotyczących infrastruktury kolejowej, które terytorialnie są powiązane z innymi województwami, grupą docelową będą również mieszkańcy obszarów sąsiadujących z województwem.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>
93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	278	<p>Należy rozszerzyć katalog beneficjentów o: zarządców infrastruktury kolejowej, który są zupełnie odrębnym podmiotem niż operatorzy infrastruktury kolejowej</p>	<p>Potrzeba ta wynika z faktu ujęcia w programie inwestycji dot. linii kolejowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>
93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	279	<p>Proponuje się zmianę zapisu: „Nie planuje się realizacji dużych projektów” na: „Duże projekty mogą wystąpić w przypadku przedsięwzięć dot. infrastruktury kolejowej.”</p>	<p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury kolejowej, gdzie modernizacja dotyczy wielu km linii, a koszt modernizacji może dochodzić do wartości progowych dużych projektów, warunek taki może być przeszkodą do aplikowania o środki w ramach Programu RPO</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>
93	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	281	<p>Brak informacji o pracach nad rankingiem projektów w zakresie rehabilitacji i modernizacji linii kolejowych przewidzianych do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020</p>	<p>Jak wskazano w zapisach sekcji 9.1, celem planu transportowego jest rozwój systemu transportowego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Podstawę takiego rozwoju powinien stanowić transport kolejowy. Ogólne informacje w zakresie zasad przyjętych przy tworzeniu planu transportowego nie wskazują jaką rolę będzie w systemie spełniać transport kolejowy. Posumowanie zapisów sekcji odwołuje się tylko do informacji o pracach w zakresie planowania inwestycji drogowych bez odniesienia się do planowania prac w zakresie inwestycji kolejowych.</p>	<p>Sekcja dotycząca warunkowości ex-ante oraz ich spełnienia jest zgodna z zapisami Umowy Partnerstwa (warunkowość nakładana jest na cały kraj).</p>

94	EDUKA – FRSK Sp. z o.o.	283	<p>Uczniowie szkół w województwie zachodniopomorskim osiągają niskie lub najniższe wyniki - z tendencją spadkową w okresie ostatnich trzech lat - egzaminów 6-klasistów, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w kraju. W celu poprawy tej sytuacji przewiduje się zastosowanie nowych narzędzi w postaci wykorzystania i wzbogacenia sieci ośrodków innowacyjnej edukacji środowiskowej oraz tworzenie nowych ośrodków edukacji pozaformalnej z zakresu fizyki, chemii biologii, itp.</p> <p>Proponuję uwzględnienie następującej uwagi: Zasadniczym narzędziem poprawy w zakresie wyników egzaminów, będzie wdrożenie w szkołach województwa, innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych metodą eksperymentu uczniowskiego i zapewnienie do tego – w trybie pozakonkursowym - bazy eksperymentalnej w postaci pracowni przedmiotowych, wyposażonych w nowoczesne pomoce dydaktyczne współpracujące z urządzeniami TIK.</p>	<p>Podstawowym instrumentem realizacji polityki oświatowej jest istniejący system oświaty publicznej obejmujący ponad 95% dzieci i młodzieży. Organy prowadzące często posiadają niewystarczające środki na prowadzenie szkół, czego ekstremalnym wyrazem była likwidacja w ubr., ponad 900 szkół w całym kraju. Ten niedostatek finansowy w pierwszej kolejności przekłada się na zakupy pomocy dydaktycznych. Stąd też braki w wyposażeniu w nowoczesne pomoce dydaktyczne, wzmiankowane kilkakrotnie w podrozdziałach sekcji 2 projektu RPO. Koncentracja interwencji na ośrodkach edukacji pozaformalnej nie przyczyni się wcale, lub w niewielkim stopniu do poprawy poziomu nauczania. Uzasadnienie mojej opinii wynika z następujących przesłanek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1/ Istniejąca sieć ośrodków edukacji pozaformalnej, już teraz nie jest w stanie podołać zainteresowaniu nawet tylko części szkół 2/ Są to ośrodki małe i nieliczne kadrowo, i organy zarządzające niechętnie będą je rozbudowywać z własnych środków 3/ Tworzenie nowych ośrodków będzie tworzeniem alternatywnej sieci placówek oświaty pozaformalnej, co będzie powodować problemy z ich właściwą organizacją, zapewnieniem należytego funkcjonowania oraz środków finansowych na unowocześnianie i ich utrzymanie. 4/ Wyjazdy do takich ośrodków powodują zaburzenia w planowym funkcjonowaniu szkół, jak konieczność zmiany planów nauczania, zastępstw nauczycieli, organizacji transportu, itp. 5/ Nauka w takich ośrodkach ma charakter incydentalny (bo ile razy w roku dana klasa lub szkoła może być w ośrodku?) i ograniczony do bazy dydaktycznej ośrodka, zwykle ograniczonej do elementów środowiska naturalnego (las jezioro, itp.) 6/ Większość tych ośrodków istniała już w okresie przed akcesją do UE i korzystanie z nich w ostatnich latach nie zapewniło poprawy poziomu nauczania. Jak jest prawdopodobieństwo, że zapewnią to obecnie przy większych ilościach uczniów? 7/ Reforma edukacji z 2008 r. – mimo innych zaleceń UE – znacząco okroiła zakres i czas nauczania prz. przyrodniczych. Następstwa są przedstawione w referacie Społeczeństwo analfabetów fizycznych. O psychospołecznych aspektach obniżania prestiżu fizyki i fizyków, wygłoszonym na XL Zjeździe Fizyków Polskich (Kraków 2009). Warto przytoczyć kilka zdań z tego referatu jak: Ograniczenie ilości godzin fizyki było spowodowane tym, że uczniowie traktowali ją jako najbar-dziej nielubiane zajęcia. Obserwuje się niepokojącą tendencję do wyprowadzania fizyki ze szkół do „muzeów nauki”, telewizji, czy wręcz na ulicę na różne pikniki i festiwale naukowe, które przekształcają się w istne jarmarki, gdzie eksperymenty są przedstawiane jak sztuczki magiczne (np. wyciskanie soku z cytryny) . Autorzy przestrzegają przed analfabetyzmem fizycznym, który jest wysoce niekorzystnym zjawiskiem społecznym. 8/ Liczne projekty konkursowe, a także niektóre systemowe w POKL i RPO (co stwierdził także MRR) miały charakter „miękki”, nietrwały, ograniczały się głównie do dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i wyrównawczych i nie zmieniły zasadniczo systemu oświaty. 9/ Są natomiast dostępne badania jak np. z projektu innowacyjnego UM Elbląga Eksperyment edukacją przyszłości, wskazujące, że można poprawić poziom nauczania przez zmianę dotychczasowych, podających metod , innowacyjnym nauczaniem metodą eksperymentu . uczniowskiego, wykonywanego . w pracowni wyposażonej . w nowoczesne, wspierane urządzeniami TIK, zestawy eksperymentalne, podczas planowych zajęć szkolnych. 10/ W prowadzonych w ramach projektu „Przewrót Kopernikański” badaniach potrzeb nauczycieli przyrody w SP, w zakresie wsparcia dla prowadzenia lekcji metodą badawczą, około 72 % badanych nauczycieli na pierwszym miejscu podało potrzebę lepiej wyposażonej pracowni przyrodniczej. <p>Przytoczone argumenty raczej jednoznacznie wskazują, że zasadniczym narzędziem do poprawy poziomu nauczania w części mat-przyrodniczej winno być doposażenie zasadniczego elementu systemu oświaty, tj. szkół w pracowni, wyposażone w nowoczesne pomoce do eksperymentów</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Wśród działań wspieranych w ramach RPO WZ wskazane zostały działania prowadzące do budowania kompetencji uczniów w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych. Narzędziem realizacji ma być wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, w związku z wdrażaniem w placówkach oświatowych innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych w oparciu o dochodzenie i rozumowanie naukowe (metodą eksperymentu uczniowskiego).</p>
----	----------------------------	-----	---	---	---

			uczniowskich, wspieranych urządzeniami TIK. Dla efektu w skali regionu działanie wymaga trybu pozakonkursowego.	
94	EDUKA – FRSK Sp. z o.o.	284	<p>Województwo charakteryzuje duża dysproporcja w dostępie do infrastruktury oświatowej: sal gimnastycznych, pracowni komputerowych, sal do nauki języka. W badaniu przeprowadzonym przez MEN w 80% szkół budynki przynajmniej częściowo wymagają nakładów infrastrukturalnych, niezależnie od tego baza lokalowa 25% szkół wymaga rozbudowy, co jest związane z planami uruchomienia kształcenia w nowych zawodach. Proponuję uwzględnienie uwagi: Ze względu na olbrzymie potrzeby infrastrukturalne wynikające m.in. z badań MEN i w sumie zbyt małą ilość środków wsparcia, w pierwszej kolejności będą realizowane działania związane ze wzmocnieniem atrakcyjności i podniesieniem jakości edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe jak zakup wyposażenia pracowni przedmiotów przyrodniczych i zawodowych. Finansowane będą przede wszystkim nowoczesne, wspierane technologią TIK pomoce dydaktyczne do pracowni przyrodniczych i wyposażenie laboratoriów kształcenia zawodowego, zestawiane według opracowanych przez IP standardów poszczególnych pracowni.</p> <p>W projektach z RPO 20072013 w priorytecie „Modernizacja infrastruktury edukacyjnej” standardem była ilość wniosków o wsparcie łącznie przekraczające 4-10 razy dostępne kwoty wsparcia w województwach. W efekcie projekty koncentrowały się na budowlach lub modernizacjach infrastruktury. Modernizacja bazy kształcenia stanowiła w takich projektach zwykle około 3-5% ich wartości. Znajduje to potwierdzenie także w projekcie RPO w stwierdzeniu, że” Pomimo wzrostu stanowisk warsztatowych w zasadniczych szkołach zawodowych nie można mówić o przystosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy – co wymaga przeprofilowania szkół i zakupu właściwego wyposażenia. Realne potrzeby w zakresie modernizacji placówek stwierdzone przez MEN będą dodatkowym argumentem do takiego właśnie kształtowania projektów JST. Badania IBE - w tym wywiady z nauczycielami – „Polska PISA, dowodzą istnienia znaczących zaniedbań w zakresie nauczania przedmiotów przyrodniczych, pokazując, że problemy z kształtowaniem umiejętności myślenia naukowego, mają źródła zarówno w uwarunkowaniach zewnętrznych (niedostateczna liczba godzin na prz. przyrodnicze, zbyt liczne klasy, brak pracowni lub ich niedoposażenie), jak i w sposobie nauczania (mankamenty w sposobie postrzegania przez nauczycieli celów kształcenia oraz w podejściu do rozumienia roli i stosowania aktywizujących metod nauczania). Część nauczycieli, nie tylko nie rozumie znaczenia eksperymentów w dydaktyce przedmiotów przyrodniczych, ale wręcz nie odróżnia eksperymentu od pokazu, stosowanego do ilustrowania określonych zagadnień. Nauczyciele nie umieją sami stworzyć prawidłowego zestawu wyposażenia pracowni a potwierdzenie tego można znaleźć w większości przetargów na zakup pomocy ogłaszanych w projektach.</p>	<p>Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą wykazano, że potrzeby rynku pracy determinują przystosowanie kierunków kształcenia poprzez przeprofilowanie placówek i zakup właściwego wyposażenia, zwłaszcza dla szkół zawodowych powiązanych z regionalnymi specjalizacjami. Pomimo wzrostu stanowisk warsztatowych w zasadniczych szkołach zawodowych nie można mówić o przystosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy – co wymaga przeprofilowania szkół i zakupu właściwego wyposażenia. Podczas programowania Uszczegółwienia Programu zostanie szerzej rozważona możliwość wskazanego uszczegółwienia. Ponadto podjęta kwestia zostanie również uwzględniona na etapie tworzenia kryteriów wyboru projektów zgodnie z zapisem: 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów. Szczególną uwagę należy poświęcić rozwojowi szkolnictwa zawodowego. Dzięki wzmocnieniu kształcenia zawodowego absolwenci szkół zawodowych będą posiadali cenione przez pracodawców kompetencje ogólne oraz potwierdzone w systemie egzaminów zewnętrznych umiejętności zawodowe. Zwiększy to szanse młodych ludzi na odnalezienie się na rynku pracy, rozszerzy możliwości zatrudnienia i zminimalizuje problem bezrobocia, w szczególności gdy uczniowie będą mieli dostęp do nowoczesnych, dobrze wyposażonych warsztatów praktycznej nauki zawodu.</p>

94	EDUKA – FRSK Sp. z o.o.	285	Wzmocnienie atrakcyjności i jakości edukacji poprzez rozwój instytucji popularyzujące naukę i innowacje. Proponuję usunąć ten cel szczegółowy PI	Podstawowym instrumentem realizacji polityki oświatowej jest istniejący system oświaty publicznej obejmujący ponad 95% dzieci i młodzieży, i dlatego on winien być przede wszystkim wzmacniany. Popularyzacja nauki mija się z celem, jeśli w szkole nie będzie zapewnionej bazy dydaktycznej do atrakcyjnego, praktycznego nauczania. Organy prowadzące często posiadają niewystarczające środki na prowadzenie szkół, co w pierwszej kolejności przekłada się na zakupy pomocy dydaktycznych. Stąd też braki w wyposażeniu w nowoczesne pomoce dydaktyczne, wzmiankowane kilkakrotnie w podrozdziałach sekcji 2 projektu RPO. Koncentracja interwencji na ośrodkach edukacji poza formalnej nie przyczyni się wcale, lub w niewielkim stopniu do poprawy poziomu nauczania, dlatego ewentualne środki na popularyzację nauki, większe efekty przyniosą przez przeznaczenie ich na poprawę jakości i dostępności infrastruktury edukacyjnej, przez poprawę wyposażenia szkolnych pracowni i laboratoriów.	Uwaga częściowo uwzględniona. W ramach PI 10.1 wskazane zostały działania prowadzące do budowania kompetencji uczniów w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych. Narzędziem realizacji ma być wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, w związku z wdrażaniem w placówkach oświatowych innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych w oparciu o dochodzenie i rozumowanie naukowe (metodą eksperymentu uczniowskiego). Nie wydaje się jednak zasadne, całkowite rezygnowanie z inwestycji w instytucje popularyzujące naukę i innowacje. Inwestycje takie, przeprowadzone według spójnej i popartej wnikliwą analizą potrzeb strategii (przede wszystkim koncentracja tematyczna danej jednostki) i jako wsparcie nauczania w systemie szkolno-klasowym mogą stanowić cenne narzędzie uzupełniające proces dydaktyczny prowadzony w jednostce oświatowej. Wystarczy wskazać, jak dużą popularnością cieszy się Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Zalesiu i jaką przynosi wartość dodaną dla uczniów. Jednakże, planowane jest, aby były to inwestycje posiadające mocne uzasadnienie i realizowane na stosunkowo niewielką skalę.
94	EDUKA – FRSK Sp. z o.o.	286	Zasadniczymi działaniami do osiągnięcia tego celu mają być:-zwiększenie stosowania przez nauczycieli TIK w procesie dydaktycznym- zapewnienie wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem TIK- kontynuacja wsparcia realizowanego w ramach rządowego programu rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania nowych technologii IK Cyfrowa szkoła a zwłaszcza komponentu e-szkoła (doposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne) oraz e-nauczyciel (budowanie kompetencji nauczycieli).Wskaźnikiem rezultatu ma być liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK.Proponuję wprowadzenie następującej uwagi odnośnie wskaźnika rezultatu1/Liczba szkół wyposażonych w ww. eksperymentalne pracowni przedmiotowe, w rozbiciu na poziom nauczania (SP,G,PG) oraz przedmiot 2/Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK w rozbiciu na:- aktywne wykorzystanie środków TIK do realizacji eksperymentów z użyciem wyposażenia pracowni dostarczonych w projekcie do szkół- pasywne wykorzystanie środków TIK w nauczaniu innych przedmiotów	TIK jest potocznie stosowana jako synonim do określania nowoczesności systemu edukacji. Technologia informacyjna i komunikacyjna (TIK) to zespół środków (czyli urządzeń, np. komputery i ich urządzenia zewn. oraz sieci komputerowe) i narzędzi (czyli oprogramowanie), jak również inne technologie (telekomunikacja), służące wszechstronemu posługiwaniu się informacją.W różnym zakresie i wymiarze jest stosowana w edukacji od kiedy powstały komputery osobiste, . które mimo używania w szkołach od wielu lat, nie są stosowane powszechnie i nie spowodowały dotychczas istotnych zmian w nauczaniu i działaniach szkoły. Jest to niejako powtórzenie stanu znanego z wprowadzania do dydaktyki klasycznych mediów jak magnetofon, TV, magnetowid, oraz środków multimedialnych wspieranych komputerami).Powodem tego stanu jest traktowanie urządzeń TIK jako dodatku do procesu nauczania (patrz M. M. Sysło Technologia informacyjna w edukacji, Instytut Informatyki UWroclawskiego), a nie elementu całkowicie zintegrowanego z dziedziną nauczania. Brak globalnych badań efektów nauczania z wykorzystaniem TIK, są natomiast dostępne liczne badania – także w wymiarze całych krajów - dowodzące, że stosowanie TIK w dydaktyce nie poprawia poziomu nauczania, a wielu zakresach powoduje nawet regres (Manfred Spitzer „Cyfrowa demencja”). Badania na potrzeby opracowania „Benchmarking access and use of ICTin European Schools 2006” wskazały jednoznacznie, że Polska - w porównaniu z innymi krajami UE - była jednym z naj-słabiej rozwiniętych krajów pod względem wykorzystania narzędzi informacyjno – komunikacyjnych w procesie edukacji. Średnia liczba nauczycieli w krajach UE, którzy choć raz w ciągu roku użyli komputera do prowadzenia lekcji, oscylowała w granicach 75%. Wynik deklaracji polskich nauczycieli był o około 13% niższy. Zastosowania TIK w dydaktyce miały charakter pasywny (pozyskiwanie informacji z internetu, (prezentacje,itp.),okazyjny, upowszechniły się tylko nośniki z podr. elektronicznymi i słownikami, dostarczone przez MEN. Późniejsze o siedem lat wnioski z części badawczej pilotażu Cyfrowej szkoły (2013) potwierdzają te wyniki, a zalecenia wdrożenia sprawdzanej koncepcji zakupu sprzętu ICT, powieliła działania, występującą w tym zakresie w edukacji. Zasadniczą korzyścią uznano poprawę wyposażenia w podstawowy sprzęt TIK, co byłoby niemożliwe w innej sytuacji. Aż 85% badanych nauczycieli wykorzystuje .sprzęt TIK tylko do prezentacji multimedialnych, a 83 % wykorzystuje środki TIK nie częściej niż raz w tygodniu. Zainteresowani uatrakcyjnieniem zajęć z TIK są uczniowie i rodzice. Rodzaj sprzętu TIK - inaczej niż dla lobby informatycznego - był istotny dla ok. 9% bad. uczniów. Zasadniczą konkluzją z pilotażu jest stwierdzenie, że sprawdzona w nim koncepcja, może być rekomendowana do szerokiego wdrożenia w systemie edukacji. Jednak nawet podstawowe wnioski z komponentu badawczego, wskazują szereg spostrzeżeń, poddających w wątpliwość, optymalność tej koncepcji dla rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania	Uwaga nieuwzględniona. Katalog wskaźników nie zostanie rozszerzony z powodu trudności w monitorowaniu proponowanych przez interesariusza wskaźników. Niemniej jednak, zapisy RPO WZ rozszerzone zostały o działania prowadzące do budowania kompetencji uczniów w zakresie matematyki, informatyki i nauk przyrodniczych. Narzędziem realizacji ma być wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, w związku z wdrażaniem w placówkach oświatowych innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych w oparciu o dochodzenie i rozumowanie naukowe (metodą eksperymentu uczniowskiego).

TIK Podstawowym błędem występującym w CS i praktyce szkolnej jest chaos dotyczący pojęcia środka dydaktycznego, mający zasadniczy wpływ na osiągnięte efekty. W CS szkoły nabyły, nazywane pomocami dydaktycznymi, sprzęt (19 pozycji, PC, peryferia, urz. dostępne, a nawet szafę do przechowywania PC także nazywaną pomocą dydaktyczną), bez żadnych narzędzi, co ewentualnie wystarcza do powielania ww. zastosowań pasywnych. Do nauczania prz. przyrodniczych, ze względu na eksperymentalny charakter, potrzeba pomocy dyd. współpracujących z urządzeniami TIK, zapewniających praktyczne wyk. eksperymentów. Dlatego należy stosować osobno kategorie: sprzęt TIK (jak w CS), oprogramowanie narzędziowe do prz. humanistycznych i pomoce dydaktyczne współpracujące z urządzeniami TIK do przedmiotów przyrodniczych, co zapewni aktywność ucznia i aktywne wykorzystanie TIK w nauczaniu. Pozwoli na wpr. innowacji znanej z PI Eksperyment edukacją przyszłości, zapewniającego zmianę dot. metod, innowacyjnym nauczaniem metodą eksperymentu uczniowskiego, wykonywanego w pracowni wyposażonej w nowoczesne, wspierane TIK, zestawy eksperymentalne, podczas planowych zajęć szkolnych. Należy nadmienić, że w bieżącym okresie wsparcia MEN większość potrzeb dotyczących zasobów elektronicznych (Scholaris, E-Podręcznik, E-zasoby do prz. przyrodniczych, E-Podręcznik) już zrealizował. Po co powielać kolejne - z pewnością gorszej jakości i mniej istotne - byty elektroniczne, które znikną z sieci wraz z końcem finansowania unijnego? Do aktywnego i efektywnego wykorzystania środków TIK do nauczania przedmiotów przyrodniczych jak przyroda, fizyka, chemia i biologia – ze względu na ich eksperymentalny charakter - niezbędne są pomoce dydaktyczne, przystosowane do współpracy z urządzeniami TIK i przeznaczone do realizacji praktycznych eksperymentów z zakresu tych przedmiotów. Pojęcie środków dydaktycznych jest bardzo obszerne i wśród kategorii środków automatyzujących są wymieniane także komputery, jednak dla kolejnych zamierzeń wskazane jest stosowanie osobnych pojęć i kategorii, tj.: 1/Sprzęt TIK jak wymieniony w projekcie w wykazie zawierającym 19 pozycji w wykazie, który można, nie nazywając go - jak szafki do przechowywania sprzętu - pomocami dydaktycznymi, zarekomendować do dalszych zakupów, nie poświęcając zbyt wiele uwagi szczegółom typu rodzaju technologii i szybkość urządzeń dostępowych, gdyż z badań w projekcie wynika, że nie są one istotne dla uczestników pilotażu. 2/ Narzędzia i pomoce dydaktyczne w podziale na: a/ Narzędzia do przedmiotów humanistycznych: - oprogramowanie systemowe i antywirusowe- oprogramowanie narzędziowe b/ Pomoce dydaktyczne do przedmiotów przyrodniczych, tradycyjne i przystosowane do współpracy z urządzeniami TIK Pomoce dydaktyczne (zamiennie nazywane środkami dydaktycznymi lub kształcenia) to wszelkiego rodzaju przedmioty oddziałujące na zmysły uczniów, których zadaniem jest ułatwienie poznania rzeczywistości. Skracają i urozmaicają proces nauczania, wywołując wrażenia i spostrzeżenia, będące tworzywem pozwalającym opanować w krótszym czasie więcej wiadomości. Spośród wielu klasyfikacji środków dydaktycznych, na szczególną uwagę zasługuje podział na środki umożliwiające aktywny lub pasywny udział ucznia w procesie nauczania. Wyniki badań nad funkcjonowaniem ludzkiego mózgu i zachodzącymi w nim procesami uczenia się (na ich bazie powstaje neurodydaktyka) potwierdzają empiryczne doświadczenia dydaktyków, że najskuteczniejsze są środki dydaktyczne oddziałujące jednocześnie na kilka zmysłów ucznia. Często przytaczana w publikacjach, tzw. piramida zapamiętywania Dalea pokazuje, że największą efektywność (zapamiętujemy na dłużej 90% tego co mówimy i robimy), zapewnia czynne zaangażowanie w proces nauczania. Oddziaływanie np. na zmysł wzroku, podczas dominiującej w szkole biernej percepcji, powodowanej podającym sposobem przekazu wiedzy, charakteryzuje się efektywnością nie większą niż 30%, a na zmysł słuchu nie większą niż 20%. Proponowane uporządkowanie pojęć i uwzględnienie w przyszłych działaniach obu tych kategorii sprzętowych pozwoli wyeliminować z praktyki szkolnej, panującej w edukacji, ukierunkowany na zapamiętywanie, bierny sposób przekazu wiedzy teoretycznej. Umożliwi to wprowadzenie innowacji dydaktycznej znanej np. z

Projekt Innowacyjnego UM Elbląga Eksperyment edukacją przyszłości, wskazującej efektywny sposób zmiany dotychczasowych metod, przez innowacyjne nauczanie metodą eksperymentu i docieranie ucznia do wiedzy poprzez samodzielne doświadczenia, realizowane w pracowniach wyposażonych w nowoczesne – wspierane TIK - zestawy eksperymentalne, w trakcie planowych zajęć odbywanych w godzinach popołudniowych, w stałych zespołach klasowych. Zarazem wyeliminuje propagowane przez niektórych przyrodników nauczanie z wykorzystaniem przedmiotów z otoczenia ucznia lub konstruowanych, prymitywnych pomocy dydaktycznych, ponoć skuteczniejszych od profesjonalnych, co przypomina „wielki skok”, gdy każdy Chińczyk wytwarzał surówkę w prymitywnej dymarce. Cytowane powyżej wyniki badań „Polska PISA..” oraz Eksperyment edukacją przyszłości, wskazują na konieczność skoordynowanego, celowego, ogólnego kształtowania zamierzeń w kwestii wprowadzenia proponowanej innowacji, gdyż poszczególne organy prowadzące, szkoły i nauczyciele nie są przygotowani do tego, aby samodzielnie wprowadzić taką innowację. Potwierdzenia tej sytuacji dostarcza nawet najogólniejsza analiza zakupów sprzętowych, realizowanych w ramach projektów z RPO i POKL w latach 2007-2012. W projekcie sprawozdania z pilotażu Cyfrowej szkoły, wielokrotnie pojawia się, życzenie uczestników projektu odnośnie standaryzacji interwencji i wcześniejszego opracowania oraz upowszechnienia, materiału dotyczącego sposobów wykorzystania TIK, z określeniem wiążących się z tym wymagań dotyczących zaopatrzenia (zwłaszcza) w sprzęt i oprogramowanie. Obecnie jest technicznie możliwe – bez odkrywania na nowo - wprowadzenie do dydaktyki, zwłaszcza prz. przyrodniczych, dostępnych na rynku, kompleksowych (jak w zaleceniach z badań elbląskich) zestawów eksperymentalnych do pracowni przedmiotowych, zapewniających realizację – zależnie od przedmiotu - ponad 60-90% treści szkolnych programów nauczania, w formie praktycznych eksperymentów uczniowskich, także z wykorzystaniem TIK. Aby to zapewnić, konieczne jest – w ramach projektu – wyposażenie uczestniczących w nim szkół w sprzęt TIK oraz uzupełniające narzędzia w formie pracowni przedmiotowych przedmiotów przyrodniczych. Pracownia stanowi przemyślany, wzajemnie dopasowany zestaw elementów umożliwiających w miarę pełną realizację programu nauczania danego przedmiotu i może być wyposażona w środki dydaktyczne do: 1/Doświadczeń uczniowskich wykonywanych w grupach przez uczniów (najskuteczniejsza w działaniu) 2/Doświadczeń demonstracyjnych wykonywanych przez nauczyciela 3/Doświadczeń wspieranych komputerowo, który może być samodzielnym zestawem wyposażenia pracowni lub uzupełnieniem do wersji wymienionych w punkcie 1 lub 2 Aby sprawnie funkcjonować pracownia winna obejmować: 1/ Pewne, łatwe w obsłudze pomoce dydaktyczne dopasowane do programu, poziomu nauczania i możliwości uczniów 2/ Oprawę (literaturę) metodyczną zapewniającą sprawną realizację doświadczeń 3/ System przechowywania zapewniający sprawne wydawanie zestawów do zajęć i ich zbieranie po Optymalne, praktyczne zastosowanie TIK w dydaktyce przedmiotów przyrodniczych zapewniłoby wyposażenie szkół w 6 - stanowiskowe pracownie, do wykonywania w grupach, praktycznych eksperymentów uczniowskich wspieranych urządzeniami (interfejsy komputerowe), umożliwiającymi eksperymenty wspomagane komputerowo i tradycyjne. Bez ogólnego sterowania realizacją proponowanego projektu, standaryzacji działań oraz postulowanego przez uczestników pilotażu materiału odnośnie standaryzacji interwencji i wcześniejszego opracowania oraz upowszechnienia, materiału dotyczącego sposobów wykorzystania TIK, z określeniem wiążących się z tym wymagań dotyczących zaopatrzenia (zwłaszcza) w sprzęt i oprogramowanie, działania i czynności realizowane indywidualnie przez szkoły spowodują powtórkę rezultatów - krytycznie ocenianych przez MRR - dotychczasowych działań w zakresie RPO i POKL. Dodatkowym środkiem osiągnięcia znaczących efektów w tym względzie byłoby: Opracowanie standardów (wymaganych także w proj. konkursowych): - wyposażenia poszczególnych pracowni przedmiotowych – zwłaszcza przyrodniczych – w pomoce dydaktyczne oraz współpracujących z

			<p>nimi urzędzeń TIK- opracowanie standardu pojęcia „wykorzystane TIK przez nau-czyciela w procesie nauczania” - ujęcie we wskaźnikach produktu liczby szkół i placówek wypo-sażonych w pracownie do przedmiotów przyrodniczych w rozbiciu na typ szkoły oraz rodzaj pracowniProponowane rozwiązania w zakresie kompleksowego wypo-sażenia pracowni przedmiotów przyrodniczych na wszystkich stopniach kształcenia ogólnego wymagają kwoty około 30 % (zamiast występujących w dokumentach 10%) wartości środków będących do dyspozycji w RPO i POWERPrzewidywane w ramach POWER i RPO, środki wsparcia unijnego na realizację zadań związanych z rozwojem systemu edukacji umożliwiają realizację niezbędnych zakupów sprzętowych, niezbędnych szkoleń nauczycieli a także innych – cieszących się dużym wzięciem - przedsięwzięć „miękkich” realizowanych w trybie projektów indywidualnych.</p>	
94	EDUKA – FR SK Sp. z o.o.	289	<p>Proponuję uwzględnić w zestawieniu wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu następujące zmiany: Dodać: Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w pomoce dydaktyczne do przedmiotów przyrodniczych, współpracujące z urządzeniami TIK Liczba szkół których pracownie przedmiotowe przedmiotów przyrodniczych zostały w programie wyposażone w pomoce dydaktyczne współpracujące z urządzeniami TIK</p> <p>Proponowane uwagi pomogą zapewnić koncentrację wysiłku na zasadniczym celu programów unijnych (podnoszenie jakości kształcenia przedmiotów przyrodniczych) wyeliminować mankamenty w tym względzie , stwierdzone przez wyniki badań cytowanych w uzasadnieniu do wcześniejszych uwag.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. W programie uwzględniane są jedynie wskaźniki ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych. WLWK nie uwzględnia zaproponowanych wskaźników.</p>

94	EDUKA – FRSK Sp. z o.o.	290	<p>W celu zwiększenia atrakcyjności przekazywanych treści edukacyjnych zainteresowania nauką, uruchomienie innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie edukacji oraz rozbudzenia zainteresowania naukami ścisłymi wśród najmłodszych dzieci, będą tworzone multimedialne centra edukacyjne. Proponuję usnąć ten cel szczegółowy jako nie gwarantujący osiągnięcia żadnego z wymienionych zamierzeń</p>	<p>Podstawowym instrumentem realizacji polityki oświatowej jest istniejący system oświaty publicznej obejmujący ponad 95% dzieci i młodzieży. Właściwie zorganizowany, dobrze wyposażony, angażujący właściwie przygotowaną kadre, system oświaty jest najpewniejszym środkiem do realizacji zadań polityki oświatowej. Wszelkiego rodzaju – nawet najlepiej reklamujące się -instytucje poza formalne, nie są w stanie zapewnić znaczącej części efektów porównywalnych z publicznym systemem oświaty. Pojęcie multimedialne centrum edukacyjnych jest pojęciem raczej handlowym, którego celem jest zapewnienie – przez eliminację potencjalnych konkurentów - przede wszystkim efektów sprzedaży zestawów sprzętowo-programowych danego oferenta (lub rzadziej producenta). Uzasadnieniem do konkretnego wyboru ma być szeroka ideologia pedagogiczna, bazująca na modnych pojęciach jak multimedialny, TIK, itp. Przy głębszej analizie zakresu i koncepcji łatwo można odkryć, że centrum takie proponuje niewiele korzyści. W części badawczej pilotażu Cyfrowej szkoły stwierdzono, że 92% badanych uczniów ma w domu dostęp do internetu i niezbędny do tego sprzęt. Jaką nowością będą dla takich uczniów multimedia w centrum? Takich porównań można wykonać względem wielu aspektów, propagowanych pod tym hasłem. Na rynku znane jest tzw. Multicentrum oferowane jako „pedagogiczna unikalność” przez izraelską firmę Degem (jeśli jeszcze tak się nazywa), będąca rzekomo cudownym środkiem na uzdrowienie znacznej części wyżej opisanych problemów. Oceniam – na podstawie dostępnych mi materiałów, wizytacji jednego z już zorganizowanych centrów w Polsce oraz ocen osób mających kontakt z tym zjawiskiem – że zakup tego, lub podobnych zestawów jest zbędny, gdyż nie wpłynie w żaden znaczący sposób, na żaden ważny aspekt funkcjonowania oświaty w danym mieście czy regionie. Uwagi ogólne: 1/ Jest to zamierzenie skłone do głębszej koncepcji organizacyjnej i dydaktycznej jakkolwiek operujące modnymi, chwytliwymi tematami i pojęciami jak multi oraz licznymi wtrętami cudzoziemskimi dla uatrakcyjnienia ogólnej oferty 2/ Koncepcja wpisuje się w panującą modę na wyprowadzanie zajęć z przedmiotów przyrodniczych na rozrywkowe imprezy pozaszkolne typu pikniki, festiwale, „multicentra”, wizyty w muzeach, szkołach wyższych, itp., które choć organizowane w różnym wymiarze od ponad 20 lat, poziomu nauczania nie poprawiły. 3/ Trudno w pełni ocenić zakres i możliwości funkcjonalne, gdyż w dostępnych materiałach informacyjnych występują różnice w zestawieniach i opisach, i nie wiadomo czy to pomyłki drukarskie czy następstwo ewolucji koncepcji 4/ Całość multicentrum ma charakter raczej rozrywkowy (w środowisku mówi się popularystyczny), w większości działań dość luźno związany ze standardowymi programami szkolnymi a więc wsparcie dla normalnego procesu dydaktycznego jest niewielkie 5/ Zakres tematyczny i znaczny zakres wiekowy grup docelowych użytkowników multicentrum będzie stwarzał znaczne wymagania względem pomieszczeń, gdyż zajęcia dla przedszkolaków raczej nie mogą odbywać się wraz z uczniami szkół ponadgimnazjalnych a muzyka razem z techniką 6/ Potrzeby w zakresie pomieszczeń mogą spowodować dalsze potrzeby odnośnie niektórych elementów wyposażenia dodatkowego jak multimedia, komputery, itp. 7/ W jednym z dokumentów informacyjnych proponuje się semestralne lub trymestralne ujęcie treści nauczania co w proponowanym kształcie organizacyjnym jest zupełnie niemożliwe, bądź możliwe dla bardzo niewielkiej ilości szkół, gdyż nie sądzę aby udało się zapewnić dostępność multicentrum w wymiarze większym niż 50 godzin tygodniowo 8/ Biorąc pod uwagę fragmentaryczne dopasowanie multicentrum do standardowych programów nauczania nawet przy intensywnym korzystaniu z nie zapewnia ono należytej realizacji programów nauczania na poziomie szkół do matury 9/ Nawet w proponowanym kształcie multicentrum wygeneruje dodatkowe koszty personalne, gdyż bez dodatkowego, przeszkolonego i zatrudnionego na stałe personelu nie będzie ono funkcjonować 10/ Uwagi odnośnie wycen stosowanych w kalkulacji wskazują, że podobne rozwiązanie można zorganizować znacznie mniejszym kosztem i z mniejszymi kosztami generowanymi na przyszłość (dodatkowy personel, koszty pomieszczeń) 11/ W rozbiciu na poszczególne działy tematyczne, jest to wyposażenie dydaktyczne</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Wskazany cel szczegółowy wynika z analizy przeprowadzonej w ramach programu Strategicznego Społeczeństwo. Nie wydaje się zasadne rezygnowanie z inwestycji w instytucje popularyzujące naukę i innowacje. Inwestycje takie, przeprowadzone według spójnej i popartej wnikliwą analizą potrzeb strategii (przede wszystkim koncentracja tematyczna danej jednostki) i jako wsparcie nauczania w systemie szkolno-klasowym mogą stanowić cenne narzędzie uzupełniające proces dydaktyczny prowadzony w jednostce oświatowej. Wystarczy wskazać, jak dużą popularnością cieszy się Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Zalesiu i jaką przynosi wartość dodaną dla uczniów. Jednakże, planowane jest, aby były to inwestycje posiadające mocne uzasadnienie i realizowane na stosunkowo niewielką skalę.</p>
----	-------------------------	-----	---	--	---

powszechnie spotykane na rynku krajowym i w jakimś wymiarze – niestety zbyt małym - szkoły zw. zawodowe -nabywają je indywidualnie, jako wyposażenie poszczególnych pracowni przedmiotowych12/ Wyposażenie do działów charakteru technicznego jak MultiTechnika jest dobrane dość reprezentatywnie dla średnich szkół technicznych, ale zbliżone zestawy znajdują się na wyposażeniu (choć w niewys-tarczającej ilości) większości szkół zawodowych w poszczególnych województwach i ich sprzęt w pierwszej chwili należałoby uzupełnić i ewentualnie wyko-rzystać w sposób „międzyszkolny”13/ Poza samą nazwą trudno w multicentrum dopatrzeć się czegoś nadzwyczajnego, co jest niepow-tarzalne a przez to zwolnione z obowiązku przeprowadzania postępowania przetargowego.14/ Posiadana przez oferenta kopia zezwolenia UZP na zakup multicentrum z wolnej ręki przez m. Wrocław jest nieaktualne po ostatniej nowelizacji ustawy o zamówieniach publicznych, gdyż obecnie Zamawiający (art.67) sam podejmuje decyzję o trybie zakupu a przy przekroczeniu – jak w tym przypadku- kwot granicznych (art.67 pkt.2) w ciągu 3 dni od wszczęcia postępowania powia-damia Prezesa UZP podając uzasadnienie faktyczne i prawne zastosowania tego trybu zamówienia. 15/ Informacje cenowe o tym tworze wskazują, że jest to przedsięwzięcie zupełnie nieuza-sadnione ekonomicznie, gdyż za podawaną kwotę można w pełni wyposażyć kompletne pracownie przyrodnicze w 8-10 szkołach.16/ Większość miast wojewódzkich posiada na swoim terenie – lub jest w trakcie tworzenia - różne instytucje - z założenia - o podobnym charakterze. Każda z nich oferuje wiele więcej możliwości popularyzatorsko- edukacyjnych i jest lepiej przygotowana niż ta propozycja, zarazem już istnieją i nie wymagają aż takich nakładów16/ Najefektywniejszym sposobem podniesienia poziomu nauczania przedmiotów przyrodniczych a zarazem wykorzystania dostępnych środków zamiast Multicentrum są pracownie przedmiotowe, których za tę kwotę można dostarczyć znacznie więcej (ok.10 pracowni fizycznych lub po 14 pracowni chemicznych lub biologicznych dla gimnazjum bądź liceum, ewentualnie szkół zawodowych), ponadto bez dodatkowych kosztów osobowych i eksploatacyjnych związanych z dodatkowymi pomieszczeniami.17/ Multicentra odznaczają się incydentalnym oddziaływaniem na dzieci, gdyż nie jest możliwe czasowe i organizacyjne zapewnienie nauczania uczniów z kilku szkół tylko w multicentrum, zwłaszcza w warunkach gdy znaczna część uczniów i tak musi dojeżdżać do macierzystej szkoły.18/ Wyjazdy do multicentrów powodują dodatkowe problemy w planowym funkcjonowaniu szkół jak konieczność zmian w planach, zastępstwa nauczycieli, transport , itp.19/ Brak gwarancji, że powiaty znajdą środki na utrzymywanie centrów po zakończeniu wsparcia unijnego. Dotychczas same do ponoszenia takich kosztów się nie kwapiąSądzę, że nawet ta pobieżna analiza pozwala należycie oszacować zyski i straty z organizacji multicentrów i uzasadnia zgłoszoną uwagę odnośnie 4 celu szczegółowego.

95	STRATEGOR Wielkopolskie Centrum Ekspertyz Finansowych	287	<p>W punkcie „Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych” proponuję zastosowanie następujących form wsparcia zwrotnego: preferencyjnych pożyczek, kredytów umarzalnych, poręczeń, instrumentów mieszanych. Naszym zdaniem punkt ten powinien brzmieć: „W P.I. 1.2 planuje się wykorzystanie przede wszystkim bezzwrotnych dotacji jako optymalnego instrumentu wsparcia realizacji innowacyjnych inwestycji”.</p>	<p>Naszym zdaniem zastosowanie w ramach PI 1.2 instrumentów zwrotnych niesie za sobą bardzo wiele negatywnych konsekwencji. Swoją tezę popieramy następującymi argumentami: 1) Mechanizm finansowania zwrotnego zmusi przedsiębiorstwa do wykazywania pełnej zdolności kredytowej. Zmiana systemu wsparcia na fundusze zwrotne doprowadzi do dyskryminacji i pogorszenia pozycji podmiotów ograniczonych ze względu na bariery kapitałowe, które nie występują przy okazji realizacji inwestycji przez podmioty oparte na kapitale zagranicznym. 2) Wprowadzenie pomocy zwrotnej ograniczy możliwości finansowe przedsiębiorstw pragnących zainwestować w innowacyjne rozwiązania oraz pogorszy dostęp potencjalnych Beneficjentów do źródeł kapitału, ograniczy ilość inwestycji i/lub zmniejszy ich zakres. Prawdopodobnie wiele z zaplanowanych na kolejne lata inwestycji powstanie nawet w przypadku, gdy fundusze zwrotne zastąpią fundusze bezzwrotne, jednak bardzo prawdopodobne, iż ich stopień innowacyjności będzie niewielki. Ograniczone możliwości doprowadzą do wzrostu ilości montowanych używanych środków trwałych oraz ograniczą dostęp do nowych, ekologicznych i wysoce innowacyjnych technologii. Brak opisanych stymulantów innowacyjności w postaci funduszy bezzwrotnych ograniczy możliwość opuszczenia przez Polskę ostatnich lokat w rankingach innowacyjności gospodarek europejskich. 3) W obecnej perspektywie finansowej 2007-2013 dotacje „robią różnicę”. Przy ich udziale przedsiębiorcy porzucają schematyczne myślenie i nie skupiają się jedynie na osiągnięciu założonych celów możliwie najmniejszym nakładem. Sama perspektywa uzyskania dofinansowania sprawia, że plany inwestycyjne stają się ambitniejsze, a kupowane maszyny należą do najbardziej innowacyjnych i najmniej zagrażających środowisku naturalnemu. Ograniczenie funduszy bezzwrotnych na rzecz funduszy zwrotnych doprowadzi do sytuacji, w której będą one postrzegane przez przedsiębiorców jako kolejne obce źródło finansowania, co ograniczy ich zdolność do ich pozyskiwania i chęć angażowania się w przedsięwzięcia innowacyjne o największym potencjale. Co więcej, sytuacja zastosowania funduszy zwrotnych doprowadzić może do znacznie szerszego niż w obecnej perspektywie procederu kupowania przez przedsiębiorców tańszych, używanych środków trwałych. 4) W sytuacji, w której pomoc będzie realizowana poprzez fundusze zwrotne nastąpi również zmiana rozkładu korzyści płynących z zastosowania funduszy unijnych. W chwili obecnej takim Beneficjentem jest przede wszystkim przedsiębiorca wdrażający innowacyjną technologię lub produkt oraz jego kooperanci, dostawcy technologii, współpracujące działy badawczo-rozwojowe oraz klienci. Przy zastosowaniu funduszy zwrotnych doprowadzimy do sytuacji, w której dużą część strumienia funduszy przechwytywać będą instytucje obsługujące zadłużenie, które korzystać będą na obsłudze zadłużenia Beneficjentów – poprzez system marż, opłat, prowizji oraz innych kosztownych instrumentach zabezpieczających finansowanie. 5) Zmiana systemu ma także negatywny wymiar ekonomiczny, gdyż niezbędne będzie tworzenie kolejnych instytucji, które zarządzać będą funduszami zwrotnymi, co spowoduje wzrost kosztów obsługi systemu funduszy UE w latach 2014-2020 względem lat 2007-2013. W naszej opinii największym błędem, który można popełnić programując kolejną perspektywę to odrzucenie dobrych praktyk i doświadczeń poprzedniej, próbując zamienić bardzo dobrze funkcjonujący i pełniący istotną funkcję dla gospodarki system dotacyjny na niesprawdzony i niezwerifikowany system finansowania zwrotnego. Zadaniem zarówno Państwa jak i naszym jest robienie wszystkiego, aby w przyszłej perspektywie finansowej kontynuować najlepsze praktyki, które generują rozwój inwestycji w sektorze MŚP, pomijając lub znacząco ograniczając wydatkowanie środków na fikcyjne lub bezproduktywne działania, takie jak niektóre programy szkoleniowe, których jedynym celem jest osiągnięcie wskaźników, a nie propagowanie poszukiwanej na rynku pracy wiedzy, kompetencji i know-how. 6) Dotychczasowe zespoły eksperckie zaangażowane w rozdzielanie środków unijnych mogą mieć problem z przystosowaniem się do nowych warunków. W związku z przewidywanymi zmianami ich doświadczenie może okazać się niewystarczające, a koszty przekwalifikowania kadr zarządzających Instytucji Pośredniczących i Instytucji</p>	<p>W Punkcie 2.A.2.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych przedstawiono planowany zakres zaangażowania wyłącznie instrumentów finansowych (nie dotacji) w ramach priorytetu inwestycyjnego. Zgodnie z zapisami rozporządzenia PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY NR 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylającego rozporządzenie Rady nr 1605/2002 „Instrumenty finansowe oznaczają unijne środki wsparcia finansowego przekazywane z budżetu na zasadzie komplementarności w celu osiągnięcia określonego celu lub określonych celów polityki Unii. Instrumenty takie mogą przybierać formę inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych, pożyczek lub gwarancji lub innych instrumentów opartych na podziale ryzyka, a w stosownych przypadkach mogą być łączone z dotacjami”. Zgodnie z informacjami zawartymi w daleszej części przywołanego przez Wnoszącego punktu programu: "Ostatecznie potrzeby i możliwości związane z finansowaniem poprzez instrumenty zwrotne, z jego przeznaczeniem będą określone dokładnie po przeprowadzeniu analizy ex ante instrumentów finansowych mającej na celu m.in. zbadanie występującej w województwie łódzkiej finansowej dla danego obszaru. Na podstawie wyników badania, zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania." Co oznacza, iż na obecną chwilę dotacje w ramach PI 1.2 nie są wykluczone.</p>
----	---	-----	--	--	--

Zarządzających spowodują znaczne obciążenie budżetowe. Nowe Instytucje Zarządzające w celu prawidłowego wdrożenia procesów udzielania „pożyczek” zobligowane będą do wdrożenia procedur i systemów, które pozwolą na sprawne ich rozdysponowywanie, co będzie się wiązać z ponoszeniem kolejnych wydatków. Przełoży się na wzrost kosztów obsługi funduszy UE, tym samym pogarszając rentowność i efektywność całego systemu i doprowadzając do nieefektywnej alokacji środków publicznych. Opisane zmiany doprowadzą również do wydłużenia terminu przygotowania instytucji oraz uniemożliwią deklarowane przez agencje rządowe „płynne” przejście z perspektywy 2007-2013 do perspektywy 2014-2020.7) Jak pokazały doświadczenia perspektywy 2007-2013, rozdysponowanie środków finansowych przeznaczonych na realizację celów zbieżnych z osią priorytetową 1. zajęło cały okres perspektywy finansowej (w chwili obecnej w niektórych województwach nadal nie są zawarte umowy na realizację projektów w tym zakresie). Dodatkowo, okres spłaty zwrotnych form finansowania dla inwestycji tego typu wynosił będzie minimum 7-10 lat, w związku z tym wielokrotne rozdysponowanie tych samych środków w trakcie trwania jednej perspektywy finansowej będzie niemożliwe z praktycznego punktu widzenia. Co więcej, dotacje które udzielane są jednorazowo, wprowadzane są do gospodarki przez Beneficjentów dużo szybciej, stymulując bieżąco wzrost gospodarczy i kolejne inwestycje. Finansowanie zwrotne nie posiada tego atutu, gdyż jego Beneficjenci zobowiązani są do jego zwrotu, przez co odsuwają w czasie realizację kolejnych zadań inwestycyjnych, a kwota zaoszczędzona na preferencyjnym oprocentowaniu najczęściej nie będzie wystarczająca dla realizacji kolejnej inwestycji.8) System finansowania zwrotnego sprawi, że będą one atrakcyjne wyłącznie dla dużych grup podmiotów, często wykorzystujących kapitał zagraniczny, gdyż tylko one będą w stanie zapewnić odpowiedni efekt skali inwestycji, przez co preferencja wynikająca z finansowania zwrotnego będzie zapewniała znaczący wzrost rentowności przedsięwzięcia. W związku z faktem, że już dziś większość przekazywanych przez Unię Europejską dotacji wraca pośrednio lub bezpośrednio do najbardziej rozwiniętych zachodnich gospodarek (czołowych producentów innowacyjnych technologii) uważamy, że kolejne rozwiązanie kierujące kapitał w kierunku najzasobniejszych, dużych podmiotów jest nie do przyjęcia. Mniej atrakcyjne warunki przełożą się na mniejszą atrakcyjność konkursów, mniejszą ilość składanych wniosków, mniejszą konkurencję, a co za tym idzie obniżenie jakości wyłonionych do dofinansowania projektów. Dlatego uważamy, że najlepszym rozwiązaniem jest zachowanie systemu dotacyjnego dla sektora MŚP w intensywności i proporcji zbliżonej do obecnej perspektywy. Dla takiego podmiotu preferencja w postaci finansowania zwrotnego nie jest wystarczająca do realizacji projektu, przez co zniwelowany zostanie efekt zachęty, który jest podstawową udzielania pomocy publicznej. Podsumowując, system finansowania zwrotnego, dla których ekwiwalent dotacji brutto będzie wyraźnie niższy niż w przypadku dotacji, może okazać się zbyt małą zachętą do realizacji projektów, szczególnie dla firm polskiego sektora MŚP, które przecież mają być głównymi beneficjentami systemów wsparcia i motorem napędowym polskiej gospodarki w perspektywie kolejnych 7 lat. Innowacyjna ścieżka rozwoju przedsiębiorstwa wymaga dokonywania regularnych inwestycji w celu utrzymania konkurencyjności gospodarki na rynku międzynarodowym. W przypadku mechanizmów zwrotnych wiele firm z sektora MŚP po dokonaniu jednej inwestycji z wykorzystaniem tego typu środków będzie przez wiele lat obciążonych zadłużeniem, co znacznie utrudni pozyskanie kolejnych środków na prowadzenie nowych inwestycji niezbędnych do utrzymania poziomu innowacyjności i utrzymania tempa wyścigu technologicznego. Podsumowując, system finansowania zwrotnego doprowadzi do zdecydowanego spadku innowacyjności oraz poważnego ograniczenia zakresu inwestycji realizowanych przez przedsiębiorców z sektora MŚP.

95	STRATEGOR Wielkopolskie Centrum Ekspertyz Finansowych	288	Proponowana przez UM WZ alokacja na Oś Priorytetową to 384 mln Euro. Naszym zdaniem alokacja na tę Oś powinna wynosić minimum 500 mln Euro.	<p>Naszą uwagę popieramy następującymi argumentami:1) Oś Priorytetowa I jest podstawowym instrumentem wsparcia przedsiębiorstw. Jej celem jest wzmocnienie aktywności inwestycyjnej istniejących podmiotów gospodarczych województwa zachodniopomorskiego. W związku z powyższym, w celu dalszego dynamicznego rozwoju gospodarczego regionu, poprzez wzrost inwestycji o innowacyjnym charakterze, konieczne jest zdecydowane i wysokie wsparcie dla przedsiębiorców (w formie dotacji bezzwrotnych).2) Tylko wysoka pomoc w formie dotacji bezzwrotnych może doprowadzi do ograniczenia barier rozwojowych zachodniopomorskich przedsiębiorstw, takich jak:a. Brak kapitału własnego możliwego do wykorzystania w kierunku rozwoju przedsiębiorstw.b. Problemy z uzyskaniem zewnętrznego finansowania (szczególnie problem ten dotyczy MŚP).c. Niskie nakłady inwestycyjne.d.Ograniczony dostęp do innowacji.e.Wysoko zamortyzowany majątek trwały przy braku środków na modernizację techniczną.3) Alokacja Osi Priorytetowej I powinna odbyć się w dużej mierze poprzez przeniesienie alokacji środków z następujących Osi Priorytetowych: Rynek Pracy, Rozwój Społeczny.Pomoc rozwojowa dla przedsiębiorstw umożliwi ich ekspansję i przyczyni się do wzrostu zatrudnienia – przeniesienie alokacji nie odbędzie się więc kosztem osób bezrobotnych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nowy Regionalny Program Operacyjny oferuje największe dotychczas pieniądze przeznaczone do dystrybucji bezpośrednio na poziomie regionalnym. Mamy do dyspozycji aż 1,6 mld euro. Program Regionalny ma zapewnić stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju gospodarczego oraz podnieść poziom i jakość życia naszych mieszkańców. Tylko silne gospodarczo województwo będzie dobrym miejscem do życia, dlatego środki finansowe w ramach programu chcemy skoncentrować na gospodarce, ale także na jej wsparciu pośrednim - poprzez wsparcie dla infrastruktury i społeczeństwa. W oparciu o te założenia oraz o diagnozę sytuacji w województwie dokonano podziału alokacji programu na priorytetowe obszary wsparcia. Należy także podkreślić, że przedsiębiorstwa będą mogły być beneficjentami wsparcia nie tylko w I osi priorytetowej.</p>
96	Rowerowy Szczecin	292	Alokacja na transport została podzielona w sposób dyskryminujący i sprzeczny z dokumentami europejskimi.	<p>Zapisy RPO muszą być zgodne z dokumentami europejskimi (Europa 2020 i Białą księgą transportu) i nie mogą stawiać w centrum uwagi infrastruktury indywidualnego transportu samochodowego. Obecnie potrzeby innych grup są często pomijane lub realizowane „przy okazji”. Skutkuje to ciągłym podnoszeniem atrakcyjności indywidualnego transportu samochodowego przy jednoczesnym braku wzrostu atrakcyjności innych form podróżowania. Powoduje to wykluczanie i marginalizowanie grup osób (dzieci, osoby starsze, kobiety, osoby niepełnosprawne) które nie mają możliwości korzystania z transportu indywidualnego. Osoby wykluczone transportowo są jeszcze bardziej marginalizowane, nie mają możliwości dojazdu do pracy i obiektów użyteczności publicznej. Inwestowanie głównie infrastrukturę transportu indywidualnego jeszcze bardziej powiększa dysproporcję pomiędzy grupami osób. Transport publiczny na obszarach marginalizowanych nie jest dostosowany do potrzeb albo w ogóle nie dociera do niektórych miejscowości.</p> <p>Jest to sprzeczne z ideą zrównoważonego transportu, który powinien umożliwiać rozwój różnych form mobilności. Współczynnik motoryzacji indywidualnej osiągnął w Polsce alarmujący poziom, wyższy nawet niż w bogatszych krajach Europy Zachodniej o lepszej</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Alokacja na poszczególne PI wynika z diagnozy oraz potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych obszarach. Środki europejskie nie zastępują środków krajowych, a jedynie je uzupełniają.</p>

			infrastrukturze. Nieefektywność, a nawet przeciwność dotychczasowej polityki wspierania zrównoważonego		
96	Rowerowy Szczecin	293	<p>Zaplanowane działania nie są zgodne z opisem celu szczegółowego nr 1 a tym samym nie przyczyniają się w wystarczający sposób do rozwiązania transportowych problemów województwa.</p>	<p>Szereg wymienianych efektów interwencji może, ale nie musi wystąpić. Budowa i rozbudowa dróg zazwyczaj nie prowadzi do wzrostu ich przepustowości o czym stanowi dobrze już opisane w literaturze prawo Lewisa-Mogridga, mówiące o generowaniu nowego ruchu poprzez powiększanie przepustowości. Występowanie tego fenomenu sprawia, że pozytywne efekty budowy nowych dróg nie są pewne i mogą doprowadzić do osiągnięcia takiego samego poziomu kongestii w ciągu kilku lat. W Warszawie efekt ten został zbadany dla następujących niedawnych inwestycji: poszerzenie ulicy Górczewskiej w latach 1999-2006, poszerzenie ulicy Wał Miedzeszyński w latach 2002-2004, poszerzenie ulicy Modlińskiej na granicy miasta w 2008 roku, poszerzenie ulicy Łukasza Drewny na granicy miasta w 2011 roku; budowę mostu Siekierkowskiego i trasy Siekierkowskiej w latach 2002-2007; budowę estakad nad Rondem Starzyńskiego w latach 2006 i 2007. Jeden z wiodących badaczy, Todd Litman stwierdza, że rozwój sieci drogowej zwykle przynajmniej krótkookresowo ogranicza intensywność kongestii (tj. ograniczenie prędkości w godzinach szczytu), ale poprzez stymulowanie ruchu oraz rozlewania się zabudowy zwykle powoduje zwiększenie całkowitego czasu spędzanego w podróży i kosztów kongestii per capita. Są trzy rodzaje skutków, które należy wziąć pod uwagę przy planowaniu: 1. Rozwój sieci na ogół prowadzi do mniejszych długookresowych redukcji kongestii niż szacowano - jeżeli zignoruje się zjawisko wzbudzenia ruchu. 2. Dodatkowe kilometry podróży dają bezpośredniemu użytkownikowi zyski, ale są one zwykle niewielkie, bo składają się na nie przebiegi niższej wartości - takie, z których użytkownicy gotowi są zrezygnować, jeżeli koszty podróży wzrosną. 3. Dodatkowe przejeżdżane kilometry powiększają wielkość kosztów zewnętrznych, w tym kongestię bliżej celu podróży, koszty subsydiowania parkingów, ryzyko wypadku, zanieczyszczenia powietrza oraz koszty związane z rozlewaniem się zabudowy. W rezultacie całościowa ewaluacja może doprowadzić do podkopania uzasadnienia dla rozwijania bezpłatnej infrastruktury drogowej. Należy rozważać alternatywne metody redukcji kongestii, w tym spowodowanie zmian modalnych, pobór opłat oraz polityki inteligentnego wzrostu. Brak uwzględnienia zjawiska indukcji ruchu może doprowadzić do rozbieżności pomiędzy założeniami a efektami dofinansowywanych projektów. Powinien być też wnikliwie rozważony na poziomie oceny oddziaływania na środowisko zarówno</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Wspomiane prawo odnosi się do kongestii i do obszarów silnie zurbanizowanych. RPO stawia na zwiększanie dostępności komunikacyjnej regionu, nie na budowę nowych ulic w miastach (lub zwiększanie przepustowości istniejących). Główny zakres przewidzianej interwencji to drogi wojewódzkie stanowiące uzupełnienie sieci transportowej województwa, otwierające dostęp do obszarów wykluczonych komunikacyjnie.</p>

			<p>projektu RPO, jak i każdej z inwestycji realizowanej potem na jej podstawie. W związku z tym proponujemy zapisanie w RPO, że projekty drogowe nie będą prowadziły dowzrostu przepustowości dla ruchu innego niż transport zbiorowy i rowerowy. Uważamy, że finansowane powinny być tylko projekty, w których nowe pasy ruchu będą dostępne wyłącznie dla transportu zbiorowego i/lub rowerów bądź też towarzyszy im jednoczesna zmiana charakteru dróg poprzednio niosących ruchu tranzytowy na ulice ruchu uspokojonego, zapewniające wyłącznie obsługę lokalnych firm i mieszkańców.</p> <p>Niedopuszczalne jest aby 1 i 2 typ projektu były realizowane w sposób dyskryminujący grupy mieszkańców którzy poruszają się pieszo, rowerem czy transportem zbiorowym. Z uwagi na to, że inwestowanie indywidualny transport samochodowy wyklucza różne grupy osób i nie poprawia dla nich dostępności transportowej a wręcz ją pogłębia (np. poprzez spadek popytu na transport zbiorowy generowany przez osoby które mogą się poruszać samochodem) interwencja RPO nie realizuje w wystarczający sposób celu związanego z poprawą dostępności. Zbadanie czarnych dziur transportu zbiorowego, przyczyniających się do wykluczenia społecznego, powinno być punktem wyjścia do wyboru działań w ramach RPO. Izochrona dostępu transportem publicznym do regionalnych centrów wzrostu i usług publicznych powinna być podstawowym kryterium przy programowaniu i ewaluacji RPO. Jest to fundamentalna zmiana w założeniach transportowych części RPO, jednak niezbędna, aby rzeczywiście przyczynić się do spójności społecznej postępu w wyrównywaniu szans. Jako uwagę do RPO składamy również rekomendacje polskich pozarządowych organizacji ekologicznych dot. sieci TEN-T wydanych na początku 2012 roku. Zwróciliśmy w nim uwagę, że inwestycje w sieć TEN-T powinny być: modelowe/demonstracyjne jeżeli chodzi o konsultacje społeczne i przezorność ekologiczną; w zakresie planowania - oparte o analizie multimodalnej, z wyznaczonymi celami dot. wzrostu udziału kolei; w zakresie pobierania opłat od użytkowników - niedyskryminować kolei/transportu zbiorowego; z zapewnionymi budżetami utrzymaniowymi; zapewniać dobrą/porównywalną jakość dróg i kolei w korytarzu; uwzględniać bezpieczeństwo jako kryterium jakości; rozbudowanie przed wykorzystaniem min. 80% przepustowości powinno być zakazane.</p>	
96	Rowerowy Szczecin	294	<p>Alokacja dla PI 4.5 jest dalece niewystarczająca i w porównaniu z alokacją na oś 6 zaburza realizację celów strategii Europa 2020.</p> <p>Transport rowerowy jest najmniej dofinansowanym rodzajem transportu a jednocześnie takim, który wyklucza najmniejszą liczbę osób (w przeciwieństwie do indywidualnego transportu samochodowego jest dostępny dla osób biednych i wykluczonych społecznie, dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych). Konstrukcja RPO wskazuje że Zarząd Województwa uważa, że głównie wybudowanie dodatkowych dróg poprawi dobrostan mieszkańców. Tymczasem to nie wystarczy. Jest to myślenie, które wyklucza potrzeby i uwarunkowania wielu grup mieszkańców. Tych, którzy są za młodzi lub za starzy, aby kierować samochodem oraz tych, których nie stać na samochód (bądź też tych członków rodzin, którzy pozostają bez dostępu do auta, kiedy rodzina jest w stanie utrzymać tylko jeden pojazd). Dziecku chcącemu dojechać do lepszego gimnazjum nic po nowej drodze, jeżeli nie kursuje po niej transport publiczny. Mobilność dla wszystkich (albo przynajmniej prawie wszystkich) to transport zbiorowy, a przy mniejszych odległościach także rower. Zbadanie czarnych dziur transportu zbiorowego, przyczyniających się do wykluczenia społecznego, powinno być punktem wyjścia do wyboru działań w ramach RPO. Należy zaznaczyć, że tylko w zakresie transportu rowerowego Gmina Miasto Szczecin określa potrzeby na 100 mln zł, a transport publiczny jest jeszcze droższy.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. PI 4.5 będzie w dużej mierze finansowany w ramach Programu operacyjnego infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Alokacja w ramach RPO WZ na lata 2014-2020, jest po części uzupełnieniem środków centralnych. Ponadto została ona ustalona na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz analiz potrzeb, jak również dotychczasowego zainteresowania poszczególnymi obszarami.</p>
96	Rowerowy Szczecin	295	<p>Ponadto w RPO WZ zapisano, że w PI 4.5 możliwa jest realizacja dużego projektu w zakresie transportu miejskiego. Realizacja tego PI poprzez duży projekt jest jak najbardziej zasadna i lepiej rozwiązywałaby problem niż rozdrobnione projekty. Natomiast biorąc pod uwagę, że minimalna wartość dużych projektów wynosi 50 mln EUR na pozostałe typy projektów i projekty pozostanie najwyżej jedynie 8 mln EUR.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. PI 4.5 będzie w dużej mierze finansowany w ramach Programu operacyjnego infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Alokacja w ramach RPO WZ na lata 2014-2020, jest po części uzupełnieniem środków centralnych. Ponadto została ona ustalona na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz analiz potrzeb, jak również dotychczasowego zainteresowania poszczególnymi obszarami.</p>

96	Rowerowy Szczecin	296		ITS są systemami, których wpływ na emisje może być pozytywny lub negatywny. Jeżeli będą maksymalnie uprzywilejowywać transport zbiorowy, będą prowadzić do korzystnego efektu ekologicznego. Jeżeli natomiast będą działać na rzecz maksymalizacji przepustowości ciągu dla samochodów, mogą w konsekwencji zwiększyć wykorzystanie motoryzacji indywidualnej. Na przykład na trasie Łódzkiego Tramwaju Regionalnego (inwestycja współfinansowana ze środków unijnych, zakończona 2008) tak właśnie się stało. Doprowadziło to do obniżenia napełnienia pojazdów transportu zbiorowego, które nie jeżdżą szybciej niż przed modernizacją, a następnie zredukowania częstotliwości połączeń, a więc podwyższenia czasu podróży (czasu od drzwi do drzwi, czyli z uwzględnieniem oczekiwania na przystanku). Dużym błędem inwestycji ostatnich inwestycji ITS jest uwzględnianie tylko czasu ruchu pojazdów, a nie czasu faktycznej podróży wraz z oczekiwaniem na przystanku czy też na zmianę sygnału na przejściu dla pieszych - a czas ten może być bardzo duży przy preferowaniu jednego z kierunków przez ITS. Błędem takim jest obciążony chociażby trójmiejski TRISTAR. Nie można więc zakładać, że każdy ITS prowadzi do spadku emisji i należy wymagać maksymalizacji takiego efektu od projektów biorących udział w konkursie. Wśród kryteriów należy umieścić spadek czasu podróży od drzwi do drzwi dla pieszych, rowerzystów i pasażerów transportu zbiorowego oraz zmniejszenie liczby podróży prywatnymi samochodami na ciągu/terenie objętym ITS. Warto nadmienić, że według Banku Światowego zastosowanie ITS w miastach jest trzykrotnie bardziej kosztowną metodą redukcji emisji niż np. rozwój transportu niemotoryzowanego czy utworzenie stref niskiej emisji.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Podczas programowania Uszczegółwienia Programu zostanie szerzej rozważona możliwość wskazanego uszczegółwienia. Ponadto podjęta kwestia zostanie również uwzględniona na etapie tworzenia kryteriów wyboru projektów.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	297	W typach beneficjentów sugeruje się stworzenie możliwości działania przez prywatne przedsiębiorstwa.	Prywatne przedsiębiorstwa często we współpracy z organizacjami pozarządowymi wykazywały ciekawe i efektywne działania na rzecz osób wykluczonych społecznie. Jednocześnie często posiadają potencjał techniczny i finansowy pozwalający na efektywne realizowanie celów.	Uwaga nieuwzględniona. Priorytet inwestycyjny 9.4 skierowany jest do podmiotów, którym JST powierzyły zadania w zakresie wspierania rodziny i sprawowania pieczy zastępczej oraz do organizacji pozarządowych zajmujących się aktywizacją społeczno – zawodową osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z racji dużego doświadczenia w zakresie wspierania danej grupy docelowej (wynikającej m.in. z ustawowych obowiązków). Jednocześnie należy dodać, że w uzasadnionych przypadkach, projekty w ramach PI 9.4 będą mogły być realizowane w partnerstwie z prywatnymi przedsiębiorstwami. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	298	Pisze się o osobach wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem bez wskazania, jakie osoby zaliczają się do tej grupy	Brak uszczegółwienia pozostawia się dowolność w interpretacji grupy docelowej.	Uwaga nieuwzględniona. Poziom ogólności jest podyktowany opinią Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, według którego zapisy RPO nie mogą być nadmiernie szczegółowe ponieważ wyklucza to elastyczność w zarządzaniu programem już po jego zatwierdzeniu przez Komisję Europejską. Na poziomie uszczegółwienia programu operacyjnego, doprecyzowane zostaną zapisy dotyczące grup docelowych.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	299	Działania na rzecz zwiększenia jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych. Sugeruje się dodać zapis, że BEZPŁATNYCH usług	Podmiotów świadczących tego typu płatne usługi jest coraz więcej, natomiast często występuje problem ze znalezieniem bezpłatnych i jednocześnie na wysokim poziomie usług społecznych i zdrowotnych.	Zgodnie z diagnozą sytuacji w województwie zachodniopomorskim występują liczne obszary o słabej dostępności usług społecznych i zdrowotnych. Teza zgłaszającego uwagę dotyczy się zapewne dużych miast i nie ma odzwierciedlenia w innych rejonach województwa. Co prawda usługi świadczone bezpośrednio w ramach programu będą bezpłatne albo częściowo odpłatne (co wynika ze specyfiki EFS) jednakże wsparcie ma na celu wypracowanie mechanizmów trwałości. W związku z powyższym docelowo ma sprzyjać wzroście dostępności świadczenia tego typu usług na obszarach wykluczonych. Efekt ten zostanie uzyskany m.in. poprzez rozwijanie sektora ekonomii społecznej świadczącej tego typu usługi.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	300	1. Tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, zwiększające dostępność do usług doradczych I SZKOLENIOWYCH na rzecz podmiotów ekonomii społecznej	Z uwagi na występowanie szkoleń w Przykładach działań planowanych – warto poszerzyć zapis.	Uwzględniono poprzez usunięcie w typie projektu słowa "doradczych".

97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	301	Edukacja przedszkolna: Sugestia dodania przykładów: - doposażenie placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zabawki w tym zewnętrzne, itp. - doposażenie placówek w nowoczesny informatyczny sprzęt w tym czytniki kart dla dzieci, rzutniki i ekrany w celu wyświetlania filmów/bajek edukacyjnych, - Wprowadzenie dodatkowych zajęć dla dzieci w tym edukacji ekologicznej prowadzone metodą tradycyjną i nieformalną jak Outdoor /Indoor - wprowadzenie opieki medycznej i psychologicznej dla dzieci - wprowadzenie opieki psychologicznej dla rodziców i nauczycieli - wprowadzenie edukacji	Niniejsze potrzeby zostają wskazane przez rodziców, dyrektorów i wychowawców szcześcińskich przedszkoli.	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są na tyle ogólne, że większość wskazanych przez interesariusza działań mieści się w PI 10.1 typ projektu nr 1. Na tym etapie nie jest zasadne wprowadzanie bardziej szczegółowych zapisów - zostanie to unormowane w Uszczegółowieniu Programu bądź w Dokumentacji konkursowej. Niemniej jednak, IZ pragnie podkreślić, iż ze względu na niski wskaźnik uprzedzskolnienia w województwie nie jest możliwa realizacja dodatkowych zajęć w placówkach przedszkolnych bez powiązania z tworzeniem dodatkowych miejsc przedszkolnych, które to działania będą traktowane priorytetowo.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	302	Edukacja szkolna, gimnazjalna i ponadgimnazjalna: - Wprowadzenie dodatkowych zajęć dla dzieci w tym edukacji ekologicznej prowadzone metodą tradycyjną i nieformalną jak Outdoor /Indoor - wprowadzenie zajęć z zakresu wychowania w rodzinie, społeczeństwie itp. prowadzone metodą nieformalną - wzrost innowacyjnych metod pracy z młodzieżą, zwłaszcza z trudną młodzieżą	Niniejsze potrzeby zostają wskazane przez rodziców, uczniów i nauczycieli	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółowienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Wybór konkretnych działań oparty powinien być o wnikliwą analizę potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba przeprowadzenia inicjatywy, o której mówi interesariusz, nic nie stoi na przeszkodzie, aby taki projekt uzyskał dofinansowanie. Pragnę podkreślić, że typ drugi projektu w PI 10.1 jest na tyle pojemny, że mieści różnego rodzaju działania kierowane do uczniów, a wskazane w RPO działania są przykładowe.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	304	Grupa docelowa – sugestia dodania grupy: Pozostali pracownicy szkół i placówek oświatowych	Niniejszy zapis pochodzi od licznych pracowników szkół i placówek oświatowych, którzy czuli się pomijani w poprzednim okresie finansowania, pod względem dostępności bezpłatnych szkoleń i innych form nauczania.	Uwaga nieuwzględniona. PI 10.1 służy wsparciu placówki oświatowej i jej uczniów w realizacji procesu dydaktycznego. W tym obszarze projekty mają służyć stworzeniu i wdrożeniu kompleksowego programu rozwojowego takiej placówki, dlatego też brak jest uzasadnienia dla rozszerzenia grupy docelowej o jej pracowników, którzy nie są bezpośrednio zaangażowani w realizację celów dydaktycznych. Dla takich osób możliwe będzie wsparcie w ramach PI 10.3 typ 2 projektu.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	305	Wprowadzenie dodatkowych zajęć prowadzone metodą tradycyjną i nieformalną jak Outdoor/Indoor	Niniejsze potrzeby zostają wskazane przez rodziców, uczniów i nauczycieli.	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są na tyle ogólne, że nie wykluczają prowadzenia zajęć metodą tradycyjną czy nieformalną. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółowienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Jeśli chodzi natomiast o samą możliwość prowadzenia zajęć dodatkowych, to drugi typ projektu w ramach PI 10.1 jest na tyle pojemny, że mieści różnego rodzaju działania kierowane do uczniów, a wskazane w RPO działania są przykładowe.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	306	Finansowanie lub współfinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich, gł. w domostwach znajdujących się w pobliżu wód- rzek, jezior, morza.	Większość terenów wiejskich posiada już sieć wodociągową, dzięki której mieszkańcy mają dostęp do wody pitnej, natomiast nieznaczna część wsi została jednocześnie wyposażona/ podłączona do zbiorczej instalacji kanalizacyjnej odbierającej ścieki, przez co ścieki wpuszczane są bezpośrednio do gruntu, wywożone do lasu lub wpuszczane do wód (rzek, jezior) co, wpływa na ogromne zanieczyszczenia gleby i wód a przez to liczne zatrucia (w tym pokarmowe) alergię a także na wyginiecie niektórych roślin i zwierząt (w tym m.in. polskich raków). Mieszkańcy terenów wiejskich, to ludzie w dużej mierze bezrobotni i nie stać ich na samodzielnie sfinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków a większość gmin nie stać na utworzenie zbiorczej instalacji kanalizacyjnej odbierającej ścieki.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. W ramach Programu umożliwiono realizację (w ograniczonym zakresie) w ramach RPO inwestycji wodno-kanalizacyjnych w gminach nie wchodzących w skład aglomeracji objętych KPOŚK (w aglomeracjach poniżej 10 000 RLM), pod warunkiem zapewnienia ekonomicznie uzasadnionych i trwałych finansowo rozwiązań (np. oczyszczalnie przydomowe zamiast kanalizacji sieciowej). Należy jednak podkreślić, że priorytetem są inwestycje na terenach objętych KPOŚK. Bardziej szczegółowe zapisy znajdują się w dokumentach uszczegółwiających Program.

97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	445	W podsumowaniu sekcji wskazano, iż „efekty realizacji programu przyczynią się do objęcia wsparciem aktywizacyjnym osób bezrobotnych, os. poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo w wieku do 30 lat oraz w wieku 50 lat i więcej, skutkujące uzyskaniem kwalifikacji oraz podjęciem zatrudnienia”. Wcześniej w opisie szczegółowym wskazano, iż wsparcie będzie kierowane do 6 grup odbiorców, z czego 2 to: osoby młode do 30 r.ż. i os. w wieku 50 lat. W podsumowaniu powinny być wymienione również pozostałe 4 grupy odbiorców, tj. kobiety (w tym zwłaszcza matki samotnie wychowujące dzieci), osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne oraz os. pozostające bez zatrudnienia mające pod opieką osoby zależne.	W obecnym kształcie zapisy dot. kierowania wsparcia do grup, które doświadczają największych trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy są niejednoznaczne. Wymagane jest uszczegółowienie, czy wsparcie to będzie mogło być kierowane do 6 grup odbiorców (kryteria stosowane rozłącznie), czy wyłącznie do osób poniżej 30 lub powyżej 50 roku życia, spełniających jednocześnie jedną (lub kilka) pozostałych cech.	Uwaga uwzględniona.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	446	Rozszerzenie listy beneficjentów Programu do wszystkich podmiotów posiadających zdolność prawną (we wszystkich osiach)	Dostęp do wszystkich osi priorytetowych winni mieć wszystkie podmioty, tworzenie w tym zakresie ograniczeń nie tylko jest nierównością w dostępie do środków publicznych, ale przede wszystkim wpływa negatywnie na jakość realizowanych projektów, a w dalszej perspektywie na rozwój i spójność regionu.	Uwaga nieuwzględniona. Ograniczenie przeznaczenia środków w ramach określonych osi priorytetowych czy priorytetów inwestycyjnych do poszczególnych kategorii beneficjentów nie stanowi o nierówności w dostępie do środków publicznych. Koncentracja przeznaczenia wsparcia na określone kategorie beneficjentów jest nie tylko dozwolona, ale pożądana zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. W perspektywie finansowej 2007 - 2013 we wszystkich programach operacyjnych funkcjonujących w Polsce wsparcie było przeznaczone dla określonych typów beneficjentów i analogicznie będzie to miało miejsce w okresie 2014 - 2020. Należy zwrócić uwagę, że ograniczenie typów kategorii beneficjentów ma na celu skierowanie wsparcia do tych odbiorców, którzy poprzez realizację określonych projektów w sposób najpełniejszy przyczynią się do osiągnięcia celu Programu. Ograniczenie puli dostępnych środków uniemożliwia skierowanie wsparcia w każdym obszarze do wszystkich bez wyjątku podmiotów.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	447	Stworzenie możliwości realizacji inicjatyw oddolnych (rozumianych jako oddolne działania obywatelskie).	W obecnym kształcie program nie przewiduje takich działań, a ich potrzeba wynika z badań społecznych, jak i dokumentów na szczeblu regionalnym.	Uwaga nieuwzględniona. Autor uwagi nie precyzuje czym są oddolne działania obywatelskie i na czym ma polegać stworzenie możliwości realizacji oddolnych działań obywatelskich. Beneficjentem programu operacyjnego mogą być wyłącznie podmioty odpowiadające definicji beneficjenta z rozporządzenia nr 1303/2013 oraz prawa krajowego. W przypadku, gdy oddolne działania obywatelskie przybiorą stosowną formę możliwe będzie wsparcie tego typu działań w zależności od obszaru zainteresowania i pozostałych uregulowań zawartych w Programie. Ponadto jeśli przez oddolne działania obywatelskie można rozumieć np. działania podejmowane przez mieszkańców wspólnot mieszkaniowych, należy zauważyć że wspólnoty mieszkaniowe będą w niektórych działaniach/poddziałaniach uprawnione do otrzymania wsparcia.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	448	Dodanie przedsięwzięcia „projekty służące reintegracji społeczno-zawodowej”	Konieczne dodanie jest przedsięwzięć ukierunkowanych na reintegrację społeczno-zawodową jednak bez doprecyzowania jakie konkretne działania mogą realizować beneficjenci. Pozwoli to elastycznie reagować na potrzeby mieszkańców, ani realizować działań kompleksowych i nowatorskich.	Uwaga nieuwzględniona. Projekty służące reintegracji społeczno-zawodowej możliwe są do zrealizowania w PI 9.8.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	449	Dodanie przedsięwzięcia „projekty służące wspieraniu zatrudnienia osób bezrobotnych i defaworyzowanych na otwartym rynku pracy”	Priorytet nie przewiduje działań o najbardziej aktywnych i skutecznych formach, które wykraczają poza prosty schemat „szkolenie – doradztwo – staż”. Dodanie działań kończących się efektywnością zatrudnieniową, a włączających przedsiębiorców i innych pracodawców jest wysoce pożądane.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja osób defaworyzowanych na rynku pracy pokrywa się z zapisem "...które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy."
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych	450	Rezygnacja z precyzyjnego opisanego katalogu zadań, który realizować mogą beneficjenci w ramach wspierania przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych	Tworzenie takiego katalogu działań nie pozwoli elastycznie reagować na potrzeby mieszkańców, ani realizować działań kompleksowych i nowatorskich.	Uwaga nieuwzględniona. PI 8.6 będzie realizowany na poziomie krajowym w ramach PO WER 2014-2020.

	„TWIKS”		miejsc		
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	451	Dodanie przedsięwzięcia „Wsparcie na założenie lub funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej”	Podmioty ekonomii społecznej umożliwiają aktywizację społeczno – zawodową. Wspierają mieszkańców i organizacje w drodze do usamodzielniania się. Obecny okres finansowania pokazał, jak dużą rolę mają takie podmioty dla rozwoju rynku pracy, aktywizacji zawodowej oraz zmniejszania marazmu i bezrobocia.	Uwaga nieuwzględniona. Podmioty ekonomii społecznej, które prowadzą aktywizację społeczno – zawodową mogą korzystać ze wsparcia w ramach PI 9.8, w ramach 3 typu projektu: "Tworzenie miejsc pracy w sektorze przedsiębiorczości społecznej m.in. poprzez wsparcie tworzenia przedsiębiorstw społecznych." Ponadto podmioty reintegracyjne będą mogły uzyskać wsparcie w ramach 2 typu projektu (PI 9.8) "Wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej o charakterze integracyjnych (w tym poprzez tworzenie i/lub działalność podmiotów integracji społecznej)".
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	452	Dodanie przedsięwzięcia: „zwiększanie dostępności środków finansowych dla małych organizacji pozarządowych w formie regrantingu”	Małe organizacje pozarządowe, rozumiane także jako podmioty ekonomii społecznej, winny być wspierane nie tylko poprzez fakt dostępu i możliwość realizacji projektów ze środków publicznych, ale poprzez narzędzia regrantingowe, w których skorzystanie ze środków publicznych możliwe będzie przy osiągnięciu konkretnych założeń i celów.	Uwaga zostanie rozważona na etapie tworzenia uszczegółowienia Programu.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	453	Dodanie przedsięwzięcia: „tworzenie i działalność centrów wspierania organizacji pozarządowych”	Obecna kondycja organizacji pozarządowych wymaga wsparcia w zakresie „inkubowania”, co przyczyni się w dłuższej perspektywie do rozwoju organizacji, ich stopniowego rozwoju oraz do coraz bardziej świadomego społeczeństwa obywatelskiego. Wartością dodaną działania organizacji często są również działania prowadzące do samoorganizacji ich członków w obszarze tworzenia miejsc pracy przy i w organizacjach pozarządowych. Działalność w organizacjach jest również szansą na rozwój społeczno – zawodowy, pobudza również do tworzenia zmiany na rzecz swojego miasta/ wsi/społeczności lokalnych.	Uwaga nieuwzględniona. Program nie pozwala na rozwiązanie wszystkich problemów stojących przed III sektorem ze względu na ich szeroki zakres. Należy mieć na uwadze, że szerokie wsparcie dla organizacji pozarządowych przewiduje, komplementarny z RPO WZ 2014-2020, program pn. "Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020", który ma na celu m.in. rozwój świadomego społeczeństwa obywatelskiego.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	575	W typach beneficjentów sugeruje się stworzenia możliwości działania przez prywatne przedsiębiorstwa.	Prywatne przedsiębiorstwa często we współpracy z organizacjami pozarządowymi wykazywały ciekawe i efektywne działania na rzecz osób wykluczonych społecznie. Jednocześnie często posiadają potencjał techniczny i finansowy pozwalający na efektywne realizowanie celów.	Uwaga nieuwzględniona. Priorytet inwestycyjny 9.4 skierowany jest do podmiotów, którym JST powierzyły zadania w zakresie wspierania rodziny i sprawowania pieczy zastępczej oraz do organizacji pozarządowych zajmujących się aktywizacją społeczno – zawodową osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z racji dużego doświadczenia w zakresie wspierania danej grupy docelowej (wynikającej m.in. z ustawowych obowiązków). Jednocześnie należy dodać, że w uzasadnionych przypadkach, projekty w ramach PI 9.4 będą mogły być realizowane w partnerstwie z prywatnymi przedsiębiorstwami. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	576	Pisze się o osobach wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem bez wskazania iż mają to być osoby wskazane w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r....	Bez tego zapisu, pozostawia się dowolność w interpretacji grupy docelowej.	Uwaga nieuwzględniona. Poziom ogólności jest podyktowany opinią Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, według którego zapisy RPO nie mogą być nadmiernie szczegółowe ponieważ wyklucza to elastyczność w zarządzaniu programem już po jego zatwierdzeniu przez Komisję Europejską. Na poziomie uszczegółowienia programu operacyjnego, doprecyzowane zostaną zapisy dotyczące grup docelowych.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	577	Działania na rzecz zwiększenia jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych. Sugeruje się dodać zapis, że BEZPŁATNYCH usług	Podmiotów świadczących tego typu płatne usługi jest coraz więcej, natomiast często jest problem ze znalezieniem bezpłatnych i jednocześnie na wysokim poziomie usług społecznych i zdrowotnych.	Zgodnie z diagnozą sytuacji w województwie zachodniopomorskim występują liczne obszary o słabej dostępności usług społecznych i zdrowotnych. Teza zgłaszającego uwagę dotyczy zapewne dużych miast i nie ma odzwierciedlenia w innych rejonach województwa. Co prawda usługi świadczone bezpośrednio w ramach programu będą bezpłatne albo częściowo odpłatne (co wynika ze specyfiki EFS) jednakże wsparcie ma na celu wypracowanie mechanizmów trwałości. W związku z powyższym docelowo ma sprzyjać wzrostowi dostępności świadczenia tego typu usług na obszarach wykluczonych. Efekt ten zostanie uzyskany m.in. poprzez rozwijanie sektora ekonomii społecznej świadczącej tego typu usługi.

97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	578	1. Tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, zwiększające dostępność do usług doradczych I SZKOLENIOWYCH na rzecz podmiotów ekonomii społecznej	Z uwagi na występowanie szkoleń w Przykładach działań planowanych – warto poszerzyć zapis.	Uwzględniono poprzez usunięcie w typie projektu słowa "doradczych".
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	579	Edukacja przedszkolna: Przykłady dodać: - wyposażenie placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zabawki w tym zewnętrzne, itp. - wyposażenie placówek w nowoczesny informatyczny sprzęt w tym czytniki kart dla dzieci, rzutniki i ekrany w celu wyświetlania filmów/bajek edukacyjnych, - Wprowadzenie dodatkowych zajęć dla dzieci w tym edukacji ekologicznej prowadzone metodą tradycyjną i nieformalną jak Outdoor /Indoor- wprowadzenie opieki medycznej i psychologicznej dla dzieci- wprowadzenie opieki psychologicznej dla rodziców i nauczycieli- wprowadzenie edukacji	Niniejsze potrzeby zostają wskazane przez rodziców, dyrektorów i wychowawców szczecińskich przedszkoli.	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są na tyle ogólne, że większość wskazanych przez interesariusza działań mieści się w PI 10.1 typ projektu nr 1. Na tym etapie nie jest zasadne wprowadzanie bardziej szczegółowych zapisów - zostanie to unormowane w Uszczegółowieniu Programu bądź w Dokumentacji konkursowej. Niemniej jednak, IZ pragnie podkreślić, iż ze względu na niski wskaźnik uprzedzskolnienia w województwie nie jest możliwa realizacja dodatkowych zajęć w placówkach przedszkolnych bez powiązania z tworzeniem dodatkowych miejsc przedszkolnych, które to działania będą traktowane priorytetowo.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	580	Edukacja szkolna, gimnazjalna i ponadgimnazjalna: - Wprowadzenie dodatkowych zajęć dla dzieci w tym edukacji ekologicznej, zajęć z kompetencji miękkich prowadzone metodą tradycyjną i poprzez edukację nieformalną nieformalną. - wprowadzenie zajęć z zakresu wychowania w rodzinie, społeczeństwie itp. prowadzone poprzez edukację nieformalną	Niniejsze potrzeby zostają wskazane przez rodziców, uczniów i nauczycieli. Edukacja nieformalna jest efektywną formą rozwoju, na którą stawie wiele krajów na świecie. Jest niezwykle cenna jeżeli chodzi o rozwój kompetencji miękkich, zaniedbywanych przez system szkolny. Zajęcia prowadzone metodami nieformalnymi, nastawione na rozwój kompetencji miękkich w znaczny sposób aktywizują społeczność oraz zmniejszają zagrożenie wykluczeniem, problemami z zatrudnieniem i motywacją. Wyrównuje również szanse w wynikach szkolnych.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółowienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Wybór konkretnych działań oparty powinien być o wnikliwą analizę potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba przeprowadzenia inicjatywy, o której mówi interesariusz, nic nie stoi na przeszkodzie, aby taki projekt uzyskał dofinansowanie. Pragnę podkreślić, że drugi typ projektu w ramach PI 10.1 jest na tyle pojemny, że mieści różnego rodzaju działania kierowane do uczniów, a wskazane w RPO są przykładowymi.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	581	Grupa docelowa – dodać grupę: Pozostali pracownicy szkół i placówek oświatowych	Niniejszy zapis pochodzi od licznych pracowników szkół i placówek oświatowych, którzy czuli się pomijani w poprzednim okresie finansowania, pod względem dostępności bezpłatnych szkoleń i innych form nauczania.	Uwaga nieuwzględniona. PI 10.1 służy wsparciu placówki oświatowej i jej uczniów w realizacji procesu dydaktycznego. W tym obszarze projekty mają służyć stworzeniu i wdrożeniu kompleksowego programu rozwojowego takiej placówki, dlatego też brak jest uzasadnienia dla rozszerzenia grupy docelowej o jej pracowników, którzy nie są bezpośrednio zaangażowani w realizację celów dydaktycznych. Dla takich osób możliwe będzie wsparcie w ramach PI 10.3 typ 2 projektu.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	582	Wprowadzenie dodatkowych zajęć prowadzone metodą tradycyjną i z wykorzystaniem edukacji nieformalnej	Edukacja nieformalna jest efektywną formą rozwoju, na którą stawie wiele krajów na świecie. Jest niezwykle cenna jeżeli chodzi o rozwój kompetencji miękkich, zaniedbywanych przez system szkolny. Zajęcia prowadzone metodami nieformalnymi, nastawione na rozwój kompetencji miękkich w znaczny sposób aktywizują społeczność oraz zmniejszają zagrożenie wykluczeniem, problemami z zatrudnieniem i motywacją.	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są na tyle ogólne, że nie wykluczają prowadzenia zajęć metodą tradycyjną czy nieformalną. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółowienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Jeśli chodzi natomiast o samą możliwość prowadzenia zajęć dodatkowych, to typ drugi projektu w ramach PI 10.1 jest na tyle pojemny, że mieści różnego rodzaju działania kierowane do uczniów, a wskazane w RPO są przykładowymi.

97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	583	Finansowanie lub współfinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich, gł. w domostwach znajdujących się w pobliżu wód- rzek, jezior , morza.	Większość terenów wiejskich posiada już sieć wodociągową, dzięki której mieszkańcy mają dostęp do wody pitnej, natomiast nieznaczna część wsi została jednocześnie wyposażona/ podłączona do zbiorczej instalacji kanalizacyjnej odbierającej ścieki, przez co ścieki wpuszczane są bezpośrednio do gruntu, wywożone do lasu lub wpuszczane do wód (rzek, jezior) co, wpływa na ogromne zanieczyszczenia gleby i wód a przez to liczne zatrucia (w tym pokarmowe) alergię a także na wyginiecie niektórych roślin i zwierząt (w tym m.in. polskich raków). Mieszkańcy terenów wiejskich, to ludzie w dużej mierze bezrobotni i nie stać ich na samodzielnie sfinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków a większość gmin nie stać na utworzenie zbiorczej instalacji kanalizacyjnej odbierającej ścieki.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. W ramach Programu umożliwiono realizację (w ograniczonym zakresie) w ramach RPO inwestycji wodno-kanalizacyjnych w gminach nie wchodzących w skład aglomeracji objętych KPOŚK (w aglomeracjach poniżej 10 000 RLM), pod warunkiem zapewnienia ekonomicznie uzasadnionych i trwałych finansowo rozwiązań (np. oczyszczalnie przydomowe zamiast kanalizacji sieciowej). Należy jednak podkreślić, że priorytetem są inwestycje na terenach objętych KPOŚK. Bardziej szczegółowe zapisy znajdują się w dokumentach uszczegółwiających Program.
97	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno – Społecznych „TWIKS”	584	Wprowadzenie dodatkowych zajęć prowadzone metodą tradycyjną i za pomocą edukacji nieformalnej.	Edukacja nieformalna jest efektywną formą rozwoju, na którą stawie wiele krajów na świecie. Jest niezwykle cenna jeżeli chodzi o rozwój kompetencji miękkich, zaniędywanych przez system szkolny. Zajęcia prowadzone metodami nieformalnymi, nastawione na rozwój kompetencji miękkich w znaczny sposób aktywizują społeczność oraz zmniejszają zagrożenie wykluczeniem, problemami z zatrudnieniem i motywacją.	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są na tyle ogólne, że nie wykluczają prowadzenia zajęć metodą tradycyjną czy nieformalną. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółwienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Jeśli chodzi natomiast o samą możliwość prowadzenia zajęć dodatkowych, to drugi typ projektu w ramach PI 10.1 jest na tyle pojemny, że mieści różnego rodzaju działania kierowane do uczniów, a wskazane w RPO są przykładowymi.
98	Gmina Polanów	303	Gmina Polanów wnioskuje o objęcie terenu Gminy Polanów Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkim Obszarem Funkcjonalnym	1) W 2013r. Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Pomorza Środkowego, którego gmina Polanów jest członkiem, wygrało konkurs grantowy Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w ramach Mechanizmu Europejskiego Obszaru Gospodarczego na kwotę 2.692.970 zł. W tym celu powołany został Koszaliński Obszar Funkcjonalny, w którym został ujęty obszar gminy Polanów. Projekt realizowany jest pod nazwą pn.: "Partnerstwo samorządów Koszalińskiego Obszaru Funkcjonalnego szansą na wzmocnienie potencjału rozwojowego regionu" i obejmuje swoim zasięgiem teren gmin: Miasto Koszalin (gmina wiodąca), Będzino, Manowo, Mielno, Polanów, Sianów, Biesiekierz i Świeszyno. Obszar wymienionych jednostek samorządu terytorialnego pokrywa się obszarem projektowanego w obecnym kształcie Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego – Obszaru Funkcjonalnego, za wyjątkiem terenu gminy Polanów. W ramach realizowanego przez SGiPPS projektu gmina uzyska dofinansowanie w kwocie 180.000 zł na opracowanie dokumentacji technicznej i studium wykonalności w celu realizacji inwestycji na rzecz rozwoju turystyki w ramach powiązań funkcjonalno – przestrzennych regionu objętego Koszalińskim Obszarem Funkcjonalnym. Realizację i dofinansowanie tych zadań zaplanowano w oparciu o środki przeznaczone na Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzki – Obszar Funkcjonalny. Dalsza część uzasadnienia znajduje się w dokumencie przesłanym przez Gminę	Uwaga częściowo uwzględniona. Biorąc pod uwagę zgłaszane postulaty samorządów lokalnych z powiatów koszalińskiego i koło-brzeskiego nie wykluczono rozszerzenia terytorium KKBOF, warunkując jednakże delimitację istnieniem rzeczywistych i silnych powiązań funkcjonalnych. Takie stanowisko IZ zostało przedstawione w dotychczasowych odpowiedziach na uwagi do projektu RPO WZ podnoszące kwestię rozszerzenia obszaru. Zatem o docelowej delimitacji KKBOF nie decyduje wyłącznie wola i decyzja władz samorządowych, a uzasadnienie jej istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych, wspólnych interesów mieszkańców oraz rzeczywistą współpracą samorządów (przywołany w uzasadnieniu uwagi projekt jest przykładem takiej współpracy). Szczegółowa analiza powiązań funkcjonalnych obszaru (oparta na konkretnych danych ilościowych oraz jakościowych); wykazanie wspólnych dla samorządów celów rozwojowych i odpowiadających im przedsięwzięć powinno zostać wskazane w części diagnostycznej, przygotowywanej wspólnie przez samorządy i uzgodnionej Strategii Rozwoju ZIT dla KKBOF. Etap tworzenia diagnozy dla Strategii ZIT powinien zatem dać podstawy do określenia (lub potwierdzenia), na obszarze których gmin powinny być realizowane ZIT.
99	FEWE, Katowice	329	Dodać po CT: EE – Efektywność energetyczna	Pojęcie ściśle związane z CT4, międzynarodowy skrót, ekonomika zapisu	Uwaga uwzględniona.
99	FEWE, Katowice	330	Dodać po POWER: PPP – Partnerstwo publiczno-prywatne	Pojęcie ściśle związane z jednym z najbardziej efektywnym sposobem realizacji celów publicznych, międzynarodowy skrót, ekonomika zapisu, występuje w projekcie Umowy Partnerstwa, PO liŚ.... (projekt)	Uwaga uwzględniona.

99	FEWE, Katowice	331	Zmienić tytuł z Energetyka na ENERGIA (bądź ogólniej np. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA)	Pojęcie ogólniejsze, Energetyka pojęcie branżowe, zawęża zwykle wywody do fragmentu związanego z wąsko pojętą gałęzią gospodarki, pomijana jest efektywność energetyczna, zarządzanie popytem, „prosument”....., W wypadku dodania podsekcji EE poszerzyć tytuł odpowiednio .... Energia i EE	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Fragment, do którego odnosi się uwaga to diagnoza o charakterze kompendium. W dalszej części dokumentu, przykładowo w podziale na PI, szczegółowo odnosimy się do poszczególnych aspektów (np.:promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii, promowanie efektywności energetycznej i użycia OZE w przedsiębiorstwach, wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym).
99	FEWE, Katowice	332	Do koniec 2013 roku na 114 gmin regionu mniej niż połowa gmin zwróciła się samorządu województwa o zaopiniowanie wymaganych przez ustawę Prawo Energetyczne planów, bądź jedynie założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Jedynie niespełna 20%starło się w latach 2011-13 o ich aktualizację. Niewiele gmin województwa /regionu wystąpiła do NFOŚiGW o dofinansowanie tzw. „Planów Gospodarki Niskoemisyjnej”. np. Skutkiem powyższego , jest np. niewystarczające..	Wg. Informacji FEWE, źródło badanie własne, Urząd Marszałkowski ZP. NFOŚiGW	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Treść i uzasadnienie uwagi mają charakter zbyt ogólny i nieprecyzyjny - brakuje im znamion uwagi
99	FEWE, Katowice	333	Przedostatni akapit: po: wykorzystywania zasobów energetycznych. Dodać Podsekcję : POPRAWA Efektywności Energetycznej,. Zmienićpoczątek z Konieczność oszczędzania energii wynikająca (...) Konieczność poprawy EE :	Podkreślenie roli EE, i przede wszystkim nie chodzi o proste oszczędzanie energii, lecz jej racjonalne wykorzystanie (można jej zużywać więcej w wartościach bezwzględnych, jeśli czyni się o wiele bardziej efektywnie) poprawę EE (za ustawą o EE),	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.BYŁO: "Konieczność oszczędzania energii, wynikająca z potrzeby ekonomicznego funkcjonowania przedsiębiorstwa spowodowała, że stało się niezbędne wprowadzenie polityki ukierunkowanej na działanie proekologiczne. Do roku 2020 Polska zobowiązana jest zmniejszyć zużycie energii w przemyśle, energetyce i budownictwie o 20%, między innymi przez zastosowanie nowoczesnych technologii spalania, czy przez termomodernizację budynków."JEST: "Konieczność poprawy efektywności energetycznej, wynikająca z potrzeby ekonomicznego funkcjonowania przedsiębiorstwa spowodowała, że stało się niezbędne wprowadzenie polityki ukierunkowanej na działanie proekologiczne. Do roku 2020 Polska zobowiązana jest zmniejszyć zużycie energii w przemyśle, energetyce i budownictwie o 20%, między innymi przez zastosowanie nowoczesnych technologii spalania, czy przez termomodernizację budynków."

99	FEWE, Katowice	334	<p>Efektywność energetyczna (EE) Większa efektywność energetyczna oznacza zużywanie mniejszej ilości energii w celu uzyskania równoważnego poziomu działalności gospodarczej lub usługi. Działania na rzecz efektywności energetycznej oferują wciąż niewykorzystane możliwości ograniczenia zużycia energii, złagodzenia negatywnych skutków działalności człowieka oraz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego. Poprawa EE ma charakter horyzontalny Zwiększanie EE jest najbardziej efektywnym kosztowo sposobem ograniczenia emisyjności gospodarki. Potencjał działań z zakresu efektywności energetycznej jest znaczący nie tylko dla obniżenia emisji CO₂, ale także zwiększenia konkurencyjności gospodarki, co ma odzwierciedlenie w podstawowych dokumentach strategicznych na poziomie krajowym BEIŚ. Innymi strategicznymi dokumentami są trzyletnie jest KPDEE, a ważnym aktem prawnym ustawa 15 kwietnia 2011 roku o efektywności energetyczne wprowadzająca system finansowania EE poprzez świadectwami efektywności energetycznej (Białe certyfikaty), Istotna poprawa efektywności energetycznej w regionie może odciążać sieci, które nie są przystosowane do aktualnie występujących obciążeń i generują znaczne straty przesyłowe. Wzrostowi efektywności energetycznej nie stanie na przeszkodzie stan niektórych odcinków sieci, na których występuje brak możliwości przyłączenia do sieci urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, jednak wygenerowane oszczędności wyrażane w „Negawtgodzinach”, mogą być uznane za tożsame z MWh generowanymi przez OZE. Liderami opłacalnej poprawy EE źródłem wielu dobrych praktyk są sąsiadujące z ZP. Niemcy i Królestwo Danii. W Zachodniopomorskiem występuje wątpliwe zainteresowanie rejestrowaniem poprawy EE co w praktyce potwierdza brak informacji na internetowych witrynach jednostek sektora publicznego informacji o stosowanych środkach poprawy EE oraz informacje z URE o faktyczny poziom zainteresowania świadectwami efektywności energetycznej, mierzony ilością wystąpień o nie w roku 2013. Tymczasem „Białe certyfikaty” mogłyby odegrać znaczącą rolę w rozwoju usług energetycznych i poprawie EE w regionie. Zgodnie z ustawą energetycznej krajowy cel w zakresie oszczędnego gospodarowania energią za cel zadał uzyskanie do 2016 r.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p> <p>BYŁO: "Promowanie efektywności energetycznej polega m.in. na przeprowadzaniu termomodernizacji budynków przemysłowych i wdrożeniu technologii oszczędzających zużycie energii elektrycznej, ciepłej, wody."</p> <p>JEST: "Promowanie efektywności energetycznej polega m.in. na przeprowadzaniu termomodernizacji budynków przemysłowych i wdrożeniu technologii oszczędzających zużycie energii elektrycznej, ciepłej, wody."</p> <p>Większa efektywność energetyczna oznacza zużywanie mniejszej ilości energii w celu uzyskania równoważnego poziomu działalności gospodarczej lub usługi. Poprawa efektywności energetycznej ma charakter horyzontalny. Zwiększanie efektywności energetycznej jest najbardziej efektywnym kosztowo sposobem ograniczenia emisyjności gospodarki. Potencjał działań z zakresu efektywności energetycznej jest znaczący nie tylko dla obniżenia emisji CO₂, ale także zwiększenia konkurencyjności gospodarki. Istotna poprawa efektywności energetycznej w regionie może odciążać sieci, które nie są przystosowane do aktualnie występujących obciążeń i generują znaczne straty przesyłowe."</p>
----	----------------	-----	---	--

			<p>oszczędności energii finalnej w ilości nie mniejszej niż 9% średniego krajowego zużycia tej energii w ciągu roku. Obecnie realizowany jest Drugi Krajowy Plan Działań dotyczący Efektywności Energetycznej który wskazuje, iż rozwój rynku usług energetycznych i wzorcowa rola budynków publicznych pozwala na realizację istotnych oszczędności energii. Podsumowując, należy stwierdzić, że Zachodniopomorskie posiada duży potencjał wymiernej poprawy efektywności energetycznej i widać już jego pierwsze skutki. Jego pełne wykorzystanie zapewni promowanie działań służących poprawie EE (termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, energooszczędne urządzenia i instalacje wykorzystywane w procesach przemysłowych, odzysk energii w procesach przemysłowych oraz ograniczanie strat sieciowych), wykorzystanie OZE. EE zwiększa bezpieczeństwo energetyczne podobnie jak: wykorzystanie możliwości zagospodarowania odpadów na cele energetyczne, rozwój energetyki rozproszonej (zwłaszcza na terenach wiejskich), wprowadzanie rozwiązań wysokosprawnej kogeneracji oraz zasad zrównoważonego transportu.</p>		
99	FEWE, Katowice	335	<p>Promowanie efektywności energetycznej polega m.in. na przeprowadzaniu termomodernizacji budynków przemysłowych i wdrożeniu technologii oszczędzających zużycie energii elektrycznej, ciepłej, wody</p> <p>Propozycja:: Promowanie POPRAWY efektywności energetycznej polega m.in. wykorzystaniu mechanizmu usług energetycznych czyli na przeprowadzaniu termomodernizacji budynków przemysłowych i wdrożeniu technologii oszczędzających zużycie energii elektrycznej, ciepłej, wody-</p>	<p>(we wcześniejszym akapicie uaktualnić Dyrektywę na EPBD -2010/31,, Tu wprowadzić odniesienie wprost: do obu dyrektyw efektywnościowych tj 2006/32/WE, 2012/27/UE, ESD i EE, pierwsza w już tytule wprowadza „Usługi energetyczne” i jest wdrożona ustawą z 15IV2011 o EE, kolejna o „efektywności energetycznej” ją zastępują od VI'2014 (lecz w Polsce ma być dopiero implementowana). Istotność pojęcia "usługi energetyczne" była przecież podkreślona tym, iż zostało ono zawarte w nazwie/tytule pierwszej dyrektywy efektywnościowej. 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu</p> <p>BYŁO: „Również prawo zaostrzało standardy energetyczne budynków. Elementem kształtującym zapotrzebowanie na energię jest dyrektywa o efektywności energetycznej budynków zawarta w ustawach – Prawo energetyczne Ustanowienie dyrektywy 2002/91/WE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków jest jednym z elementów polityki energetycznej Unii Europejskiej.”</p> <p>JEST: „Elementem kształtującym zapotrzebowanie na energię jest dyrektywa o efektywności energetycznej budynków zawarta w ustawach – Prawo energetyczne. Ustanowienie dyrektywy 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków jest jednym z elementów polityki energetycznej Unii Europejskiej. Za istotne należy także uznać dyrektywy dot. efektywności energetycznej czyli 2006/32/WE i 2012/27/UE.”</p>
99	FEWE, Katowice	336	<p>Było „straty energetyczne” winno być Ew. stratyenergii</p>	<p>Poprawajęzyka- stylistyka- pojęcie..</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniuBYŁO: „straty energetyczne”JEST: „straty energii”</p>
99	FEWE, Katowice	337	<p>Poszerzyć grupy beneficjentów o: podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych (</p>	<p>Projekty PPP realizowane są na rzecz podmiotów publicznych, i najczęściej bardziej efektywnie (Karczew, Poznań, Radzionków)</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>

99	FEWE, Katowice	338	Poszerzyć typy beneficjentów o: podmioty działające na rzecz MŚP, wdrażające środki poprawy EE w MŚP w ramach usług energetycznych	Za działaniami projektu EBRD PoSEFF, innowacyjne rozwiązanie umożliwiające wprowadzenie integratora projektów dla MŚP	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującymi zapisami Linii demarkacyjnej podział na krajowy i regionalny poziom wsparcia polega na wielkości przedsiębiorstwa objętego wsparciem. MŚP na poziomie RPO, a duże przedsiębiorstwa na poziomie krajowym.
99	FEWE, Katowice	339	Poszerzyć grupy beneficjentów o: podmioty działające w ramach partnerstw publiczno-prywatnych ,	Projekty PPP realizowane są na rzecz podmiotów publicznych, i najczęściej bardziej efektywnie (Karczew, Poznań, Radzionków)	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
99	FEWE, Katowice	340	Jw. Poszerzenie o :Podmioty wdrażające środki poprawy EE w ramach usług energetycznych	realizacja dyrektyw np. art18 2012/27/UE	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej wsparcie dla ogólnopolski systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego w zakresie efektywności energetycznego i OZE – w formie projektu systemowego otrzyma wsparcie z poziomu krajowego.
99	FEWE, Katowice	341	Poszerzenie zakresu wsparcia w CT 3 o usługi „zarządzania energią, praktyki demonstracyjne		Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej wsparcie dla ogólnopolski systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego w zakresie efektywności energetycznego i OZE – w formie projektu systemowego otrzyma wsparcie z poziomu krajowego.
100	Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych w Szczecinie	307	Pominięto spółdzielnie mieszkaniowe jako możliwych beneficjentów. Proponujemy więc wpisanie spółdzielni mieszkaniowych jako beneficjentów.	Przewidziano bardzo wybiórczą delimitację typów beneficjentów. Spółdzielnie mieszkaniowe powinny mieć możliwość zarówno prac restauratorskich realizowanych w procesach rewitalizacyjnych obszarów miejskich/wiejskich (prace konserwatorskie, restauratorskie przy obiektach zabytkowych oraz promocja tych obiektów – w posiadaniu spółdzielni jest wiele obiektów będących zabytkami lub będącymi pod opieką konserwatora zabytków), jak również mogą odegrać istotną rolę w tworzeniu infrastruktury przemysłów kultury (budowie i rozbudowie instytucji kultury – spółdzielnie prowadzą wiele domów kultury, będących często jedynymi instytucjami kultury na danym obszarze). Spółdzielnie mieszkaniowe powinny być naturalnym partnerem JST w realizacji rewitalizacyjnych wiązek projektów w ramach kontraktów samorządowych, czy ZIT. Ponieważ infrastruktura przemysłów kreatywnych jest niezbędna w bezpośrednim sąsiedztwie tkanki mieszkaniowej – spółdzielnie mieszkaniowe o wiele lepiej zrealizują cele szczegółowe Priorytetu od np. Lasów Państwowych, czy spółek kolejowych.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Uzasadnienie uwagi odnosi się do działań rewitalizacyjnych, a te nie są przedmiotem 6.3

10 0	Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych w Szczecinie	308	Pominięto spółdzielnie mieszkaniowe jako możliwych beneficjentów. Proponujemy więc wpisanie spółdzielni mieszkaniowych jako beneficjentów	<p>Przewidziano bardzo wybiórczą delimitację typów beneficjentów. Spółdzielnie mieszkaniowe powinny mieć możliwość rekultywacji terenów, zwłaszcza jeżeli etap ten poprzedza fazę budowy tkanki mieszkaniowej na tym terenie (w wielu miejscach na terenach zanieczyszczonych powojennych powstały spółdzielnie mieszkaniowe zarządzające powyższymi). Projekty, w którym spółdzielnia mieszkaniowa dokonuje rekultywacji gleby, aby na niej wybudować bezpieczne osiedle, czy inną przestrzeń publiczną z mieszkaniem nie będą należały do rzadkości. Spółdzielnie mieszkaniowe zawiadują znacznymi zasobami mieszkaniowymi i mogą stanowić naturalne medium w komunikacji z mieszkańcami w zakresie pomiaru i informowania ich o poziomach zanieczyszczeń. Nie znajduje się uzasadnienia dla preferencji organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Zaproponowane kryteria wyboru wydają się nieprzystające w pełni do zaplanowanych do osiągnięcia celów, bowiem koncentrują się wyłącznie na gospodarczym aspekcie rekultywacji. Natomiast jest wiele koncepcji (zwłaszcza waterfrontowych), w których przewiduje się rekultywację na potrzeby budowy wysokiej jakości przestrzeni publicznej. Z zwłaszcza, że przewidziano taki scenariusz na etapie pomiaru efektów wdrażania (wskaźników).</p>	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. PI 6.5 został usunięty z RPO WZ z uwagi na zmianę zakresu wsparcia na poziomie Linii demarkacyjnej. Przedsięwzięcia z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych na obszarach miejskich, głównie odznaczających się zanieczyszczeniem gleby na cele gospodarcze będą możliwe do realizacji w ramach PI 3.1
10 0	Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych w Szczecinie	309	Pominięto spółdzielnie mieszkaniowe jako możliwych beneficjentów. Proponujemy więc wpisanie spółdzielni mieszkaniowych jako beneficjentów	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe mogłyby odegrać istotną rolę w realizacji typów projektów, tj. przy budowie infrastruktury społecznej (m.in. polegającej na aranżowaniu obiektów z przeznaczeniem na mieszkania dla usamodzielniających się wychowanków domów dziecka, dostosowaniu infrastruktury dla celów wsparcia na rzecz osób bezdomnych), budowie obiektów dla ZAZ-ów,</p> <p>modernizacji, przebudowie obiektów infrastruktury publicznej, w tym zwłaszcza obiektów ochrony zdrowia – spółdzielnie są właścicielami wielu budynków w których funkcjonują lub mogą funkcjonować przychodnie osiedlowe. wiele obiektów ochrony zdrowia jest prowadzonych przez spółdzielnie</p> <p>zakup wyposażenia obiektów ochrony zdrowia - wiele obiektów ochrony zdrowia jest prowadzonych przez spółdzielnie i są to często jedyne dostępne obiekty dla mieszkańców dużych osiedli mieszkaniowych</p>	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi;

10 0	Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych w Szczecinie	310	<p>W ramach tego Priorytetu m.in. spółdzielnie mieszkaniowe będą mogły realizować projekty (typy projektów) polegające na kompleksowej realizacji działań na podstawie planów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru. Będą to zintegrowane przedsięwzięcia obejmujące zarówno rewitalizację fizyczną oraz gospodarczą danego obszaru. Działania te będą wspierały realizowane przy współdziałaniu Europejskiego Funduszu Społecznego działania na rzecz rewitalizacji społecznej. Przedsięwzięcia będą skupiały się zwłaszcza na rewitalizacji obszarów po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych, a także obszarów przemysłowych, powojaskowych oraz niedoinwestowanych i zaniedbanych obszarów miejskich.</p> <p>Spółdzielnie mieszkaniowe zarządzają przeważającą częścią zasobów mieszkaniowych pozostałych po byłych PGR. Pominięcie spółdzielni spowoduje wykluczenie znacznej części obszaru województwa z możliwości realizacji projektów w tej osi.</p>	Uwaga przyjęta do wiadomości
10 0	Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych w Szczecinie	311	<p>Proponujemy aby ująć w RPO możliwość dofinansowania projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego budynków mieszkalnych.</p> <p>Wymagania jakie dzisiaj stawiają przepisy prawne budynkom mieszkalnym w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego wymagają dostosowania do powyższych prawie wszystkich budynków, a w szczególności budynków wysokich. Realizacja powyższych stanowić będzie olbrzymie obciążenie finansowe i z tego powodu można przewidzieć, że w stosunkowo niedługim czasie większość budynków mieszkalnych nie będzie spełniać wymagań przeciwpożarowych. Konieczność zapewnienia budynkom mieszkalnym pełnego bezpieczeństwa przeciwpożarowego nie powinna budzić żadnych kontrowersji.</p>	Działania związane z poprawą bezpieczeństwa przeciwpożarowego budynków mieszkalnych będą mogły być realizowane np. w ramach PI 9.2 jako element rewitalizacji określonego obszaru, czy też w ramach PI 4.3 jako element kompleksowej modernizacji energetycznej budynków. Zaplanowane na poziomie europejskim priorytety inwestycyjne nie pozwalają na wprowadzenie do Programu działania, którego wyłącznym przeznaczeniem byłaby poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego budynków mieszkalnych.
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	312	<p>MRiRW prosi o potwierdzenie, iż inteligentna specjalizacja jaką jest biogospodarka obejmuje także rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy, przetwórstwo ryb.</p> <p>Opis programu nie wskazuje na zakres biogospodarki</p>	Uwaga nieuwzględniona. W chwili obecnej nie zidentyfikowano w naszym województwie żadnej inteligentnej specjalizacji w rozumieniu wytycznych Komisji Europejskiej - proces jest w toku. Jeśli chodzi o regionalne specjalizacje, to ich identyfikacja oparta jest wyłącznie na kryteriach skali, unikatowości i jakości ustalanych na podstawie danych statystycznych. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego 22 stycznia 2014 roku uchwałą nr 93/14 przyjął Założenia do procesu inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Dokument określa m.in. obszary regionalnych specjalizacji oraz proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Przemysł rolno-spożywczy (w tym akwakultura) stanowią element specjalizacji regionalnej jaką jest Biogospodarka.
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	313	<p>MRiRW postuluje wprowadzenie wydzielonych działań dedykowanych dla obszarów wiejskich, odpowiadających na wyzwania jakie stoją przed regionem.</p> <p>Zapisy Umowy Partnerstwa, w tym dotyczące OSI obszary wiejskie, a także zidentyfikowane w programie wyzwania jakie stoją przed obszarami wiejskim</p>	Uwaga nieuwzględniona. RPO WZ przewiduje szeroki wachlarz wsparcia dla OSI, w tym także dla obszarów wiejskich. Logika przewidzianej interwencji nie zakłada jednak wyodrębniania poszczególnych działań wyłącznie dla obszarów wiejskich. W programie znajdują się stosowne zapisy określające minimalny procent alokacji programu, który zostanie przekazany na obszary wiejskie

10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	314	Poszerzenie listy beneficjentów o: - grupy producentów rolnych, - organy administracji rządowej prowadzące szkoły	Energia ze źródeł odnawialnych może być produkowana przez wszystkie podmioty, niezależnie od charakteru prowadzonej działalności. Z tego powodu katalog beneficjentów powinien obejmować możliwie szeroki ich zakres. Obszary wiejskie, z uwagi na posiadane zasoby OZE, są naturalnie predysponowane do rozwoju rozproszonej energetyki odnawialnej. Z tego względu uzasadnione jest uwzględnienie w katalogu potencjalnych beneficjentów, wszystkich podmiotów działających, na obszarach wiejskich, bez względu na charakter i zakres prowadzonej działalności.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi;
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	315	Poszerzenie listy beneficjentów o: - rolników oraz grupy producentów rolnych, - jednostki organizacyjne JST	Działalność gospodarza rozumiana jako działalność wytwórcza i zarobkowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły, obejmuje również rolnictwo i uprawieni do rybactwa. Rolnicy oraz uprawieni do rybactwa prowadzący gospodarstwa rolne również powinny być zaliczani do grona przedsiębiorców i mieć możliwość uzyskania wsparcia do inwestycji związanych z efektywnością energetyczną OZE. Działalność rolnicza może być prowadzona pod różną formą organizacyjną oraz przez różne podmioty, w tym ODR-y, które definiowane są jako jednostki organizacyjne JST. Uwzględniając potrzebę poprawy efektywności energetycznej w rolnictwie, uzasadnionym jest poszerzenie listy beneficjentów o inne rodzaje podmiotów, które mogą prowadzić działalność rolniczą.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującymi zapisami Linii demarkacyjnej podział na krajowy i regionalny poziom wsparcia polega na wielkości przedsiębiorstwa objętego wsparciem. MŚP na poziomie RPO, a duże przedsiębiorstwa na poziomie krajowym.
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	316	Poszerzenie listy beneficjentów dla obu typów projektów o:- organy administracji rządowej prowadzące szkoły. Ponadto MRiRW sugeruje, aby wsparcie objęło obszary wiejskie, w tym obszary popegeerowskie	Budynki administracji rządowej, a także budynki szkół, w tym szkół prowadzonych przez organy administracji rządowej, ODR są również budynkami użyteczności publicznej. Ze względu na swój charakter, powinny być objęte możliwością dofinansowania przedsięwzięć z zakresu poprawy efektywności energetycznej. Objęcie wsparciem budynków na obszarach wiejskich może mieć korzystny efekt zarówno klimatyczny jak i społeczny.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującą Linia demarkacyjną projekty dotyczące budynków publicznych dla których beneficjentem są państwowe jednostki budżetowe (za wyjątkiem JST oraz ich związków) będą wspierane z poziomu krajowego. W Programie nie wskazano priorytetów obszarowych (miejskie i wiejskie). Być może takie uszczegółowienie znajdzie się w dokumentach uszczegóławiających Program.
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	317	Na stronie 142 postuluje się o wyodrębnienie schematu inwestycyjnego skierowanego na obszary wiejskie. W związku z powyższym proponuje się uwzględnienie w ramach priorytetu 6.2 zaniepokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego, dodatkowego schematu, który swoim zakresem będzie obejmował realizację inwestycji w zakresie budowy lub rozbudowy zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych; na obszarach, gdzie zakładanie sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego bądź technicznego uzasadnienia, wspierane będą zintegrowane projekty dotyczące budowy przydomowych oczyszczalni ścieków; wspierane będą także inwestycje w zakresie budowy linii wodociągowych i modernizacja linii wodociągowych (w tym inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi, systemy zaopatrzenia w wodę, ujęcia i stacje uzdatniania wody) na obszarach wiejskich które nie kwalifikują się na wsparcie w ramach Krajowego Programu	Należy podkreślić, że zgodnie z zapisami KPOŚK głównym celem tego dokumentu jest: realizacja systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków na terenach o skoncentrowanej zabudowie. Ponadto sposób wyznaczania aglomeracji, o których mowa w KPOŚK powoduje, że większość terenów wiejskich, które charakteryzują się dużym rozproszeniem zabudowy, nie wpisuje się w cele niniejszego dokumentu. Należy podkreślić, że na terenach wiejskich poziom wyposażenia w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną nadal jest niewystarczający, zauważalna jest również duża dysproporcja pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej a kanalizacyjnej. Według danych pochodzących ze Sprawozdania z realizacji inwestycji z zakresu wodociągów i sanitacji wsi w roku 2012 r. – RRW-2, stopień zwodociągowania terenów wiejskich w województwie zachodniopomorskim wyniósł w 2012 r. – 84,51 %, natomiast wskaźnik skanalizowania już tylko 40,92 %. Utrzymywanie takiej dysproporcji grozi zanieczyszczeniem gleby i wód gruntowych, wynikającym z odprowadzania ścieków bezpośrednio do gruntu. Ponadto podkreślenia wymaga również fakt, że inwestycje w gospodarkę wodno-kanalizacyjną charakteryzują się wysoką kapitałochłonnością. Pozostawienie ich realizacji samorządom gminnym bez przekazania im dodatkowego wsparcia w postaci funduszy unijnych spowoduje, że gminy wiejskie z powodu braku środków inwestycyjnych, nie będą realizowały inwestycji w tym zakresie, powiększając dysproporcje w rozwoju gospodarki wodno-kanalizacyjnej pomiędzy terenami wiejskimi a miejskimi. Zdaniem MRiRW nie wyodrębnienie przedmiotowego schematu w ramach Priorytetu inwestycyjnego 6.2 i nie wydzielenie odpowiedniej alokacji środków, spowoduje że inwestycje na	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. PI 6.2 w założeniu ma dążyć do zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego. Wydaje się, że wypełnienie zobowiązań wynikających z prawa unijnego zostanie osiągnięte poprzez realizację przede wszystkim zadań inwestycyjnych składających się na KPOŚK.

			Oczyszczania Ścieków Komunalnych.	terenach wiejskich ze względu na duży stopień rozdrobnienia zabudowy, będą realizowane w ostatniej kolejności	
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	318	<p>Tekst RPO stanowi, iż w ramach niniejszego priorytetu wśród typów projektów możliwych do zrealizowania są m. in. projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki. Proponuje się, aby w ramach niniejszego priorytetu w ramach przedsięwzięć przewidzianych do realizacji umieścić budowę urzędzeń umożliwiających wędrówkę ryb przez przeszkody (przeplawki).</p>	<p>Finansowanie przez RPO działań związanych z budową przeplawek dla ryb stanowiłoby działanie uzupełniające dla działań związanych z ochroną morskiej bioróżnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego na lata 2014-2020. Budowa przeplawek w ramach PO RYBY 2014-2020 nie jest planowana do realizacji, ze względu na konieczność finansowania bardzo wielu komponentów przy jednoczesnej planowanej małej alokacji środków finansowych w porównaniu do innych funduszy</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Ze względu na ograniczoną ilość środków i koncentrację wsparcia zdecydowano się na ograniczenie celów i typów projektów.</p>

10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	319	<p>Tekst RPO stanowi, iż w ramach niniejszego priorytetu wśród typów projektów możliwych do zrealizowania jest m. in. wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez - wsparcie doradczo-szkoleniowe (w tym trener osobisty) dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz w pierwszym okresie prowadzenia tej działalności. Proponuje się, aby w ramach niniejszego priorytetu wsparciem były objęte operacje w zakresie szkoleń w celu dywersyfikacji dotychczas prowadzonej działalności, w tym działalności w zakresie hodowli ryb. Jednocześnie wśród głównej grupy docelowej operacji w ramach niniejszego priorytetu powinni być uwzględnieni uprawnieni do rybactwa w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym</p>	<p>PO RYBY 2014-2020 będzie finansował w szczególności działania szkoleniowe związane stricte z rybactwem. Tymczasem szkolenia związane z dywersyfikacją zatrudnienia dla rybaków i hodowców ryb poza sektor rybacki powinny być wspierane w ramach RPO, jako naturalny element całego systemu wsparcia przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy w regionie. Finansowanie przedmiotowych szkoleń w ramach RPO powinno się natomiast przyczynić się do uwalniania zasobów pracy w województwie. Finansowanie ze środków RPO ww. szkoleń nie powinno nadwyrężyć alokacji finansowej RPO, natomiast w ramach PO RYBY 2014-2020 spowodowałoby to „rozproszenie” i tak nieporównywalnie niższej, nawet w stosunku do RPO, alokacji. Zaznaczyć należy, iż w ramach EFMR przewidziana jest konieczność finansowania dodatkowych komponentów (m. in. kontrola i gromadzenie danych oraz Zintegrowana Polityka Morska), które dodatkowo zmniejszą pulę środków na działania inwestycyjne w sektor rybacki. Reasumując MRiRW proponuje ujęcie w RPO możliwości finansowania działań związanych ze szkoleniami mającymi na celu dywersyfikację zatrudnienia dla uprawnionych do rybactwa.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie przewiduje się zawężania przywołanych zapisów programu operacyjnego do konkretnych sektorów gospodarki. Ponadto możliwości prawne wsparcia przeróbstwa rybnego w perspektywie finansowej 2014 - 2020 stanowią przedmiot analiz zarówno Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, jak i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Aktualnie brak podstaw prawnych do finansowania działań związanych z przetwórstwem produktów rybnych w ramach RPO WZ 2014 - 2020.</p>
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	320	<p>Treść RPO stanowi, iż wśród typów projektów możliwych do zrealizowania w ramach niniejszego priorytetu jest m. in. tworzenie i rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach (w tym centra badawczo-rozwojowe) oraz wsparcie wdrożenia własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii oraz praw własności intelektualnej i przemysłowej związanych z wdrażanym produktem. Postuluje się, aby wsparcie w ramach ww. typów projektów objęło również te związane z przetwórstwem ryb.</p>	<p>Finansowanie przez RPO działań związanych z przetwórstwem produktów rybnych nie jest planowane do realizacji w ramach PO RYBY 2014-2020 m. in. ze względu na konieczność finansowania bardzo wielu komponentów przy jednoczesnej planowanej małej alokacji środków finansowych w porównaniu do innych funduszy. Należy wyjaśnić, iż działania związane z przetwórstwem ryb nie zostały ujęte w projekcie rozporządzenia o EFMR (polityczne uzgodnienie KE, iż ten zakres wsparcia powinien mieć miejsce z EFRR). Przetwórstwo ryb stanowi jeden z tradycyjnych sektorów zachodniopomorskiej gospodarki i dlatego też powinno być ujęte w RPO.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie przewiduje się zawężania przywołanych zapisów programu operacyjnego do konkretnych sektorów gospodarki. Ponadto możliwości prawne wsparcia przeróbstwa rybnego w perspektywie finansowej 2014 - 2020 stanowią przedmiot analiz zarówno Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, jak i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Aktualnie brak podstaw prawnych do finansowania działań związanych z przetwórstwem produktów rybnych w ramach RPO WZ 2014 - 2020.</p>
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	321	<p>Treść RPO stanowi, iż wśród typów projektów możliwych do zrealizowania w ramach niniejszego priorytetu jest m. in. wdrażanie innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych w MŚP oraz inwestycje w wysokoinnowacyjnych przedsiębiorstwach. Postuluje się, aby wsparcie w ramach ww. typów projektów objęło również te związane z przetwórstwem ryb.</p>	<p>Finansowanie przez RPO działań związanych z przetwórstwem produktów rybnych nie jest planowane do realizacji w ramach PO RYBY 2014-2020 m. in. ze względu na konieczność finansowania bardzo wielu komponentów przy jednoczesnej planowanej małej alokacji środków finansowych w porównaniu do innych funduszy. Należy wyjaśnić, iż działania związane z przetwórstwem ryb nie zostały ujęte w projekcie rozporządzenia o EFMR (polityczne uzgodnienie KE, iż ten zakres wsparcia powinien mieć miejsce z EFRR). Przetwórstwo ryb stanowi jeden z tradycyjnych sektorów zachodniopomorskiej gospodarki i dlatego też powinno być ujęte w RPO</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie przewiduje się zawężania przywołanych zapisów programu operacyjnego do konkretnych sektorów gospodarki. Ponadto możliwości prawne wsparcia przeróbstwa rybnego w perspektywie finansowej 2014 - 2020 stanowią przedmiot analiz zarówno Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, jak i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Aktualnie brak podstaw prawnych do finansowania działań związanych z przetwórstwem produktów rybnych w ramach RPO WZ 2014 - 2020.</p>
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	322	<p>MRiRW postuluje jak najszerze uwzględnienie wsparcia dla dróg lokalnych na obszarach wiejskich zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa. Ww. postulat pozostaje aktualny jeżeli wsparcie dróg lokalnych zostanie wskazane w ramach CT 9.</p>	<p>Dostępność transportowa jest istotnym czynnikiem, z punktu widzenia możliwości rozwojowych obszarów wiejskich.</p>	<p>Inwestycje drogowe będą realizowane głównie na obszarach wiejskich, zgodnie z Umową Partnerstwa dotyczyć będą głównie dróg wojewódzkich.</p>

10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	323	Pierwszym celem szczegółowym projektowanej interwencji jest poprawa dostępu do zatrudnienia osobom bezrobotnym, poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo. W związku z powyższym, MRiRW postuluje rozważenie możliwości zaliczenia do grupy docelowej projektowanego wsparcia w ramach PI 8.5. właścicieli nieruchomości rolnych oraz ich współmałżonków i domowników, nie posiadających statusu osoby bezrobotnej a poszukujących nowych źródeł dochodów oraz zmierzających do zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej i podjęcia pracy na pozarolniczym rynku pracy.	W województwie zachodniopomorskim na koniec 2012 r. w KRUS było ubezpieczonych 33036 osoby, w tym 21348 rolników, 8845 małżonków rolników i 2843 domowników ubezpieczonych przez rolników. Generalnie przyjmuje się, że udział małżonków i domowników, może stanowić w rolnictwie ukryte rezerwy zasobów pracy, które można wykorzystać na pozarolniczym rynku pracy. W województwie zachodniopomorskim szacuje się, że ukryte rezerwy są na poziomie 35 %. Dla wymienionej grupy osób niezbędny jest instrument aktywizacji zawodowej, umożliwiający znalezienie pracy poza rolnictwem. Wspieranie tego typu działań przyczyni się do: wzrostu wskaźnika zatrudnienia, ograniczenia wykluczenia społecznego mieszkańców wsi, a także przyspieszy zmiany strukturalne w rolnictwie i poprawę konkurencyjności polskiego sektora rolnego.	Uwaga uwzględniona.
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	324	Odnosnie interwencji projektowanej w oparciu o priorytet 8.7, MRiRW postuluje, aby do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy zaliczyć też właścicieli nieruchomości rolnych oraz ich współmałżonków i domowników, nie posiadających statusu osoby bezrobotnej a poszukujących nowych źródeł dochodów oraz zmierzających do zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej i podjęcia pracy na pozarolniczym rynku pracy.	Osoby ubezpieczone w KRUS, nieposiadające statusu osoby bezrobotnej, deklarujące chęć poszukiwania zatrudnienia poza rolnictwem lub podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej powinny liczyć na wszechstronne wsparcie, w tym wsparcie szkoleniowo-doradcze, o którym mowa w opisie celu szczegółowego 2 realizowanego priorytetu inwestycyjnego 8.7.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich planowane jest w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w Poddziałaniu 6.7.2. Definicja osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy określa Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i osoby ubezpieczone w KRUS nie mieszczą się w jej zakresie.
10 1	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	325	Proponuje się rozważenie przerehabilitacji fragmentu wskazując obszary interwencji w ramach RLKS.	Wytyczne MIR i MRiRW będą mieć charakter raczej techniczny, czysto wdrożeniowy a nie strategiczny	Uwaga uwzględniona. Opis wykorzystania RLKS zostanie przerehabilitowany.
10 2	Zachodniopomorski Oddział Geodezyjnej Izby Gospodarczej	326	1. Uregulowanie linii brzegów naturalnych zbiorników wodnych i naturalnych cieków. 2. Zintegrowanie baz danych obiektów mostowych oraz wód i urządzeń wodnych.	Granice linii brzegowych są nieuregulowane prawnie, a co za tym idzie bardzo to spowalnia jakiegokolwiek inwestycje. Brakuje precyzyjnych przebiegów własności i w czyjej gestii jest dany teren.	Uwaga nieuwzględniona. Wyznaczanie granic linii brzegowej następuje na wniosek uprawnionego podmiotu, mającego prawo do wody. Natomiast, odnosząc się do baz danych o obiektach mostowych, rozumianych jako budowle wodne oraz wód i urządzeń wodnych - informacje w tym zakresie gromadzone są i aktualizowane przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej.
10 2	Zachodniopomorski Oddział Geodezyjnej Izby Gospodarczej	327	Badanie ruchów pionowych i poziomych nabrzeży i budowli morskich.	Nie znając stanu aktualnego nabrzeży i budowli wodnych trudno oszacować nakład inwestycyjny. Poprawi to inwestycje w infrastrukturę portową. Zwiększy to również rentowność firm działających na terenach nabrzeży.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program.

10 2	Zachodniopomorski Oddział Geodezyjnej Izby Gospodarczej	328	Uregulowanie stanów prawnych dróg.	Granice dróg prowadzących od strony łąd do portów są nieuregulowane prawnie, a co za tym idzie bardzo to spowalnia jakiegokolwiek inwestycje. Brakuje precyzyjnych przebiegów własności i w czyjej gestii jest dany teren.	Uwaga nie dotyczy dokumentu
10 3	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Mniejszych Szans „Więź”	342	Utworzenie składowiska odpadów kompostowych z gospodarstw domowych na obszarze 2 – 5 ha	Do pracy przy kompostowaniu odpadów gospodarstwa domowych zamierzamy zatrudnić osoby niepełnosprawne i bezrobotne. Kompostując domowe bioodpady zmniejszymy ilość odpadów trafiających na składowisko, zmniejszamy także uciążliwość odpadów dla otoczenia. Śmieci bez wilgotnych bioodpadów nie zagniwają, co zmniejsza ich nieprzyjemny zapach. Przyczyniamy się także do ponownego wprowadzenia substancji organicznych do zamkniętego obiegu materii w środowisku naturalnym. Postępowanie może być rozstrzygające w batalii o zachowanie równowagi ekologicznej dla przyszłych pokoleń.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nie sprecyzowano oczekiwań. Propozycja projektu pod pewnymi warunkami jest zgodna z obecnymi zapisami w Programie. Ewentualne bardziej precyzyjne zapisy być może znajdują się w dokumentach uszczegółwiających Program.
10 4	Instytut Rozwoju Regionalnego	343	Instytut Rozwoju Regionalnego wnosi o uelastycznienie demarkacji terytorialnej, zawartej w „Założeniach do Kontraktu Samorządowego w ramach RPO WZ na lata 2014-2020”, poprzez niewykluczenie z obecnie rozpoczynającej się procedury oceny i wyboru takich wniosków, w których delimitacja nie jest zupełnie zgodna obecnie proponowaną demarkacją. Postuluje się uzależnienie ostatecznej decyzji Zarządu Województwa o możliwości (lub nie) zawarcia takiego Kontraktu Samorządowego dopiero od wyniku kompleksowej, końcowej oceny dopracowanego wniosku przez Zarząd Województwa w III-IV kwartale b.r.	Zarząd Województwa ustanowił, w związku z utworzeniem specjalnego instrumentu wsparcia, jakim jest Kontrakt Samorządowy [dalej „KS”], zasady demarkacji terytorialnej obowiązujące dla KS. Założenia do Kontraktu Samorządowego w RPO WZ na lata 2014-2020 m.in. jednoznacznie wykluczają: - możliwość realizowania więcej niż jednego Kontraktu Samorządowego na obszarze jednej JST, oraz - możliwość realizowania Kontraktu Samorządowego na obszarze JST, objętej Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi [dalej „ZIT”]. Zdaniem Instytutu Rozwoju Regionalnego Województwo Zachodniopomorskie mogłoby istotnie zyskać i lepiej zrealizować cele strategiczne RPO WZ, gdyby samorządowi projektodawcy KS-ów nie musieli, pod formalną presją proponowanej w Założeniach demarkacji terytorialnej, już na samym początku procedury selekcji wniosków, w I kw. b.r. ograniczać swoich koncepcji, jakie chcieliby przedłożyć Zarządowi do oceny. W ten sposób mogą już teraz zostać odrzucone - przez samych wnioskodawców - wartościowe koncepcje, które w swoim pełnym kształcie mogłyby przynieść Województwu znacznie więcej korzyści, niż szkód, spowodowanych formalnym naruszeniem demarkacji. Byłoby zasadnym, aby Zarząd Województwa miał szansę na poznanie, analizę i ocenę wszystkich wykreowanych przez JST konfiguracji terytorialnych i ich koncepcji rozwojowych. W toku końcowej analizy i oceny już dopracowanych wniosków (w III i IV kw. br.), mając pełną, wieloaspektową wiedzę co do zamysłu partnerów KS-u, Zarząd Województwa mógłby kompleksowo ocenić potencjalne korzyści i zagrożenia dla realizacji celów strategicznych Województwa Zachodniopomorskiego, jakie by generowały również przedłożone do oceny, niestandardowo zdelimitowane koncepcje KS. Niekorzystne konfiguracje będzie można wyeliminować w toku wyboru KS-ów do dofinansowania. Wartych rozpatrzenia argumentów jest znacznie więcej. I tak: 1) Uczynienie Założeń do Kontraktu Samorządowego bardziej elastycznymi wydaje się być działaniem racjonalnym również wobec faktu, że cały system dystrybucji i absorpcji	Uwaga nieuwzględniona. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w więcej niż jednym Kontrakcie Samorządowym lub też w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby realizowane przedsięwzięcia dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego. Proces konsultacji powinien ułatwić samorządom podjęcie ostatecznej decyzji co do zakresu obszarowego i tematycznego KS, tak aby projekty KS przekazane do IZ spełniały zasady demarkacji terytorialnej, co z kolei jest warunkiem niezbędnym dla ich prawidłowej oceny.

Funduszy Strukturalnych nie jest jeszcze finalnie uregulowany, procedury legislacyjne jeszcze trwają, a ich zakończenie może nastąpić nawet po zawarciu umów o dofinansowanie w ramach RPO WZ. Istnieje więc szeroki margines niepewności co do tego, jakie rozwiązania będą ostatecznie przyjęte. Może się wówczas okazać, że ustanawiane teraz sztywne bariery za jakiś czas okażą się zbędne lub nawet niewskazane. Odpowiednia doza elastyczności na obecnym etapie byłaby więc wskazana.

2) Odnośnie demarkacji ZIT / KS, argumentem na rzecz uelastycznienia Założeń jest fakt, że jednym z walorów interwencji w formule ZIT, zgodnie z istniejącymi zapisami w RPO WZ, jest generowanie oraz emitowanie przez ZIT impulsów rozwojowych do sąsiadujących JST. W ten sposób wysokie nakłady inwestycyjne w ZIT mogą wytworzyć pewną wartość dodaną. Jako że oba obszary objęte ZIT w Województwie Zachodniopomorskim sąsiadują w znacznej mierze z JST wymagającymi jak najwięcej wsparcia w każdej postaci tj. ze Specjalną Strefą Wkluczenia, postulowane uelastycznienie zasad delimitacji w KS byłoby spójne z założeniami ZIT.

3) Rodzaje projektów, jakie będą realizowane w JST w ramach ZIT, ich skala i poziom nakładów, będą na zupełnie innym poziomie i innego typu niż hipotetyczny KS realizowany w tejże JST, więc oba te instrumenty interwencji nie będą ze sobą kolidować, a wręcz przeciwnie - można wręcz uznać KS za projekt komplementarny wobec ZIT. Mogą się one synergicznie uzupełniać, analogicznie do relacji między projektami priorytetowymi a komplementarnymi w ramach KS.

4) JST położone na południe od strefy bezpośrednio nadmorskiej, niejako odcięte od unikatowego potencjału Morza Bałtyckiego doznają - wskutek omawianej demarkacji w KS - dodatkowych administracyjnych ograniczeń : od zachodu odcina je od Zalewu Szczecińskiego i granicy państwa rozległy, rozciągnięty południkowo Szczeciński Obszar Metropolitalny, objęty ZIT. Na północnym wschodzie podobnie - rozległy Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny przez demarkacja ZIT/KS pozbawia JST bardziej centralne możliwości połączenia sił i środków z JST nie tylko tych objętych KKBOF, ale też tych położonych dalej na północny wschód i wschód. Zauważmy, że KS-y złożone wyłącznie z JST o jednorodnym, ale niskim potencjale rozwojowym obarczone będą wyższym ryzykiem niezrealizowania celów rozwojowych. Natomiast połączenie w ramach KS kilku JST o niskim potencjale z JST o potencjale znacząco wyższym mogłoby sprzyjać generowaniu impulsów rozwojowych i efektu synergii.

5) Odnośnie możliwości (lub jej wykluczenia) realizowania więcej niż jednego KS w jednej JST: postulowane uelastycznienie dałoby Zarządowi Województwa możliwość porównania koncepcji owych KS-ów, które miałyby się w jednej JST nakładać. Nie jest przy tym jasne, jakim

niepożądanym efektem ta demarkacja ma zapobiegać. Nie jest też racjonalne już teraz przesądzać, że taka korelacja będzie niekorzystna. Przeciwnie – w zależności od konkretnej konfiguracji i koncepcji KS można się również spodziewać wystąpienia efektu synergii i lepszej realizacji celów rozwojowych. Instytut Rozwoju Regionalnego nie postuluje całkowitego zniesienia demarkacji, ale tylko jej uelastycznienie, mające służyć optymalnemu wyborowi KS-ów do dofinansowania.

6) Na koniec zauważmy, że ustanawianie takich silnych demarkacji niejako idzie pod prąd nowej Polityki Spójności. W odróżnieniu od Polityki Spójności na okres programowania 2007-2013, która ustanowiła liczne demarkacje - międzyprogramowe, (RPO v. PROW), międzyfunduszowe (EFRR v. EFS) czy terytorialne (obszary miejskie v. obszary wiejskie), nowa Polityka Spójności, w duchu której są już przecież konstruowane programy operacyjne na lata 2014-2020, jest ukierunkowana dokładnie odwrotnie: na integrowanie programów operacyjnych, funduszy, terytoriów, dokumentów a nawet działań informacyjnych. Komisja Europejska, przyjmując pakiet rozporządzeń dotyczących nowej Polityki Spójności, de facto znosi wszelkie dotychczasowe demarkacje.

Postulowane uelastycznienie demarkacji terytorialnych w Kontraktach Samorządowych, co Instytut Rozwoju Regionalnego postuluje, byłoby jak najbardziej zgodne z duchem nowej Polityki Spójności.

10 4	Instytut Rozwoju Regionalnego	344	aby Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego rozważył zasadność utworzenia XIII Osi Priorytetowej w ramach RPO WZ, przeznaczonej w całości do wspierania projektów w ramach programu operacyjnego Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność (RLKS) dofinansowaniem z funduszy zasilających RLKS - będącego następcą obecnego PROW.	<p>Nowa Polityka Spójności na lata 2014 - 2020, przyjęta przez Komisję Europejską, ze względu na jej ukierunkowanie na integrowanie programów operacyjnych, funduszy, dokumentów i informacji, ustanowiła m.in. środek motywujący, zachętę do integrowania regionalnych programów operacyjnych z następcą Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, jakim będzie, zbudowany w oparciu o sprawdzoną i dobrze ocenianą inicjatywę LEADER, program operacyjny Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność, finansowany z czterech funduszy: EFRR, EFS, EFRROW i EFMR. Integracja taka, promowana zachętą ekonomiczną, polegałaby na włączeniu RLKS do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, jako odrębnej osi priorytetowej, w całości realizowanej i finansowanej przez RLKS. Jako że RLKS - tak jak PROW - to odrębny program z własnym finansowaniem, włączeniu do RPO podlegałby zarówno program, jak i jego finansowanie, więc istniejący RPO w swoim kształcie i swoim finansowaniem nie doznałby uszczerbku, wzrosłaby tylko jego objętość i ogólny wymiar finansowy. Do czasu zakończenia działalności PROW (2015) owa Oś byłaby zamrożona. Jednocześnie skorzystanie z propozycji Komisji Europejskiej niesie ze sobą szereg realnych korzyści: 1) Wnioskodawcy mogli by liczyć na wyższą intensywność dofinansowania z osi RLKS w ramach RPOWZ niż gdyby oba te programy funkcjonowały odrębnie. 2) Nastąpiłoby uproszczenie i ułatwienie wnioskodawcom dostępu do dotacji, ponieważ nie musieliby zapoznawać się, analizować i dostosowywać się do (i tak niezliczonych) wymagań i zasad dwuprogramów operacyjnych, a dotyczących tylko jednego. 3) Maleją koszty zarządzania - jest tylko jedna IZ dla obu programów łącznie, jeden Komitet Sterujący i jeden Monitorujący itp. Można domniemywać, że to z tych właśnie, zakładanych oszczędności pochodzą środki na motywacyjny przyrost intensywności dofinansowania. 4) W kontekście nowego instrumentu, jakim jest Kontrakt Samorządowy, integracja RPO WZ z RLKS bardzo by sprzyjała klarowności co do wskazywania źródeł finansowania planowanych projektów. Samorządy jeszcze nawet nie wiedzą, które rodzaje projektów mogłyby lub powinny być kierowane do PROW i do jego następcy RLKS, a które do RPO WZ, ponieważ nie jest oczywiste, że dalej będzie obowiązywała demarkacja PROW / RPO WZ i podział na tereny wiejskie i miejskie. Proces legislacyjny jeszcze trwa, ale przyjętego przez Komisję Europejską pakietu projektów rozporządzeń wynika, że w ramach RLKS będą mogły być realizowane projekty zarówno z obszarów wiejskich jak i miejskich, a demarkacja PROW / RPO WZ przechodzi do historii. Decyzja o utworzeniu postulowanej XIII osi w RPO WZ w całości dedykowanej programowi RLKS już teraz, na etapie przygotowywania przez JST wniosków koncepcyjnych Kontraktów Samorządowych, pozwoliłaby na osadzanie poszczególnych projektów również w XIII Osi. Tym samym zachęta Zarządu Województwa, zawarta w Założeniach do Kontraktów Samorządowych, aby JST zainteresowały się RLKS jako źródłem finansowania części projektów, zyskałaby realny, zrozumiały, osadzony w dobrze znanych procedurach, wymiar. 5) Kolejnym argumentem na rzecz utworzenia XIII Osi dla RLKS w RPO WZ wiąże się z KS i projektami komplementarnymi, z wiązki projektów zaakceptowanej przez Zarząd Województwa w ramach Kontraktu Samorządowego. Ich wnioskodawcami będą lokalni przedsiębiorcy, LGD i LGR oraz inne podmioty, którym Zarząd Województwa co prawda nie oferuje trybu pozakonkursowego, ale będą miały istotną przewagę konkurencyjną, związaną z preferencjami dla projektów osadzonych w zawartym Kontrakcie Samorządowym. Na razie wiadomo, że Zarząd Województwa może takie preferencje wbudować w konkursy w ramach RPO WZ. Nie jest natomiast jasne, czy wnioskodawcy mogą liczyć na jakiegokolwiek preferencje w konkursach w ramach PROW, a następnie w RLKS jeśli pozostanie on odrębnym programem operacyjnym. Istnieje obawa, że dopiero za ok. 2 lata, po aktywacji RLKS, lokalni partnerzy dowiedzą się, że obiecanych preferencji nie będzie. W efekcie: a) może pojawić się zarzut nierównego traktowania lokalnych wnioskodawców z KS; b) wszelkie intensywne działania na rzecz obecnej aktywizacji lokalnych podmiotów w ramach Kontraktu Samorządowego okażą się w rezultacie bezskuteczne, bo część</p>	Uwaga nieuwzględniona. W ramach RPO WZ 2014 – 2020 nie przewiduje się utworzenia osobnej osi priorytetowej dla RLKS. Zakłada się, że wsparcie LGD będzie udzielane w zakresie komplementarnym do pomocy udzielanej w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich. Oczekuje się jednakże, że LGD zaangażują się w szerokim zakresie w kształtowanie partycypacyjnego narzędzia wdrażania RPO WZ 2014 – 2020 jakim jest Kontrakt Samorządowy oraz będą aktywnymi realizatorami projektów zaplanowanych w jego ramach. Takie podejście pozwoli na zoptymalizowanie i skoordynowanie planowania strategicznego na danych obszarach w ramach Kontraktu Samorządowego i uniknięcie sytuacji, w której na jednym terytorium jest realizowanych kilka horyzontalnych strategii rozwojowych (np. strategia LGD, LGR i gminy).
---------	-------------------------------	-----	--	---	---

			<p>projektodawców /wnioskodawców, którzy zgłosili swoje projekty komplementarne, i zostały one zatwierdzone, możesz wycofać, jeśli będą musieli przejść normalną procedurę konkursową bez żadnych preferencji;c) władze samorządowe mogą „stracić twarz”, najpierw zachęcając do kreowania projektówpreferencjami w konkursach, a następnie informując, że w PROW i RLKS ich nie będzie.Pozwalam sobie zauważyć, że to ryzyko jak najbardziej dotyczy również Zarządu Województwa.Omawiana kwestia jest bardzo ważna już teraz, przy konstruowaniu Kontraktów Samorządowych,i tego typu wątpliwości powinny być, naszym zdaniem, rozwiązane już teraz, a nie za 2 lata.Np. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego taką decyzję podjął, i w RPO tego województwaistnieje już oś dedykowana RLKS.Decyzja - teraz podjęta przez Zarząd Województwa - o utworzeniu omawianej XIII Osi dla RLKS,likwidowałaby wszelkie dylematy i wymienione zagrożenia, co mogłoby bardzo korzystnie wpłynąćna pożądaną aktywizację lokalnych projektodawców w konstruowaniu KontraktówSamorządowych, szczególnie tych obejmujących znaczące obszary wiejskie. A jest ich wWojewództwie Zachodniopomorskim niemało, i wymagają rzetelnego wsparcia.</p>	
--	--	--	--	--

10 4	Instytut Rozwoju Regionalnego	345	Instytut Rozwoju Regionalnego postuluje wdrożenie pomijanego sposobu pobudzenia aktywności przedsiębiorców w relacjach z jednostkami naukowo-badawczymi w ramach B+R, przy pomocy nowych instrumentów do komponowania w RPO WZ, ukierunkowanych na ochronę własności intelektualnej.	<p>Instytut Rozwoju Regionalnego, na podstawie doświadczenia i obserwacji własnych, identyfikuje jedną z nieuwzględnianych do tej pory barier, powodujących nie dość satysfakcjonujące postępy w kreowaniu i realizacji projektów B+R, czy B+I+R. Przedsiębiorcy nie są, pozornie wbrew ekonomicznej logice, istotnie zainteresowani nawiązywaniem współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi, aby w efekcie współpracy wdrażać wypracowane na ich zamówienie nowe technologie, by w ten sposób podnosić konkurencyjność. Naszym zdaniem problem tkwi w braku zapewnionej i skutecznej prawnej ochrony własności intelektualnej innowacyjnych przedsiębiorców. Kreatywny przedsiębiorca mający unikatowy pomysł, lecz wymagający przed wdrożeniem wykonania badań o charakterze naukowym, skonstruowania prototypu urządzenia itp., przede wszystkim obawia się, aby tego pomysłu nikt nie zawłaszczył. A im większy potencjał ekonomiczny pomysłu, tym ściślejsza musi być jego ochrona. Przedsiębiorca obawia się, i zasadnie, że jeśli komukolwiek ujawni główną ideę, sedno pomysłu, to całkowicie straci kontrolę nad dalszą dystrybucją takiej informacji, i profity należne jemu. Obawy te są uzasadnione, ponieważ rzeczywistość potwierdza, że gdy potencjalnie dochodowa koncepcja zaczyna się swobodnie rozprzestrzeniać, ów pomysł, wynalazek czy idea w nieodległym czasie pojawią się na rynku międzynarodowym jako bardzo kosztowna innowacja autorstwa jakiegoś globalnego koncernu. Autorowi pozostanie jedynie obserwacja, jak inni zarabiają krocie na ukradzionym mu pomysłu. A niepokładając żadnej nadziei, że jego prawa będą systemowo chronione, że będzie to działanie szybkie, skuteczne i na jego kieszeń - woli nie robić nic. Obecnie przedsiębiorca może, w procedurach ochrony patentowej, zastrzec swoje prawa do opisanego pomysłu, ale: * procedury trwają za długo, jak na tempo działania dużych podmiotów na komercyjnych rynkach (czas to pieniądz); szczególnie w obszarze IT sprawy dzieją się dziś bardzo dynamicznie. * zastrzeżenie praw, nawet tylko na obszar Polski jest kosztowne i bezskuteczne, tak długo, jak długo pomysł nie będzie chroniony w skali - praktycznie - prawie całego globu. * prawo cywilne, które teoretycznie powinno być istotnym narzędziem dochodzenia przez przedsiębiorcę odszkodowań za naruszenie zastrzeżonych praw, od zawsze jest obciążone dwiema wadami: - trzeba wnieść opłatę sądową, która z racji wielomilionowych roszczeń jest nie do finansowania dla przedsiębiorcy - a kapitał, jeśli nawet jest, to zostaje zamrożony, podczas gdy powinien pracować i pomnażać się; - sprawy cywilne trwają w nieskończoność, a wymiar sprawiedliwości nie zawsze się opiera na działaniach „motywacyjnym” zamożnego przeciwnika. Jeśli Zarząd Województwa podziela w/w poglądy, mógłby podjąć działania dwukierunkowe: 1) W skali ogólnopolskiej mógłby zainicjować np. projekt systemowy, który by wypracował kompleksowe rozwiązania (w tym legislacyjne, ale nie tylko) i adekwatnie do nich znacząco poprawił poziom faktycznej, mocnej ochrony własności intelektualnej - tu przedsiębiorców; 2) W skali regionalnej mógłby uwzględnić w RPO WZ istnienie omawianej bariery, i zdefiniować rodzaj, wysokość i warunki dotacyjnego wsparcia, na działania znacząco poprawiające ochronę własności intelektualnej przedsiębiorców, od chwili gdy nawiążą kontakt z wybranym ośrodkiem naukowo-badawczym. Cały proces w ramach współpracy przedsiębiorcy z takim ośrodkiem, od ujawnienia pomysłu po skuteczne wdrożenie, powinien być faktycznie (a nie teoretycznie) chroniony, a przedsiębiorca spokojny o swoje interesy. W tym kontekście sztandarowa idea Bonów, które przedsiębiorca może wykorzystać na nawiązanie kooperacji z wybranym ośrodkiem naukowo-badawczym, promowana przez Wicepremier Bieńkowską, nic dla przedsiębiorcy nie zmienia - bardziej od braku zasobów hamuje przedsiębiorców obawa szybkiej utraty praw do swojej własności. Zatem Instytut Rozwoju Regionalnego wnosi jak na wstępie.</p>	<p>Poruszone kwestie są dość powszechnie znanymi barierami w działalności badawczej i innowacyjnej przedsiębiorstw. Jak wiadomo nie ma na ich niwelowanie prostego i idealnego rozwiązania. Postulat 1 wykracza poza zakres interwencji Regionalnego Programu Operacyjnego. Postulat 2 zostanie uwzględniony na etapie prac nad dokumentami uszczegóławiającymi program. Należy jednakże pamiętać, iż działania przewidziane do współfinansowania w ramach RPO WZ muszą być realizowane w oparciu o istniejące możliwości prawne wsparcia przedsiębiorstw. Należy zwrócić uwagę, iż jednym z typów projektów w PI 1.2 jest wsparcie prac B+R wraz z uzyskaniem ochrony własności przemysłowej (ochrona krajowa, międzynarodowa). jednocześnie</p>
---------	-------------------------------	-----	--	--	---

10 4	Instytut Rozwoju Regionalnego	356	<p>* Jakiej procedurze Zarząd Województwa zamierza poddać projekty komplementarne Jednostek Samorządu Terytorialnego w ramach Kontraktu Samorządowego, wpisujące się w Tabelę 1 Założeń do KS- pozakonkursowej, czy konkursowej? * Jeśli konkursowej, to Instytut Rozwoju Regionalnego wnosi o ponowne rozważenie zasadności proceduralnego różnicowania projektów priorytetowych od komplementarnych, w obu przypadkach realizowanych przez JST. Postulat nie dotyczy projektów komplementarnych realizowanych przez lokalne społeczności.</p>	<p>Uważna lektura Założeń do Kontraktu Samorządowego oraz Formularza Koncepcji Wniosku ujawnia istotną niespójność pomiędzy poszczególnymi zapisami. Prawie każdy z nich niesie inny przekaz, a jest bardzo istotną kwestią dla tworzonych obecnie partnerstw JST aby bez żadnych wątpliwości planować swój KS. I tak: I. Założenia do Kontraktu Samorządowego na lata 2014-2020 str. 3 "Oznacza to, że podmioty realizujące projekty ujęte w KS będą miały zarezerwowane środki w ramach budżetu danego priorytetu programu operacyjnego na realizację przedłożonego projektu, jednakże pod warunkiem, że założenia KS będą realizować cele oraz wskaźniki określone dla RPO WZ 2014 – 2020." PRZEKAZ: wszystkie projekty ujęte w KS idą trybem pozakonkursowym, wszystkich podmiotów; str. 5, 9. wskazanie wiązki projektów priorytetowych 5 planowanych do realizacji przez JST, które przyczynią się do realizacji celów KS (ze wskazaniem montażu finansowego, harmonogramu ich realizacji, wskaźników produktu i rezultatu spójnych ze wskaźnikami RPO WZ), dla których zostaną zarezerwowane środki RPO; 10. wskazanie obszarów tematycznych oraz planowanych do realizacji w ich ramach projektów komplementarnych, które będą korzystać z trybu konkursowego (np. projekty przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, IOB). 5) Wiazka projektów rozumiana jako większa liczba komplementarnie ze sobą powiązanych projektów (lista). PRZEKAZ: w pkt. 10 nie ma wymienionych projektów JST, więc wszystkie projekty JST są priorytetowe i idą w trybie pozakonkursowym. Innych podmiotów - nie. str. 6. Im szerzej i im bardziej kompleksowo zostanie zaprezentowany Kontrakt Samorządowy – tym silniejszabędzie pozycja negocjacyjna JST i tym samym w pełniejszym zakresie będzie można objąć wszystkie projekty wsparciem (w trybie pozakonkursowym projekty sektora publicznego, a w trybie konkursowym wyżej premiować projekty sektora przedsiębiorstw i sektora pozarządowego). PRZEKAZ: wszystkie projekty JST idą trybem pozakonkursowym, inne nie, ale są premiowane. II. Formularz Koncepcji Kontraktu str. 2 Koncepcja Kontraktu Samorządowego Sekcja 5 Projekty priorytetowe planowane do realizacji w ramach KS przez JST w trybie pozakonkursowym RPO WZ 2014 – 2020. „W punkcie tym należy wskazać wyłącznie te projekty, które będą realizowane w ramach priorytetów inwestycyjnych wskazanych w Tabeli 1. Założeń do Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020. Dotyczy to zarówno projektów infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych planowanych do realizacji przez JST tworzące KS.” PRZEKAZ: zarówno projekty infrastrukturalne jak i nieinfrastrukturalne JST są priorytetowe i idą w trybie pozakonkursowym, jeśli tylko są osadzone w priorytetach inwestycyjnych z Tabeli 1. A co z komplementarnymi? Sekcja 8 Pozostałe projekty JST z obszaru objętego KS wspomagające osiągnięcie celów KS. „W punkcie tym należy wskazać te projekty JST, których realizacja wspiera pełne osiągnięcie celów KS. Dotyczy to przedsięwzięć, które nie będą korzystały z trybu pozakonkursowego RPO WZ 2014 – 2020 lub są planowane do realizacji ze środków innych niż RPO WZ 2014 – 2020. W szczególności należy zaprezentować przedsięwzięcia planowane do realizacji z innych programów pomocowych lub środków własnych” PRZEKAZ: Pozostałe, czyli ..? w kontekście sekcji 5 - domyślnie - projekty JST nie osadzone w priorytetach inwestycyjnych w Tabeli 1, oraz finansowane z innych programów lub środków własnych (?) - idą w trybie konkursowym. Brak informacji dot. preferencji. PODSUMOWANIE: Wobec niedostatecznej niespójności, jaką wykazano powyżej, trzeba zadać pytania doprecyzowujące: 1.1 Czy jest prawdziwe stwierdzenie, że nie będą objęte trybem pozakonkursowym tylko te projekty JST z wiązki, które są przewidziane do sfinansowania z innych niż w Tabeli 1 źródeł w RPO WZ, lub z innych programów operacyjnych (abstrahując od warunków formalnych dot. celów, wskaźników itp.)? 1.2 Czy te w ramach RPO WZ, ale spoza Tabeli 1 będą miały preferencje, ze względu na dobro KS? 1.3 Czy - w razie wprowadzenia XIII osi w całości dedykowanej RLKS do RPO WZ, (co IRR odrębnie postuluje) - realizowane z niej projekty KS będą objęte, czy nieobjęte procedurą pozakonkursową? A jeśli konkursową, to czy z</p>	<p>„Wszystkie powyższe sugestie i wątpliwości zostaną rozważone w pracach nad formularzem oceny Kontraktów Samorządowych. W chwili obecnej, z uwagi na nadal trwający nabór koncepcji (do 4 kwietnia br.), wszelkie uwagi stanowią istotny punkt wyjścia do wypracowania optymalnego sposobu oceny poszczególnych projektów w ramach danego Kontraktu Samorządowego, tak aby realizacja planowanych projektów faktycznie przyczyniła się do umacniania zidentyfikowanych potencjałów, jak i niwelowania barier. Planowane jest ujednolicenie zapisów RPO WZ 2014-2020, również w zakresie trybów naboru projektów. W ramach Kontraktu Samorządowego przewiduje się tryb pozakonkursowy (negocjowany) dla projektów jednostek samorządów terytorialnych, na które, po podpisaniu KS, będą zablokowane środki oraz tryb konkursowy dla projektów realizowanych na rzecz wsparcia KS przez pozostałe podmioty z danego obszaru (przedsiębiorcy, NGO, itp.), gdzie projekty będą mogły uzyskać dodatkowe punkty w zależności od stopnia zgodności i znaczenia projektu dla pomyślnej realizacji KS. Ponadto zmianie ulegnie Tabela 1 do Założeń do KS i dotychczas wskazane PI zostaną przedstawione w podziale na podstawowe (progrospodarcze) oraz uzupełniające.”</p>
---------	-------------------------------	-----	---	---	--

			<p>preferencjami?1.4. Odnośnie „innych programów operacyjnych”: Czy Zarząd Województwa, współtworząc INTERREG V, będzie, czy nie będzie starał się zawrzeć w nim preferencje w konkursach dla projektów objętych zawartym Kontraktem Samorządowym? Gdyby wykładnia w pkt. 1.1 rozmięła się z zamiarem Zarządu Województwa skierowania projektów komplementarnych JST do trybu konkursowego, Instytut Rozwoju Regionalnego postuluje, aby cały pakiet projektów JST (osadzonych w Tabeli 1) był traktowany - pod względem procedury wyboru - jednakowo, tj. w trybie pozakonkursowym. Z definicji będą to projekty wspomagające realizację celów rozwojowych RPO WZi Kontraktu Samorządowego, a pozbawienie projektów priorytetowych ich wspomaganie może skutkować zwiększonym ryzykiem nieefektywnego wydatkowania publicznych środków na osłabione projekty priorytetowe.2) Do wyjaśnienia jest też kwestia projektów finansowanych ze środków własnych. Powinny być wykazane wiązce, aby był widoczny ich pozytywny wpływ na realizację celów KS, ale przecież ich istota wyklucza tryb konkursowy. Czy można przyjąć, że obejmuje je tryb pozakonkursowy, mimo nieubiegania się o dotację na ich sfinansowanie?</p>	
--	--	--	---	--

10 4	Instytut Rozwoju Regionalnego	357	<p>Po konsultacjach koncepcji utworzenia KS z lokalnymi przedsiębiorcami Instytut Rozwoju Regionalnego w ich imieniu postuluje, aby WSZYSTKIE projekty komplementarne lokalnych przedsiębiorców, na etapie przyznawania KS-om dotacji były objęte trybem pozakonkursowym w takim rozumieniu, że:- we wniosku byłyby określone tylko pule dotacji na przyszłe projekty przedsiębiorców oraz na przyszłe projekty organizacji pozarządowych, zdefiniowane tylko co do rodzaju projektów,- rozdysponowanie puli dotacji na najlepsze (w skali terytorium KS) projekty komplementarne odbywałoby się w trybie konkursowym,- Regulaminy konkursów byłyby zatwierdzane przez IZ, a konkursy przeprowadzane przez Beneficjenta - czyli podobnie do powszechnie stosowanych, dwustopniowych procedur udzielania wsparcia przedsiębiorcom. IZ mogłaby sprawować nadzór nad prawidłowym przebiegiem konkursów.</p>	<p>1)Wiążkę projektów priorytetowych i komplementarnych KS starannie komponuje, tak aby faktycznie istniały wzajemne powiązania funkcjonalne, aby występował efekt synergii. Układa się te projekty jak szczególnie kostkę Rubika. A po przyznaniu KS dotacji następuje brutalne rozdarcie tej kostki na dwie części: samorządową, która ma już pełne finansowanie zapewnione, i projekty lokalnej społeczności, które muszą już teraz być zdefiniowane co do detalu, a będą mogły (i musiały) ubiegać się o dotację nie wiadomo kiedy, nie wiadomo jakich programów operacyjnych, z jakimi - i czy w ogóle - warunkami i preferencjami, przy samych niewiadomych co do intensywności wsparcia, kwalifikowalności wydatków, i różnych innych istotnych warunków. Żaden rozumny przedsiębiorca nie zgodzi się teraz na ujęcie we wiązkę jego, imiennie sygnowanego projektu, a jeśli nawet, to się wycofa, gdy okaże się za jakiś czas, że jakieś warunki nie są spełnione. I cała podstawowa otoczka projektów priorytetowych, ta reprezentująca, bezpośrednio, rozwój gospodarczy, rozsypuje się w drobny mak. Jak wtedy realizować cele Kontraktu Samorządowego? Jednocześnie w Założeniach do Kontraktu Samorządowego i w projekcie RPO WZ co chwila podkreśla się kluczową wagę aktywizacji lokalnej przedsiębiorczości, jako celem samym w sobie; od liczby i jakości projektów lokalnej społeczności ma zależeć ocena wniosku KS. Przedsiębiorców zraża ten rozdźwięk pomiędzy deklarowaną, jakoby wielką wagą ich projektów, atrakcyjnością ich jak partnerów drugiej kategorii, i z całkowitym niezrozumieniem - jak można wymagać od nich TERAZ pracy koncepcyjnej, poniesienia trudu własnego lub kosztu jego zlecenia na przygotowanie wniosku, komplementarnego do IDEI a nie do zaistniałej inwestycji, która zresztą wcale nie musi otrzymać się dotacji, i przy pełnej niewiedzy co do wymagań formalnych. Uważają, i mają sporo racji, że gdyby teraz poznali koncepcję KS, wraz z rodzajami projektów, na które zarok będą przyznawane w trybie konkursowym dotacje, to w ciągu tych ok. 10 miesięcy mogliby spokojnie przemyśleć, z jakim projektem się zgłosić, dopracować szczegóły swojego pomysłu, sprawdzić możliwości i warunki (np. zakupu odpowiedniej działki), może dogadać się z sąsiadem, że założą spółkę - policzyć koszty i oszacować przychody i zyski, zapytać w banku o warunki kredytu operacyjnego itp., itd. Zarazem za rok będą już znane wszystkie warunki formalne, np. co do kwalifikowalności wydatków czy wysokości wkładu własnego. Za rok, składając wnioski w lokalnym konkursie będą już o wiele bogatsi o bardzo istotną wiedzę. Powinno naona dobrze się przysłużyć jakości projektu, uczynić go silnie wpisany w cele KS. A jeszcze gdyby KS utworzył punkty kontaktowe do bieżącego konsultowania pomysłów..? W takiej formule można by było liczyć na faktyczną aktywizację już istniejących przedsiębiorców, jak też ukrytego potencjału przedsiębiorczości wśród osób fizycznych. Obserwacja rozpoczynanych przez samorząd inwestycji i szeroka o nich informacja, dany czas do namysłu i udzielanie pomocy przez konsultantów, świadczyłyby o naprawdę poważnym traktowaniu ich samych oraz ich projektów, a konkurowanie z innymi w skali lokalnej, w znanym środowisku, mogłoby podnieść poziom adrenaliny, ambicji i kreatywności, by wykazać się projektem najlepszym. 2) W pełni podzielając te rozsądne uwagi przedsiębiorców, które tu tylko referujemy, dodamy kolejne argumenty: * Przyjęcie postulowanego rozwiązania likwiduje znaki zapytania i szeroki margines obecnej nieodokreślenia dot. preferencji w konkursach, źródeł finansowania projektów komplementarnych, przyszłych warunków i ograniczeń, itd. To znacznie bardziej klarowne rozwiązanie. * Likwiduje się ryzyko gospodarczego fiaska KS z powodu nie skonsumowania szansy rozwojowej przez przedsiębiorców. W zaproponowanym rozwiązaniu takiego ryzyka nie ma. * Wspecyfikowanie tylko rodzajów, ogólnych kategorii pożądaných projektów komplementarnych, będzie służyło kreatywności i różnorodności projektów. Znacznie lepiej niż pośpieszne włączanie do wiązki projektów napisanych „na kolanie”, rutynowych, nieprzemyślanych, zawężając sobie samemu pole manewru. * Nie od rzeczy jest też zauważenie, że obecna formuła buduje masywne bariery między władzą samorządową szczebli wojewódzkiego oraz gminnego, a lokalnymi przedsiębiorcami z regionu. Otwarte podejście, jak w propozycji / postulacie, odmieniłoby sytuację o 180o. Lokalni</p>	<p>Założenie do Kontraktu Samorządowego są obecnie w fazie konsultacji, które zakończą się 4 kwietnia b.r. Zgodnie z Założeniami tryb pozakonkursowy będzie dotyczył przedsięwzięć priorytetowych realizowanych przez jst, na które planowane jest zablokowanie środków Programu. Projekty komplementarne do przedsięwzięć priorytetowych planowane przez innych partnerów (w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe) korzystać będą z trybu konkursowego. Ostateczne szczegółowe zasady realizacji Kontraktów Samorządowych zostaną ustalone po zamknięciu procesu konsultacji ww. Założeń.</p>
---------	-------------------------------	-----	--	--	---

				<p>przedsiębiorcy iNGO byliby spokojni, że jest właśnie dla nich, dla ich projektów, określona kwotowo pula dotacji, i będzie czekała, dopóki wszystko nie zostanie co do szczegółu wyjaśnione, a projekty inwestycyjne dostatecznie zaawansowane, by wziąć się za przygotowanie swojego biznesu (i wniosku) by nie zmarnować szansy.* Nie widać też barier formalnych:- KS nie może wydatkować takiej puli dotacji na coś innego, a aparat zarządzania w KS-ie, biorąc uwagę, że musi być dostatecznie sprawny i kompetentny by realizować duże projekty inwestycyjne, da sobie radę co do przeprowadzania lokalnych konkursów pod nadzorem IZ.- Model operacyjny istnieje, i może bez trudu być zaimplementowany w KS.To naprawdę dobry pomysł, bez ryzyka, a silnie współgrający w procesie osiągania celów strategicznych i regionu, i KS-u.</p>	
10 5	Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Tebeesy	346	<p>Wnosimy, aby przy kompleksowej modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych uznać za spełniony warunek „wymiana źródła ciepła na OZE” - podłączenie budynku mieszkalnego do sieci ciepłej, z której część energii ciepłej pochodzi z odnawialnych źródeł energii (OZE).</p>	<p>Wspólnoty Mieszkaniowe zlokalizowane w starym budownictwie często używają do ogrzewania mieszkań i podgrzewania wody ogrzewania etażowego (węglowego, gazowego). Jako pojedyncze podmioty nie mają możliwości jego wymiany na OZE. W przypadku uwzględnienia proponowanych zmian w typach projektów pojedyncze WM lub grupy WM uzyskają możliwość wymiany przestarzałych systemów grzewczych na centralne źródła ciepła, które będą pochodziły z OZE.</p> <p>Tylko wzrost popytu na centralnie dostarczane ciepło może zainspirować do inwestowania w lokalne OZE i zwiększenie jego udziału w globalnej produkcji energii. Takie działania ewidentnie ograniczy emisję CO2 oraz zanieczyszczenie i zapylenie powietrza, co jest zgodne z polityką redukcji emisji CO2 w Unii Europejskiej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Uwaga zostanie także poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Zgodnie z Linią demarkacyjną sieci ciepłowniczej i chłodniczej (wraz ze źródłem) wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej (plany te są warunkiem wsparcia) będą wspierane z poziomu krajowego. Dokonano zmian w zapisach RPO WZ w PI 4.3 umożliwiających, w ramach kompleksowej modernizacji, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła innego niż pochodzącego z OZE lub pochodzącego ze źródła, które produkuje energię częściowo z OZE). Należy jednak pamiętać, że celem szczegółowym w działaniu jest zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych. Zakres kwalifikowalności wydatków w projekcie zostanie uszczegółowiony na dalszych etapach prac nad Programem.</p>

10 5	Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Tebeesy	347	<p>Uwzględnienie formy pomocy – dotacja a nie instrumenty zwrotne w mieszkalnictwie (Wspólnoty Mieszkaniowe i lokale na wynajem o czynszu regulowanym) . Pomoc publiczna w przypadku TBS-ów lub Wspólnot prowadzących działalność .</p>	<p>Uzasadniamy to tym, że termomodernizowane będą budynki mieszkalne, które zamieszkuje niezamożne społeczeństwo, a czynsze są na takim poziomie, że nie wystarczą na spłatę pożyczki, nawet wówczas gdy zostanie ona zaciągnięta na preferencyjnych warunkach. Dlatego proponujemy dla tych budynków wprowadzić dotacje, które będą realną pomocą dla niezamożnych najemców. Bezznaczącego wsparcia, a takim jest dotacja, w budynkach tych nie zostaną wymienione tradycyjne źródła dost. energii cieplnej (piece) na OZE a tym samym zostanie zrealizowana polityka redukcji emisji CO2, o którą zabiega Unia Europejska. Pomoc zwrotna byłaby przeznaczona dla podmiotów gospodarczych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.</p>
10 5	Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Tebeesy	348	<p>Uważamy, że nastał czas, aby nadać w RPO 2014-2020 odpowiednią, czyli priorytetową rangę rewitalizacji budynków mieszkalnych, z równoczesnym działaniem na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców zrewitalizowanych budynków.</p> <p>Zwracamy uwagę na fakt, że nie powinna być warunkiem koniecznym -rewitalizacja gospodarcza danego terenu. Nie zawsze na zdegradowanym obszarze musi/powinien powstać sklep i/lub zakład usługowy i/lub produkcyjny. Są takie obszary na których nie rozwinię się działalność gospodarcza, gdyż podmioty gospodarcze działają już, tuż obok obszarów rewitalizowanych. Są też takie obszary, które powinny spełniać tylko funkcję mieszkalną. Jeżeli w omawianym priorytecie inwestycyjnym pozostawiony zostanie warunek rozwoju gospodarczego, obszary jak ww. będą na straconej pozycji i nigdy mogą nie otrzymać wsparcia, chociaż tak bardzo będą tego potrzebowały.</p> <p>Popieramy zintegrowane podejście do rewitalizacji, a więc stawiamy też na edukację społeczną, z przygotowaniem mieszkańców tych terenów do aktywizacji, w tym gospodarczej. Pozytywne działania na tym polu zapoczątkują pozyskaniem pracy przez mieszkańców rewitalizowanych budynków w innym obszarze miasta.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Projekty z zakresu rewitalizacji muszą być realizowane kompleksowo. Nie ma możliwości realizowania projektów jedynie z zakresu mieszkalnictwa. Ponadto zakres gospodarczy nie musi odnosić się do wsparcia powstania sklepu a np. wsparcie doradztwa zawodowego itp.</p>

			<p>W związku z tym rekomendujemy w tym priorytecie inwestycyjnym PI działania wspierające rewitalizację obszarów miejskich i wiejskich dotkniętych lub zagrożonych degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym z uwzględnieniem powyższej uwagi.</p>		
10 5	Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Tebeesy	349	<p>Proponujemy, aby przyjąć, że instrumentem finansowym będzie dotacja, a jako dodatkowe/uzupełniające wsparcie zwrotne w formie preferencyjnej pożyczki.</p>	<p>Uzasadniamy to tym, że rewitalizowane będą budynki mieszkalne, które zamieszkuje niezamożne społeczeństwo, a czynsze są na takim poziomie, że nie wystarczą na spłatę pożyczki, nawet wówczas gdy zostanie ona zaciągnięta na preferencyjnych warunkach. Pożyczka powinna być narzędziem finansowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, ale tylko wówczas, gdy na obszarze rewitalizowanym pojawi się możliwość przychodów pokrywających nie tylko koszty eksploatacji i utrzymania w stanie pogorszonym ale też zysku np. gdy projekt zawiera jako dodatkowe zadanie -część gospodarczą .</p>	<p>Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. W obecnej wersji Programu nie wskazujemy, który z instrumentów będzie priorytetowe. Prowadzona jest analiza możliwości zastosowania poszczególnych rozwiązań. szczegółowe informacje oraz rozwiązania będą znajdować się w Uszczegółowieniu RPO WZ</p>

10 5	Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Tebeesy	350	<p>Uwzględnić jako beneficjentów TBS-y</p> <p>Budowa, odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury społecznej, w tym mieszkalnictwo chronione, mieszkalnictwo wspomagane, infrastruktura społeczna wspierająca osoby niepełnosprawne, starsze, usamodzielniających się wychowanków domów dziecka, osoby bezdomne;</p> <p>Planowane do realizacji projekty przyczynią się do włączenia społecznego grup marginalizowanych i zagrożonych marginalizacją. Będą to przedsięwzięcia polegające np. na aranżowaniu obiektów z przeznaczeniem na mieszkania dla usamodzielniających się wychowanków domów dziecka, osób niepełnosprawnych, starszych, bezdomnych i dostosowaniu infrastruktury, utworzeniu regionalnego ośrodka wsparcia rodziny.</p> <p>Ponadto planuje się wsparcie procesów usamodzielniania się osób niepełnosprawnych, wychowanków domów dziecka, bezdomnych.</p>	<p>Jednym z zadań TBS jest budowa mieszkań na wynajem. TBS w ramach swoich zadań realizuje też mieszkania chronione i wspomagane, których adresatami są osoby niepełnosprawne, starsze, usamodzielniający się wychowankowie domów dziecka, bezdomni.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi;</p>
10 6	Stargardzkie TBS Sp. z o.o.	351	<p>Wnosimy, aby przy kompleksowej modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych uznać zaspelniony warunek „wymiana źródła ciepła na OZE” - podłączenie budynku mieszkalnego do sieci ciepłej, z której część energii ciepłej pochodzi z odnawialnych źródeł energii (OZE).</p>	<p>Wspólnoty Mieszkaniowe zlokalizowane w starym budownictwie często używają do ogrzewania mieszkań i podgrzania wody ogrzewania etażowego (węglowego, gazowego). Jako pojedyncze podmioty nie mają możliwości jego wymiany na OZE. W przypadku uwzględnienia proponowanych zmian w typach projektów pojedyncze WM lub grupy WM uzyskują możliwość wymiany przestarzałych systemów grzewczych na centralne źródła ciepła, które będą pochodziły z OZE. Pomoc – wsparcie finansowe dla WM lub grup WM (istniejących i powstających) na wymianę systemów grzewczych w Stargardzie Szczecińskim to podstawowy przyczynek do rozwoju głównego źródła OZE w naszym mieście. W 2013r. z tego źródła pochodziło ok. 24 % energii dostarczonej przez PEC. Istnieją realne możliwości zwiększenia tego udziału do 28 %, a nawet do 40 %. W sezonie letnim przez dwa do trzech miesięcy całość energii dostarczonej przez Stargardzkie PEC pochodziła wyłącznie z OZE. Tylko wzrost popytu na centralnie dostarczane ciepło może zainspirować do inwestowania w lokalne OZE i zwiększenie jego udziału w globalnej produkcji energii. Takie działanie ewidentnie ograniczy emisję CO₂ oraz zanieczyszczenie i zapylenie powietrza w naszym mieście, co jest zgodne z polityką redukcji emisji CO₂ w Unii Europejskiej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Uwaga zostanie także poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Zgodnie z linią demarkacyjną sieci ciepłowniczej i chłodniczej (wraz ze źródłem) wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej (plany te są warunkiem wsparcia) będą wspierane z poziomu krajowego. Dokonano zmian w zapisach RPO WZ w PI 4.3 umożliwiających, w ramach kompleksowej modernizacji, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła innego niż pochodzącego z OZE lub pochodzącego ze źródła, które produkuje energię częściowo z OZE). Należy jednak pamiętać, że celem szczegółowym w działaniu jest zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych. Zakres kwalifikowalności wydatków w projekcie zostanie uszczegółowiony na dalszych etapach prac nad Programem.</p>

10 6	Stargardzkie TBS Sp. z o.o.	352	<p>Uwzględnienie formy pomocy – dotacja a nie instrumenty zwrotne w mieszkalnictwie (Wspólnoty Mieszkańcowskie i lokale na wynajem o czynszu regulowanym) . Pomoc publiczna w przypadku TBS-ów lub Wspólnot prowadzących działalność .</p>	<p>Uzasadniamy to tym, że termomodernizowane będą budynki mieszkalne, które zamieszkuje niezamożne społeczeństwo, a czynsze są na takim poziomie, że nie wystarczą na spłatę pożyczki, nawet wówczas gdy zostanie ona zaciągnięta na preferencyjnych warunkach. Dlatego proponujemy dla tych budynków wprowadzić dotacje, które będą realną pomocą dla niezamożnych najemców.</p> <p>Bez znaczącego wsparcia, a takim jest dotacja, w budynkach tych nie zostaną wymienione tradycyjne źródła dost. energii cieplnej (piece) na OZE a tym samym nie zostanie zrealizowana polityka redukcji emisji CO2, o którą zabiega Unia Europejska.</p> <p>Pomoc zwrotna byłaby przeznaczona dla podmiotów gospodarczych.</p>	<p>Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.</p>
10 6	Stargardzkie TBS Sp. z o.o.	353	<p>Uważamy, że nastał czas, aby nadać w RPO 2014-2020 odpowiednią, czyli priorytetową rangę rewitalizacji budynków mieszkalnych, równoczesnym działaniem na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców zrewitalizowanych budynków. Zwracamy uwagę na fakt, że nie powinna być warunkiem koniecznym - rewitalizacja gospodarcza danego terenu. Nie zawsze na zdegradowanym obszarze musi/powinien powstać sklep i/lub zakład usługowy i/lub produkcyjny. Są takie obszary na których nie rozwinie się działalność gospodarcza, gdyż podmioty gospodarcze działają już, tuż obok obszarów rewitalizowanych. Są też takie obszary, które powinny spełniać tylko funkcję mieszkalną. Jeżeli w omawianym priorytecie inwestycyjnym pozostawiony zostanie warunek rozwoju gospodarczego, obszary jak ww. będą na straconej pozycji inigdy mogą nie otrzymać wsparcia, chociaż tak bardzo będą tego potrzebowały. Popieramy zintegrowane podejście do rewitalizacji, a więc stawiamy też na edukację społeczną, z przygotowaniem mieszkańców tych terenów do aktywizacji, w tym gospodarczej. Pozytywne działania na tym polu zapoczątkują pozyskaniem pracy przez mieszkańców zrewitalizowanych budynków w innym obszarze miasta. W związku z tym rekomendujemy w tym priorytecie inwestycyjnym PI działania wspierające rewitalizację obszarów miejskich i wiejskich dotkniętych lub zagrożonych degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym z</p>		<p>Uwaga przyjęta do wiadomości</p>

			uwzględnieniem powyższej uwagi.		
10 6	Stargardzkie TBS Sp. z o.o.	354	Proponujemy, aby przyjąć, że instrumentem finansowym będzie dotacja, a jako dodatkowe/uzupełniające wsparcie zwrotne w formie preferencyjnej pożyczki.	Uzasadniamy to tym, że rewitalizowane będą budynki mieszkalne, które zamieszkuje niezamożne społeczeństwo, a czynsze są na takim poziomie, że nie wystarczą na spłatę pożyczki, nawet wówczas gdy zostanie ona zaciągnięta na preferencyjnych warunkach. Pożyczka powinna być narzędziem finansowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, ale tylko wówczas, gdy na obszarze rewitalizowanym pojawi się możliwość przychodów pokrywających nie tylko koszty eksploatacji i utrzymania w stanie niepogorszonym ale też zysku np. gdy projekt zawiera jako dodatkowe zadanie - część gospodarczą .	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeńowych. W obecnej wersji Programu nie wskazujemy, który z instrumentów będzie priorytetowe. Prowadzona jest analiza możliwości zastosowania poszczególnych rozwiązań. szczegółowe informacje oraz rozwiązania będą znajdować się w Uszczegółowieniu RPO WZ

10 6	Stargardzkie TBS Sp. z o.o.	355	<p>Uwzględnić jako beneficjentów TBS- y Budowa, odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury społecznej, w tym mieszkalnictwo chronione, mieszkalnictwo wspomagane, infrastruktura społeczna wspierająca osoby niepełnosprawne, starsze, usamodzielniających się wychowanków domów dziecka, osoby bezdomne; Planowane do realizacji projekty przyczynią się dołączenia społecznego grup marginalizowanych i zagrożonych marginalizacją. Będą to przedsięwzięcia polegające np. na aranżowaniu obiektów z przeznaczeniem namieszkania dla usamodzielniających się wychowanków domów dziecka, osób niepełnosprawnych, starszych, bezdomnych i dostosowaniu infrastruktury, utworzeniu regionalnego ośrodka wsparcia rodziny. Ponadto planuje się wsparcie procesów usamodzielniania się osób niepełnosprawnych, wychowanków domów dziecka, bezdomnych.</p>	<p>Jednym z zadań TBS jest budowa mieszkań na wynajem. TBS w ramach swoich zadań realizuje też mieszkania chronione i wspomagane, których adresatami są osoby niepełnosprawne, starsze, usamodzielniający się wychowankowie domów dziecka, bezdomni.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi;</p>
10 7	Gmina Mielno	358	<p>Wnosimy o wyraźne wskazanie w priorytecie także przystani morskich. W każdym miejscu po słowie porty powinno znaleźć się także wyrażenie „i przystani”.</p>	<p>Obok małych portów morskich ważną rolę, szczególnie dla obsługi ruchu turystycznego, mogą pełnić także przystanie morskie umożliwiające krótkotrwałe zatrzymanie małych statków pasażerskich, jak to funkcjonuje np. w Międzyzdrojach w oparciu o molo. Budowa lub przebudowa tego typu infrastruktury w gminach nadmorskich nie dysponujących portami może mieć duże znaczenie dla osiągnięcia celów, tego priorytetu. Gminy takie jak Mielno, Ustronie Morskie czy Rewal mogłyby uzyskać w ten sposób połączenie drogą morską z portami w Kołobrzegu, Darłowie itp. Zwiększy to atrakcyjność turystyczną oraz pobudzi rozwój gospodarczy całego regionu.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi</p>
10 7	Gmina Mielno	359	<p>Wnosimy o zmianę opisu „typów projektu” poprzez rozbudowę typu 2. „kanalizacja...” na np.: „budowa, rozbudowa infrastruktury turystycznej z zakresu m.in. ścieżek tematycznych, tras rowerowych, tarasów widokowych, promenad, przejść na plażę itp. w celu ochrony i udostępnienie walorów naturalnych województwa, w tym ochrony obszarów cennych przyrodniczo i siedlisk przed nadmiernym ruchem turystycznym „ lub dodanie kolejnego typu projektu np.: „ochrona i udostępnienie walorów naturalnych województwa dzięki budowie, rozbudowie infrastruktury turystycznej z zakresu m.in. ścieżek tematycznych, tras rowerowych, tarasów widokowych, promenad, itp.”</p>	<p>We wstępie do opisu priorytetu wskazano obok celu 7 i 8 także cel 6. Ochrona i udostępnienie walorów naturalnych województwa. Natomiast wskazane typy projektów nie służą udostępnieniu walorów. Drugi typ projektów odnosi się raczej wyłącznie do celu 7. Ochrona siedlisk .... Uznajemy za zasadne wpisanie wprost także projektów, których celem będzie także udostępnianie walorów naturalnych. Są to projekty które wyeksponują te walory (także krajobrazowe) lub ułatwią do nich dostęp. Będą to więc także promenady, pomosty, mola, platformy lub wieże widokowe itp., także w miejscach gdzie nie ma bezpośredniego zagrożenia siedlisk. Obecny zapis w części „typy projektów” kładzie nacisk na potrzebę kanalizacji ruchu turystycznego i ochronę siedlisk, natomiast pomija potrzebę udostępnienia turystom pewnych zasobów naturalnych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zapis w RPO jest przeniesieniem zapisu z linii demarkacyjnej. Z drugiej strony przedstawiony katalog działań jest katalogiem otwartym (użyto sformułowania między innymi) i nie wyklucza innych form udostępniania walorów przyrodniczych i/lub krajobrazowych. Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych; PI 6.4 w obecnym kształcie zmierza do ochrony różnorodności biologicznej. Planowane jest uruchomienie PI 8.2, które będzie bardziej nakierowane na turystykę.</p>

10 8	Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	361	Prośba o ustalenie zestawienia Priorytetów Inwestycyjnych i kwot wsparcia na etapie późniejszym.	W chwili obecnej brak decyzji odnośnie możliwości finansowania zadań z programów krajowych. Ponadto w trakcie opracowywania jest Strategia ZIT Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.	Zaproponowany w projekcie RPO WZ 2014-2020 szeroki zestaw priorytetów inwestycyjnych (PI) i działań w ramach których będą wdrażane projekty ZIT wpisuje się w zestaw możliwych kierunków interwencji określony w Zasadach realizacji ZIT w Polsce i został ustalony na podstawie analizy dokumentów programowych z uwzględnieniem zasad celowości i efektywności wsparcia. Należy jednak podkreślić, że na obecnym etapie prac nad RPO WZ 2014-2020 ma on charakter propozycji, a jego ostateczny kształt (dobór PI) będzie uzależniony od rezultatów trwających aktualnie uzgodnień z partnerstwami samorządów SOM i KKBOF, w tym kształtu przygotowywanych przez nie Strategii ZIT. Ostateczny zakres planowanej interwencji oraz montaż współfinansowania ze środków RPO WZ będzie wynikiem rozstrzygnięć uzgodnionej z IZ RPO WZ terytorialnej strategii rozwojowej. W odniesieniu do ZIT SOM podane w projekcie RPO WZ wstępne kwoty alokacji należy traktować jako pierwsze przybliżenie oddolnych analiz SSOM dotyczących założeń Strategii ZIT. W przypadku KKBOF podobne przybliżenie zostanie dokonane na podstawie zaprezentowanych wyników prac dotyczących założeń do Strategii ZIT dla tego obszaru. Jednocześnie należy wyraźnie podkreślić, że sztywne narzucenie przez IZ RPO WZ na obecnym etapie planowanej alokacji dla ZIT, do której beneficjenci musieliby się "dopasować", byłoby zaprzeczeniem idei tego mechanizmu.
10 8	Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	362	Beneficjenci w poszczególnych Priorytetach Inwestycyjnych, w których występuje JST dodać każdorazowo ich związki i stowarzyszenia.	Pozostawienie możliwości określania typów beneficjentów na etapie udzielania dofinansowania.	Uwaga uwzględniona
10 8	Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	363	Pominięcie Świnoujścia jako jednostki samorządowej wchodzącej w skład SOM.	Świnoujście jest członkiem SSOM od stycznia 2013 r.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu BYŁO: „jednostek samorządowych tworzących Szczeciński Obszar Metropolitalny, czyli: miast Szczecin i Stargard Szczeciński oraz gmin Dobra, ... zamieszkałych łącznie przez 645 391 mieszkańców (2012.12.31.).” JEST: „jednostek samorządowych tworzących Szczeciński Obszar Metropolitalny, czyli: miast Szczecin, Stargard Szczeciński i Świnoujście oraz gmin Dobra, ... zamieszkałych łącznie przez 686 900 mieszkańców (2012.12.31.).”
10 9	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	364	Proponuje się dodanie do punktu 4: Strona 169 wers 3: Jest: „4. Zakup środków pasażerskiego transportu wodnego” Proponuje się: „4. Zakup środków transportu wodnego pasażerskiego i transportu na potrzeby utrzymania drogi wodnej oraz rozwiązań przyjaznych środowisku na potrzeby utrzymania i poprawy bezpieczeństwa szlaku żeglownego.	Właściwe utrzymanie szlaku żeglownego w drodze zakupu rozwiązań przyjaznych środowisku wykorzystanych na potrzeby utrzymania szlaku żeglownego jest niezbędne celem zapewnienia bezpieczeństwa na drogach wodnych.	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Dofinansowane projekty powinny mieć na celu poprawę żeglowności a nie jedynie utrzymanie aktualnego stanu.
11 0	Starostwo Powiatowe w Goleniowie	365	Ujęcie potrzeb zakupu sprzętów wspomagających bieżące utrzymanie dróg oraz kontrolę stanu dróg, tj. samochodów osobowych, samochodów ciężarowych specjalnych, ciągników, przyczep, maszyny robocze współpracujące z ciągnikiem, itp.	Potrzeby związane z rozwojem infrastruktury drogowej są bardzo duże. Niezbędne jest podniesienie standardów utrzymania istniejących dróg. Aby odpowiednio dbać o bieżące utrzymanie dróg należy wyposażyć służby drogowe w niezbędny sprzęt. Samochody osobowe potrzebne są do stałej kontroli dróg. Samochody ciężarowe specjalne niezbędne są do utrzymania i bieżących remontów dróg. Ciągniki, przyczepy oraz inne urządzenia (rębak, lemiesz, itp.) wspomagają pracę na drogach.	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Projekty muszą mieć charakter rozwojowy a nie utrzymaniowy.
11 0	Starostwo Powiatowe w Goleniowie	366	Proszę o uwzględnienie w dokumencie e-komunikacji.	Wprowadzenie tej zmiany może dać możliwość opracowywania centralnych wojewódzkich elektronicznych rozkładów jazdy + bilet elektroniczny.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy dotyczące priorytetu inwestycyjnego 2.3 nie wykluczają możliwości realizacji projektów z zakresu e-komunikacji.

11 0	Starostwo Powiatowe w Goleniowie	367	Proszę o uwzględnienie w tym działaniu budynków administracji publicznej.	Stworzy to możliwość dofinansowania zakupu np. agregatów prądotwórczych, które umożliwią funkcjonowanie budynków administracji publicznej podczas braku energii elektrycznej.	Uwaga nieuwzględniona. Zakup agregatów prądotwórczych dla obiektu, nie jest działaniem wpisującym się w zakres priorytetu inwestycyjnego, mającego na celu realizację inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka związane z klęskami żywiołowymi będące wynikiem zmian klimatu.
11 0	Starostwo Powiatowe w Goleniowie	368	Proszę o uszczegółowienie, że działanie to nie dotyczy tylko szpitali prowadzonych przez samorząd wojewódzki, ale także prowadzonych przez samorząd powiatowy i gminny.	Brak tego uszczegółowienia wyklucza finansowanie działań skierowanych do szpitali powiatowych i gminnych.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. W ramach typu projektu pierwszego wskazano: "Głównymi beneficjentami będą zakłady opieki zdrowotnej, organy prowadzące zakłady opieki zdrowotnej". Wśród beneficjentów wskazano: jednostki organizacyjne jst, zakłady opieki zdrowotnej
11 0	Starostwo Powiatowe w Goleniowie	369	Proszę nie ograniczać tych działań tylko do wschodnich i centralnych części województwa zachodniopomorskiego.	Działania powinny być skierowane na całe województwo.	W ramach PI 9.4 jako terytorialny obszar realizacji wskazano obszar województwa zachodniopomorskiego. Nie ogranicza się możliwości realizacji przedmiotowych działań wyłącznie do wschodnich i centralnych części województwa zachodniopomorskiego.
11 0	Starostwo Powiatowe w Goleniowie	370	Proszę o uwzględnienie DPSów, szkolnictwa specjalnego, WPOW, oraz ZOL	Rozszerzony katalog stworzy szansę na lepszą realizację zamierzonych celów.	Nieznane odniesienie. Nie jest jasne czy autor uwagi miał na myśli grupy docelowe czy typy beneficjentów. Mimo to, należy zauważyć, że obecny kształt RPO WZ 2014-2020 nie zawęży ani grupy docelowej ani typu beneficjentów (obecnie są to: Grupy docelowe: Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, podmioty świadczące usługi społeczne i opiekuńcze. Typy beneficjentów: wszystkie podmioty, z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
11 1	Powiat Myśliborski	371	Proponujemy dopisać kolejny cel szczegółowy pn.: „Poprawa warunków glebowych i stosunków wodnych”. Typ projektu: Mapowanie obszarów oddziaływania melioracyjnego na terenie województwa ZP (powiatowa ewidencja wód, urządzeń wodnych melioracji podstawowych i szczegółowych oraz zmeliorowanych gruntów).	Brak aktualnej ewidencji urządzeń wodnych melioracji szczegółowych oraz zmeliorowanych gruntów utrudnia wykonywanie i nadzór starosty nad realizacją obowiązków utrzymywania i konserwacji tych urządzeń.	Uwaga nieuwzględniona. Aktualizacja baz danych ewidencji urządzeń wodnych melioracji szczegółowych oraz zmeliorowanych gruntów jest zadaniem właściwego podmiotu, zgodnie z ustawą Prawo wodne.

11 2	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego	372	<p>Czy będzie istniała w nowym programie możliwość wsparcia np. przygotowania do uzyskania licencji maszynisty wg wymagań Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18.02.2011 r. w sprawie licencji maszynisty (Dz. U. 2011, Nr 66, poz. 346) ?</p> <p>Na rynku pracy jest brak nowych wyszkolonych kandydatów do pracy w specyficznym, specjalistycznym zawodzie maszynisty pojazdów trakcyjnych ,</p>	<p>W Szczecinie istnieje wiele firm zatrudniających maszynistów (w sumie zatrudniają około 700 maszynistów)– są to: -Przewozy Regionalne Spółka z o.o. Oddział Zachodniopomorski w Szczecinie -PKP CARGO S.A. Zachodniopomorski Zakład Spółki -PKP Intercity Kolumba 1 Szczecin -Kolej Bałtycka S.A -NKN Usługi Kolejowe Projektowanie, Budownictwo, Transport Sp. z o.o -CTL Kargo Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością -PKP Energetyka SA Zakład Pomorski w Szczecinie -Zakłady posiadające bocznicę kolejowe oraz gniazda drużyn trakcyjnych innych ogólnopolskich spółek z poza grupy PKP. W związku z brakiem wykwalifikowanych maszynistów w niektórych z tych firm zatrudnia się emerytowanych maszynistów. Obecnie maszyniści są zatrudniani w nadgodzinach w ilości nawet ponad 50 ,miesięcznie. Podobna sytuacja jest w całej Polsce Jak donosi prasa również w innych europejskich krajach zawód maszynisty jest zawodem deficytowym (uzyskana w wyniku szkolenia w Polsce licencja umożliwia również zatrudnienie na kolejach europejskich -ale po zdaniu egzaminu z języka). Na ogół firmy chcą obecnie przyjmować osoby posiadające licencję maszynisty – ale takich brak z uwagi na wymagania i koszty uzyskania uprawnień w wysokości około 10 tyś zł. Przyjmowanie osób bez licencji jest ryzykowne – trzeba przyjąć do pracy ale czy będzie się nadawał, czy przejdzie szkolenie i uzyska licencję . I tak zgodnie z nowymi wymaganiami przewoźnik ponosi wewnętrzne koszty dalszego obowiązkowego szkolenia osoby posiadającej licencję maszynisty dla uzyskania świadectwa maszynisty w danej firmie. Wymagania formalne i zdrowotne dla szkolonych na licencję zawiera Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18.02.2011 r. w sprawie licencji maszynisty (Dz. U. 2011, Nr 66, poz. 346) , a szkolenie trwa około 300 godzin z czego część teoretycznastanowi około 70 % czasu. Podstawowe wymagania od kandydata na licencję: -wykształcenie minimum zasadnicze zawodowe (firmy wolą osoby ze średnim o profilu technicznym) -niekaralność za przestępstwa umyślne -ukończone 20 lat -spełnienie wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych określonych w przepisach (bardzo duży odsiew). Szczegóły i procedury uzyskania uprawnień znajdują się na stronie UTK http://www.utk.gov.pl/pl/bezpieczenstwo-i-nadzo/kompetencje-personelu/licencja-maszynisty/1189,Licencja-maszynisty.html Uzyskiwanie licencji maszynisty pojazdów trakcyjnych nie może odbywać się w ramach szkoły – kandydat musi mieć ukończone 20 lat. Trudno też ustalić jednego beneficjenta –są to licencjonowani przewoźnicy (duże firmy i małe). Część młodych osób za własne pieniądze uzyskuje licencje maszynisty, ale z uwagi na koszty dotyczy to nielicznych. Jest to chyba jeden niewielu zawodów gdzie nie ma bezrobotnych (chyba że są to osoby karane lub dyscyplinarnie zwolnione). Ewentualne wsparcie. przygotowania do uzyskania licencji maszynisty będzie bardzo trudne. Taki temat oprócz niektórych PUP podjął UMWŁ</p>	<p>Prawdopodobnie uzyskanie licencji maszynisty będzie możliwe w ramach RPO WZ 2014-2020 w dwóch PI: PI 8.5 (w przypadku osób bezrobotnych) - Powiatowe Urzędy Pracy będą mogły kierować osoby bezrobotne na szkolenia i staże. Prawdopodobne jest, iż uzyskanie licencji maszynisty będzie mogło zostać sfinansowane ze środków EFS przekazanych do PUP w ramach RPO. PI 8.9 (w przypadku osób pracujących) - szkolenia w ramach RPO mają opierać się na systemie popytowym. Możliwa, więc będzie sytuacja, w której pracodawca (jeśli widzi taką konieczność) będzie mógł wysłać swojego pracownika na potrzebne szkolenie, które zostanie sfinansowane ze środków EFS w ramach RPO. W chwili obecnej trudno jest określić, czy zostaną wprowadzone określone limity np. na jedno przedsiębiorstwo lub pracownika i jak to będzie kwota. Należy również zaznaczyć, że dofinansowanie na szkolenia dla osób pracujących nie będą wynosiły 100% - wymagany będzie wkład własny.</p>
---------	---	-----	--	---	---

11 2	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego	557	Przeniesienie i preredagowanie działań z „poziomu regionalnego” na poziom „cele szczegółowe”.Zmiana statusu następujących punktów:2. Opracowywanie planów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo.3.(Projekty) Opracowanie strategii dotyczącej działalności wykorzystującej regionalne zasoby przyrodnicze wraz z promocją.	Cel szczegółowy jakim jest opracowanie planu ochrony dla wszystkich sześciu parków krajobrazowych jest działaniem priorytetowym dla ZPKWZ jako jednostki zarządzanej przez Zarząd Województwa. Zadanie to ma znaczące przełożenie ma wszelkie zadania planistyczne w gminach będących w granicach parków krajobrazowych. Wyznacza ramy dla planowanych inwestycji i jednocześnie zapewnia ochronę walorów obszarów chronionychW województwie Zachodniopomorskim ponad 30% powierzchni objęte jest jedną z form ochrony przyrody. Wiele z organizacji pozarządowych jak i instytucji takich jak samorząd województwa, samorządy lokalne, ZPKWZ, Lasy Państwowe, RDOŚ i inne prowadzą różne działania ukierunkowane na ochronę i upowszechnianie walorów przyrodniczych województwa. Stworzenie spójnego sytemu i określenie kierunków wykorzystania tych zasobów bez szkody dla ich wartości jest jednym z kluczowych zadań dla strategii rozwoju województwa.	Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. Ze względu na koncentrację środków wybrano tylko kluczowe typy projektów do wsparcia. Wprowadzono jednak możliwość wsparcia inwentaryzacji przyrodniczych gmin. Inwentaryzacje takie będą mogły stanowić podstawę opracowania planów ochrony parków krajobrazowych.
11 2	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego	558	przeniesienie działań z „poziomu regionalnego” na poziom „typy projektów” i zmiana statusu następujących punktów: 1. Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych. 4. Budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną i przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków	Głównym zadaniem ZPKWZ jest ochrona ale i promocja walorów województwa. Prowadzenie zadań w zakresie edukacji i nadzoru nad obszarem chronionym, oraz prowadzenie działań ochrony czynnej jest niemożliwe bez odpowiedniego wyposażenia i zapewnienia środków.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane wsparcie w PI wynika z przeprowadzonej diagnozy dla dokumentu. Parki krajobrazowe mieszczą się w katalogu uprawnionych beneficjentów w tym priorytecie, ale zakres rzeczowy wsparcia został ograniczony wyłącznie do typów projektów określonych PI 6.4.
11 2	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego	559	Preredagowanie podpunktu 1 w punkcie Typy projektu: 1. Budowa, rozbudowa i modernizacja ogrodów botanicznych w oparciu o gatunki rodzime wraz z bankami genowymi w celu ochrony różnorodności biologicznej aby otrzymał brzmienie: Budowa, rozbudowa i modernizacja ogrodów botanicznych i parków krajobrazowych. W oparciu o gatunki rodzime tworzenie przez ogrody botaniczne, przy współpracy z parkami krajobrazowymi, banków genowych w celu ochrony różnorodności biologicznej.	Tworzenie banku genowego oraz „zaplecza florystycznego” dla ogrodu botanicznego nie powinno odbyć się bez współpracy z parkami krajobrazowymi jako jednostkami nadzoru nad obszarami chronionymi wykazującymi się największą bioróżnorodnością w województwie. Ponadto, parki krajobrazowe administrowane są przez samorząd województwa, w związku z tym łatwiej uzyskać spójność polityki regionu. Wspomnieć należy również, że w dokumencie pojawia się idea prowadzenia edukacji ekologicznej w oparciu o ogrody botaniczne, podczas gdy takie zadania należą również do administracji parków krajobrazowych.	Uwaga częściowo uwzględniona. Zmieniono typ projektu na: "1. Projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki.". Nazwa typu projektu odzwierciedla bezpośrednio zapisy w Linii demarkacyjnej.
11 2	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego	560	zmiana określenia „kanalizacja” na „ukierunkowanie”	Posługiwanie się w przekazie określeniem 'kanalizacja' nie wpływa korzystnie na budowanie partnerskiej współpracy z obywatelami.	Uwaga nieuwzględniona. Sformułowanie "kanalizowanie ruchu turystycznego" jest określeniem używanym w specjalistycznej literaturze i nie ma pejoratywnego znaczenia.
11 2	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego	561	Uwzględnienie w projekcie RPO stosownego udziału środków na zadania związane z ochroną bioróżnorodności przyznawanych w trybie bezkonkursowym.	Administracja parków krajobrazowych nie jest uprawniona do pobierania opłat za wstęp i udostępnianie obszarów chronionych, w związku z tym na wykonywanie zadań ustawowych (a zatem obligatoryjnych) pozyskiwać musi środki zewnętrzne.	Uwaga nieuwzględniona. Wobecnym systemie możliwe są tylko dwa tryby wyboru projektów: konkursowy i pozakonkursowy. Decyzja o zastosowaniu poszczególnych trybów wyboru projektów zostanie podjęta na etapie wdrażania Programu.
11 3	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie	373	W 2.A.2.1 Typ projektu 1 i 2 proponujemy zapis: Świadczenie wysokiej jakości spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych i opiekuńczych (pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, usług opiekuńczych i zdrowotnych kierowanych do osób starszych oraz niepełnosprawnych) w celu zwiększenia ich dostępności. 2.A.2.2. Włączenie do grupy docelowej osób starszych oraz niepełnosprawnych.	Osoby starsze oraz niepełnosprawne stanowią grupę najbardziej narażoną na wykluczenie społeczne. Dodatkowo osoby starsze pozostawione stałego wsparcia ograniczają aktywność zawodową i społeczną pracujących członków rodzin pochodzenia (dzieci, wnuki),	W ramach PI 9.7 jako grupy docelowe wskazano m.in. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego. Obecne zapisy nie wykluczają kierowania wsparcia do osób starszych oraz niepełnosprawnych. Wsparcie dla tych osób będzie szczególnie istotne o czym świadczyć mogą zapisy w wielu miejscach dokumentu (m.in. część diagnostyczna). Zaproponowane działania mogą również rozwiązać problem dotyczący ograniczania aktywności zawodowej pracujących członków rodzin (dzieci, wnuki).

11 3	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie	390	Proponujemy dopisać obiekty z przeznaczeniem na oddziały opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niesamodzielnych	Wydłużenie się długości życia powoduje wzrost liczby osób wymagających stałej i wielorakiej opieki. W województwie zachodniopomorskim brakuje tego typu miejsc co pogarsza jakość życia jego mieszkańców i obciąża aktywnych zawodowo członków rodzin.	Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. W ramach opis PI 9.1 dodano zapisy wskazujące na konieczność wsparcia infrastruktury w obszarze budowy i rozwoju domów hospicyjnych, w tym ich wyposażenie, oraz innych ośrodków świadczących opiekę paliatywną. Ponadto trzeci typ projektu nie wyklucza wsparcia działań wskazanych przez Państwa.
11 3	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie	391	Uzupełnić zapis w typie projektu 3 o możliwość budowy nowych obiektówUzupełnienie zapisu w typie projektu 3 o rodzinne domy pomocy społecznejDopisać jako beneficjentów mieszkań chronionych osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze wymagające wsparcia w życiu codziennym oraz mieszkania w lokalach bez barier.	Często przebudowa, modernizacja lub odbudowa obiektu i przystosowanie go do specyficznych potrzeb jest kosztowniejsza niż budowa nowego obiektu. Decyzja o rodzaju inwestycji powinna być poprzedzona szczegółową analizą i rachunkiem ekonomicznym i Rodzinne domy pomocy społecznej pozwolą osobom, które muszą korzystać z tych tego typu formy pomocy na zbliżenie warunków życia do warunków rodzinnych.Osoby niepełnosprawne i starsze często z powodu pogorszenia się stanu zdrowia potrzebują zmiany miejsca zamieszkiwania na obiekty bezbarierowe oraz dostępu do usług. Mieszkania chronione spełnią tę rolę a jednocześnie będą zapewniały samodzielność i niezależność adekwatną do stanu sprawności i zdrowia oraz pozostanie w środowisku dotychczasowego życia.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Trzeci typ projektu nie wyklucza wsparcia działań wskazanych przez Państwa. Wskazany katalog beneficjentów ostatecznych jest katalogiem otwartym. Z uwagi na duży dostęp do istniejącej infrastruktury we wszystkich gminach województwa, nie przewiduje się budowy nowych obiektów.
11 3	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie	392	Uzupełnić typ projektu 4 o zapis wskazujący na preferencje budowy zakładów aktywności zawodowej na obszarach ich pozbawionych. Do zdania: „Dzięki wsparciu powstaną nowe zakłady aktywności zawodowej proponujemy dopisać: oraz poprawi się jakość i nowoczesność modernizowanych co poprawi dostępność do rynku pracy osób niepełnosprawnych oraz będzie sprzyjało ich rehabilitacji zawodowej i społecznej	Zapis ten ma umożliwić równomierne rozmieszczenie terytorialne zakładów aktywności zawodowej ze względu na potrzeby. Istniejące zakłady aktywności zawodowej - ze względu na zmiany na rynku, rozwój technologiczny oraz zebrane doświadczenia - wymagają modernizacji i rozbudowy celem zapewnienia osobom ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności rehabilitację zawodową i społeczną.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Poszczególne preferencje będą wskazywane w kryteriach wyboru projektów.
11 3	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie	393	Proponujemy zapis o konieczności objęcia systemem uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu osób niepełnosprawnych w pełnej kompatybilności z potrzebami przedsiębiorców i potrzebami rynku pracy.	Osoby niepełnosprawne są zidentyfikowane jako nagorzej wykształcone i przygotowane do pracy. Włączenie osób niepełnosprawnych do celu szczegółowego 2 podwyższy kwalifikacje tej grupy oraz stworzy możliwość zmiany postaw pracodawców wobec ich możliwości oraz przyczyni się przełamywaniu barier społecznych.	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są ogólne i nie wykluczają wsparcia skierowanego do osób niepełnosprawnych. Ponadto, zgodnie z zapisami Sekcji 11 pkt. 11.2 działania, które podejmowane będą w Programie przewidują promowanie pozytywnych rozwiązań uwzględniających potrzeby poszczególnych grup docelowych narażonych na dyskryminację oraz osób z niepełnosprawnością.
11 3	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie	394	Proponujemy włączenie do grup docelowych osób niepełnosprawnych.	Osoby niepełnosprawne są słabo wykształcone i przygotowane do pracy. W przypadku wielu niepełnosprawności (intelektualne, sensoryczne) możliwości rozwoju zawodowego są ograniczone i wymagają stałego stymulowania celem zdobycia pracy lub pozostania na rynku pracy. Niepełnosprawność może być nabyta (szczególnie na dzisiejszym poziomie rozwoju cywilizacji) co może skutkować koniecznością zmiany kwalifikacji.	Uwaga nieuwzględniona. Obecne zapisy RPO są ogólne i nie wykluczają wsparcia skierowanego do osób niepełnosprawnych. Ponadto, zgodnie z zapisami Sekcji 11 pkt. 11.2 działania, które podejmowane będą w Programie przewidują promowanie pozytywnych rozwiązań uwzględniających potrzeby poszczególnych grup docelowych narażonych na dyskryminację oraz osób z niepełnosprawnością.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	374	Bardzo liczne błędy ortograficzne, interpunkcyjne i gramatyczne w całym dokumencie.		Kolejna wersja dokumentu zostanie zweryfikowana pod kątem językowym i edycyjnym.

11 4	Urząd Miasta Szczecin	375	W dużej mierze dokument opiera się na starych danych statystycznych, podczas gdy dostępne są już nowsze. Np. transport, str.20-21 – brak aktualnych danych dotyczących przeładunków w porcie.		Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu BYŁO: W roku 2011 w Szczecinie przeładowano 8,1 mln ton ładunków (7,8 w 2008), w Świnoujściu 10,7 mln (8,8 w 2008); tymczasem w Gdańsku 23,5 (17,1) a w Gdyni 13,0 (12,9). Udział zespołu portowego Szczecin-Świnoujście w krajowych przeładunkach spadł w okresie 2008-2011 z 34,1% do 32,5%. Jeszcze w 2008 roku udział przeładunków kontenerów w Szczecinie w przeładunkach kontenerów w całym kraju stanowił 7,1% by stopniowo spaść do 4,1% w roku 2011. W Szczecinie stale przeładowuje się około 50 000 TEU (61 094 w 2008 r. i 54 653 w 2011 r.) gdy w Gdańsku 684 571 a w Gdyni 590 675 (2011)...W pierwszym kwartale 2014 roku notowana na warszawskiej giełdzie szczecińska firma OT Logistics, większościowy właściciel Portu Handlowego w Świnoujściu, zamierza uruchomić terminal kontenerowy....Nieprzeprowadzenie niezbędnych prac inwestycyjnych grozi dalszym marginalizowaniem portów ujścia Odry wobec portów Południowego Bałtyku. Rośnie znaczenie portu w Policach obsługującego jednak głównie Zakłady Chemiczne w Policach, którego roczne przeładunki sięgają niemal 10% przeładunków Zespołu Portowego Szczecin-Świnoujście. Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków.Port w Świnoujściu skupia 54,6% międzynarodowego ruchu pasażerskiego w Polsce, Międzyzdroje 3,4%, Kołobrzeg 1,8%.JEST: W roku 2012 w Szczecinie przeładowano 7,6 mln ton ładunków (7,8 w 2008), w Świnoujściu 11,3 mln (8,8 w 2008); tymczasem w Gdańsku 24,4 (17,1) a w Gdyni 13,2 (12,9). Udział zespołu portowego Szczecin-Świnoujście w krajowych przeładunkach spadł w okresie 2008-2012 z 34,1% do 32,1%. Jeszcze w 2008 roku udział przeładunków kontenerów w Szczecinie w przeładunkach kontenerów w całym kraju stanowił 7,1% by stopniowo spaść do 3,5% w roku 2012. W Szczecinie stale przeładowuje się około 50 000 TEU (61 094 w 2008 r. i 56 007 w 2012 r.) gdy w Gdańsku 933 394 a w Gdyni 657 549 (2012)...W 2014 roku notowana na warszawskiej giełdzie szczecińska firma OT Logistics, większościowy właściciel Portu Handlowego w Świnoujściu, zamierza uruchomić terminal kontenerowy....Nieprzeprowadzenie niezbędnych prac inwestycyjnych grozi dalszym marginalizowaniem portów ujścia Odry wobec portów Południowego Bałtyku. Rośnie znaczenie portu w Policach obsługującego jednak głównie Zakłady Chemiczne w Policach, którego roczne przeładunki sięgają niemal 10% przeładunków Zespołu Portowego Szczecin-Świnoujście. Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków.Port w Świnoujściu skupia ponad 50% międzynarodowego ruchu pasażerskiego w Polsce, Międzyzdroje ponad 3%, Kołobrzeg niemal 2%.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	376	MSP- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa: powinno być: MŚP		Uwaga uwzględniona.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	377	DB Port Szczecin największa firma zajmująca się przeładunkiem kontenerów w szczecińskim porcie w połowie 2013 roku wstrzymała proces inwestycyjny, który....	Powinno być: zwolniło tempo inwestycyjne...Firma nie wstrzymała procesu inwestycyjnego. To zbyt daleko idące stwierdzenie. Dane można pozyskać bezpośrednio z firmy.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu BYŁO: „DB Port Szczecin największa firma zajmująca się przeładunkiem kontenerów w szczecińskim porcie w połowie 2013 roku wstrzymała proces inwestycyjny, który ...” JEST: „DB Port Szczecin największa firma zajmująca się przeładunkiem kontenerów w szczecińskim porcie w połowie 2013 roku spowolniła proces inwestycyjny, który ...”

11 4	Urząd Miasta Szczecin	378	„Szczecińska Kolej Metropolitalna powinna stać się podstawą systemu transportu publicznego na terenie jednostek samorządowych tworzących Szczeciński Obszar metropolitalny, czyli... Pominięto tu Świnoujście i powiat policki jako jednostki samorządowe wchodzące w skład SOM.	Zdanie nie jest jasno sformułowane. Nie wiadomo co jest podmiotem zdania...czy chodzi o JST wchodzące w skład SOM czy też chodzi o przebieg trasy SKM. Propozycja przeformułowania.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu BYŁO: „jednostek samorządowych tworzących Szczeciński Obszar Metropolitalny, czyli: miast Szczecin i Stargard Szczeciński oraz gmin Dobra, ... zamieszkałych łącznie przez 645 391 mieszkańców (2012.12.31.).” JEST: „jednostek samorządowych tworzących Szczeciński Obszar Metropolitalny, czyli: miast Szczecin, Stargard Szczeciński i Świnoujście oraz gmin Dobra, ... zamieszkałych łącznie przez 686 900 mieszkańców (2012.12.31.).”
11 4	Urząd Miasta Szczecin	379	Brakadnotacji o planach wdrożenia Roweru Miejskiego w Szczecinie	W GMSzczecin ogłoszono na początku stycznia przetarg na realizację zadania.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi PO ZDANIU: Jedyny w województwie system roweru miejskiego działający w Świnoujściu i Międzyzdrojach w rzeczywistości ma cechy głównie wypożyczalni. UZUPEŁNIONO O ZAPIS: W 2014 roku w Szczecinie ma być realizowany pierwszy etap zadania pod nazwą Szczeciński Rower Miejski (SRM). Niewyłoniony jeszcze wykonawca dostarczy 33 stacje i wyposaży je w 505 stojaków oraz 360 rowerów. Zwycięska firma uruchomi także stronę internetową oraz przeszkoli pracowników spółki komunalnej Nieruchomości i Oplaty Lokalne w kompleksowej obsłudze, serwisie oraz zarządzaniu SRM. Zgodnie z założeniami korzystanie z roweru przez pierwsze 20 minut będzie bezpłatne a każda kolejna godzina będzie coraz droższa aby wymusić rotację pojazdów.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	380	W tekście podaje się stopę bezrobocia w województwie. Brak odniesienia do stopy bezrobocia w SOM.	SOM jest obszarem wzrostu gospodarczego w województwie.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. W diagnozie zawartej w RPO WZ 2014 -2020 przedstawiono stopę bezrobocia w województwie. Stopa ta wyliczana jest na podstawie liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy (tj. stopa bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych powiatach województwa). Ponieważ w strukturze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego znajdują się nie tylko powiaty, ale także pojedyncze gminy, wyliczenie stopy bezrobocia dla tak rozumianego obszaru jest niemożliwe. Możliwe jest wyliczenie wskaźnika bezrobocia, jednak nie będą to dane porównywalne w kontekście całej diagnozy rynku pracy.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	381	Brak informacji o transporcie towarowym oraz brak odniesień do problemu z utrzymaniem nieruchomości przez PKP.		Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Program regionalny nie odnosi się do problemów PKP z nieruchomościami.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	382	W części opisowej należy zdefiniować pojęcia: inteligentne i regionalne specjalizacje regionu.	Zdefiniowanie terminów zapewni lepszą czytelność i zrozumienie zapisów.	Uwaga nieuwzględniona. Identyfikacja inteligentnych specjalizacji to proces, którego nie da się sprowadzić do prostej definicji. Aktualnie trwają intensywne prace poszczególnych państw członkowskich i regionów w porozumieniu z KE, zmierzające do opracowania poszczególnych strategii identyfikacji inteligentnych specjalizacji. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego 22 stycznia 2014 roku uchwałą nr 93/14 przyjął Założenia do procesu inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Dokument określa m.in. obszary regionalnych specjalizacji oraz proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego.

11 4	Urząd Miasta Szczecin	383	Grupy docelowe – przedsiębiorstwa - nie dokończono wyliczenia (sugeruje o tym przecinek) Liczba nowych naukowców – nie jest jasne co przez to się rozumie.		Uwaga nieuwzględniona. W PI 1.2 główną grupą docelową stanowią przedsiębiorcy, a przecinek stanowi błąd edytorski.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	384	Brak tłumaczeń z języka angielskiego	niezgodność z Ustawą o języku polskim (2011)	Zapisy w punkcie 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej zostaną zmienione po otrzymaniu oficjalnego tłumaczenia od Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (ujednolicenie nazewnictwa we wszystkich programach operacyjnych).
11 4	Urząd Miasta Szczecin	385	Brak konsekwencji w odniesieniach do inteligentnych (regionalnych) specjalizacji	W dokumencie powinno znaleźć się wyjaśnienie (przynajmniej w przypisach) czym są regionalne inteligentne specjalizacje. W tekście nie jest jasne o których specjalizacjach mowa, ze względu na niekonsekwencję w używaniu terminów.	Uwaga częściowo uwzględniona. Doprecyzowano zapisy. Nie dodano definicji, ponieważ identyfikacja inteligentnych specjalizacji to proces, którego na obecnym etapie nie da się sprowadzić do prostej definicji. Aktualnie trwają intensywne prace poszczególnych państw członkowskich i regionów w porozumieniu z KE, zmierzające do opracowania poszczególnych strategii identyfikacji inteligentnych specjalizacji. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego 22 stycznia 2014 roku uchwałą nr 93/14 przyjął Założenia do procesu inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Dokument określa m.in. obszary regionalnych specjalizacji oraz proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	386	Brak w nagłówku adnotacji o systemach informacji przestrzennej	Systemy informacji przestrzennej pojawiają się dopiero później w tekście.	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa priorytetu inwestycyjnego jest narzucona odgórnie i nie podlega modyfikacjom. Należy również zaznaczyć, że w ramach przedmiotowego PI istnieje możliwość wsparcia systemów informacji przestrzennej poprzez wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych szczebla regionalnego/lokalnego oraz zwiększenie do nich dostępu dla obywateli
11 4	Urząd Miasta Szczecin	387	Brak konsekwencji w nazewnictwie (patrz: ZA.Z1. Nie jest jasne czy chodzi o budynki użyteczności publicznej i mieszkania w zasobach gminy.	W części dalszej dokumentu pojawia się (niekonsekwentne) stosowanie nazw: budynki publiczne lub użyteczności publicznej... należy to doprecyzować.	Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ. Nie jest możliwa zmiana nazwy Priorytetu inwestycyjnego. Wsparcie w PI 4.3 możliwe zarówno dla budynków użyteczności publicznej (JST) - typ projektów 1, jak i budynków mieszkalnych (w tym w zasobach JST) - typ projektu 2.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	388	Brak odniesień do administracji zespolonej jako grupy docelowej.		Uwaga nieuwzględniona. Administracja zespolona jest elementem rządowej administracji (terenowej), która znajduje się w Typie beneficjentów priorytetu.
11 4	Urząd Miasta Szczecin	389	Określając kierunki wsparcia w ramach ZIT należałoby również uwzględnić konieczność wzmocnienia obszarów funkcjonalnych poprzez efektywną współpracę między gminami miejskimi i wiejskimi. Pytanie: czy to wyzwanie mogłoby być realizowane poprzez „przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych terenów obszaru miejskiego?...	Wokół Szczecina znajdują się gminy miejskie, miejsko-wiejskie. SOM nie jest homogeniczny. Temat bardzo mocno podkreślany na poziomie europejskim.	Zakres ZIT jaki będzie realizowany w obszarze funkcjonalnym miasta wojewódzkiego będzie uzależniony od przedstawionej przez Związek ZIT Strategii. Jeżeli z diagnozy, założonych celów rozwojowych oraz odpowiadającej jej interwencji zaplanowanej na obszarze objętym Strategią wynika będzie konieczność realizacji działań rewitalizacyjnych tego typu działania - przy uwzględnieniu wynikającej z obostrzeń związanych z możliwym zakresem interwencji poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych – zostanie wskazana jako jeden z kierunków wsparcia objętych ZIT.

11 5	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	395	<p>Ponownie wnosimy, aby przy kompleksowej modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych</p> <p>1.uznać za spełniony warunek „wymiana źródła ciepła na OZE” - podłączenie budynku mieszkalnego do sieci ciepłej, z której część energii ciepłej pochodzi z odnawialnych źródeł energii (OZE).</p> <p>2. Rezygnacja z wymogu osiągnięcia klasy energetycznej w wyniku termomodernizacji .</p> <p>3. nie traktować jako wymóg konieczny dla otrzymania dofinansowania warunek stosowania OZE w działaniach termomodernizacyjnych dotyczących budynków mieszkalnych</p> <p>4. dofinansowanie w formie dotacji dla budownictwa mieszkaniowego</p>	<p>TBS-y i Gmina są właścicielami dużych powierzchni budynków mieszkalnych wymagających termomodernizacji. Obecnie nie ma ustalonych klas energetycznych budynków mieszkalnych dlatego też nie można się odnieść do tak stawianego wymogu. Jednakże , w przypadku budynków które stanowią w zasadzie ok.80 % budynków mieszkalnych w centrum miasta dostosowanie budynków do klas energetycznych może okazać się bardzo kosztowne lub wręcz nieosiągalne .</p> <p>Jednym z celów nowej perspektywy jest ograniczenie „niskiej emisji redukcją CO2 i pyłów powstałych na skutek ogrzewania paliwami stałymi – węgiel w indywidualnych kotłowniach, lub piecach . W przypadku budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego dotyczy to znaczącej ilości lokali mieszkalnych najuboższych mieszkańców w najstarszych budynkach . Narzucenie wymogu termomodernizacji wraz z wymianą źródeł energii na OZE przez Beneficjenta eliminuje takie budynki z tego programu. Natomiast wymiana /modernizacja indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła które wykorzystują OZE pozwoli na osiągnięcie celu . Działania te spowodują zwiększenie podmiotów korzystających z energii odnawialnej a także likwidację „niskiej emisji” a wraz z termomodernizacją budynków osiągnięcie założonego celu zmniejszenia emisyjności gospodarki i efektywności energetycznej.</p> <p>Analizując RPO województw śląskiego,mazowieckiego czy podkarpackiego – takich rygorystycznych wymogów tam nie znajdujemy. W obecnych realiach gospodarczych oraz możliwościach finansowych Beneficjentów tak rygorystyczne wymogi wyeliminują te budynki, które emitują największe zanieczyszczenia.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki propozycji zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ; Uwaga zostanie także poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Zgodnie z Linia demarkacyjną sieci ciepłownicze i chłodnicze (wraz ze źródłem) wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej (plany te są warunkiem wsparcia) będą wspierane z poziomu krajowego. Dokonano zmian w zapisach RPO WZ w PI 4.3 umożliwiających, w ramach kompleksowej modernizacji, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła innego niż pochodzącego z OZE lub pochodzącego ze źródła, które produkuje energię częściowo z OZE). Należy jednak pamiętać, że celem szczegółowym w działaniu jest zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych. Zakres kwalifikowalności wydatków w projekcie zostanie uszczegółowiony na dalszych etapie prac nad Programem.Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.</p>
11 5	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	396	<p>Uwzględnić typy projektów – projekty inwestycyjne demonstracyjne - budowa, przebudowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych pasywnych lub zero emisyjnych przystosowanych dla osób zagrożonych wykluczeniem np. mieszkania chronione dla osób starszych lub niepełnosprawnych</p>	<p>Wybudowanie takiego budynku promowałoby zarówno budownictwo pasywne jak i mieszkania o niskich kosztach eksploatacji dla osób o niższych dochodach.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Brak uzasadnienia dla promowania jednej grupy odbiorców w ramach projektu pilotażowego. Wybrane zostaną projekty/projekt najlepiej oddające charakter założeń.</p>
11 5	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	397	<p>Proponujemy, aby przyjąć, że instrumentem finansowym będzie dotacja/pomoc publiczna a jako dodatkowe/uzupełniające wsparcie zwrotne w formie preferencyjnej pożyczki.</p>	<p>Uzasadniamy to tym, że rewitalizowane będą budynki mieszkalne, które zamieszkuje niezamożne społeczeństwo, a czynsze są na takim poziomie, że nie wystarczą na spłatę pożyczki, nawet wówczas gdy zostanie ona zaciągnięta na preferencyjnych warunkach. Pożyczka powinna być narzędziem finansowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, ale tylko wówczas, gdy na obszarze rewitalizowanym pojawi się możliwość przychodów pokrywających nie tylko koszty eksploatacji i utrzymania w stanie niepogorszonym ale też zysku np. gdy projekt zawiera jako dodatkowe zadanie - część gospodarczą .</p>	<p>Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. W obecnej wersji Programu nie wskazujemy, który z instrumentów będzie priorytetowe. Prowadzona jest analiza możliwości zastosowania poszczególnych rozwiązań. szczegółowe informacje oraz rozwiązania będą znajdować się w Uszczegółowieniu RPO WZ</p>
11 5	Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	398	<p>Uwzględnienie formy pomocy – dotacja a nie instrumenty zwrotne w mieszkalnictwie (Wspólnoty Mieszkaniowe i lokale na wynajem o czynszu regulowanym) . Pomoc publiczna w przypadku TBS-ów lub Wspólnot prowadzących działalność .</p>	<p>Uzasadniamy to tym, że termo modernizowane będą budynki mieszkalne, które zamieszkuje niezamożne społeczeństwo. Nakłady na rewitalizację są bardzo wysokie w stosunku do dochodów z tych budynków i nie wystarczą na spłatę pożyczki, nawet wówczas gdy będą one preferencyjne.</p>	<p>Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.</p>
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	399	<p>Zbyt małe uwypuklenie znaczenia rozwoju infrastruktury transportu ładunków</p>	<p>Tekst sprawia wrażenie, iż autorzy skoncentrowali się głównie na transporcie pasażerskim</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. W dokumencie skoncentrowano się na wszystkich aspektach transportu, zarówno towarowego jak i pasażerskiego. Żaden z tych aspektów nie jest w dokumencie reprezentowany w sposób nieproporcjonalny.</p>

11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	400	Statystyka wymaga aktualizacji	<p>Na pewno dostępne są dane statystyczne za rok 2012 (w wielu przypadkach nawet już za rok 2013). JEDNAK – jaki sens ma tak dokładne opisywanie portów sieci podstawowej TEN-T (Szczecin i Świnoujście) podczas gdy w dalszej części, w opisie przedsięwzięć i typów projektów planowanych do realizacji w ramach priorytetów inwestycyjnych mowa jedynie o „portach spoza sieci TEN-T”. W takim wypadku, to te porty powinny być tutaj szczegółowo opisane.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu</p> <p>Porty sieci TEN-T zostały opisane pobieżnie w celu zarysowania ogólnej sytuacji gospodarki morskiej regionu; porty spoza sieci TEN-T zostały opisane zgodnie z uwagą (uwagami) ID nr</p> <p>BYŁO: W roku 2011 w Szczecinie przeładowano 8,1 mln ton ładunków (7,8 w 2008), w Świnoujściu 10,7 mln (8,8 w 2008); tymczasem w Gdańsku 23,5 (17,1) a w Gdyni 13,0 (12,9). Udział zespołu portowego Szczecin-Świnoujście w krajowych przeładunkach spadł w okresie 2008-2011 z 34,1% do 32,5%. Jeszcze w 2008 roku udział przeładunków kontenerów w Szczecinie w przeładunkach kontenerów w całym kraju stanowił 7,1% by stopniowo spaść do 4,1% w roku 2011. W Szczecinie stale przeładowuje się około 50 000 TEU (61 094 w 2008 r. i 54 653 w 2011 r.) gdy w Gdańsku 684 571 a w Gdyni 590 675 (2011).</p> <p>...</p> <p>W pierwszym kwartale 2014 roku notowana na warszawskiej giełdzie szczecińska firma OT Logistics, większościowy właściciel Portu Handlowego w Świnoujściu, zamierza uruchomić terminal kontenerowy.</p> <p>...</p> <p>Nieprzeprowadzenie niezbędnych prac inwestycyjnych grozi dalszym marginalizowaniem portów ujścia Odry wobec portów Południowego Bałtyku. Rośnie znaczenie portu w Policach obsługującego jednak głównie Zakłady Chemiczne w Policach, którego roczne przeładunki sięgają niemal 10% przeładunków Zespołu Portowego Szczecin-Świnoujście. Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków. Port w Świnoujściu skupia 54,6% międzynarodowego ruchu pasażerskiego w Polsce, Międzyzdroje 3,4%, Kołobrzeg 1,8%.</p> <p>JEST: W roku 2012 w Szczecinie przeładowano 7,6 mln ton ładunków (7,8 w 2008), w Świnoujściu 11,3 mln (8,8 w 2008); tymczasem w Gdańsku 24,4 (17,1) a w Gdyni 13,2 (12,9). Udział zespołu portowego Szczecin-Świnoujście w krajowych przeładunkach spadł w okresie 2008-2012 z 34,1% do 32,1%. Jeszcze w 2008 roku udział przeładunków kontenerów w Szczecinie w przeładunkach kontenerów w całym kraju stanowił 7,1% by stopniowo spaść do 3,5% w roku 2012. W Szczecinie stale przeładowuje się około 50 000 TEU (61 094 w 2008 r. i 56 007 w 2012 r.) gdy w Gdańsku 933 394 a w Gdyni 657 549 (2012).</p> <p>...</p> <p>W 2014 roku notowana na warszawskiej giełdzie szczecińska firma OT Logistics, większościowy właściciel Portu Handlowego w Świnoujściu, zamierza uruchomić terminal kontenerowy.</p> <p>...</p> <p>Nieprzeprowadzenie niezbędnych prac inwestycyjnych grozi dalszym marginalizowaniem portów ujścia Odry wobec portów Południowego Bałtyku. Rośnie znaczenie portu w Policach obsługującego jednak głównie Zakłady Chemiczne w Policach, którego roczne przeładunki sięgają niemal 10% przeładunków Zespołu Portowego Szczecin-Świnoujście. Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków. Port w Świnoujściu skupia ponad 50% międzynarodowego ruchu pasażerskiego w Polsce, Międzyzdroje ponad 3%, Kołobrzeg niemal 2%.</p>
---------	--	-----	--------------------------------	--	---

11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	401	Przywołano korytarz CETC-ROUTE 65	Przede wszystkim należy zastosować najnowszą nazwę tej inicjatywy, tj. Korytarz Transportowy Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. Należy wyjaśnić co to takiego – szczególnie po ostatniej zmianie formuły tej inicjatywy.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu BYŁO: "Drogami wojewódzkimi wspomagającymi Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy CETC-ROUTE 65 są drogi..." JEST: "JEST: "Drogami wojewódzkimi wspomagającymi Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy (EUWT Sp. z o.o.)* są drogi..." Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy - Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej to inicjatywa zastępująca dotychczasową inicjatywę CETC-ROUTE 65. Celem powołania ugrupowania jest ułatwienie i wspieranie współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej w ramach Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego, a także wzmocnienie spójności ekonomicznej i społecznej, w szczególności poprzez realizację projektów albo programów współpracy terytorialnej.
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	402	CYTAT Osią transportu wodnego w województwie jest Odrzańska Droga Wodna (ODW) (na południe od Szczecina) i łączący Szczecin z Bałtykiem tor wodny Szczecin-Świnoujście. Ciąg ten na obszarze Polski współtworzy Międzynarodową Drogę Wodną E30 od Bałtyku w Świnoujściu do Dunaju w Bratysławie. KONIEC CYTATU Ten zapis sugeruje, iż Droga Wodna E30 jest drogą rzeczywiście wykorzystywaną. Należy wyjaśnić, iż „dopiero po użeglowieniu rzeki Odry w całym jej biegu oraz po wybudowaniu kanału Odra-Łaba-Dunaj, ciąg ten ustanowi Drogę Wodną E30”.	Pisanie o czymś nieistniejącym w rzeczywistości w sposób sugerujący faktyczne istnienie wprowadza czytelnika w błąd. Ponadto, w takim dokumencie zależy nam na wskazaniu potrzeb oraz uwarunkowań realizacji zamierzeń/planów.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi BYŁO: "do Dunaju w Bratysławie" JEST: "docelowo do Dunaju w Bratysławie (po użeglowieniu Odry w całym jej biegu oraz po wybudowaniu kanału Odra-Łaba-Dunaj)."
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	403	1)Niewyjaśniona kwestia pogłębienia toru wodnego do Szczecina ... 2)Kluczowym dla rozwoju przeładunku kontenerów u ujścia Odry (najszybciej rosnącej na świecie i najbardziej uniwersalnej formy przeładunków) jest wykorzystanie infrastruktury powstałej przy okazji budowy Portu Zewnętrznego w Świnoujściu do budowy nowego portu kontenerowego.....	1)Pogłębienie toru wodnego do Szczecina znajduje się w projekcie dokumentu „Dokument Implementacyjny SRT do 2020” 2)Kwestia rodzaju operacji w Porcie Zewnętrznym w Świnoujściu jest nadal otwarta. Jest ona uzależniona od wielu czynników, w tym głównie niezależnych od samego portu. Stwierdzenie o „kluczowości” budowy terminalu kontenerowego akurat w porcie zewnętrznym jest w tym momencie nieuprawnione. Tym bardziej, że dwa akapity wyżej napisano o decyzji OT Logistics zamierzającej uruchomić terminal kontenerowy w Świnoujściu. Firma ta już operuje na terenie poru wewnętrznego. Jej działania są jednym z uwarunkowań wspomnianej decyzji o wykorzystaniu portu zewnętrznego.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi BYŁO: „(jednym z prawdopodobnych powodów jest wciąż niewyjaśniona kwestia pogłębienia toru wodnego do Szczecina do 12,5 metra)” JEST: „(jednym z prawdopodobnych powodów jest brak ostatecznej decyzji o podjęciu prac przy pogłębieniu toru wodnego do Szczecina do 12,5 metra)” Zapisy, co do których zgłoszono wątpliwości w pkt. 2) USUNIĘTO
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	404	W kontekście kompleksu portowego Szczecin-Świnoujście, napisano iż „stałej poprawy wymaga też infrastruktura drogowa i kolejowa prowadząca do portu. Nieprzeprowadzenie niezbędnych prac inwestycyjnych grozi dalszym marginalizowaniem portów ujścia Odry wobec portów Południowego Bałtyku”. Należy skoncentrować się na tym, co jest przedmiotem dalszych opisów planowanych przedsięwzięć i typów projektów. Tam skoncentrowano się jedynie na portach spoza sieci TEN-T.	W całym dokumencie trudno znaleźć konsekwencję w odniesieniu do spraw transportowych. 1)Autorzy wydają się podświadomie koncentrować na transporcie pasażerskim 2)W opisie sytuacji transportowej w regionie skoncentrowano się na portach sieci TEN-T podczas gdy w opisie przedsięwzięć i typów projektów mowa wyłącznie o portach spoza sieci TEN-T, których (ich sytuacji i rzeczywistych potrzeb)nie opisano wcześniej	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ Ad 1) W dokumencie skoncentrowano się na wszystkich aspektach transportu morskiego. Ad 2) W dokumencie za istotne (i opisane) uznano porty spoza sieci TEN-T. Za równie ważną uznano infrastrukturę nie będącą w sieci TEN-T a prowadzącą do portów TEN-T.

11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	405	Opisano port w Świnoujściu w kontekście ruchu pasażerskiego. Dla porządku, należy napisać, iż jest on „głównym międzynarodowym pasażerskim portem morskim w Polsce”. Poza tym w terminalu promowym w Świnoujściu poprawy wymaga przede wszystkim infrastruktura umożliwiająca obsługę większych promów. Zapisy o konieczności poprawy infrastruktury do obsługi „potoków pasażerskich” są nieprawdziwe.	Głównym zadaniem Terminala Promowego w Świnoujściu jest obsługa potoków towarowych. Pasażerowie obsługiwani są w oparciu o wystarczającą niezbędną ku temu infrastrukturę, która posiada duże rezerwy przepustowości.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu BYŁO: „Świnoujście jest głównym międzynarodowym pasażerskim portem morskim jednak w okresie letnim porty w Gdańsku i Gdyni łącznie odprawiają większą liczbę pasażerów. Niezbędna zatem jest poprawa infrastruktury transportowej terminalu promowego w Świnoujściu, umożliwiającej odprawę większych potoków pasażerskich oraz większych promów pasażersko-samochodowych.” JEST: „Port w Świnoujściu jest głównym międzynarodowym pasażerskim portem morskim w Polsce, którego jednak głównym zadaniem jest obsługa potoków towarowych. Pasażerowie obsługiwani są w Terminalu Promowym w oparciu o wystarczającą niezbędną infrastrukturę, która posiada duże rezerwy przepustowości. W terminalu poprawy wymaga przede wszystkim infrastruktura umożliwiająca obsługę większych promów.”
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	406	Tekst paragrafu zatytułowanego „Transport”, szczególnie w odniesieniu do transportu kolejowego i drogowego, wydaje się traktować wyłącznie o przewozach pasażerskich. Słowa „pasażer”, „pasażerski”, „indywidualny”, itp. pojawiają się bardzo często. „Ładunek” pojawia się jedynie w części opisującej działalność portów.	Dysproporcja opisu wymaga zniwelowania. Tym bardziej, że to właśnie transport ładunków jest tym, który w największym stopniu obciąża infrastrukturę kolejową i drogową, który chcemy przemieścić poza obszary miejskie (obwodnice miast i wsi). Ponadto, skoncentrowano się na portach morskich sieci TEN-T, które nie są brane pod uwagę w momencie opisywania przedsięwzięć i typów projektów. Tam mowa jest wyłącznie o portach spoza sieci TEN-T	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ Ad 1) W dokumencie skoncentrowano się na wszystkich aspektach transportu, zarówno towarowego jak i pasażerskiego. Żaden z tych aspektów nie jest w dokumencie reprezentowany w sposób nieproporcjonalny. Ad 2) W dokumencie za istotne (i opisane) uznano porty spoza sieci TEN-T. Za równie ważną uznano infrastrukturę nie będącą w sieci TEN-T a prowadzącą do portów TEN-T.
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	407	Niestusznym jest stwierdzenie jakoby „rozwój multimodalnych ciągów ładunkowych transportowych w województwie uzależniony jest od konkurencyjności portów w Szczecinie i Świnoujściu jako intermodalnych centrów przeładunkowych”	Główne bariery leżą po stronie transportu kolejowego (jakość infrastruktury, koszt dostępu do infrastruktury, braki w wyposażeniu w specjalistyczny tabor). Ale po co o tym pisać w tym miejscu skoro w dalszej części dokumentu porty Szczecina i Świnoujścia nie są brane pod uwagę w momencie opisywania przedsięwzięć i typów projektów. Tam mowa jest wyłącznie o portach spoza sieci TEN-T.	Uwaga dotyczy tabeli „Uzasadnienie dla wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych”, s.57 Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi BYŁO: „rozwój multimodalnych ciągów ładunkowych w województwie uzależniony jest od konkurencyjności portów w Szczecinie i Świnoujściu jako intermodalnych centrów przeładunkowych” JEST: „rozwój multimodalnych ciągów ładunkowych w województwie uzależniony jest od konkurencyjności portów w Szczecinie i Świnoujściu jako intermodalnych centrów przeładunkowych a także czynników związanych głównie z transportem kolejowym, w tym: jakością infrastruktury, kosztem dostępu do infrastruktury, wyposażeniu w specjalistyczny tabor.”
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	413	Stwierdzenie „stymulowanie rozwoju wodnych połączeń pasażerskich” wymaga rozwinięcia.	Należy wskazać w jakich przypadkach będzie on alternatywą „zmniejszającą natężenie ruchu drogowego i kolejowego”	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Tabela nie jest miejscem szczegółowego opisywania planowanych rezultatów interwencji.

11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	414	<p>Wątpliwa prawdziwość stwierdzenia, że rozwój małych portów (spoza sieci TEN-T) „powinien w dalszej perspektywie służyć poprawie bilansu transportu intermodalnego w województwie” wymaga rozwinięcia. Podobnie rozwinięcia wymaga zapis, że „niezbędne są działania inwestycyjne w zakresie zwiększenia dostępności poszczególnych portów zarówno od strony morza (lub innych akwenów) jak również od strony lądu, w szczególności ułatwiające transport wielkogabarytowy oraz dostosowanie ich do potrzeb przewoźników i transportu intermodalnego.” Jest to stwierdzenie prawdziwe wobec portów Szczecin i Świnoujście. Natomiast wobec małych portów spoza sieci TEN-T jest ono wysoce dyskusyjne.</p>	<p>Inwestycje w bazy intermodalne (kosztowna specjalistyczna infrastruktura i suprastruktura) ma sens przy operacjach o określonej skali. Czy porty małe spoza sieci TEN-T mają możliwość przyjmowania jednostek ro-ro o odpowiedniej wielkości? Nie mają. Czy inwestycje w bazy intermodalne w tych portach mają sens? Nie mają. Chyba, że autorzy opracowania mają wiedzę o potencjalnym zapotrzebowaniu na transport małych ilości jednostek multimodalnych i wielkogabarytowych małymi jednostkami morskimi akurat z małych portów zlokalizowanych na naszym wybrzeżu oraz na Zalewie Szczecińskim. Jeżeli takiej wiedzy nie ma, to brak uzasadnienia dla tych stwierdzeń, a tym bardziej dla planowania przedsięwzięć i projektów ujętych w paragrafach 2.A.1 i 2.A.2</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi BYŁO: Małe porty na obszarze województwa zachodniopomorskiego poza siecią TEN-T zlokalizowane są w Kołobrzegu (port skomunalizowany), w Dziwnowie, Dźwirzynie, Kamieniu Pomorskim, Karsiborze, Lubinie, Mrzeżynie, Nowym Warpnie, Policach, Przytorze, Sierosławiu, Stepnicy, Trzebieży, Wapnicy i Wolinie, ponadto w Międzyzdrojach, Niechorzu i Rewalu zlokalizowane są przystanie morskie. Porty te, oprócz portu w Policach, nie mają znaczącego udziału w wolumenie obrotów przeładunkowych polskiej gospodarki morskiej. Posiadają jednak znaczenie dla lokalnej gospodarki i podtrzymania żywotności ekonomicznej miejscowości, w których są zlokalizowane. Ich rozwój powinien w dalszej perspektywie służyć poprawie bilansu transportu intermodalnego w województwie. JEST: Małe porty na obszarze województwa zachodniopomorskiego poza siecią TEN-T zlokalizowane są w Kołobrzegu (port skomunalizowany), w Dziwnowie, Dźwirzynie, Kamieniu Pomorskim, Karsiborze, Lubinie, Mrzeżynie, Nowym Warpnie, Policach, Przytorze, Sierosławiu, Stepnicy, Trzebieży, Wapnicy i Wolinie, ponadto w Międzyzdrojach, Niechorzu i Rewalu zlokalizowane są przystanie morskie. Porty te, oprócz portu w Policach, nie mają znaczącego udziału w wolumenie obrotów przeładunkowych polskiej gospodarki morskiej. Posiadają jednak znaczenie dla lokalnej gospodarki i podtrzymania żywotności ekonomicznej miejscowości, w których są zlokalizowane. Rozwój największych z nich powinien w dalszej perspektywie służyć poprawie bilansu transportu intermodalnego w województwie. BYŁO: Niezbędne są działania inwestycyjne w zakresie zwiększenia dostępności poszczególnych portów zarówno od strony morza (lub innych akwenów) jak również od strony lądu, w szczególności ułatwiające transport wielkogabarytowy oraz dostosowanie ich do potrzeb przewoźników i transportu intermodalnego. JEST: Niezbędne są działania inwestycyjne w zakresie zwiększenia dostępności poszczególnych portów zarówno od strony morza (lub innych akwenów) jak również od strony lądu, w szczególności ułatwiające transport drobnicowy, masowy, kontenerowy i wielkogabarytowy, w tym do przeładunków z transportu śródlądowego na transport morski oraz dostosowanie ich do potrzeb przewoźników i transportu intermodalnego.</p>
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	415	<p>Napisano „Oprócz oddanej do użytku w 2013 roku łącznicy do Portu Lotniczego Szczecin-Goleniów oraz projektów rozprowadzania ruchu po portach morskich brak jest planów budowy nowych linii”</p>	<p>Co to są „projekty rozprowadzania ruchu po portach morskich”?</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.</p> <p>Zmieniono brzmienie i doprecyzowano zdanie, którego dotyczyła uwaga</p> <p>BYŁO: "projektów rozprowadzania ruchu po portach"</p> <p>JEST: "projektów linii kolejowych rozprowadzających ruch po portach"</p>
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	416	<p>7.3 – jak rozumiane są tutaj „połączenia multimodalne”? Czy obejmują one transport kolejowy? 7.4 - zastanawia to, iż „rozwój i rehabilitacja ...transportu kolejowego” transponowana jest w cel szczegółowy polegający na zwiększeniu udziału pasażerskiego transportu kolejowego. A co z transportem ładunków?</p>		<p>Połączenia multimodalne obejmują szeroko powiązania różnych rodzajów transportu.</p> <p>Planowana w RPO interwencja będzie miała niewielki wpływ na transport towarowy realizowany przede wszystkim liniami o znaczeniu krajowym.</p>
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	417	<p>Dlaczego w tabelach zastosowano język angielski???</p>	<p>Językiem dokumentu jest język polski</p>	<p>Zapisy w punkcie 2.A.5. Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej zostaną zmienione po otrzymaniu oficjalnego tłumaczenia od Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju (ujednoczenie nazewnictwa we wszystkich programach operacyjnych).</p>
11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	418	<p>Zwiększenie wewnątrzregionalnej dostępności transportowej – z tekstu tego paragrafu wynika jakby zamierzano zająć się jedynie transportem drogowym.</p>	<p>Wewnątrzregionalna dostępność transportowa to nie tylko transport drogowy, ale również kolejowy i, w naszym wypadku, wodny śródlądowy.</p>	<p>Wskaźnikiem strategicznym dla całej osi 6 jest wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej i jest to cel wszystkich priorytetów.</p>

11 6	Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA	419	brak wystarczającego/prawidłowego uzasadnienia dla planowania przedsięwzięć i projektów ujętych w paragrafach 2.A.1 i 2.A.2	Opisy celów szczegółowych oraz typów projektów dotyczą wyłącznie „portów spoza sieci TEN-T”, a te porty i ich rzeczywiste znaczenie dla regionu, a za tym potrzeby związane z umożliwieniem realizacji tego znaczenia, nie zostały w ogóle opisane w dokumencie.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. BYŁO: "Rośnie znaczenie portu w Policach obsługującego jednak głównie Zakłady Chemiczne w Policach, którego roczne przeładunki sięgają niemal 10% przeładunków Zespołu Portowego Szczecin-Świnoujście. Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków." JEST: "Rośnie znaczenie portu w Policach obsługującego jednak głównie Zakłady Chemiczne w Policach, którego roczne przeładunki w wysokości 1 718,3 tys. ton (2012) sięgają niemal 10% przeładunków Zespołu Portowego Szczecin-Świnoujście. Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków. W 2012 roku w Kołobrzegu przeładowano 312 tys. ton (0,3% krajowych przeładunków), w Darłowie 157,2 tys. ton, a w Trzebieży 8,9 tys. ton. Potencjał małych portów wyrazić można długością nabrzeży przeładunkowych nadających się do eksploatacji. W Stepnicy i Darłowie to 145 metrów, w Kołobrzegu 743, w Policach 1 000, podczas gdy w Świnoujściu 5 964 a w Szczecinie 11 150 metrów."
11 7	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	408	Proponuje się rozszerzenie narzędzi realizacji o tryb konkursowy.	Narzędzia realizacji w obecnym kształcie zakładają możliwość realizacji projektów tylko w trybie pozakonkursowym w ramach ZIT i kontraktów samorządowych. W przypadku tego rodzaju projektów wskazane jest rozszerzenie narzędzi realizacji o tryb konkursowy, ze względu na zmieniające się otoczenie prawne i technologiczne. Istnieje bardzo duże ryzyko, że w ramach kontraktów samorządowych bądź ZIT-ów nie będą określone wszystkie potrzeby w zakresie rozwoju e-usług. Tryb konkursowy pozwoli na zaistnienie w przestrzeni RPO pomysłów, które będą mogły wykraczać poza granice KS i ZIT, a nie obejmować zakresem całego Województwa.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 przewidziano tryb konkursowy.
11 7	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	409	Proponuje się dodanie w Typach projektów: 1. Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami przede wszystkim z biomasy, biogazu, energii słonecznej i energii Ziemi.	Pompy ciepła są jednym z najczęściej stosowanych urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii w naszym województwie, stąd dodanie energii płynącej z Ziemi wydaje się zasadne.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Na obecnym etapie prac nad Programem wydaje się, że pompy ciepła mieszczą się w szerokiej kategorii źródeł geotermalnych. Nie stanowią one jednak priorytetowego kierunku wsparcia.
11 7	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	410	Proponuje się rozszerzenie narzędzi realizacji o kontrakty samorządowe.	Narzędzia realizacji w obecnym kształcie zakładają możliwość realizacji projektów w trybie konkursowym oraz trybie pozakonkursowym w ramach ZIT. Wydaje się uzasadnione rozszerzenie narzędzi realizacji również o kontrakty samorządowe, tym bardziej, że działania podejmowane w ramach osi mają oddziaływać przede wszystkim na Specjalną Strefę Włączenia. Rozszerzenie listy beneficjentów o kontrakty samorządowe zagwarantuje efekt synergii przy realizacji projektów, obniży koszty jednostkowe przygotowania i realizacji projektów oraz zwiększy szanse mniejszych i biedniejszych gmin.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi;
11 7	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	411	Brak możliwości budowy ścieżek rowerowych pomiędzy miejscowościami	Połączenia takie spowodują większą atrakcyjność sieci ścieżek. Pozwolą na ich wykorzystanie w celu przemieszczania się z terenów podmiejskich do miejsc pracy w miastach. Umożliwią także wykorzystanie ich w celach turystycznych i zdrowotnych. Dzięki temu, realizacja projektu będzie miała nie tylko wpływ na środowisko, ale także na gospodarkę, zdrowie społeczne i bezpieczeństwo osób dojeżdżających do pracy rowerem.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z założeniami Komisji europejskiej, nie ma możliwości bezpośredniego wspierania turystyki. Zgodnie z zaproponowanymi Priorytetami Inwestycyjnymi wsparcie na ścieżki rowerowe może być tylko na obszarach miejskich i ich obszarach funkcjonalnych.

11 7	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	412	Proponuje się rozszerzenie typów projektów o: Budowę, modernizację, przebudowę obiektów infrastruktury publicznej, w tym zwłaszcza obiektów ochrony zdrowia, obiektów infrastruktury uzdrowiskowej.	Priorytet nie zakłada możliwości budowy nowych obiektów infrastruktury publicznej, a jedynie modernizację i przebudowę, co w przypadku obiektów przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych może być problematyczne ze względu na konieczność znalezienia budynku, który po modernizacji / przebudowie spełniałby wymogi dostosowania ich do potrzeb takich osób. Koszty przebudowy / adaptacji budynków często przekracza koszty budowy nowych obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.
11 8	Gmina Będzino	420	W dokumencie RPO planuje się narzędzie terytorializacji wsparcia w postaci Kontraktu Samorządowego (KS). Opis założeń tego instrumentu odsyła do dokumentu „Założenia do Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020”, w którym istnieje zapis o niemożliwości realizowania KS na obszarach, na których wdrażane będą ZIT.	Wnioskujemy usunięcie bądź zmianę zapisu wykluczającego obszary ZIT z korzystania z narzędzia Kontraktu Samorządowego, aby stworzyć możliwość realizacji KS w priorytetach i tematyce projektów nieobjętych formułą ZIT.	Uwaga nieuwzględniona. Założenia dotyczące Kontraktów Samorządowych wykluczają możliwość partycypowania gminy jednocześnie w Kontrakcie Samorządowym i Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, nawet w przypadku, gdyby przedsięwzięcia realizowane w ramach KS i ZIT dotyczyły różnych priorytetów inwestycyjnych. W nowym okresie programowania nie chodzi o dywersyfikację źródeł i narzędzi w celu maksymalizacji wsparcia, a o uzyskanie jak najlepszych efektów interwencji. Zaprezentowane w RPO WZ 2014 - 2020 podejście ma przede wszystkim sprzyjać koncentracji środków na wspieraniu potencjałów gospodarczych. W tym celu gminy będą musiały podjąć strategiczne decyzje dotyczące wyboru bardziej efektywnego - z punktu widzenia wzmocnienia potencjału rozwoju gospodarczego - narzędzia wsparcia terytorialnego.
11 9	Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie	421	Proponujemy zmianę treści tytułów punktów 1. Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, w tym z wymianą źródła ciepła na OZE. 2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkaniowych, w tym z wymianą źródła ciepła na OZE. na tytuły o następującej treści: 1. Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, w tym z wymianą źródła ciepła na OZE i/lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. 2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkaniowych, w tym z wymianą źródła ciepła na OZE i/lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej.	Podłączanie istniejących obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej pod kątem centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, klimatyzacji, produkcji chłodu likwiduje lokalną emisję z centrów miast a także dużych osiedli mieszkaniowych. Szczególnie istotna obecnie jest likwidacja piecyków gazowych i podłączanie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej. Z kolei duży udział sprzedaży ciepłej wody determinuje opłacalność budowy instalacji kogeneracyjnych, które mogą wówczas pracować cały rok. Co z kolei jest priorytetem w 4.7. Wspieranie w obecnej formie OZE przy okazji termomodernizacji może spowodować wspieranie np. instalacji solarnych na potrzeby ciepłej wody w obiektach, które mogłyby lub są obecnie podłączone do miejskiej sieci ciepłowniczej. W efekcie może to powodować z punktu widzenia firm ciepłowniczych mniejszą atrakcyjność rozwiązań ko generacyjnych.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Uwaga zostanie także poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Zgodnie z Linia demarkacyjną sieci ciepłownicze i chłodnicze (wraz ze źródłem) wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej (plany te są warunkiem wsparcia) będą wspierane z poziomu krajowego. Dokonano zmian w zapisach RPO WZ w PI 4.3 umożliwiających, w ramach kompleksowej modernizacji, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła innego niż pochodzącego z OZE lub pochodzącego ze źródła, które produkuje energię częściowo z OZE). Należy jednak pamiętać, że celem szczegółowym w działaniu jest zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych. Zakres kwalifikowalności wydatków w projekcie zostanie uszczegółowiony na dalszych etapach prac nad Programem.

11 9	Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie	422	Brak definicji źródła (jak jest rozumiana wymiana źródła ciepła w przypadku podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej).	Dla ciepłowników jest jednoznaczne, iż w zakres wymiany źródła ciepła również wchodzi budowa przez odbiorcę węzła i poniesienie kosztów opłaty przyłączeniowej (1/4 kosztów budowy przyłącza – z godnie z Prawem energetycznym). Są to koszty związane z podłączeniem do miejskiej sieci ciepłowniczej. Czy z punktu widzenia autorów RPO jest to również jednoznaczne?	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Uwaga zostanie także poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Zgodnie z Linia demarkacyjną sieci ciepłownicze i chłodnicze (wraz ze źródłem) wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej (plany te są warunkiem wsparcia) będą wspierane z poziomu krajowego. Dokonano zmian w zapisach RPO WZ w PI 4.3 umożliwiających, w ramach kompleksowej modernizacji, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła innego niż pochodzącego z OZE lub pochodzącego ze źródła, które produkuje energię częściowo z OZE). Należy jednak pamiętać, że celem szczegółowym w działaniu jest zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych. Zakres kwalifikowalności wydatków w projekcie zostanie uszczegółowiony na dalszych etapie prac nad Programem.
11 9	Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie	423	W RPO czytamy: „W celu uzyskania skumulowanego efektu oddziaływania możliwe będzie realizowanie przedsięwzięć o charakterze termomodernizacyjnym na zasadach ZIT”. Mamy wątpliwość dotyczącą opisu wskaźników - otóż która ze stron przyписze sobie efekty ekologiczne inwestycji.	W przypadku realizacji projektów komplementarnych, tzn. z jednej strony termomodernizacji budynków (Beneficjent wsparcia: właściciel budynku), natomiast z drugiej strony modernizacji przyłącza lub budowy nowego przyłącza ciepłowniczego (Beneficjent wsparcia: Operator miejskiego systemu ciepłowniczego) istnieje ryzyko ujęcia w dwóch projektach podobnego zakresu efektu energetycznego i ekologicznego.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. W obecnym kształcie zapisów RPO wsparcie ma być udzielane na projekty kompleksowe. Oznacza to, że oba działania (typowa termomodernizacja budynku i podłączenie do sieci miejskiej) muszą być zrealizowane jednocześnie. Kwestia formuły projektu, czy będzie on realizowany w partnerstwie czy na innych zasadach zostanie doprecyzowana na późniejszym etapie uszczegółowiania Programu.
11 9	Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie	424	Zapisy dotyczące wskaźników ekologicznych i energetycznych nie uwzględniają przypadku łączenia dwóch komplementarnych inwestycji (termomodernizacja + podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej).	Uzasadnienie j.w.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. W obecnym kształcie zapisów RPO wsparcie ma być udzielane na projekty kompleksowe. Oznacza to, że oba działania (typowa termomodernizacja budynku i podłączenie do sieci miejskiej) muszą być zrealizowane jednocześnie. Kwestia formuły projektu, czy będzie on realizowany w partnerstwie czy na innych zasadach zostanie doprecyzowana na późniejszym etapie uszczegółowiania Programu.
11 9	Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie	425	Brak jednoznacznych zapisów dotyczących bezzwrotnych form finansowania.	Projekty wysokosprawnej kogeneracji charakteryzują się dużym kosztem inwestycyjnym oraz znacznym ryzykiem inwestycyjnym związanym z budową takich instalacji. Brak uwzględnienia bezzwrotnych form dofinansowania spowoduje to, że projekty te będą nierentowne. Przy braku opłacalności wdrażania inwestycji kogeneracyjnych zainteresowanie realizacją takich projektów będzie znikome.	Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.
12 0	Gmina Świdwin	429	W typach projektów nie uwzględniono remontów/ modernizacji dróg lokalnych (gminnych) o zwykłym lub małym natężeniu ruchu	Do zadań jest należy poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, w tym drogowej. Nieuwzględnienie remontów/modernizacji dróg lokalnych w RPO WZ na lata 2014-2020 zmniejszy ilość inwestycji drogowych na poziomie lokalnym w województwie zachodniopomorskim. Gminy wiejskie nie mogą również korzystać z projektów komplementarnych, gdyż w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 nie zawarto w priorytetach	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej oraz Umową Partnerstwa nie ma możliwości wsparcia dróg wiejskich o małym natężeniu ruchu. Możliwe będzie to jedynie w niewielkim zakresie w ramach projektów rewitalizacyjnych w PI 9.2

				remontów/modernizacji dróg lokalnych.	
12 1	EKOTECH Sp. z o.o.	430	Dodać do Tabeli 3, punkt 2: Udział odpadów przemysłowych niepodlegających składowaniu, w ogólnej masie odpadów. Jednostka pomiaru %	<p>We wstępnej części RPO słusznie zauważono istniejący problem odpadów. Wymieniono tam odpady komunalne oraz przemysłowe.</p> <p>Niestety w dalszej części (opis priorytetów) zawężono zakres tylko (lub prawie tylko) do odpadów komunalnych. To źle, gdyż w trakcie realizacji Programu może okazać się, że nie będzie możliwości aplikowania o środki na gospodarkę odpadami przemysłowymi, tj. ich przetwarzanie (odzysk) i zagospodarowanie, lub takie możliwości będą mocno ograniczone.</p>	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Wskaźniki strategiczne zostały wyznaczone w oparciu o założenia projektu Umowy Partnerstwa. W UP Ia PI 6.1 nie wyznaczono wskaźników wykraczających poza odpady komunalne. Zgodnie z Linia ddemarkacyjną PI 6.1 na poziomie regionalnym dedykowano w głównej mierze Jednostkom Samorządu Terytorialnego. Racjonalizacja gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, oraz wykorzystywania zasobów w procesach produkcji przez przedsiębiorców będzie wspierana z poziomu krajowego.
12 1	EKOTECH Sp. z o.o.	431	W punkcie dotyczącym Typów projektów, punkt 2, rozszerzyć zapis o budowie (przebudowie) zakładów do odzysku odpadów również o instalacje i urządzenia.	Nazwa „zakład” odnosi się do więcej niż jednego pojęcia. Inaczej jest to definiowane w odniesieniu do szkolnictwa wyższego, a inaczej dla przedsiębiorstwa. W prawie też są różne znaczenia. Inaczej dla Prawa ochrony środowiska, a inaczej dla Prawa wodnego. Dla uniknięcia mogących później wystąpić nieporozumień (sprzeczek formalnych) wydaje się słuszne rozszerzyć zapis o zakłady oraz instalacje i urządzenia do odzysku, unieszkodliwiania odpadów.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi;
12 1	EKOTECH Sp. z o.o.	432	W Tabeli 5, punkty 2 i 3, dotyczącym nazw wskaźników dla programu, rozszerzyć zapis o liczbie rozbudowanych i wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów również o instalacje i urządzenia.	Nazwa „zakład” odnosi się do więcej niż jednego pojęcia. Inaczej jest to definiowane w odniesieniu do szkolnictwa wyższego, a inaczej dla przedsiębiorstwa. W prawie też są różne znaczenia. Inaczej dla Prawa ochrony środowiska, a inaczej dla Prawa wodnego. Dla uniknięcia mogących później wystąpić nieporozumień (sprzeczek formalnych) wydaje się słuszne rozszerzyć zapis o zakłady oraz instalacje i urządzenia do odzysku, unieszkodliwiania odpadów.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. System wskaźników w RPO jest budowany w oparciu o Wspólną Listę Wskaźników Kluczowych. W chwili obecnej nie ma na liście WLWK wskaźników odnoszących się wprost do instalacji i urządzeń, ani do odpadów przemysłowych. Być może pewne doprecyzowanie wskaźników na potrzeby projektów zostanie uzupełnione na dalszym etapie prac nad Programem lub w dokumentach uszczegóławiających Program.

12 1	EKOTECH Sp. z o.o.	433	Nie ograniczać się jedynie do terenów zdegradowanych pod względem zanieczyszczenia gruntu. Rozszerzyć rekultywację o wszystkie rodzaje zdegradowania. Dodać zapisy o rewitalizacji	Pojęcie rekultywacja odnosi się do wszystkich rodzajów zdegradowania. Generalnie tereny zdegradowane są to niekorzystnie przekształcone obszary, w wyniku działalności człowieka. Nie tylko więc mowa o zanieczyszczeniu lub skażeniu ale też o naturalnym ukształtowaniu, które zostało zmienione w sposób niekorzystny. O ile rekultywacja dotyczy naprawy terenów niekorzystnie przekształconych przez działalność człowieka, o tyle rewitalizacja jest pojęciem szerszym. Zawiera w sobie przywrócenie do życia dla obszarów, które są niekorzystnie ukształtowane w sposób naturalny (obniżenie terenu w stosunku do otoczenia – tzw. dziura) oraz tereny podmokłe lub słabonośne (torfy, piaski, itp.).	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. PI 6.5 został usunięty z RPO WZ z uwagi na zmianę zakresu wsparcia na poziomie Linii demarkacyjnej. Przedsięwzięcia z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych na obszarach miejskich, głównie odznaczających się zanieczyszczeniem gleby na cele gospodarcze będą możliwe do realizacji w ramach PI 3.1
12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	434	W tytule drugiego typu projektów należy dodać słowo „pokolejowych”	W grupach docelowych umieszczone przedsiębiorstwa realizujące inwestycje na obszarach powojennych, przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich a w tytule 2 typu projektów brak terenów pokolejowych	uwaga uwzględniona
12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	436	W tytule trzeciego typu projektów proponujemy dodanie oprócz dofinansowania dojazdów do pracy również dofinansowanie opieki nad osobami zależnymi	Mobilność zawodowa pracowników to pojęcie zawierające w sobie nie tylko dojazd do pracy poza miejscem zamieszkania. Jeżeli mamy wspierać mobilność zawodową pracowników poprzez działania ułatwiające podejmowanie zatrudnienia poza miejscem zamieszkania to w naszej opinii oprócz dofinansowania dojazdów do pracy dofinansowanie opieki nad osobami zależnymi będzie dodatkową zachętą do mobilności pracowników	Osoby pozostające bez zatrudnienia, które mają pod opieką osoby zależne są objęte wsparciem w ramach PI 8.5. Nie ma potrzeby dodawania kolejnego typu projektów, ponieważ dofinansowanie opieki nad osobami zależnymi będzie możliwe (tak, jak i dotychczas) w ramach działań aktywizacji zawodowej z PUP.
12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	437	Należy zaktualizować nazwę Priorytetu Inwestycyjnego 8.5 na: zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom bezrobotnym, osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	W nazwie priorytetu pominięto jedną z grup docelowych planowanych do objęcia wsparciem tj. osoby bezrobotne, które wskazywane są zarówno w Celu szczegółowym (poprawa dostępu do zatrudnienia osobom bezrobotnym, poszukującym zatrudnienia i nieaktywnym zawodowo, jak i w dalszej części (typy projektów, grupy docelowe).	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa Priorytetu Inwestycyjnego wynika z Linii demarkacyjnej opracowanej przez MIR. Osoby bezrobotne znajdują się w grupie docelowej i są objęte wsparciem w tym PI.
12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	438	W tytule drugiego typu projektów proponujemy dodanie nowotworów szyjki macicy i piersi	Drugi typ projektów dotyczy profilaktyki zdrowotnej związanej z nowotworami płuc, prostaty, wątroby, jajników, poprzez realizację profilaktycznych przesiewowych badań płuc (TK) i jamy brzusznej (USG). Należałoby dodać badania przesiewowe piersi (Mammografia) i szyjki macicy (cytologia) z uwagi na wzrastającą zachorowalność na tego typu nowotwory u kobiet.	Uwaga częściowo uwzględniona, ponieważ zmieniono typy projektów. Profilaktyka nowotworów szyjki macicy i piersi wpisuje się w typ "Opracowanie i wdrożenie projektów profilaktycznych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu" i zostanie to ujęte w opisie PI 8.10.
12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	439	W grupach docelowych umieszczono zapis „(...) z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym(..)”	Należy doprecyzować zapis tj. czy dotyczy dowspólników, osób zarządzających, osób nadzorujących, czy może innych przypadków. Co do zasady w KRS wpisane są inne podmioty prawa (osoby prawne, ułomne osoby prawne, fundacje, stowarzyszenia, publiczne ZOZ, inne)po z osobami fizycznymi. Osoby fizyczne natomiast mogą figurować w KRS w Rejestrze dłużników niewypłacalnych – czy o takie osoby fizyczne chodziło?	Uwaga nieuwzględniona. W PI 8.7 grupą docelową są "osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu". Ponieważ PI 8.7 przeznaczony jest dla osób, które chcą otworzyć własną działalność - nie chodzi więc o wspólników, osoby zarządzające, czy nadzorujące. Zapis w KRS dotyczy prowadzenia działalności, a nie Rejestru dłużników - ma weryfikować, czy dana osoba nie prowadzi już działalności gospodarczej, ponieważ celem PI jest tworzenie nowych miejsc pracy.

12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	440	W Typach Beneficjentów jest zapis: „jednostki naukowe, przedsiębiorcy (wyłącznie w partnerstwie z jednostką naukową), partnerstwa wymienionych podmiotów	Czy wymienione „partnerstwa wymienionych podmiotów” nie stanowią powtórzenia „przedsiębiorcy wyłącznie w partnerstwie z jednostką naukową” ? czy chodzi jedynie o partnerstwa jednostek naukowych? jeśli tak to należy doprecyzować zapis.	Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano zapisy.
12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	441	Typ projektu nr 1 Wsparcie działalności przedsiębiorstw nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu”	Czy przez użycie słowa „wzrost” można wnioskować, że wspierana będzie działalność tylko tych przedsiębiorstw, które już eksportują swoje towary, usługi?	Wnoszący nie sformułował postulatu. Typ projektu nr 1 Wsparcie działalności przedsiębiorstw nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu nie wyklucza wsparcia przedsiębiorstw zamierzających rozpocząć działalność eksportową.
12 2	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	442	Typ projektów 3 „Finansowanie opieki nad dziećmi do lat 3 oraz wspieranie aktywizacji dla osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka (m.in. po urlopach macierzyńskich/wychowawczych)”	Skoro grupą docelową dla tego typu projektów są „pracodawcy i pracownicy oraz osoby powracające na rynek pracy po urlopach macierzyńskich/wychowawczych oraz po okresie opieki nad osobami zależnymi” to należałoby w typie projektu dodać zapis, że jest on również dla osób powracających na rynek pracy po okresie opieki nad osobami zależnymi lub wykreślić z grupy docelowej tę kategorię odbiorców wsparcia.	Uwaga uwzględniona. Osoby powracające na rynek pracy po okresie opieki nad osobami zależnymi zostały wykreślone z PI 8.8. Jest to związane ze zmianą demarkacji wsparcia, a co za tym idzie wskaźników w ramach tego PI - zgodnie z ustaleniami, które zostały podjęte podczas spotkania Zespołu ds. wskaźników monitorowania EFS w ramach Grupy roboczej ds. sprawozdawczości w MIR. Z uwagi na koncentrację wsparcia dla osób zależnych w PI 9.7, zmodyfikowano nazwę wskaźnika dla PI 8.8 ograniczając go do osób opiekujących się dziećmi do lat 3.
12 3	Stowarzyszenie Media Dizajn	435	Rozszerzenie osi o możliwość finansowania przedsięwzięć wspierających III sektor	Postulujemy, by oś priorytetową związaną z powstawaniem i rozwojem podmiotów ekonomii społecznej rozszerzyć o podmioty wsparcia III sektora. Choć często podmioty ekonomii społecznej świadczą także usługi wsparcia dla NGO-sów lub grup nieformalnych, mających na celu utworzenie organizacji pozarządowej, jesteśmy zdania, iż rozszerzenie beneficjentów tej puli środków o podmioty, które chcą wprowadzać innowacyjne pomysły na wsparcie III sektora będzie efektywne.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. PI 9.3 został usunięty z programu zgodnie z projektem Lini Demarkacyjnej. Działania z zakresu ekonomii społecznej będą możliwe do realizacji w ramach PI 9.8 i 3.3
12 3	Stowarzyszenie Media Dizajn	443	Wprowadzenie realnego systemu pożyczkowego dla NGO	Być może w ramach RPO 2014-2020 warto uruchomić realnie działający fundusz pożyczkowy dla NGO-sów, o którym zresztą wspomniano na spotkaniu konsultacyjnym. Fundusz taki umożliwi wielu organizacjom sięganie po środki na większe projekty do programów takich jak Program Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk. Do tej pory realizacje dużych projektów były możliwe tylko dla dużych organizacji, posiadających kapitał żelazny.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Postulat dotyczy zbyt szczegółowych zapisów, nie na poziomie RPO. IZ RPO WZ przeanalizuje propozycję na etapie rozpoczętego w styczniu br. badania ewaluacyjnego ex -ante w zakresie instrumentów finansowych.

12 3	Stowarzyszenie Media Dizajn	444	Powołanie zespołu koordynującego działania w całym województwie, posiadającego zdolność do kontroli jakości wyników działań samorządów, związanych z promocją kontraktów samorządowych	<p>Z niepokojem obserwowaliśmy dyskusję dotyczącą tworzenia kontraktów samorządowych. Jesteśmy gorącymi zwolennikami tego podejścia i zgadzamy się z faktem, iż kontrakty takie mogą być bardziej skuteczne niż pojedyncze projekty, jednak obawiamy się, iż plany komunikacyjne, a właściwie ich brak, mogą spowodować obojętność ze strony kluczowych partnerów tych kontraktów. Wbrew przekonaniu przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego obecnych na spotkaniu, nie jest to kwestia drugorzędna, ale kluczowa. Bez właściwej kampanii informacyjnej, a przede wszystkim bez wyjścia bezpośrednio zarówno do III sektora, jak i przedsiębiorców kontraktów samorządowych nie zdadzą egzaminu. Jesteśmy młodym społeczeństwem obywatelskim, a ogromną większość sektora przedsiębiorstw stanowią MŚP, które borykają się z notorycznym brakiem czasu. Nie wystarczy więc zorganizować spotkanie w urzędzie, ani umieścić informację na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego. Na tym etapie musimy edukować, nie tylko stwarzać warunki do społecznej aktywności. Dlatego rekomendujemy powstanie zespołu koordynującego działania w całym województwie, posiadającego zdolność do kontroli jakości wyników działań samorządów, które mają na celu informowanie i promocję niniejszego rozwiązania.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Jedną z przesłanek KS jest zacieśnienie współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju obszaru objętego KS. Przyjęto założenie, że zarówno samorządy, przedsiębiorcy, jak i NGO będą "oddolnie" integrować swoje siły wokół zidentyfikowanych, wspólnych dla danego obszaru, potencjałów i barier ich rozwoju. Dlatego też IZ RPO daleka jest od ingerowania w jakikolwiek sposób w te procesy. Rolę edukacyjno-informacyjną powinni przejąć lokalni liderzy i animatorzy tak, aby zapewnić jak największy efekt synergii przyszłych projektów.</p>
12 4	Gmina Bobolice	454	<p>Wnioskuje się o niezamykanie katalogu/pakietu regionalnych specjalizacji jedynie do 5 obszarów, i rozszerzenie katalogu/pakietu – o przetwórstwo i chłodnictwo rolno-spożywcze oraz skup płodów rolnych i runa leśnego.</p>	<p>W niniejszym dokumencie brak jest zapisu dot. wykorzystania i zagospodarowania produktów pochodzących z rolnictwa i zasobów lasów – runa leśnego, jakże bogatego potencjału woj. zachodniopomorskiego. Dzięki włączeniu tego zapisu – przedsiębiorcy prowadzący bądź planujący prowadzić działalność związaną z przetwórstwem i chłodnictwem rolno-spożywczym, wnioskować będą mogli o środki na zakup nieruchomości, kompleksową budowę inwestycji (w tym zakup innowacyjnych technologicznie maszyn, urządzeń, wyposażenia)</p> <p>z infrastrukturą towarzyszącą, skutkujących utworzeniem nowych miejsc pracy i zmniejszeniem bezrobocia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie w ramach PI 3.3 nie zostało ograniczone do wsparcia w ramach określonych 5 regionalnych specjalizacji. Wsparcie sektora rolno - spożywczego w ramach RPO WZ 2014 - 2020 będzie możliwe w zakresie w jakim pozwolą na to przepisy o pomocy publicznej. Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż obecnie trwają prace nad ostatecznym kształtem linii demarkacyjnej, która rozstrzygnie podział interwencji pomiędzy RPO a PROW.</p>

12 4	Gmina Bobolice	455	<p>Rozszerzenie zapisu – budowa sieci kanalizacji deszczowej - o modernizację kanalizacji deszczowej. W typach projektów: uwzględnienie osobnego pkt.dot. budowy i modernizacji kanalizacji deszczowej z możliwością kwalifikowalności następujących kosztów: opracowanie dokumentacji projektowej, budowa i modernizacja sieci, nadzór inwestorski, dostawa i montaż urządzeń i wyposażenia, odtworzenie i budowa nawierzchni/infrastruktury drogowej, budowa przyłączy kanalizacji deszczowej dla mieszkańców.</p>	<p>Wg opracowania autorskiego Jadwigi Królikowskiej Urządzenia inżynierskie z ruchem wirowym stosowane na sieci kanalizacyjnej do zmniejszenia ładunku zawiesiny w ściekach deszczowych, Inżynieria Ekologiczna Nr 26, 2011, str.156-157 „Znowelizowane w ostatnich latach i dostosowane do prawa Unii Europejskiej (UE) polskie przepisy prawne w zakresie gospodarki wodnej i ochrony środowiska wyraźnie wymagają, aby wody opadowe traktować jako element zrównoważonego rozwoju miasta przy wykorzystaniu metod maksymalnie naśladujących spływ i retencję deszczu w warunkach zbliżonych do naturalnych i odnosić do rozbudowy, rehabilitacji i modernizacji istniejących systemów kanalizacyjnych jak też budowy nowych. Zrównoważony rozwój jest podstawą przepisów UE. Obszar prawa UE dotyczący ochrony środowiska obejmuje około 70 dyrektyw (...) oraz 21 rozporządzeń. Takie podejście ma zahamować negatywny wpływ tradycyjnych metod postępowania z wodami opadowymi na środowisko oraz zrehabilitować go na tyle na ile jest to możliwe. Wśród podstawowych zasad takiego podejścia można wymienić: • zasadę stosowania najlepszych dostępnych technologii, • zasadę dostępności do informacji o stanie środowiska, • zasadę zapobiegania zanieczyszczeniom lub unieszkodliwiania ich u źródła, • zasadę odpowiedzialności zanieczyszczającego za szkodę „zanieczyszczający płaci”. Warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. Do najistotniejszych regulacji należą §19 ust. 1, określający rodzaj terenów zanieczyszczonych, na których mogą znajdować się powierzchnie szczelne wymagające określenia norm jakościowych dla odprowadzanych z nich wód opadowych lub roztopowych. Według przepisów następujące powierzchnie wymagają takich działań: tereny przemysłowe, składowe, bazy transportowe, porty, lotniska, tereny miast, budowli kolejowych, drogi zaliczane do kategorii krajowych i wojewódzkich oraz powiatowych klasy G, parkingi o powierzchni powyżej 0,1 ha (...). W perspektywie 2004-2006 oraz zbliżającej się ku końcowi 2007-2013, nie było możliwości uzyskania dofinansowania na budowę / modernizację kanalizacji deszczowej dla mniejszych gmin i aglomeracji do 15 tys. RLM. Realizacja jakichkolwiek inwestycji bez wcześniejszego uregulowania kanalizacji deszczowej traci na znaczeniu, pociągając za sobą niewspółmiernie wysokie koszty.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Typ 1. projektów w ramach PI nie wyklucza realizacji projektów polegających na modernizacji kanalizacji deszczowej.</p>
---------	----------------	-----	--	--	---

12 4	Gmina Bobolice	456	Wnioskujecie o rozszerzenie o Gminę Bobolice - Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.	<p>W celu wyrażenia woli współpracy na rzecz realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych zostały podpisane dwa Listy Intencyjne. Obecnie trwają przygotowania do zawarcia Porozumienia, którego przedmiotem jest zawiązanie Związku ZIT. Uczestnictwem w planowanym obszarze funkcjonalnym zainteresowane są następujące jednostki samorządu terytorialnego: Gmina Będzino, Gmina Białogard, Miasto Białogard, Gmina Biesiekierz, Gmina Bobolice, Gmina Dygowo, Gmina Gościno, Gmina Karlino, Gmina Kołobrzeg, Miasto Kołobrzeg, Gmina Koszalin, Miasto Koszalin, Gmina Manowo, Gmina Mielno, Gmina i Miasto Polanów, Gmina Rymań, Gmina i Miasto Sianów, Gmina Siemyśl, Gmina Świeszyno, Gmina Tychowo, Gmina Ustronie Morskie. 1. Włączenie Gminy Bobolice do ww. Związku ZIT jest zasadne z wielu aspektów, popartych proponowanymi kierunkami interwencji MRR, w tym w szczególności: - Położenie Gminy Bobolice w obszarze drogi krajowej nr 11. Droga nr 11 przebiega przez gminę w wymiarze ponad 18 km, w tym przez centrum Bobolic i łączy się z Manowem, Koszalinem, Kołobrzegiem. Droga 11, nazywana logistyczną osią regionu koszalińsko-kołobrzieskiego, stanowi również główną oś rozwoju gminy – w szczególności łączy z Koszalinem i następującymi dziedzinami życia społeczno-gospodarczego: szkolnictwo ponadgimnazjalne i wyższe, instytucje kultury, zakłady pracy, zakłady handlowo-usługowe. Zdecydowana większość mieszkańców gminy oraz samorząd gminy wiąże swoją przyszłość i rozwój społeczno-gospodarczy regionem koszalińskim. - Wspólna oferta turystyczna wskazująca na integrację Gminy Bobolice z Koszalinem i gminami zrzeszonymi w Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty z siedzibą w Karlinie oraz gminami wchodzącymi w skład Środkowopomorskiej Grupy Działania z siedzibą w Koszalinie, uwzględniając wspólne plany i zaangażowanie Gminy w realizacji przedsięwzięć turystycznych (m.in. wspólna budowa ścieżek rowerowych). Gmina Bobolice nie została uwzględniona w typologii KPZK w KKBOF, i w przypadku podtrzymania tego stanowiska, zostanie wykluczona z życia społeczno-gospodarczego regionu koszalińskiego.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Biorąc pod uwagę zgłaszane postulaty samorządów lokalnych z powiatów koszalińskiego i kołobrzieskiego nie wykluczono rozszerzenia terytorium KKBOF, warunkując jednakże delimitację istnieniem rzeczywistych i silnych powiązań funkcjonalnych. Takie stanowisko IZ zostało przedstawione w dotychczasowych odpowiedziach na uwagi do projektu RPO WZ podnoszące kwestię rozszerzenia obszaru. Zatem o docelowej delimitacji KKBOF nie decyduje wyłącznie wola i decyzja władz samorządowych, a uzasadnienie jej istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych, wspólnych interesów mieszkańców oraz rzeczywistą współpracą samorządów. Szczegółowa analiza powiązań funkcjonalnych obszaru (oparta na konkretnych danych ilościowych oraz jakościowych); wykazanie wspólnych dla samorządów celów rozwojowych i odpowiadających im przedsięwzięć powinno zostać wskazane w części diagnostycznej, przygotowywanej wspólnie przez samorządy i uzgodnionej Strategii Rozwoju ZIT dla KKBOF. Etap tworzenia diagnozy dla Strategii ZIT powinien zatem dać podstawy do określenia (lub potwierdzenia), na obszarze których gmin powinny być realizowane ZIT</p>
12 4	Gmina Bobolice	457	Wnioskujecie o dołączenie tabelarycznej symulacji środków finansowych na realizację Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.	<p>Jeżeli decyzja dotycząca drugiego ZIT w województwie jest ostateczna, to w dokumencie powinny znaleźć się symulacje nakładów na realizację przedsięwzięć związanych z Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi w ramach proponowanego Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pozwoliłoby to sprecyzować rozmiar i zasięg planowanych inwestycji.</p>	<p>Zaproponowany w projekcie RPO WZ 2014-2020 szeroki zestaw priorytetów inwestycyjnych (PI) i działań w ramach których będą wdrażane projekty ZIT wpisuje się w zestaw możliwych kierunków interwencji określony w Zasadach realizacji ZIT w Polsce i został ustalony na podstawie analizy dokumentów programowych z uwzględnieniem zasad celowości i efektywności wsparcia. Należy jednak podkreślić, że na obecnym etapie prac nad RPO WZ 2014-2020 ma on charakter propozycji, a jego ostateczny kształt (dobór PI) będzie uzależniony od rezultatów trwających aktualnie uzgodnień z partnerstwami samorządów SOM i KKBOF, w tym kształtu przygotowywanych przez nie Strategii ZIT. Ostateczny zakres planowanej interwencji oraz montaż współfinansowania ze środków RPO WZ będzie wynikiem rozstrzygnięć uzgodnionej z IZ RPO WZ terytorialnej strategii rozwojowej. W odniesieniu do ZIT SOM podane w projekcie RPO WZ wstępne kwoty alokacji należy traktować jako pierwsze przybliżenie oddolnych analiz SSOM dotyczących założeń Strategii ZIT. W przypadku KKBOF podobne przybliżenie zostanie dokonane na podstawie zaprezentowanych wyników prac dotyczących założeń do Strategii ZIT dla tego obszaru. Jednocześnie należy wyraźnie podkreślić, że sztywne narzucenie przez IZ RPO WZ na obecnym etapie planowanej alokacji dla ZIT, do której beneficjenci musieliby się "dopasować", byłoby zaprzeczeniem idei tego mechanizmu.</p>

12 4	Gmina Bobolice	458	Wnioskuję się o dołączenie tabelarycznej symulacji środków finansowych na realizację inwestycji (priorytetów inwestycyjnych) dla Specjalnej Strefy Włączenia (SSW).	Brak jest precyzyjnej informacji w zakresie budżetowania zarówno KKBOF jak i SSW, przez co Gmina nie ma możliwości oglądu całości sprawy i podjęcia najkorzystniejszych dla niej działań i rozwiązań.	Uwaga uwzględniona. Alokacja na realizację przedsięwzięć na terenie Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego zostanie przedstawiona w kolejnych wersjach projektu RPO WZ 2014-2020 i będzie pochodną przedstawionych przez samorządy pretendujące do objęcia tym mechanizmem Strategii ZIT. Jednakże należy stwierdzić, że to nie dostępna alokacja powinna determinować planowanie strategicznych działań rozwojowych na przedmiotowym obszarze tylko wypracowane wspólnie przez podmioty z obszaru funkcjonalnego cele rozwojowe i odpowiadająca im działania i projekty.
12 5	Przewozy Regionalne sp. z o.o.	494	Proponuję nowy Typ projektu nr 40 następującej treści: Modernizacja zaplecza technicznych do utrzymania nowoczesnego taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych oraz ich wyposażenie	Coraz większa ilość nowoczesnego i komfortowego taboru kolejowego wymaga odpowiednich warunków serwisowania tego taboru. Utrzymanie wysokiej niezawodności nowych pojazdów zapewniają efektywność wykorzystania taboru, gwarantując bezpieczeństwo przewożonych podróżnych a tym samym podnosi atrakcyjność kolejowych przewozów regionalnych. Wyposażenie w niezbędny sprzęt zaplecza technicznego zminimalizuje postoje taboru do niezbędnego minimum w celu ich serwisowania powodując jednocześnie obniżenie kosztów tej działalności	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Dofinansowanie przewoźników związane byłoby z udzieleniem im pomocy publicznej. Możliwe to będzie jedynie w formie rekompensaty za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym na podstawie przetargu - tak jak odbywa się to teraz.
12 5	Przewozy Regionalne sp. z o.o.	495	Typy beneficjentów Proponuję dodać: operatorzy przewozowi	W obecnym projekcie wymienieni beneficjenci nie zajmują się zarówno przewozami pasażerskimi ani też utrzymaniem taboru	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Dofinansowanie przewoźników związane byłoby z udzieleniem im pomocy publicznej. Możliwe to będzie jedynie w formie rekompensaty za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym na podstawie przetargu - tak jak odbywa się to teraz.
12 6	Powiat Świdwiński	496	Wnioskuję się o uzupełnienie zapisu o: Zastosowanie nowych rozwiązań cyfrowych połączone z działaniami promocyjnymi oraz edukacyjnymi w zakresie wykorzystania e-usług. Niezbędnym są również działania szkoleniowe dla pracowników instytucji wprowadzających nowe rozwiązania.	Wprowadzenie nowych rozwiązań wymaga ich szerokiego promowania wśród potencjalnych użytkowników. Aby ułatwić użytkownikom korzystanie z nich należy wprowadzić działania edukacyjne i informacyjne z zakresu posługiwania się nowymi rozwiązaniami.	Typy projektów w PI 2.3 nie wykluczają realizacji proponowanych typów działań. Szkolenia będą mogły być realizowane w ramach cross-financingu. Zapisy dotyczące katalogu wydatków kwalifikowalnych (dot. działań promocyjnych) zostaną przedstawione na późniejszym etapie - w ramach Uszczegółowienia.
12 6	Powiat Świdwiński	497	Wnioskuję się o rozszerzenie zapisu o: Przygotowanie infrastruktury technicznej terenu dla tworzenia terenów aktywności biznesowej (w tym podstref inwestycyjnych) na terenach peryferyjnych (wraz z niezbędną dokumentacją). Działanie podejmowane przez nieposiadające ww struktury jednostki samorządu terytorialnego i ich związki.	Jak w Projekcie RPO	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby rozszerzania w Programie opisu wskazanych typów projektów. Zakres wydatków kwalifikowalnych projektu (np. możliwość sfinansowania niezbędnej dokumentacji) będzie określony na etapie opracowywania dokumentów uszczegóławiających Program. Podkreślić należy, iż sam fakt nieposiadania takiej infrastruktury przez jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, nie jest wystarczającą przesłanką do skierowania na dany obszar przedmiotowej interwencji.
12 6	Powiat Świdwiński	498	Proponuje się uzupełnić zapis o: Wymiana lub modernizacja instalacji oświetleniowych w budynkach użyteczności publicznej.	Koszty oświetlenia w budynkach publicznych stanowią znaczny udział w kosztach ogólnych. Wymiana oświetlenia spowoduje obniżenie zużycia energii elektrycznej.	Uwaga odnosi się do nieprawidłowego numeru strony. W przypadku gdyby uwaga dotyczyła PI 4.3 (bo tam możliwe jest wsparcie na modernizację instalacji oświetlenia w budynkach publicznych w ramach kompleksowych projektów termomodernizacyjnych) uwaga jest niezrozumiała.
12 6	Powiat Świdwiński	499	Proponuje się uzupełnić zapis o: Wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej.	Jako działanie powiązane z PI 4.3.	Trudno zidentyfikować miejsce w RPO, którego dotyczy uwaga. W przypadku gdyby uwaga dotyczyła PI 4.3 (bo tam możliwe jest wsparcie na wymianę źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej) uwaga jest niezrozumiała.

12 6	Powiat Świdwiński	500	Wnioskuje się o uzupełnienie zapisu o: Działania mające na celu budowę , modernizację ścieżek turystycznych – Możliwości finansowania budowy, modernizacji ścieżek turystycznych w obrębie sąsiadujących powiatów (ew. w obszarze funkcjonalnym).	Rozwój turystyki w wymiarze lokalnym i regionalnym	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgonie z założeniami Komisji europejskiej, nie ma możliwość bezpośredniego wspierania turystyki. Zgodnie z zaproponowanymi Priorytetami Inwestycyjnymi wsparcie na ścieżki rowerowe może być tylko na obszarach miejskich i ich obszarach funkcjonalnych.
12 6	Powiat Świdwiński	501	Wnioskuje się o uzupełnienie zapisu o:Rewitalizacja, konserwacja, renowacja i adaptacja na cele kulturalne historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z otoczeniem (zakup wyposażenia oraz działania promocyjne stanowią integralną część projektu).Szczególnie punktowane powinny być przedsięwzięcia deficytowe w województwie, np. kina cyfrowe, obiekty kultury z transmisją na żywo wydarzeń kulturalnych itp. Podmioty uprawnione do składania projektów:- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,- jednostki kultury.Poziom dofinansowania minimum 75%	Jak w Projekcie RPO i Programie Strategicznym Przemysły kreatywne i Przemysły Czasu Wolnego	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zarząd Województwa dostrzega potrzebę wspierania instytucji kultury. Zgodnie z zapisami Programu Strategicznego oraz decyzją Zarządu Województwa w ramach RPO WZ 2014-2020 głównym priorytetem w zakresie instytucji kultury będzie wsparcie infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym. należy zauważyć, iż RPO WZ jest tylko jednym z wielu narzędzi finansowania przedsięwzięć przewidzianych w Programach Strategicznych.
12 6	Powiat Świdwiński	502	Wnioskuje się o dodanie zapisu o: Zwiększenie mobilności powiatowej i potraktowanie priorytetowo dróg powiatowych, szczególnie tych, które łączą dwa powiaty oraz tych dróg powiatowych, które stanowią łączniki z drogami wojewódzkimi, szczególnie: - remont drogi wojewódzkiej nr 162 na odcinku Świdwin – Drawsko-Pomorskie, - remont drogi wojewódzkiej nr 162 na odcinku Świdwin – Słownkowo (do skrzyżowania z drogą E28) - remont drogi wojewódzkiej nr 152 na odcinku Rusinowo – Świdwin- Przyrowo k/Połczyna-Zdroju	Zwiększenie mobilności mieszkańców terenów wiejskich do miast, w tym do miejsc pracy.	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Uwaga jest niespójna (odnosi się do dróg powiatowych a wskazuje drogi wojewódzkie). Większość środków priorytetu zostanie skierowana na modernizację dróg wojewódzkich (zgodnie z UP i rekomendacjami KE).

12 6	Powiat Świdwiński	503	Wnioskuje się o dodanie zapisu o: Priorytetowe finansowanie przebudowy dróg wojewódzkich łączących miasta pow. 10 tys. mieszkańców, miasta powiatowe i dróg łączących ww z drogami wojewódzkimi	Poprawa dostępności komunikacyjnej mieszkańców regionu oraz turystów.	Uwaga nieuwzględniona – proponowany zapis nie znajdzie się w treści dokumentu. Tego typu zawężenia nie powinny znaleźć się w Programie, projekty realizowane w ramach PI 7.2 będą zgodne z planem inwestycyjnym dla priorytetu (zgodnie z warunkiem ex-ante)
12 6	Powiat Świdwiński	504	Proponuje się skierować szczególne działania do rodziców dzieci z obszarów wiejskich, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym w celu ich większego zmotywowania do ciągłego wypełniania przez dzieci podjętego obowiązku przedszkolnego. Niestety rodzice zniechęcają się do stałego przyprawiania dzieci do przedszkoli/punktów przedszkolnych. Problem często dotyczy rodzin, w których rodzice lub jedno z rodziców nie posiada zatrudnienia.		Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółowienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Wybór konkretnych działań oparty powinien być o wnikliwą analizę potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba przeprowadzenia inicjatywy, o której mówi interesariusz, nic nie stoi na przeszkodzie, aby taki projekt uzyskał dofinansowanie. Ponadto, IZ dostrzega problem rodziców z obszarów wiejskich, którzy nie chcą korzystać ze wsparcia placówek przedszkolnych i dlatego też będą podejmowane działania w tym zakresie, ale bardziej jako wsparcie towarzyszące powstaniu bądź rozbudowie danej placówki. Ponadto, tego typu inicjatywy będą mogły być realizowane w ramach PI 9.4, jako szeroko pojęta aktywizacja społeczna i edukacyjna.
12 7	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	505	Organizacja szkoleń i działań doradczych m.in. w obszarze e-commerce, usług transgranicznych, nowych regulacji prawnych. Internacjonalizacja działań polskich MŚP poprzez zapewnienie przedsiębiorcom szkoleń nt. unijnych przepisów prawa konkurencji i konsumentów, a tym samym zwiększenie ich świadomości prawnej. Formy działań: seminaria, warsztaty (stacjonarne oraz tzw. e-learning), szkolenia, konferencje, debaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publikacji), kampanie promocyjne prowadzone w radio, telewizji, Internecie oraz na urządzeniach mobilnych.	Kompleksowa strategia skierowana na umiędzynarodowienie polskiej gospodarki musi brać pod uwagę fakt, że w obecnej rzeczywistości przedsiębiorcy mierzą się z nowymi zagadnieniami takimi jak e-commerce czy usługi transgraniczne. Zaproponowane działania mają na celu zwiększenie aktywności przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych, która wpłynie na wzrost konkurencyjności Pomorza Zachodniego. Ponadto przedsiębiorcy muszą uwzględniać w swojej działalności zmieniające się przepisy prawa (13 grudnia 2013 roku upłynął termin implementacji przez państwa członkowskie nowej dyrektywy o prawach konsumentów, w szczególności zmiany dotyczą e-handlu), zaś niezajomość prawa może nie tylko rodzić poważne skutki finansowe, ale także wpływać negatywnie na wizerunek polskich przedsiębiorstw za granicą. Współzawodnictwo w oferowaniu dóbr lub usług, czyli w zaspokajaniu potrzeb konsumentów prowadzi także do wzrostu efektywności i innowacyjności przedsiębiorstw, a co za tym idzie do zwiększenia dobrobytu konsumentów oraz do podniesienia konkurencyjności gospodarki krajowej na szczeblu międzynarodowym. Niezaprzeczalnie środkiem prowadzącym do rozwoju konkurencji jest zwiększenie świadomości społecznej przedsiębiorców. Znajomość i przestrzeganie przepisów, w tym prawa UE, znacząco wpłynie na atrakcyjność i pozytywne postrzeganie polskich przedsiębiorców przez unijnych konsumentów, a tym samym poprawi ich pozycję konkurencyjną na rynku wewnętrznym.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych
12 7	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	506	Zapewnienie edukacji dla MŚP w zakresie zagadnień takich jak: zmonopolizowane ceny; program łagodzenia kar (leniency), nadużywanie pozycji dominującej na rynku; kontrola koncentracji, udzielanie pomocy publicznej, klauzule abuzywne. Formy działań: seminaria, warsztaty (stacjonarne oraz tzw. e-learning), szkolenia, konferencje, debaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publikacji), kampanie promocyjne prowadzone w radio, telewizji, internecie oraz na urządzeniach mobilnych	Istotnym działaniem jest podniesienie wiedzy uczestników rynku na temat przepisów prawa konkurencji i konsumentów. W znacznej mierze naruszenia prawa są rezultatem braku znajomości przepisów przez podmioty gospodarcze. Wsparciem będą objęci przedsiębiorcy, głównie z sektora MŚP, którzy nie mają rozbudowanych działów prawnych i niejednokrotnie świadomości wymagań stawianych przez prawo konkurencji oraz zrzeczenia i organizacje branżowe przedsiębiorców. Przykładem takiego postępowania jest stosowanie przez sklepy internetowe regulaminów zawierających niedozwolone klauzule. Zaproponowane działania edukacyjne będą miały na celu zachęcenie przedsiębiorców do polubownego rozstrzygnięcia sporów z konsumentami, stosowania dobrych praktyk w biznesie, a także zwiększenie znajomości przepisów dotyczących nieuczciwych praktyk handlowych.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program

12 7	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	507	<p>Organizacja szkoleń i działań doradczych dla osób fizycznych zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej lub osób w pierwszym okresie prowadzenia tej działalności. Szkolenia dotyczyć będą m.in. e-commerce, usług transgranicznych, nowych regulacji prawnych, zmów cenowych i przetargowych, nadużywania pozycji dominującej na rynku, kontroli koncentracji, udzielania pomocy publicznej, klauzul abuzywnych. Formy działań: seminaria, warsztaty (stacjonarne oraz tzw. e-learning), szkolenia, konferencje, debaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publicacji), kampanie promocyjne prowadzone w radio, telewizji, Internecie oraz na urządzeniach mobilnych.</p>	<p>Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje najwyższy w skali kraju współczynnik nowo zakładanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Celem inicjatywy UOKiK jest podniesienie wiedzy uczestników rynku na temat przepisów prawa konkurencji i konsumentów. W znacznej mierze naruszenia prawa są rezultatem braku znajomości przepisów przez podmioty gospodarcze. Wsparciem będą objęte osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej lub osoby w pierwszym okresie prowadzenia tej działalności.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju czy profilu planowanego wsparcia dostępne będą na etapie Uszczegółowienia Programu bądź Dokumentacji konkursowej. Wybór konkretnych działań oparty powinien być o wnikliwą analizę potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba przeprowadzenia inicjatywy, o której mówi interesariusz, nic nie stoi na przeszkodzie, aby taki projekt uzyskał dofinansowanie. Jednakże tego typu wsparcie musi być elementem kompleksowego projektu służącego rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej.</p>
12 7	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	508	<p>Podniesienie świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im praw, co pozwoli na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń w przypadku sporu ze sprzedawcą. Grupa docelowa: konsumenci: dzieci i młodzież, konsumenci 18-49, konsumenci 50+, nauczyciele i rodzice. Formy działań: szkolenia (także tzw. e-learning), wykłady, warsztaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publicacji), konferencje, działania edukacyjne w internecie, kampanie edukacyjne w radio, telewizji, Internecie oraz na urządzeniach mobilnych, aplikacje komputerowe i mobilne, świadczenie porad prawnych przez ekspertów, scenariusze lekcji.</p>	<p>UOKiK kładzie duży nacisk na edukację szkolną. Doświadczenie Urzędu w zakresie organizowania kampanii edukacyjnych dla dzieci wskazuje, że wszelkie tego typu inicjatywy służą budowaniu świadomości konsumenckiej już od najmłodszych lat. Zaproponowane działania mają na celu podniesienie świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im praw, co pozwoli na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń w przypadku sporu ze sprzedawcą. Dodatkowo, działania powinny informować o polubownych metodach rozstrzygania sporów (także online, tzw. ODR), a także o instytucjach udzielających pomocy słabszym uczestnikom rynku w przypadku sporu z przedsiębiorcą.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Placówka oświatowa zobowiązana jest do realizacji programu nauczania uwzględniającego podstawę programową, na którą to podstawę programy fundusze nie mają wpływu, a działania proponowane przez interesariusza niekoniecznie przyczynią się do osiągnięcia celów i umiejętności opisanych przedmiotową podstawą programową. Jeśli natomiast, z wnikliwej analizy potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi wynika, iż w placówce takiej konieczne będzie wprowadzenie tego typu zajęć dodatkowych, jako element szeroko pojętego programu rozwojowego, będzie możliwe realizowanie proponowanego przez interesariusza wsparcia. Typ drugi projektu w ramach PI 10.1 jest na tyle pojemny, że mieści różnego rodzaju działania, a wskazane w RPO są przykładowymi. Podobnie, jeśli chodzi o osoby nie objęte edukacją formalną - dla takich osób przewidziane jest wsparcie w ramach PI 10.3 typ projektu nr 2. Podkreślić jednakże należy raz jeszcze, że zajęcia takie mogą być organizowane tylko w powiązaniu z innymi typami działań, składającymi się na zaplanowany program rozwojowy placówki.</p>
12 7	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	509	<p>Podniesienie świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im praw, co pozwoli na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń w przypadku sporu ze sprzedawcą. Grupa docelowa: konsumenci: dzieci i młodzież, konsumenci 18-49, konsumenci 50+, nauczyciele i rodzice. Formy działań: szkolenia (także tzw. e-learning), wykłady, warsztaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publicacji), konferencje, działania edukacyjne w internecie, kampanie edukacyjne w radio, telewizji, Internecie oraz na urządzeniach mobilnych, aplikacje komputerowe i mobilne, świadczenie porad prawnych przez ekspertów, scenariusze lekcji.</p>	<p>Wsparcie edukacyjne w tym zakresie będzie miało na celu zainteresowanie uczniów prawnymi i ekonomicznymi aspektami przedsiębiorczości, zdobycie nowych umiejętności i kształtowanie postaw prokonsumenckich. Istotną grupą docelową jest młodzież, dzięki której przekaz dociera do osób dorosłych i która aktywnie uczestniczy w podejmowaniu decyzji zakupowych w gospodarstwach domowych. Działania mają na celu podniesienie świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im praw, co pozwoli na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń w przypadku sporu ze sprzedawcą. Zaproponowane inicjatywy ułatwią także świadome poruszanie się po rynku, na którym nierzadko oferowane są skomplikowane usługi, np. finansowe czy ubezpieczeniowe. Zakres tematyczny działań edukacyjnych i promocyjnych powinien w szczególności dotyczyć zagadnień związanych z prawami przysługującym konsumentom podczas zakupów: metodą</p> <ul style="list-style-type: none"> - tradycyjną, - w internecie, - poza siedzibą przedsiębiorstwa - transgranicznych, - zakupów na rynku usług finansowych, ubezpieczeniowych i turystycznych 	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie w ramach PI 10.3 powinno służyć podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji, i jako takie stanowi instrument bezpośredniego oddziaływania na rynku pracy. W konsekwencji jego realizacja, w powiązaniu z pozostałymi działaniami finansowanymi z EFS, powinna przyczynić się do zwiększenia poziomu zatrudnienia. Zaproponowane przez interesariusza zajęcia, zdaniem IZ nie spełniają takiej roli. Niemniej jednak, wybór konkretnych działań poprzedzony powinien być wnikliwą analizą potrzeb, która poparta zostanie konkretnymi, mierzalnymi danymi i na tej podstawie będzie możliwe dofinansowanie konkretnego przedsięwzięcia. Jeśli zatem, z przygotowanej przez projektodawcę diagnozy wynikać będzie potrzeba przeprowadzenia inicjatywy, jako np. element szerszego programu szkoleniowego, służącego ww. celowi, nic nie stoi na przeszkodzie, aby mógł być realizowany.</p>

12 8	Gustaw Securitas	510	Budowa centrum spawalnictwa, obróbki metali i specjalistycznych szkoleń pracowników we współpracy z Instytutem Spawalnictwa z Gliwic	Region pozyska w ten sposób kadry niezbędne do możliwości lokowania się w regionie firm z branż stalowej, stoczniowej etc.	Uwaga nieuwzględniona. Celem PI 1.1 jest zwiększenie zdolności jednostek naukowych do prowadzenia badań i prac rozwojowych na rzecz gospodarki i realizacji kompleksowych przedsięwzięć na rzecz rozwoju sektora B+R, Celem PI 1.1 nie jest więc budowanie infrastruktury jedynie na potrzeby działalności szkoleniowej.
12 8	Gustaw Securitas	511	Budowa powiązań w formie konsorcjum między firmami z branż metalowej i stoczniowej z południowych rejonów Morza Bałtyckiego z Niemiec, Polski, Rosji, Litwy, Łotwy i Estonii, by wspólnie stworzyć bazę szkoleniową, wymiany doświadczeń, pozyskania klientów, podnoszenia poziomu świadczonych usług i zwiększania kwalifikacji pracowników i certyfikatów technicznych dla firm	Da to możliwość stworzenia podmiotu, bądź podmiotów, które wspólnie będą w stanie pozyskać kontrahentów i zlecenia do wykonania towarów i świadczenia usług w naszym regionie	Uwaga nieuwzględniona. Celem PI 1.2 jest realizacja projektów badawczych przez przedsiębiorstwa we współpracy z jednostkami naukowymi. Wsparcie w powyższym PI może dotyczyć budowy powiązań w formie konsorcjum jedynie w zakresie projektów badawczych.
12 8	Gustaw Securitas	512	Budowa Centrum Monitorowania i Obsługi Energetyki Rozproszonej, gdzie osoby fizyczne, firmy, instytucje zainteresowane uruchomieniem instalacji OZE celem pozyskania energii elektrycznej i ciepła ze słońca, wiatru, biomasy i gazu będą mogły zlecić wykonanie projektu; wykonanie całej instalacji; powierzyć nadzór nad jej funkcjonowaniem, rozliczeniami z firmami zakupującymi wyprodukowaną energię, konserwację i naprawy bieżące instalacji.	Powstanie w ten sposób narzędzie pozwalające kompleksowo obsłużyć wspomniane osoby, firmy, instytucje i stymulujące rozwój OZE w regionie i kraju	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Celem PI 4.1 jest wsparcie dla bezpośredniego wytwarzania energii z OZE, a nie stwarzanie warunków do obsługi projektów sektora energetycznego.
12 8	Gustaw Securitas	513	Uruchomienie kompleksowego (dla całego województwa, a w dalszej kolejności dla całego kraju) Systemu Zarządzania Kryzysowego wraz ze specjalistycznym Symulatorem Zarządzania Kryzysowego pozwalającym szkolić osoby odpowiedzialne za wykonanie zadań wynikających z ustawy o zarządzaniu kryzysowym na wszystkie przypadki zdarzeń kryzysowych (powódź, katastrofy na lądzie, morzu, w powietrzu itp.). System taki będzie też udostępniany studentom na kierunkach związanych z zarządzaniem kryzysowym w ramach szkolenia przyszłych kadr.	Da to platformę zarządzania kryzysowego obsługującą na bieżąco zagrożenia i sytuacje kryzysowe i dającą jednocześnie możliwość szkolenia kadr	Uwaga nieuwzględniona. Działania związane z rozwojem systemu zarządzania kryzysowego możliwe do wsparcia z poziomu krajowego.
12 8	Gustaw Securitas	514	Budowa ultranowoczesnych instalacji do przetwarzania osadów ściekowych i pyłów dymnicowych w miejscach ich przetwarzania, tj. w oczyszczalniach ścieków na półprodukty do produkcji pełnowartościowych ekologicznych nawozów mineralnych.	Spowoduje to znaczne obniżenie kosztów produkcji wody i ścieków, a nadto wykorzystane zostaną składowane dziś odpady na nawozy.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Obecne zapisy w RPO umożliwiają wsparcie na kompleksowe projekty w zakresie zagospodarowania odpadów innych niż komunalne wynikających z WPGO. W WPGO województwa zachodniopomorskiego wskazano, że do odpadów ulegających biodegradacji innych niż komunalne zaliczają się 3 grupy odpadów, które dzielą się na podgrupy dające łącznie 53 rodzajów odpadów. Są to: grupa 02 – odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności (30 rodzajów odpadów z podgrup: 02 01, 02 02, 02 03, 02 04, 02 05, 02 06 i 02 07), grupa 03 – odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury (10 rodzajów odpadów z podgrup: 03 01 i 03 03), grupa 19 – odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych (13 rodzajów odpadów z podgrup: 19 06, 19 08, 19 09 i 19 12). Wymienione w uwadze odpady co do zasady mieszczą się w katalogu określonym przez WPGO. Należy mieć jednak na uwadze, że zgodnie z Linia demarkacyjną PI 6.1 na poziomie regionalnym jest dedykowane głównie Jednostkom Samorządu Terytorialnego.

12 9	#N/D!	515	Utworzenie składowiska odpadów kompostowych z gospodarstw domowych na obszarze 2 – 5 ha	<p>Do pracy przy kompostowaniu odpadów gospodarstwa domowych zamierzamy zatrudnić osoby niepełnosprawne i bezrobotne.</p> <p>Kompostując domowe bioodpady zmniejszymy ilość odpadów trafiających na składowisko, zmniejszamy także uciążliwość odpadów dla otoczenia. Śmieci bez wilgotnych bioodpadów nie zagniwają, co zmniejsza ich nieprzyjemny zapach. Przyczyniamy się także do ponownego wprowadzenia substancji organicznych do zamkniętego obiegu materii w środowisku naturalnym.</p> <p>Postępowanie może być rozstrzygające w batalii o zachowanie równowagi ekologicznej dla przyszłych pokoleń.</p>	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nie sprecyzowano oczekiwań. Propozycja projektu pod pewnymi warunkami jest zgodna z obecnymi zapisami w Programie. Ewentualne bardziej precyzyjne zapisy być może znajdą się w dokumentach uszczegółwiających Program.
13 0	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	516	Dokument nie uwzględnia w wystarczający sposób tematyki morskiej energetyki wiatrowej.	<p>Uzasadnienie uwagi</p> <p>Mimo ogólnego charakteru dokumentu większy nacisk powinien zostać położony na rozwój i modernizację zaplecza logistyczno-produkcyjnego, portowego, edukacyjnego i infrastruktury związanej z realizacją morskich farm wiatrowych w Europie i na polskich obszarach morskich. Część Priorytetów Inwestycyjnych porusza zagadnienia istotne dla rozwoju morskich farm np. rozwój lądowych sieci przesyłowych, jednak konieczne jest uwypuklenie znaczenia morskiej energetyki wiatrowej.</p> <p>Województwo zachodniopomorskie posiada ogromny potencjał wynikający ze szczególnych uwarunkowań tego regionu tj.: dostępu do morza Bałtyckiego, rozbudowanej infrastruktury portowej i stoczniowej, wieloletniej tradycji przemysłu morskiego i stoczniowego, specjalistycznej kadry, sąsiedztw z krajami, które dynamicznie rozwijają technologię farm na morzu (Niemcy, Szwecja). Już dziś polskie przedsiębiorstwa produkują komponenty morskich farm wiatrowych dla instalacji zagranicznych. Dla przykładu, na terenie Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” powstanie fabryka produkująca fundamenty morskich wież wiatrowych, która już w pierwszy etapie ma przyczynić się do powstania 462 miejsc pracy. Zgodnie z Programem rozwoju morskiej energetyki i przemysłu morskiego w Polsce opracowanym przez FNEZ wspólnie z EY (wcześniej Ernst & Young), szacowany potencjał rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich to 1 GW do 2020 r., 3 GW do 2025 i 6 GW do 2030. W przypadku realizacji projektów o mocy 6 GW w fazie inwestycyjnej i operacyjnej, w latach 2012-2030, łącznie w sektorze morskiej energetyki wiatrowej średniorocznie może zostać stworzonych ok. 24,8 tys. dodatkowych, stałych miejsc pracy, w przypadku 3 GW zainstalowanej mocy ok. 12,4 tys., w przypadku 1 GW ok. 4,1 tys. Przeważająca większość z wykreowanych miejsc pracy (ok. 85%) będzie związana z przemysłem morskim, który zlokalizowany jest m.in. w województwie zachodniopomorskim. Ponadto poziom przychodów budżetowych do 2030 roku z realizacji inwestycji w morską energetykę wiatrową powinien osiągnąć ok. 16,4 mld PLN, z czego ok. 18% wpływów będzie stanowiło przychód budżetów wojewódzkich, gminnych i powiatowych. Dzięki zniesieniu pierwszych barier regulacyjnych, zanotowano diametralny wzrost zainteresowania inwestorów budową morskich farm wiatrowych na polskich obszarach morskich. Wydano pierwsze pozwolenia lokalizacyjne, część inwestorów rozpoczęła procedury związane z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Biorąc pod uwagę ogromny potencjał regionu i wpływ tej technologii na lokalny przemysł i rozwój regionów nadmorskich morską energetykę nie tylko może, ale i powinna stać się inteligentną specjalizacją regionu. Aby rozwój był możliwy konieczna jest jednak rozbudowa i modernizacja istniejącego zaplecza i łańcucha dostaw oraz pobudzenie działań B+R i wykształcenie kadr przy wykorzystaniu środków z nowej perspektywy finansowania 2014-2020. Inwestycje z zakresu morskiej energetyki wiatrowej będą wymagały odpowiedniego zaplecza dostawczo-logistycznego i obsługowo-serwisowego, umożliwiającego produkcję elementów, instalację oraz obsługę i serwis docelowych MFW. Kluczową rolę będą tu odgrywały zakłady przemysłu morskiego, w tym stocznie produkujące elementy stalowe i porty morskie. W ramach wskazanego priorytetu pamiętać należy o rozwijaniu tej dziedziny gospodarki w oparciu o wiedzę i innowacje.</p>	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Żaden dokument strategiczny ani programowy województwa zachodniopomorskiego nie wskazuje na priorytetowe traktowanie morskich elektrowni wiatrowych. Obszar województwa zachodniopomorskiego nie obejmuje otwartych obszarów morskich co samo w sobie dyskwalifikuje budowę morskich elektrowni wiatrowych z dofinansowania w ramach RPO WZ 2014-2020.

13 0	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	517	<p>W ramach priorytetu „rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji” dodać wyróżnione zapisy:</p> <p>„Przewidywane interwencje będą skierowane przede wszystkim na wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu, wykorzystujących jego mocne strony i szanse gospodarcze, w tym unikatowe powiązania i łańcuchy umożliwiające tworzenie nowych produktów, szczególnie związanych z takimi zidentyfikowanymi już sektorami regionalnych specjalizacji, jak biogospodarka, energetyka morska (w tym morskie farmy wiatrowe), działalność morska i logistyka, przemysł maszynowy i metalowy[...]”</p>	<p>Uzasadnienie uwagi</p> <p>Mimo ogólnego charakteru dokumentu większy nacisk powinien zostać położony na rozwój i modernizację zaplecza logistyczno-produkcyjnego, portowego, edukacyjnego i infrastruktury związanej z realizacją morskich farm wiatrowych w Europie i na polskich obszarach morskich. Część Priorytetów Inwestycyjnych porusza zagadnienia istotne dla rozwoju morskich farm np. rozwój lądowych sieci przesyłowych, jednak konieczne jest uwypuklenie znaczenia morskiej energetyki wiatrowej. Województwo zachodniopomorskie posiada ogromny potencjał wynikający ze szczególnych uwarunkowań tego regionu tj.: dostępu do morza Bałtyckiego, rozbudowanej infrastruktury portowej i stoczniowej, wieloletniej tradycji przemysłu morskiego i stoczniowego, specjalistycznej kadry, sąsiedztw z krajami, które dynamicznie rozwijają technologię farm na morzu (Niemcy, Szwecja). Już dziś polskie przedsiębiorstwa produkują komponenty morskich farm wiatrowych dla instalacji zagranicznych. Dla przykładu, na terenie Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” powstanie fabryka produkująca fundamenty morskich wież wiatrowych, która już w pierwszy etapie ma przyczynić się do powstania 462 miejsc pracy.</p> <p>Zgodnie z Programem rozwoju morskiej energetyki i przemysłu morskiego w Polsce opracowanym przez FNEZ wspólnie z EY (wcześniej Ernst & Young), szacowany potencjał rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich to 1GW do 2020 r., 3 GW do 2025 i 6 GW do 2030. W przypadku realizacji projektów o mocy 6 GW w fazie inwestycyjnej i operacyjnej, w latach 2012-2030, łącznie w sektorze morskiej energetyki wiatrowej średniorocznie może zostać stworzonych ok. 24,8 tys. dodatkowych, stałych miejsc pracy, w przypadku 3 GW zainstalowanej mocy ok. 12,4 tys., w przypadku 1 GW ok. 4,1 tys. Przeważająca większość z wykreowanych miejsc pracy (ok. 85%) będzie związana z przemysłem morskim, który zlokalizowany jest m.in. Województwie Zachodniopomorskim.</p> <p>Ponadto poziom przychodów budżetowych do 2030 roku z realizacji inwestycji w morską energetykę wiatrową powinien osiągnąć ok. 16,4 mld PLN, z czego ok. 18% wpływów będzie stanowiło przychód budżetów wojewódzkich, gminnych i powiatowych.</p> <p>Dzięki zniesieniu pierwszych barier regulacyjnych, zanotowano diametralny wzrost zainteresowania inwestorów budową morskich farm wiatrowych na polskich obszarach morskich. Wydano pierwsze pozwolenia lokalizacyjne, część inwestorów rozpoczęła procedury związane z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Biorąc pod uwagę ogromny potencjał regionu i wpływ tej technologii na lokalny przemysł i rozwój regionów nadmorskich morska energetyka nie tylko może, ale i powinna stać się inteligentną specjalizacją regionu. Aby rozwój był możliwy konieczna jest jednak rozbudowa i modernizacja istniejącego zaplecza i łańcucha dostaw oraz pobudzenie działań B+R i wykształcenie kadr przy wykorzystaniu środków z nowej perspektywy finansowania 2014-2020. Inwestycje z zakresu morskiej energetyki wiatrowej będą wymagały odpowiedniego zaplecza dostawczo-logistycznego i obsługowo-serwisowego, umożliwiającego produkcję elementów, instalację oraz obsługę i serwis docelowych MFW.</p> <p>Kluczową rolę będą tu odgrywały zakłady przemysłu morskiego, w tym stocznie produkujące elementy stalowe i porty morskie. W ramach wskazanego priorytetu pamiętać należy o rozwijaniu tej dziedziny gospodarki w oparciu o wiedzę i innowacje.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Żaden dokument strategiczny ani programowy województwa zachodniopomorskiego nie wskazuje na priorytetowe traktowanie morskich elektrowni wiatrowych. Obszar województwa zachodniopomorskiego nie obejmuje otwartych obszarów morskich co samo w sobie dyskwalifikuje budowę morskich elektrowni wiatrowych z dofinansowania w ramach RPO WZ 2014-2020.</p>
---------	--	-----	---	--	--

130	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	518	<p>W punkcie:II. Grupa potrzeb dotyczących priorytetu „rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów” obejmuje potrzeby regionalne związane z:[...] „b) rozwojem i promocją form gospodarowania minimalizujących obciążenia dla środowiska oraz jednocześnie wykorzystujących warunki naturalne regionu, takich jak:Dodać myślnik:„- rozwój innowacyjnych technologiioprośrodowiskowych, w szczególności morskiej energetyki wiatrowej,”</p>	<p>Morskie farmy wiatrowe znacznie różnią się od farm lądowych, przede wszystkim z uwagi na dużo większą skalę stosowanych turbin i logistykę (lokalizacja na morzu). Dlatego też jest to stosunkowo młoda i innowacyjna technologia. Ponadto, jest to bezemisyjne źródło energii.</p>	<p>1) Uwaga jest zbyt szczegółowa by mogła być uwzględniona we wskazanej przez zgłaszającego części dokumentu tj wstępie</p>
130	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	519	<p>W akapicie „Energetyka” wprowadzić zapis dotyczący potencjału morskiej energetyki wiatrowej, proponowana treść: „Region dysponuje także znaczącym potencjałem dla rozwoju energetyki wiatrowej na obszarach morskich, którego wykorzystanie może przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego w regionie, zapewniając przy tym rozwój lokalnego przemysłu i regionów nadmorskich, stając się inteligentną specjalizacją Województwa Zachodniopomorskiego”.</p>	<p>W oparciu o szczególne uwarunkowania do rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Województwie Zachodniopomorskim celowe jest wyróżnienie tej technologii, jako jednej z bardziej perspektywicznych i stabilnych źródeł odnawialnych w regionie. Podkreślić należy, iż zgodnie z listem Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2013 r. Województwo Zachodniopomorskie jest „szczególnie predestynowane do podejmowania działań służących rozwojowi morskiej energetyki wiatrowej jako inteligentnej specjalizacji regionu”.</p> <p>Należy zaznaczyć, że morskie farmy wiatrowe, z uwagi na lepsze i stabilniejsze warunki wietrzne na obszarach morskich charakteryzują się dużą produktywnością sięgającą od 4000 – 4700 godz./rok pełnej mocy obciążenia (energetyka wiatrowa na lądzie ok. 2200 godz./rok)</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.</p> <p>ZAMIAST: „Niemniej jednak, wg szacunków dotyczących potencjału rynkowego rozwoju małej energetyki wiatrowej, województwo znajduje się w gronie województw o najniższych wskaźnikach (wraz z województwem lubuskim, opolskim, pomorskim, i warmińsko-mazurskim).”</p> <p>JEST: „Alternatywą dla powyższego może być wykorzystanie morskiej energetyki wiatrowej, ponieważ morskie farmy wiatrowe lokalizowane mają być w odległości nie mniejszej niż 12 mil morskich od brzegu. Region dysponuje znaczącym potencjałem dla rozwoju energetyki wiatrowej na obszarach morskich, którego wykorzystanie może przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego w północno-zachodniej Polsce, zapewniając przy tym rozwój lokalnego przemysłu i obszarów nadmorskich, wpisując się w zachodniopomorskie inteligentne specjalizacje czyli: działalność morską i logistyczną oraz działalność metalową i maszynową.”</p>
130	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	520	<p>Po fragmencie: „Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków.”</p> <p>dodać: „Należy dążyć do rozwijania nowych obszarów działalności portów stoczniowych i portów regionalnych, jak choćby obsługa morskiej energetyki. W szczególności małe porty regionalne mogą stanowić bazę logistyczną oraz obsługowo-serwisową dla projektów morskich farm wiatrowych, co może jednak wymagać modernizacji i rozbudowy infrastruktury portowej.”</p>	<p>Infrastruktura portowa Szczecina i Świnoujścia stanowi idealną bazę produkcyjną dla komponentów morskich elektrowni wiatrowych, zarówno na Polski jak i zagraniczny rynek. Przykładem jest budowany aktualnie zakład produkcji fundamentów kratownicowych w stoczni Gryfia. Z kolei porty regionalne posiadają znaczący potencjał rozwoju jako ośrodki montażowe/logistyczne na etapie budowy morskich farm wiatrowych oraz jako ośrodki serwisowo-obsługowe na etapie eksploatacji tych instalacji, z uwagi na dogodną lokalizację blisko planowanych projektów. Szacuje się, że 1-3 % kosztów inwestycyjnych może trafić do portów obsługujących budowę morskich farm wiatrowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.</p> <p>Zmieniono brzmienie uwagi ponieważ jej pierwotna forma miała "charakter życzeniowy"</p> <p>PO FRAGMENTE: „Przeładunki małych portów jako uzupełniających i posiadających potencjał rozwojowy (Kołobrzeg, Darłowo, Stepnica) stanowią niecały 1% krajowych przeładunków.”</p> <p>DODANO: „Infrastruktura portowa Szczecina i Świnoujścia stanowi bardzo dobrą bazę produkcyjną dla komponentów morskich elektrowni wiatrowych, zarówno na Polski jak i zagraniczny rynek. Z kolei małe porty regionu dysponują znaczącym potencjałem rozwojowym jako ośrodki montażowo-logistyczne na etapie budowy morskich farm wiatrowych oraz jako ośrodki serwisowo-obsługowe na etapie eksploatacji tych instalacji, z uwagi na dogodną lokalizację blisko planowanych projektów.”</p>

130	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	521	<p>Po fragmencie części: „Udział obszarów, na których lokalizacja elektrowni wiatrowych na powierzchni gruntów rolnych województwa może być trudna wynosi w województwie zachodniopomorskim 53%. Wynika to m.in. z dużej liczby obszarów chronionych (m.in. sieci NATURA 2000, parków narodowych i krajobrazowych, rezerwatów przyrody i obszarów chronionego Krajobrazu”. dodać zdanie: „Alternatywę może stanowić wykorzystanie morskiej energetyki wiatrowej. Farmy na morzu mogą być stawiane w odległości 12 mil morskich od brzegu dzięki czemu są praktycznie niewidoczne z brzegu. Potencjał tej technologii na polskich obszarach morskich szacuje się na 6 GW do roku 2030”.</p>	<p>Lokalizacja morskich farm wiatrowych odległości minimum 12 mil morskich od linii brzegowej, nie generuje tak dużej liczby konfliktów społecznych, jak instalacje na lądzie.</p>	<p>Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. ZAMIAST: „Niemniej jednak, wg szacunków dotyczących potencjału rynkowego rozwoju małej energetyki wiatrowej, województwo znajduje się w gronie województw o najniższych wskaźnikach (wraz z województwem lubuskim, opolskim, pomorskim, i warmińsko-mazurskim).” JEST: „Alternatywą dla powyższego może być wykorzystanie morskiej energetyki wiatrowej, ponieważ morskie farmy wiatrowe lokalizowane mają być w odległości nie mniejszej niż 12 mil morskich od brzegu. Region dysponuje znaczącym potencjałem dla rozwoju energetyki wiatrowej na obszarach morskich, którego wykorzystanie może przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego w północno-zachodniej Polsce, zapewniając przy tym rozwój lokalnego przemysłu i obszarów nadmorskich, wpisując się w zachodniopomorskie inteligentne specjalizacje czyli: działalność morską i logistyczną oraz działalność metalową i maszynową.”</p>
130	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	522	<p>Po zdaniu: „Województwo zachodniopomorskie ma dobre warunki dla rozwoju OZE. Region zajmuje pozycję lidera w skali kraju w produkcji elektrycznej z wiatru” dodać zdanie: „Województwo Zachodniopomorskie ze względu na szczególną lokalizację dysponuje również szczególnymi warunkami do rozwoju morskiej energetyki wiatrowej.” uzupełnić zdanie następane jak poniżej: „Rozwiązaniem tej sytuacji będzie rozwój rozproszonych źródeł energii w oparciu przede wszystkim o biomasę, biogaz i energię słoneczną, a także wykorzystanie morskiej energetyki wiatrowej. Realizacja inwestycji w obszarze energetyki rozproszonej, jak również rozwój energetyki wiatrowej na morzu, w powiązaniu ze znaczną poprawą efektywności energetycznej i zadań środowiskowych, sprzyjać będzie rozwojowi regionów peryferyjnych (nowe miejsca pracy, w szczególności na terenach wiejskich – Specjalnej Stefy Włączenia) i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu.”</p>	<p>Uzasadnienie uwagi Mimo ogólnego charakteru dokumentu większy nacisk powinien zostać położony na rozwój i modernizację zaplecza logistyczno-produkcyjnego, portowego, edukacyjnego i infrastruktury związanej z realizacją morskich farm wiatrowych w Europie i na polskich obszarach morskich. Część Priorytetów Inwestycyjnych porusza zagadnienia istotne dla rozwoju morskich farm np. rozwój lądowych sieci przesyłowych, jednak konieczne jest uwypuklenie znaczenia morskiej energetyki wiatrowej. Województwo zachodniopomorskie posiada ogromny potencjał wynikający ze szczególnych uwarunkowań tego regionu tj.: dostępu do morza Bałtyckiego, rozbudowanej infrastruktury portowej i stoczniowej, wieloletniej tradycji przemysłu morskiego i stoczniowego, specjalistycznej kadry, sąsiedztw z krajami, które dynamicznie rozwijają technologię farm na morzu (Niemcy, Szwecja). Już dziś polskie przedsiębiorstwa produkują komponenty morskich farm wiatrowych dla instalacji zagranicznych. Dla przykładu, na terenie Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” powstanie fabryka produkująca fundamenty morskich wież wiatrowych, która już w pierwszym etapie ma przyczynić się do powstania 462 miejsc pracy. Zgodnie z Programem rozwoju morskiej energetyki i przemysłu morskiego w Polsce opracowanym przez FNEZ wspólnie z EY (wcześniej Ernst & Young), szacowany potencjał rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich to 1 GW do 2020 r., 3 GW do 2025 i 6 GW do 2030. W przypadku realizacji projektów o mocy 6 GW w fazie inwestycyjnej i operacyjnej, w latach 2012-2030, łącznie w sektorze morskiej energetyki wiatrowej średniorocznie może zostać stworzonych ok. 24,8 tys. dodatkowych, stałych miejsc pracy, w przypadku 3 GW zainstalowanej mocy ok. 12,4 tys., w przypadku 1 GW ok. 4,1 tys. Przeważająca większość z wykreowanych miejsc pracy (ok. 85%) będzie związana z przemysłem morskim, który zlokalizowany jest m.in. w województwie zachodniopomorskim. Ponadto poziom przychodów budżetowych do 2030 roku z realizacji inwestycji w morską energetykę wiatrową powinien osiągnąć ok. 16,4 mld PLN, z czego ok. 18% wpływów będzie stanowiło przychód budżetów wojewódzkich, gminnych i powiatowych. Dzięki zniesieniu pierwszych barier regulacyjnych, zanotowano diametralny wzrost zainteresowania inwestorów budową morskich farm wiatrowych na polskich obszarach morskich. Wydano pierwsze pozwolenia lokalizacyjne, część inwestorów rozpoczęła procedury związane z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Biorąc pod uwagę ogromny potencjał regionu i wpływ tej technologii na lokalny przemysł i rozwój regionów nadmorskich morską energetykę nie tylko może, ale i powinna stać się inteligentną specjalizacją regionu. Aby rozwój był możliwy konieczna jest jednak rozbudowa i modernizacja istniejącego zaplecza i łańcucha dostaw oraz</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ</p> <p>Uwagi dotyczą uzasadnienia dla wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych</p> <p>Propozycja nowych zapisów w uwadze pierwszej zawiera się w dotychczasowych zapisach a zatem nie wnosi nowej treści.</p> <p>Propozycja nowych zapisów w uwadze drugiej dotyczy stabilności dostaw energii w oparciu o rozwój energetyki rozproszonej. Autor uwagi proponuje aby umieścić dodatkowe zapisy dotyczące morskiej energetyki wiatrowej jako czynnika dodatków stabilizującego dostawę energii. Propozycji nieuwzględniono, ponieważ energetyka wiatrowa w każdej formie, w tym farmy wiatrowe na morzu, jest czynnikiem destabilizującym a nie stabilizującym co nie wyklucza rozwoju morskiej energetyki wiatrowej jako takiej.</p>

			<p>pobudzenie działań B+R i wykształcenie kadr przy wykorzystaniu środków z nowej perspektywy finansowania 2014-2020. Inwestycje z zakresu morskiej energetyki wiatrowej będą wymagały odpowiedniego zaplecza dostawczo-logistycznego i obsługowo-serwisowego, umożliwiającego produkcję elementów, instalację oraz obsługę i serwis docelowych MFW. Kluczową rolę będą tu odgrywały zakłady przemysłu morskiego, w tym stocznie produkujące elementy stalowe i porty morskie. W ramach wskazanego priorytetu pamiętać należy o rozwijaniu tej dziedziny gospodarki w oparciu o wiedzę i innowacje.</p>	
--	--	--	---	--

130	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	523	<p>Po zdaniu: „Województwo zachodniopomorskie ma dobre warunki dla rozwoju OZE. Region zajmuje pozycję lidera w skali kraju w produkcji elektrycznej z wiatru” dodać zdanie: „Województwo Zachodniopomorskie ze względu na szczególną lokalizację dysponuje również szczególnymi warunkami do rozwoju morskiej energetyki wiatrowej.” uzupełnić zdanie następną jak poniżej: „Rozwiązaniem tej sytuacji będzie rozwój rozproszonych źródeł energii w oparciu przede wszystkim o biomasę, biogaz i energię słoneczną, a także wykorzystanie morskiej energetyki wiatrowej. Realizacja inwestycji w obszarze energetyki rozproszonej, jak również rozwój energetyki wiatrowej na morzu, w powiązaniu ze znaczną poprawą efektywności energetycznej i zadań środowiskowych, sprzyjać będzie rozwojowi regionów peryferyjnych (nowe miejsca pracy, w szczególności na terenach wiejskich – Specjalnej Strefy Włączenia) i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu.”</p> <p>Uzasadnienie uwagi: Mimo ogólnego charakteru dokumentu większy nacisk powinien zostać położony na rozwój i modernizację zaplecza logistyczno-produkcyjnego, portowego, edukacyjnego i infrastruktury związanej z realizacją morskich farm wiatrowych w Europie i na polskich obszarach morskich. Część Priorytetów Inwestycyjnych porusza zagadnienia istotne dla rozwoju morskich farm np. rozwój lądowych sieci przesyłowych, jednak konieczne jest uwypuklenie znaczenia morskiej energetyki wiatrowej. Województwo zachodniopomorskie posiada ogromny potencjał wynikający ze szczególnych uwarunkowań tego regionu tj.: dostępu do morza Bałtyckiego, rozbudowanej infrastruktury portowej i stoczniowej, wieloletniej tradycji przemysłu morskiego i stoczniowego, specjalistycznej kadry, sąsiedztwa z krajami, które dynamicznie rozwijają technologię farm na morzu (Niemcy, Szwecja). Już dziś polskie przedsiębiorstwa produkują komponenty morskich farm wiatrowych dla instalacji zagranicznych. Dla przykładu, na terenie Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” powstanie fabryka produkująca fundamenty morskich wież wiatrowych, która już w pierwszym etapie ma przyczynić się do powstania 462 miejsc pracy. Zgodnie z Programem rozwoju morskiej energetyki i przemysłu morskiego w Polsce opracowanym przez FNEZ wspólnie z EY (wcześniej Ernst & Young), szacowany potencjał rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich to 1 GW do 2020 r., 3 GW do 2025 i 6 GW do 2030. W przypadku realizacji projektów o mocy 6 GW w fazie inwestycyjnej i operacyjnej, w latach 2012-2030, łącznie w sektorze morskiej energetyki wiatrowej średniorocznie może zostać stworzonych ok. 24,8 tys. dodatkowych, stałych miejsc pracy, w przypadku 3 GW zainstalowanej mocy ok. 12,4 tys., w przypadku 1 GW ok. 4,1 tys. Przeważająca większość z wykreowanych miejsc pracy (ok. 85%) będzie związana z przemysłem morskim, który zlokalizowany jest m.in. w województwie zachodniopomorskim. Ponadto poziom przychodów budżetowych do 2030 roku z realizacji inwestycji w morską energetykę wiatrową powinien osiągnąć ok. 16,4 mld PLN, z czego ok. 18% wpływów będzie stanowiło przychód budżetów wojewódzkich, gminnych i powiatowych. Dzięki zniesieniu pierwszych barier regulacyjnych, zanotowano diametralny wzrost zainteresowania inwestorów budową morskich farm wiatrowych na polskich obszarach morskich. Wydano pierwsze pozwolenia lokalizacyjne, część inwestorów rozpoczęła procedury związane z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Biorąc pod uwagę ogromny potencjał regionu i wpływ tej technologii na lokalny przemysł i rozwój regionów nadmorskich morską energetykę nie tylko może, ale i powinna stać się inteligentną specjalizacją regionu. Aby rozwój był możliwy konieczna jest jednak rozbudowa i modernizacja istniejącego zaplecza i łańcucha dostaw oraz pobudzenie działań B+R i wykształcenie kadr przy wykorzystaniu środków z nowej perspektywy finansowania 2014-2020. Inwestycje z zakresu morskiej energetyki wiatrowej będą wymagały odpowiedniego zaplecza dostawczo-logistycznego i obsługowo-serwisowego, umożliwiającego produkcję elementów, instalację oraz obsługę i serwis docelowych MFW. Kluczową rolę będą tu odgrywały zakłady przemysłu morskiego, w tym stocznie produkujące elementy stalowe i porty morskie. W ramach wskazanego priorytetu pamiętać należy o rozwijaniu tej dziedziny gospodarki w oparciu o wiedzę i innowacje.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZU uwagi dotyczącej uzasadnienia dla wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych. Propozycja nowych zapisów w uwadze pierwszej zawiera się w dotychczasowych zapisach a zatem nie wnosi nowej treści. Propozycja nowych zapisów w uwadze drugiej dotyczy stabilności dostaw energii w oparciu o rozwój energetyki rozproszonej. Autor uwagi proponuje aby umieścić dodatkowe zapisy dotyczące morskiej energetyki wiatrowej jako czynnika dodatków stabilizującego dostawę energii. Propozycji nieuwzględniono, ponieważ energetyka wiatrowa w każdej formie, w tym farmy wiatrowe na morzu, jest czynnikiem destabilizującym a nie stabilizującym co nie wyklucza rozwoju morskiej energetyki wiatrowej jako takiej.</p>
-----	--	-----	--	---

13 0	Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej	<p>Po zapisach:</p> <p>2.A.1. Opis celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu Cel szczegółowy 1:Zwiększenie udziału produkcji energii z OZE w bilansie energetycznym regionu, w szczególności energetyki rozproszonej z OZE Cel szczegółowy 2: Rozwój sektora biogospodarki.</p> <p>dodać</p> <p>„Cel szczegółowy 3: Wsparcie rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej”</p> <p>W części: Jak wynika z krajowej strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” globalny charakter zmian klimatycznych w sposób szczególnie wyraźny wymusza koordynację działań w wielu sektorach. Zmniejszenie emisji, w tym przede wszystkim CO2 jest jednym z głównych zidentyfikowanych kierunków działań mitygacyjnych. W związku z powyższym dla regionu coraz ważniejszą rolę zaczyna odgrywać stabilność dostaw energii, co może być osiągnięte poprzez rozwój rozproszonych źródeł energii w oparciu przede wszystkim o biomasę, biogaz i energię słoneczną, a także wykorzystanie morskiej energetyki wiatrowej. Realizacja inwestycji w obszarze energetyki rozproszonej, jak również rozwój energetyki wiatrowej na morzu, w powiązaniu ze znaczną poprawą efektywności energetycznej i zadań środowiskowych, sprzyjać będą rozwojowi regionów peryferyjnych (nowe miejsca pracy, w szczególności na terenach wiejskich – Specjalnej Strefy Włączenia) i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu</p>	jak w punkcie powyżej	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Żaden dokument strategiczny ani programowy województwa zachodniopomorskiego nie wskazuje na priorytetowe traktowanie morskich elektrowni wiatrowych. Obszar województwa zachodniopomorskiego nie obejmuje otwartych obszarów morskich co samo w sobie dyskwalifikuje budowę morskich elektrowni wiatrowych z dofinansowania w ramach RPO WZ 2014-2020. Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej na poziomie regionalnym możliwe wsparcie dla elektrowni/jednostki do 5 MWe. Elektrownie zwykle mają moc przekraczającą wskazany próg.</p>
13 1	Gmina Barlinek	<p>525</p> <p>Typ projektów ogranicza działania polegające na tworzeniu obszarów aktywności gospodarczej tylko do terenów popeeagerowskich, powojaskowych, przemysłowych</p>	<p>Takie zawężenie terenów spowoduje niepotrzebne ograniczenie wielu przedsięwzięć mogących zwiększać atrakcyjność inwestycyjną regionu</p>	<p>Wnoszący nie sformułował postulatu. W perspektywie finansowej 2007 - 2013 gro środków przekazano na uzbrajanie terenów inwestycyjnych. Obecnie na terenie województwa znajduje się ponad 1200 ha uzbrojonych terenów inwestycyjnych , z czego 800 ha o statusie SSE. W perspektywie finansowej 2014 - 2020 nie zakłada się tworzenia nowych stref inwestycyjnych. Wsparcie będzie koncentrować się na podnoszeniu jakości już istniejących stref oraz ewentualnym uzbrajaniu terenów pod inwestycje przedsiębiorstw na obszarach o szczególnie niekorzystnych warunkach dla gospodarki (popeeagerowskich, powojaskowych, przemysłowych, pokolejowych).</p>

13 2	Ośrodek Edukacji i Zastosań Energii Odnawialnej Koszalin	526	<p>Analizując projekt uważam, że najlepsze efekty końcowe będą mogły być osiągnięte w wypadkach funkcjonalnego powiązania wybranych (możliwych do sprzężenia) celów tematycznych przykładowo podana z Państwa strony do realizacji oś priorytetowa (OP 1 w oparciu o realizację CT 1 i CT 3)</p> <p>Stoję na stanowisku , że gruntowna analiza powiązań wyżej wymienionych celów tematycznych (na temat tych - z racji mojej wiedzy i doświadczenia zdobytego za granicą mogę się wypowiedzieć) - prowadzi do wniosku utworzenia kilku płaszczyzn (zawierających osie priorytetowe) – złożonych jednak z większej liczby mogących być powiązanymi celami tematycznymi.</p> <p>Środki finansowe będące do dyspozycji są ograniczone a efekty w wyniku ich wykorzystania winny być - dla kilku CT jednocześnie osiągnane.</p> <p>Nauczanie zawodowe – połączenia edukacji z biznesem - na różnych poziomach, prowadzona poprzez interdyscyplinarne połączenie nauk podstawowych + nauk technicznych + ekonomii + podstaw prawnych całość na bazie języków obcych i konkretnej współpracy zagranicznej.</p> <p>Uważam, że Województwo Zachodniopomorskie jest dobrze nadającym się obszarem do upowszechniania wdrożeń w zakresie zastosowań energii odnawialnej , zarządzania energią , ekologicznego i energooszczędnego budownictwa w tym także pasywnego. Można na tej bazie realizować wyżej wymienione płaszczyzny priorytetowe – sprawdzone w praktyce w wielu państwach unijnych - modele edukacyjno-biznesowe i to na obszarach o dużym bezrobociu i małej aktywności gospodarczej. Takiemu też celowi ma między innymi służyć alokacja na lata 2014 do 2020.</p> <p>Jest potrzeba realizacji pilotażowych modeli społeczno-gospodarczych i na ich podstawie stworzenia bazy mogącej służyć do powielania koncepcji.</p> <p>Jest konieczna większa współpraca gospodarcza z instytucjami i firmami naszego zachodniego sąsiada – ale na bazie profesjonalizmu.</p> <p>Czy Regionalne / Inteligentne Specjalizacje – jak: biogospodarka (oparta o naturalne zasoby regionu i jego potencjał gospodarczy oraz</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Poruszane kwestie generalnie dotyczą obszaru wdrożeniowego. W chwili obecnej nie zidentyfikowano w naszym województwie żadnej inteligentnej specjalizacji w rozumieniu wytycznych Komisji Europejskiej - proces jest w toku. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego 22 stycznia 2014 roku uchwałą nr 93/14 przyjął Założenia do procesu inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Dokument określa m.in. obszary regionalnych specjalizacji oraz proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego.</p>
---------	--	-----	---	--

			<p>naukowo-badawczy), usługi przyszłości (dynamicznie rozwijająca się branża ICT, a także instytucje otoczenia biznesu, czy przemysły kreatywne), działalność morska i logistyka ....są już ostatecznie ustalone, czy też mogą być wuzasadnionych przypadkach modyfikowane?</p>		
--	--	--	---	--	--

13 3	Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości Sejmiku Województwa Zachodniopomor skiego	527	<p>Szanowny Panie Marszałku, z uwagi na wagę problemu, atakże w związku z trwającymi pracami nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014 – 2020 oraz Kontraktem Terytorialnym dla naszego województwa przedkładam Panu w załączeniu odpis listu otwartego Posłado Parlamentu Europejskiego Pana Marka Gróbarczyka do Prezesa Rady Ministrów Pana Donalda Tuska w sprawie konieczności podjęcia odpowiednich działań umożliwiających uzyskanie wsparcia ze środków unijnych dla odbudowy przemysłostocznioowego na Pomorzu Zachodnim z przywołaniem skutecznych działań podjętych w tym obszarze w poprzednim okresie przez Niemcy. Wzywamy Pana Marszałka dopodjęcia efektywnych działań w tej sprawie! Jednocześnie po powzięciu niepokojącej informacji, iż przy określaniu celów i zadań objętych Kontraktem Terytorialnym w toku finalnych konsultacji z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra ograniczył się Pan do spotkania z Dyrektorem Oddziału, którym nie mieli wiedzy ani w którym nie uczestniczyli przedstawiciele strony społecznej wzywamy Pana do przedstawienia wyjaśnień w tej sprawie, a w przypadku potwierdzenia się tego faktu karygodnego zaniechania do podjęcia niezbędnych konsultacji z przedstawicielami strony społecznej w ZEDO w celu uzgodnienia i zapewnienia w perspektywie 2014 – 2020 odpowiednich ram finansowych dla inwestycji związanych z utrzymaniem mocy produkcyjnych elektrowni ZEDO przyznanym i zaplanowanym obecnie wygaszaniu kolejnych bloków energetycznych. Konieczne jest bowiem utrzymanie zainstalowanych mocy na poziomie 1600 – 1700 MW, aby elektrownia zachowała swoją rolę w krajowym systemie energetycznym. Konsekwentnie domagamy się inwestycji w Elektrownię Dolna Odra oraz ogłoszenia informacji o konkretnym planie ich realizacji związanym z utrzymaniem istniejących mocy wytwórczych. Żądamy przedstawienia przez Pana Marszałka szczegółowych informacji w tej sprawie!</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W perspektywie finansowej 2007 – 2013 nie było podstaw prawnych do udzielania, z wykorzystaniem środków RPO WZ, pomocy publicznej dla przedsiębiorców z sektora okrętowego (stocznioowego), gdyż rozporządzenie KE o wyłączeniach blokowych nr 800/2008 nie było stosowane dla tego sektora. Brak było również programu pomocowego na poziomie krajowym dla tego sektora oraz nie było możliwości uchwalenia programu pomocowego w regionie w formie uchwały Sejmiku Województwa. We wskazanym okresie istniała możliwość udzielenia pomocy publicznej po dokonaniu indywidualnej notyfikacji pomocy w Komisji Europejskiej, ale do tego niezbędny był inwestor. Ponadto na gruncie krajowym istniały wątpliwości co do tego, czy Samorząd Województwa jest uprawniony do dokonywania samodzielnej notyfikacji pomocy indywidualnej w Komisji Europejskiej. W perspektywie finansowej 2014 – 2020 sytuacja zmieni się o tyle, że prawdopodobnie Samorząd Województwa będzie miał prawo uchwalić własny program pomocowy, po jego uprzedniej notyfikacji w Komisji Europejskiej. Uprawnienie takie jest planowane w projekcie ustawy o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Ponadto należy podkreślić, że projekt nowego rozporządzenia Komisji Europejskiej w sprawie wyłączeń blokowych także nie zakłada możliwości udzielenia pomocy publicznej dla sektora okrętowego, a więc wszelka pomoc dla tego sektora będzie dopuszczalna wyłącznie po uprzedniej indywidualnej notyfikacji, chyba że wcześniej zostanie opracowany program pomocowy na poziomie kraju lub regionu i program ten uzyska akceptację Komisji Europejskiej. Stocznia Szczecińska Nowa Sp. z o.o. otrzymywała pomoc publiczną od państwa oraz samorządu (w tym umorzenia zaległości podatkowych od miasta Szczecin). Część pomocy udzielonej stoczni (w tym część dokapitalizowania dokonana przez Agencję Rozwoju Przemysłu) nastąpiła już po akcesji Polski do Unii Europejskiej, co zostało potraktowane przez Komisję Europejską jako udzielenie nowej pomocy podlegającej prawodawstwu europejskiemu. Jednocześnie w toku postępowania prowadzonego przez Komisję Europejską analizie został poddany m.in. plan restrukturyzacji stoczni z 2006 r., który został opracowany w okresie kiedy większość parlamentarną posiadał rząd Prawa i Sprawiedliwości. W odniesieniu do wskazanego planu restrukturyzacji Komisja Europejska uznała, że zmiana planowana w tym planie była mało prawdopodobna i nie przekonała Komisji, że stocznia odzyska rentowność. Komisja uznała ponadto, że szanse pozyskania dodatkowego niezbędnego kapitału były niewystarczające, albowiem proces prywatyzacji Stoczni Szczecińskiej nie odniósł sukcesu. Proces prywatyzacyjny trwał od roku 2007 r. (a więc m.in. w okresie pełnienia przez Pana Posła Marka Gróbarczyka funkcji Ministra Gospodarki Morskiej). Brak możliwości znalezienia inwestora dla stoczni potraktowany został przez Komisję Europejską jako dowód na brak wiary rynku w możliwość odzyskania przez stocznnię długotrwałej rentowności. Efektem postępowania było wydanie przez Komisję Europejską, a nie przez Rząd RP, decyzji z dnia 6 listopada 2008 r., w której uznano że pomoc udzielona przez Polskę Stoczni Szczecińskiej została udzielona z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej i była niezgodna ze wspólnym rynkiem.</p>
---------	--	-----	---	--

13 4	ENE A Operator Sp. z o.o.	528	Aktualne zapisy przewidują konieczność realizacji inwestycji sieciowej w ścisłym powiązaniu z budową danego źródła OZE. Proponuje się zastąpić dotychczasowy zapis: „Wraz z budową źródła energii możliwa będzie budowa niezbędnej sieci dystrybucyjnej SN i nn. Budowa takiej sieci będzie możliwa gdy będzie realizowana na potrzeby źródła i będzie ekonomicznie uzasadniona”, następującym zapisem: „W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 możliwa będzie budowa sieci dystrybucyjnej SN i nn mająca na celu stworzenie warunków umożliwiających przyłączenie OZE.”	Wsparcia inwestycji w infrastrukturę elektroenergetyczną umożliwiającą odbiór mocy z OZE tylko w sytuacji powiązania takowej inwestycji z budowanym źródłem energii może utrudnić osiągnięcie efektów w postaci zwiększenia udziału produkcji energii z OZE w bilansie energetycznym regionu. Podejście tego typu nie pozwoli maksymalnie wykorzystać potencjału regionu w zakresie OZE. Proponuje się umożliwienie wspierania budowy infrastruktury sieciowej w miejscach o szczególnie dużym potencjale wytwarzania energii z wiatru, słońca, biogazu i biomasy, bez ścisłego powiązania z konkretnym źródłem OZE. Tego typu podejście doprowadzi do stworzenia warunków technicznych do przyłączenia OZE na danych terenie, a tym samym stanowić będzie dodatkowy bodziec i zachętę do inwestowania w źródła OZE.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Celem PI 4.1 jest Zwiększenie udziału produkcji energii z OZE. Osiągnięcie tego celu jest możliwe tylko w przypadku gdy efektem końcowym projektu jest uruchomienie wytwarzania energii. Projekty polegające na budowie wyłącznie sieci (bez źródła) nie prowadzą do osiągnięcia tego celu.
13 4	ENE A Operator Sp. z o.o.	529	Aktualne zapisy preferują budowę, rozbudowę i modernizację jednostek wytwarzających energię elektryczną (wraz z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową) z biomasy, biogazu i energii słonecznej, pomijając pozostałe źródła OZE. Proponuje się zastąpić dotychczasowy zapisy na stronie 108 odnoszące się do drugiego typu projektów „Budowa, rozbudowa i modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z OZE, przede wszystkim w oparciu o biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych” na zapisy o następującej treści: „Budowa, rozbudowa i modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z OZE, w tym z niezbędną siecią dystrybucyjną SN i nn”.	Ustawa Prawo energetyczne nie różnicuje odnawialnych źródeł energii pod kątem ich pochodzenia, a tym samym nie dokonuje ich priorytetyzacji. W związku z powyższym w ramach procedury przyłączenia danego źródła OZE do sieci ENEA Operator Sp. z o.o., stosuje jednakowe zasady w stosunku do każdego przyłączanego podmiotu, bez względu na zastosowaną technologię i źródło OZE. Stąd też podejście, w ramach którego w procesie uzyskania wsparcia preferowane będą jednostki OZE oparte na biomasie, biogazie i energii słonecznej powoduje pominięcie pozostałych źródeł OZE. Mając na uwadze przytoczone wyżej argumenty może dojść do sytuacji, iż znaczna część pominiętych jednostek OZE, pomimo zawarcia umowy przyłączeniowej nie będzie mogła uzyskać wsparcia z RPO, natomiast preferowane źródła OZE (biomasa, biogaz, energia słoneczna) również nie będą mogły skorzystać z dofinansowania ze względu na brak możliwości przyłączenia do sieci (np. ze względu na brak możliwości techniczno-ekonomicznych). W efekcie może to utrudnić osiągnięcie celu szczegółowego nr 1 w postaci zwiększenia udziału produkcji energii OZE w bilansie energetycznym regionu.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Obecne zapisy RPO nie wykluczają wsparcia innych źródeł energii, a jedynie wskazują jako priorytetowe źródła obejmujące biomasę, biogaz i energię słoneczną. Wybór jako priorytetowe kierunki wsparcia określonych źródeł został dokonany między innymi w oparciu o zapisy Lini demarkacyjnej (ograniczenia mocy wspieranych instalacji) oraz kryterium generowania miejsc pracy w regionie.
13 4	ENE A Operator Sp. z o.o.	530	Zgodnie z aktualnymi zapisami, przewiduje się zastosowanie wsparcia zwrotnego. Nie przewiduje się natomiast wsparcia w postaci bezzwrotnej (np. bezzwrotne dotacje). Proponuje się zatem dodanie następującego zapisu: „Proponuje się zastosowanie następujących form wsparcia zwrotnego: preferencyjne pożyczki, kredyty umarzalne, gwarancje, poręczenia, instrumenty mieszane. Ponadto przewiduje się także zastosowanie wsparcia bezzwrotnego w postaci dotacji.”	Dotychczasowy mechanizm wsparcia z RPO WZ na lata 2007-2013 dawał możliwość uzyskania pomocy w formie bezzwrotnych dotacji. Taka forma pomocy cieszyła się sporym zainteresowaniem potencjalnych beneficjentów, w związku czym sugerujemy w nowym okresie programowania, oprócz możliwości uzyskania wsparcia w postaci instrumentów zwrotnych, umożliwienie ubiegania się także o bezzwrotne dotacje.	Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku.
13 5	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w	531	Zamiast „selektywnej zbiórki” powinno być „selektywnego zbierania”.	Należy stosować właściwą nomenklaturę.	Uwaga uwzględniona.

	Szczecinie				
13 5	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	532	Propozycja zmiany nazwy punktu 2.A.2.3 „Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych” na „Sposób finansowania”. W powyższym punkcie można zawrzeć informację na temat łączenia wsparcia dotacyjnego z formami wsparcia zwrotnego np. w ramach PI ... będzie udzielone wsparcie w ramach dotacji w wyłączeniu projektów..., w których przewiduje się możliwość zastosowania instrumentów finansowych.	Biorąc pod uwagę liczbę zgłoszonych uwag do projektu RPO WZ 2014-2020 w zakresie braku wsparcia w postaci dotacji, należy uznać zapisy w obecnym kształcie za nieczytelne.	Uwaga nieuwzględniona. Rozdziały zostały przygotowane, łącznie z nazwami i treścią poszczególnych rozdziałów, zgodnie z Szablonem Programu Operacyjnego 2014 -2020.
13 5	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	533	Szkoły wyższe powinny zostać uwzględnione w typach beneficjentów.	Brak zapisu zawęża grupę potencjalnych beneficjentów.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi
13 5	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	534	Działania termomodernizacyjne będą obejmować m.in. ocieplenie obiektu, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne (...). Propozycja doprecyzowania zapisu – oświetlenia wewnątrz i na zewnątrz budynków na energooszczędne.	Oświetlenie zewnętrzne stanowi istotny element dla bilansu zużywanej energii elektrycznej i występuje jako integralna część budynków. Doprecyzowanie zapisu w celu jednoznacznej interpretacji.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych; Szczegółowe zapisy dotyczące kwalifikowalności wydatków zostaną określone w dokumentach uszczegółwiających Program.
13 5	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	535	Szkoły wyższe powinny zostać uwzględnione w typach beneficjentów.	Brak zapisu zawęża grupę potencjalnych beneficjentów.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z obowiązującą Linia demarkacyjną projekty dotyczące budynków publicznych dla których beneficjentem są państwowe jednostki budżetowe (za wyjątkiem jst oraz ich związków) będą wspierane z poziomu krajowego.
13 5	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	536	Dodanie do 2 typu projektu zapisu „oraz dostosowanie obiektów do prowadzenia działalności kulturalnej i turystycznej”.	Niniejszy zapis pozwoli na realizację projektów, które zwiększą atrakcyjność województwa, pozwolą wykorzystać istniejący potencjał regionu oraz poszerzą ofertę turystyczną.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zarząd Województwa dostrzega potrzebę wspierania instytucji kultury i instytucji pełniących te rolę. Jednakże po przeprowadzeniu diagnozy oraz z uwagi na ograniczone środki zdecydowano się na ukierunkowanie wsparcia na rozbudowę i modernizację infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym.
13 5	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	537	Dodanie typu projektu związanego z rozbudową, modernizacją i wyposażeniem ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej.	Zapis zgodny z Linia demarkacyjną. Ośrodki edukacji ekologicznej spotykają się z bardzo dużym zainteresowaniem ze strony placówek edukacyjnych. Jak wskazano w dokumencie w chwili obecnej istniejące placówki nie są w stanie obsługiwać na bieżąco wszystkich zainteresowanych grup dzieci i młodzieży.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Ze względu na ograniczone środki zawężono zakres wsparcia do wymienionych w RPO typów projektów. Przy spełnieniu pewnych warunków centra ochrony różnorodności biologicznej mogą wykonywać funkcje centrów edukacji ekologicznej.

13 6	T. Mandziej	<p>538</p> <p>Dlaczego linie kolejowe 210 i 403 są uwzględnione w projekcie -były lub będą modernizowane w projektach na lata 2014-2020 linie znaczenia państwowego ;a dlaczego nie ma 410-TO TEŻ LINIA O STATUSIE PAŃSTWOWEJ, czy gminy powiatu Drawskiego i Mirosławiec powiatu Wałeckiego to już niezachodniopomorskie?...Dlaczego w projekcie budowy trasy S 10 nikt nie wziął pod uwagę wykorzystania 410 pod przewóz kruszywa i innych materiałów nie zbędnych przy tak wielkiej inwestycji, w okolicy Mirosławca są idealne miejsca na lokalizację 2 punktów wyładowniczych posiadających sieć elektroenergetyczną w pobliżu toru kolejowego, nie kolidują z obecną drogą krajową 10 a co istotne nie spowodują utrudnień w dostawach, ruchu drogowym, nawierzchnia obecnej drogi nie ucierpi na skutek przewozu mln ton BRT...</p> <p>W sali kongresowej Uniwersytetu Szczecińskiego odbyło się spotkanie z udziałem marszałka województwa zachodniopomorskiego , poświęcone perspektywom funkcjonowania infrastruktury kolejowej na terenie województwa zachodniopomorskiego.</p>		<p>Wskazane w projekcie programu linie kolejowe wynikają z analiz PKP PLK i ich remont związany jest z utrzymaniem ruchu kolejowego na najbardziej obciążonych trasach.</p>
---------	-------------	--	--	---

13 6	T. Mandziej	539	<p>Pierwsza część uwagi: 35,9 mln na odcinek linii 410. Doradca Komisji Europejskiej eksperci z inicjatywy Jaspers negatywnie ocenili możliwości uruchomienia cywilnego portu dawnym wojskowym lotnisku w Zegrzu Pomorskim. Taka opinia oznacza, że projekt nie otrzyma unijnej dotacji i nie będzie realizowany. O negatywnej opinii Jaspersa poinformowało w środę biuro prasowe Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie. W komunikacie napisano, że w związku z tym rząd województwa rozpoczął procedurę usunięcia przedsięwzięcia z listy kluczowych projektów Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013. Władze regionu prawdopodobnie wystąpią do Komisji Europejskiej o zgodę na przesunięcie pieniędzy zarezerwowanych na lotnisko na inne projekty. Chodzi o 35,9 mln zł.</p>	<p>Druga część uwagi: Burmistrz Mirosławca Piotr Pawlik czyni intensywne starania w promocji turystycznej miasta. Ministerstwo Obrony Narodowej już uwzględniło Mirosławiec w swoich planach strategicznych, już w niedługim czasie ma dotrzeć do garnizonu 700 etatowych żołnierzy z rodzinami. Na pewno dołączą do pracy w tutejszej jednostce pracownicy cywilni różnych profesji powiązanych z wojskiem. Czy nieistotne jest, aby tak prężnie rozwijający się region nie tylko turystycznie, gospodarczo - Informacja z strony UMiG: Jak co roku, podczas spotkania wyróżniono statuetkami – skrzydłami - firmy i instytucje, które nas wspierają w wielu inicjatywach, a przez swoje działania także promują nasz region i dodają „skrzydeł” na dalsze przedsięwzięcia. W tym roku Skrzydła trafiły do: Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego Anny Mieczkowskiej, Zakładu Mechanicznego Metaltech Sp. z o.o., Nadleśnictwa Mirosławiec. Podziękowaniami wyróżniono: 12. Komendę Lotniska, Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze – Magdalena i Maciej Tracz. Czy nie istotne jest, aby tak prężnie rozwijający się region turystycznie, gospodarczo; NIE MIAŁ POŁĄCZENIA KOLEJOWEGO. Przecież wiadomo że linia 210 i 403 podróżuje wielopasażerów. Wystarczy po remoncie tego odcinka linii 410 wprowadzenie małego, jednoczynowego szynobusu i stworzenia relacji szczecin-stargard-kaliszpomorski-złocieniec-szczecinek lub relacji szczecin-stargard-runowopom-złocieniec-kalisz pomorski -stargard-szczecin i odwrotnie. Prosiłbym państwa o rozważenie takiej koncepcji, bo wszyscy wiemy że kwota Do_1.599.700.000 euro wzrasta pula środków, która trafi do Województwa Zachodniopomorskiego w latach 2014-2020 na realizację nowego Regionalnego Programu Operacyjnego. Szacunkowa wartość alokacji dla nowego Regionalnego Programu Operacyjnego po przeliczeniu na złote* wynosi teraz ok. 6,69 mld złotych, oraz pieniądze z lotniska w Zegrzu ostatnia tak duża transza środków z UE. MK z Mirosławca T. Mandziej.</p>	<p>Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program.</p>
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	540	<p>str 2 linia 17 - brak informacji o jakiej infrastrukturę badawczo-rozwojową, czyli taką która umożliwi efektywną współpracę nauka - przemysł</p>	<p>- w poprzednim okresie 2007-2013 bardzo dużo różnego rodzaju infrastruktury zostało zakupionej na uczelniach w ramach programów RPO i PO IG. Niestety raporty przygotowane przez MNiSW wskazują, że tego rodzaju infrastruktura często nie spełnia wymogów i oczekiwaniom partnerów gospodarczych. Zakup aparatury w nowym RPO powinno być związane z rzeczywistym zapotrzebowaniem partnerów gospodarczych, które może być tylko zweryfikowane na podstawie ich wkładu finansowego w zakup takiej aparatury do wspólnego wykorzystania (nie tylko listy intencyjne ale coś więcej...??).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. We wcześniejszych zdaniach wskazanego fragmentu dokumentu intencja pytającego została w wystarczający sposób zaspokojona.</p>
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	541	<p>Cytat: „- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, szczególnie energii słonecznej oraz pochodzącej z biomasy”, Dlaczego w tym podpunkcie została pominięta energetyka wiatrowa a jest wskazana energetyka słoneczna?</p>	<p>Energetyka wiatrowa jest szczególnie interesująca dla regionu. Mamy bardzo dobre warunki do jej rozpowszechniania – być może nie tylko na lądzie ale również i wiatraki morskie. Co do energetyki słonecznej to w naszym regionie nie ma odpowiednich warunków do jej ekonomicznego wykorzystania. Czy autorzy pomysłu zapoznali się z stosownymi opracowaniami, które potwierdzają ekonomiczność tego rodzaju inwestycji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Pominięcie w tym miejscu energetyki wiatrowej nie wynika z przesłanek merytorycznych (np dokumenty strategiczne) lecz formalnych - związanych z demarkacją interwencji krajowej i regionalnej, która w tym przypadku oparta jest na mocy zainstalowanej. Wynika z niej, że energetyka wiatrowa będzie wspierana nie z RPO 2014-2020 lecz z poziomu krajowego. Jeśli zaś chodzi o energetykę słoneczną, to pomimo, iż nasze województwo nie jest liderem pod względem warunków słonecznych, ogniwa słoneczne dość dobrze sprawdzają się w warunkach energetyki rozproszonej, możliwej do wsparcia w ramach RPO WZ 2014-2020. Trzeba przy tym wziąć pod uwagę ciągły postęp technologiczny w tej dziedzinie. Efektywność ekonomiczna będzie weryfikowana każdorazowo na poziomie poszczególnych projektów.</p>

13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	542	Brak w opisie pkt b bardzo ważnego elementu: - wykorzystanie inne niż energetyczne produktów odpadowych przemysłu rolno-spożywczego i drzewnego m.in. w procesach biorafinacji do otrzymywania nowych materiałów i produktów. Ten rodzaj gospodarowania produktami odpadowymi powinien być uwzględniony nie tylko w tym miejscu ale w konkretnych zapisach m.in.	Biorafinacja jest bardzo ważną dziedziną wykorzystania produktów odpadowych pochodzenia biologicznego, która jest związana z biogospodarką. Bardzo dużo cennych substancji występuje w takich produktach, które mogą być bezpośrednio izolowane (materiały włókniste, substancje bioaktywne, zapachowe, smakowe, barwniki itp.) lub za pomocą biotechnologii przemysłowej przekształcane w nowe produkty dla przemysłu chemicznego, spożywczego, kosmetycznego, farmaceutycznego lub pokrewnych	Uwaga nieuwzględniona. Ta część dokumentu, tj wstęp, ma zbyt ogólny charakter by wspominać w niej o konkretnej technologii jaką jest biorafinacja. Ponadto należy zauważyć, że istniejący zapis w pkt b) na str 3 w istocie obejmuje (choć nie napisano tego wprost) wsparcie dla pozaenergetycznego wykorzystania organicznych produktów odpadowych.
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	543	Brak informacji / danych statystycznych jakie grupy towarowe są najczęściej eksportowane z woj. zachodniopomorskiego, m.in nie lub nisko-przetworzone artykuły rolne!!!!	Bez tej informacji na temat jaki sektor jest najbardziej aktywny obecnie w eksporcie i jakie grupy towarowe są eksportowane, trudno doszukiwać się w dokumencie potwierdzenia jakie branże są szczególnie dobrze rozwinięte i mają predyspozycje do dalszego dynamicznego rozwoju. m.in. w biogospodarce: duży udział w eksporcie w tym zagranicznym produktów rolno-spożywczych (przemysł rybny ale nie tylko) nie przetworzonych – czyli ogromne szanse dla przetwórstwa w tym wykorzystania biomasy – predyspozycje do rozwoju BIOGOSPODARKI.	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi; Wśród zidentyfikowanych regionalnych specjalizacji zdecydowanym liderem jest biogospodarka, której udział w eksporcie województwa wynosi dokładnie 50%, przy czym – prawie połowa (23%) przypada na przetwórstwo drewna i produkcję mebli a następnie: 11% na przetwórstwo rybne, 6,5% - na przemysł chemiczny i gumowy, 4,5% - przetwórstwo rolno-spożywcze, 1,5% - produkty rolne. Spośród pozostałych sektorów wchodzących w skład regionalnych specjalizacji pod względem udziału w eksporcie wyróżniają się: Transport i logistyka – 10%, obróbka i wyroby z metali – 4%, akcesoria motoryzacyjne – 2,7%, przemysł stoczniowy – 2,4%, elektrotechnika – 1,7%, produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych – 1,5%. Dość niski jest udział usług opartych na wiedzy – 4,3%, w tym na sektor IT przypada tylko 1,3%. Spośród sektorów nie zaliczonych do inteligentnych specjalizacji największy udział w eksporcie ma budownictwo – 7% .
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	544	Brak informacji na temat ośrodków zdolnych do prowadzenia bezpośredniej współpracy z partnerami gospodarczymi.... (ośrodki prototypowania nowych produktów w danych branżach...).	Takie ośrodki już istnieją w regionie – czyli można pokazać też, że w regionie posiadamy już jakieś dobre przykłady..... gdzie odbywa się bezpośredni transfer nauka-przemysł	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. W województwie zachodniopomorskim funkcjonują ośrodki prowadzące bezpośrednią, efektywną współpracę z partnerami gospodarczymi. Głównym zadaniem Centrum Innowacji Akademii Morskiej w Szczecinie jest sprzedaż wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz wynalazków Akademii Morskiej. Oferuje ono również możliwość skorzystania z nowoczesnych laboratoriów, zaplecza badawczego oraz usług i doradztwa wysoko wyspecjalizowanej kadry badawczej. Pozostałe oferowane formy współpracy to między innymi sprzedaż licencji, praw i know-how, założenie firmy spin off i spin out, realizacja wspólnych projektów w formie konsorcjów naukowo- przemysłowych oraz przedsięwzięć na styku nauka- przemysł-samorząd. Z kolei Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji dla Sektora Usług zlokalizowane przy Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego jest nowoczesnym ośrodkiem wsparcia innowacyjności przedsiębiorstw. Jego celem jest wieloaspektowy i wielokierunkowy transfer wiedzy pomiędzy nauką i biznesem, świadczenie usług na rzecz pracodawców, naukowców oraz studentów. Centrum oferuje przedsiębiorcom między innymi dostęp do nowoczesnej infrastruktury konferencyjnej, udział w projektach badawczych i podjęcie współpracy z podmiotami skupionymi w Centrum.

13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	545	Mowa jest tylko o odpadach komunalnych a co z pozostałymi 91%? Cytat: „Na terenie województwa zachodniopomorskiego wytworzono w 2012 roku 6 823 2667 Mg odpadów, z czego 611 012 MG (9%) były to odpady komunalne.” W dalszej części opisuje się tylko odpady komunalne – stanowiące tylko 9% całości. Brak informacji o pozostałych 91% w tym o odpadach rolno-spożywczych i innych. Potrzeba szczegółowego opisu/zestawienia dla regionu jakie odpady stanowią 91% i czy mogą być przydatne m.in. do procesów biogospodarki – jako surowiec.	Brak opisu zasadniczej części odpadów stanowiących 91%, będących bardzo interesującym materiałem jako biomasa do procesów BIORAFINACJ I/lub na cele energetyczne. Podstawa funkcjonowania m.in. biogospodarki.	Uwaga uwzględniona częściowo - w diagnozie zostanie rozbudowana część opisująca bardziej szczegółowo odpady inne niż komunalne. Regionalny Program Operacyjny może uwzględniać jedynie działania zgodne z zapisami linii demarkacyjnej, a ta w przypadku Priorytetu 6.1 i potencjalnego wykorzystania zasobów w procesach produkcji, wskazuje poziom krajowy jako właściwy do implemetacji działań w tym obszarze.
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	546	W całym punkcie ŚRODOWISKO i INFRASTRUKTURA brak informacji o rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym.	Jako region jesteśmy typowym regionem rolniczym o dominującej produkcji rolno-spożywczej.... takie informacje powinny być ujęte jako oddzielny podpunkt w opisie punktu:ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA – str 16	Uwaga nieuwzględniona.Wiodące, najważniejsze dla regionu branże zostaną opisane w części poświęconej inteligentnym specjalizacjom
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	547	Cytat: Specyfiką regionu jest to, że cały ciężar współpracy sfery B+R z gospodarką spoczywa na uczelniach wyższych, gdzie zadanie to konkuruje z dydaktyką oraz badaniami podstawowymi. Zachodniopomorskie uczelnie i przedsiębiorstwa powinny dążyć do utworzenia wspólnych centrów innowacji i ośrodków badawczo- rozwojowych pozwalających na wykorzystanie szans i mocnych strongospodarki i nauki regionu, w tym bogatych doświadczeń i dorobku związanego z gospodarką morską oraz zasobów biogospodarki i odnawialnych źródeł energii.Propozycja uzupełnienia: brak informacji o jaką formę współpracy chodzi w regionie w ramach wspólnych centrów innowacji i ośrodkówbadawczo-wdrożeniowych, forma bezpośredniej współpracy nauka-przemysł a nie jak dotychczas w oddaleniu. Tylko projekty gdzie będą partnerzy przemysłowi w formie indywidualnej lub grupowej (zrzeszenia/klastry) będą obecne mogą być finansowane. Po drugie ważne aby zauważyć, że w regionie potrzeba szczególnie takiej infrastruktury typu „stacja pilotażowa”, która pozwoli na prototypowanie nowych rozwiązań, produktów, materiałów itp.	Aby efektywnie wdrażać rozwiązania opracowywane na uczelniach, tylko powinny byćwspierane projekty gdzie są zaangażowani partnerzy gospodarczy (indywidualnie lub grupowo –klastry/zrzeszenia) zainteresowanych wspólną infrastrukturą, szczególnie w postaci :stacji pilotażowych” umożliwiających prototypowanie nowych innowacyjnych rozwiązań. Ta informacja została w sposób szczególny podkreślona w tezach raportu „Nauka dla biznesu” opracowanego w grudniu 2013 roku przez Pracodawców RP (http://www.polskikongresgospodarczy.pl/pliki/tezy.pdf).	Uwaga częściowo uwzględniona – niektóre wątki proponowanego zapisu zostaną uwzględnione w projekcie RPO WZ;W ramach sekcji 1 wskazano, że potrzeby regionu związane z bardzo niskim stanem jego innowacyjności, w tym ciągle zbyt niską świadomością innowacyjną przedsiębiorców, słabym stanem infrastruktury wsparcia innowacji, niemal całkowitym brakiem działań proinnowacyjnych wśród przedsiębiorców (eksperymentowanie, patentowanie, współpraca z sektorem B+R), zbyt małą ilością infrastruktury i usług badawczych dostępnych dla przedsiębiorstw, słabymi powiązaniem sieciowymi w biznesie oraz na jego styku z sektorem B+R, ciągle za niską orientacją probiznesową uczelni w regionie zaspokajane będą przede wszystkim poprzez interwencje skierowane na wsparcie zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacji regionu. Pod względem rodzaju wsparcia będą to m.in. interwencje obejmujące konieczne inwestycje w infrastrukturę B+R; granty i dotacje na wszelkiego rodzaju działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, a także działania edukacyjno-promocyjne adresowane do wszystkich aktorów procesów innowacyjnych. Będą one zbieżne z działaniami podejmowanymi na rzecz dostosowania profilu kształcenia do potrzeb gospodarki regionu, zwiększenia popytu na ciągle zdobywanie nowej wiedzy, przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców (szczególnie na obszarach wiejskich) oraz poprawy i rozbudowy systemu usług cyfrowych w administracji, medycynie i kulturze.

13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	548	UZUPEŁNIENIE 3.1. promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm - powinno być dodane w opisie: ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwo rolno-spożywcze i produkcja oparciu o produkty naturalne	Rozwój sektor przetwórstwa rolno-spożywczego powinien być w sytuacji charakteru rolniczego województwa zachodniopomorskiego szczególnie ważny, który stanowi o potencjale regionu opartego na zasobach naturalnych-biologicznych	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Rozwój sektora przetwórstwa rolno-spożywczego powinien być szczególnie ważny w sytuacji charakteru rolniczego województwa zachodniopomorskiego, który stanowi o potencjale regionu opartego na zasobach naturalnych-biologicznych
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	549	Powinny być doprecyzowane Instytucje Otoczenia Biznesu, które szczególnie są niezbędne dla efektywnej współpracy nauka-przemysł	część z istniejących już w regionie IOB jest zbędnych i przerośniętych na bazie realizowanych projektów w poprzednich perspektywach finansowych a brakuje tych, które rzeczywiście są w stanie prowadzić wspólne projekty z partnerami gospodarczymi (wdrażanie zaawansowanych technologii – nie chodzi o obsługę administracyjną, szkolenia i tzw. konsultacje)	Uwaga uwzględniona – proponowany zapis znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi. Nie jest wskazane określanie zestawu instytucji przewidzianych do udzielenia wsparcia w ramach RPO. Na etapie uszczegółowienia zostaną zdefiniowane kryteria, które spełniać powinny podmioty i projekty ubiegające się o wsparcie w ramach poszczególnych priorytetów.
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	550	KOMENTARZ: Brak informacji na temat wykorzystania odpadów z biomasy, m.in. biorafinacja i wykorzystanie pozostałej biomasy na cele energetyczne	Zagospodarowanie odpadów powinno polegać na umiejętnym ich wykorzystaniu, najpierw jako cennych surowców/materiałów na cele produktowe a dopiero później na cele energetyczne.	Racjonalizacja gospodarki odpadami oraz wykorzystywanie zasobów w procesach produkcji przez przedsiębiorców jest zakresem działań przewidzianych do realizacji na poziomie krajowym. Zawarta w RPO WZ diagnoza stanu odnosi się do działań komponentu regionalnego.
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	551	KOMENTARZ: Brak informacji na temat wykorzystania odpadów z biomasy, m.in. biorafinacja i dopiero wykorzystanie pozostałej biomasy na cele energetyczne.		Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Treść uwagi niezrozumiała. W PI 6.1 wsparcie na poziomie RPO mogą uzyskać projekty w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane w regionach gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów. Racjonalizacja gospodarki odpadami oraz wykorzystywanie zasobów w procesach produkcji przez przedsiębiorców jest zakresem działań przewidzianych do realizacji na poziomie krajowym.
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	552	Cytat: "Jedynie projekty wysoce innowacyjne będą wspierane w formie dotacji." Co to znaczy projekty wysoce innowacyjne, kto będzie o tym decydował i na jakich zasadach. Na jakiej zasadzie będzie potrzebny udział partnera gospodarczego w takim projekcie (list intencyjny, przeprowadzenie prób pilotażowych). Na jakiej zasadzie będzie dostęp do takich wyników – chodzi o pomoc publiczną a ew. własność intelektualna i konkurencyjność.	Potrzeba aby wszelkiego rodzaju formy otrzymywania 100% dotacji były bardzo dobrze doprecyzowane, gdyż one w pierwszej kolejności będą się cieszyły największym zainteresowaniem	Nie sformułowano postulatu. Poruszane kwestie zostaną opracowane na etapie tworzenia dokumentów uszczegóławiających program

13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	553	<p>Cytat; „Wsparcie kluczowej infrastruktury badawczo-rozwojowej w jednostkach naukowych realizowane będzie poprzez projekty uzgodnione w trakcie negocjacji Kontraktu Terytorialnego. Wybór ten pozwoli na realizację projektów wyróżniających się strategicznym i kompleksowym podejściem, bezpośrednio wpisującym się inteligentne i regionalne specjalizacje regionu. W trybie konkursowym preferencje uzyskają projekty bezpośrednio przyczyniające się do wzmocnienia regionalnej i inteligentnej specjalizacji oraz zgodne z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2011-2020 oraz Programem Strategicznym Gospodarka.”</p> <p>POWNNO BYC DOPRECYZOWANE: jak taka infrastruktura będzie powiązana z strategią regionu i z bezpośrednim zainteresowaniem partnerów gospodarczych.</p>	Powstająca infrastruktura w jednostkach naukowych musi spełniać podstawowe kryterium jakie jest zainteresowanie jej wykorzystaniem w ramach realizowanych wspólnie projektów badawczych/usług/prototypowania itp.	Uwaga nieuwzględniona. Przedmiotowe zapisy dot. PI 1.1 dostosowano do demarkacji pomiędzy programami regionalnymi a krajowymi. Fragment, do którego odnoszą się zgłoszone wątpliwości został usunięty.
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	554	<p>Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie udziału odpadów przekazywanych na składowiska w masie odpadów wytworzonych.</p> <p>Brak w opisie celu szczegółowego bardzo ważnego elementu zagospodarowania odpadów związanych z biogospodarką: - wykorzystanie inne niż energetyczne produktów odpadowych przemysłu rolnospożywczego i drzewnego m.in. w procesach biorafinacji do otrzymywania nowych materiałów i produktów</p>	Ten rodzaj gospodarowania produktami odpadowymi powinien być uwzględniony nie tylko w tym miejscu ale w konkretnych zapisach przygotowanego dokumentu	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Obecne zapisy w RPO umożliwiają wsparcie na kompleksowe projekty w zakresie zagospodarowania odpadów innych niż komunalne wynikających z WPGO. W WPGO województwa zachodniopomorskiego wskazano, że do odpadów ulegających biodegradacji innych niż komunalne zaliczają się 3 grupy odpadów, które dzielą się na podgrupy dające łącznie 53 rodzajów odpadów. Są to:</p> <p>grupa 02 – odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności (30 rodzajów odpadów z podgrup: 02 01, 02 02, 02 03, 02 04, 02 05, 02 06 i 02 07),</p> <p>grupa 03 – odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury (10 rodzajów odpadów z podgrup: 03 01 i 03 03),</p> <p>grupa 19 – odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych (13 rodzajów odpadów z podgrup: 19 06, 19 08, 19 09 i 19 12).</p> <p>Wymienione w uwadze odpady co do zasady mieszczą się w katalogu określonym przez WPGO. Należy mieć jednak na uwadze, że zgodnie z Linią demarkacyjną PI 6.1 na poziomie regionalnym jest dedykowane głównie Jednostkom Samorządu Terytorialnego.</p>
13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	555	<p>Cytat: „Ponadto, planowane są inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań wynikających z inteligentnych specjalizacji, przy czym wsparcie to będzie uwarunkowane uzyskaniem pozytywnej opinii Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na etapie wdrażania Programu.”</p> <p>PYTANIE: Dlaczego nie uwzględniono istniejących szkół wyższych, uniwersytetów i uczelni publicznych</p>	Uczelnie wyższe techniczne, przyrodnicze działające w regionie mają największy potencjał aby stworzyć/dostosować odpowiednie kształcenie do potrzeb regionu. Brak ich jako potencjalnych beneficjentów tego działania spowoduje, że nie będzie można szybko i efektywnie tworzyć szkolnictwa zawodowego powiązanego ze szkolnictwem wyższym.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z projektem Linii Demarkacyjnej, w ramach PI 10.4, nie ma możliwości wsparcia innych szkół wyższych niż PWSZ

13 7	Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie	556	Cytat: „Wsparcie na infrastrukturę B+R będzie ukierunkowane na projekty niezbędne do realizacji strategii regionalnych i inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego.” W tym miejscu musi być podkreślone, że infrastruktura musi być wykorzystana do danań we współpracy nauka-przemysł (konieczny taki wskaźnik – ilość projektów realizowanych z partnerami gospodarczymi z wykorzystaniem wskazanej infrastruktury itp.	Tylko bezpośrednia współpraca z partnerami gospodarczymi, będąca wynikiem zakupu/stworzenia określonej infrastruktury może być premiowana dofinansowaniem takiej infrastruktury. Nie może być tylko prostej deklaracji zamierzam współpracować – musi być pewność, że taka współpraca będzie realizowana. Taka rzecz powinna być następnie monitorowana przez kolejne 5 lat.	Uwaga częściowo uwzględniona. Wzmocniono konieczność wykorzystywania infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego regionu. Zaproponowany wskaźnik zostanie wzięty pod uwagę podczas tworzenia katalogu wskaźników na poziomie uszczegółowienia Programu.
13 8	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Maszewie	562	Rozszerzenie: - grupy docelowe o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE - Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50% - Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.
13 8	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Maszewie	563	1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji	Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.

13 9	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Dąb" w Szczecinie	564	<p>Rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy docelowe o spółdzielnie - typów projektów o obiekty handlowe wykorzystane technologie inne niskoemisyjne poza OZE - Dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50% - Odejście od wymogu kompleksowej modernizacji 	<p>Spółdzielnie mieszkaniowe posiadają w swoich zasobach, poza mieszkaniem również wiele obiektów o charakterze przemysłowym czy handlowym. Wybudowane w starych technologiach cechują się często dużą energochłonnością stąd uzasadnione zaproponowane rozszerzenie. Ponadto w sektorze spółdzielczym funkcjonują nie tylko spółdzielnie mieszkaniowe ale również produkcyjne, rolne, spółdzielnie pracy gdzie działalność prowadzona jest w obiektach o charakterze typowo przemysłowym. Wiele spółdzielni podjęło już dawno się modernizacji przedmiotowych obiektów. Wiele prac zostało wykonanych z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych którzy już ponieśli pewien wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Priorytet inwestycyjny 4.2 skierowany jest dla przedsiębiorców. Linia demarkacyjna pozwala na finansowanie na poziomie regionalnym wyłącznie MŚP. Wydaje się, że przy spełnieniu definicji małego lub średniego przedsiębiorstwa możliwe będzie aplikowanie o wsparcie spółdzielni. Nie wymaga to zmiany katalogu beneficjentów. Rozszerzono typ projektu o budynki handlowe i usługowe. W priorytecie nie ma ograniczenia technologii do OZE. Wskazane jest, że w ramach projektu możliwa jest zmiana źródła energii na OZE ale to nie jest obowiązkowy element projektu. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację.</p>
13 9	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Dąb" w Szczecinie	565	<p>1. dofinansowanie bezzwrotne na poziomie min 50%, 2. rozrzeszenie o inne technologie niskoemisyjne niż OZE, 3. podwojenie przewidzianych środków do wykorzystania, 4. finansowanie nie urządzeń energooszczędnych, a przynoszących efekt w postaci zmniejszonego zużycia energii 5. odejście od wymogu kompleksowej modernizacji</p>	<p>Utrzymanie finansowania zwrotnego nie wywoła przewidywanego efektu. Na rynku finansowym dostępnych jest wiele instrumentów finansowych funkcjonujących na podobnych zasadach. Fundusze Unijne powinny znacząco zmienić energochłonność budynków a to można osiągnąć tylko przy dofinansowaniu bezzwrotnym. Przewidziana kwota jest zbyt mała biorąc pod uwagę zapotrzebowanie sektora mieszkaniowego. Nie wszędzie jest możliwe wykorzystanie OZE, stąd uzasadnione jest aby objąć dofinansowaniem również inne technologie zmniejszające emisyjność oraz energochłonność budynków. Niektóre urządzenia nie są energooszczędne same w sobie ale przynoszą efekt w postaci znacznego zmniejszenia poboru energii np. podzielniki. Wiele spółdzielni podjęło się już dawno się modernizacji zarządzanych obiektów. Większość budynków zostało ocieplonych, natomiast pozostały wszystkie pozostałe prace na budynkach. Dotychczasowe prace zostały wykonane z wykorzystaniem dotychczas dostępnych instrumentów finansowych przede wszystkim kredytów bankowych. Stąd też utrzymanie wymogu kompleksowej modernizacji byłoby nieuzasadnionym „karaniem” tych mieszkańców którzy już ponieśli olbrzymi wysiłek finansowy.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Przesądzenie co do formy udzielanego wsparcia nastąpi na podstawie wyników badania ewaluacyjnego w zakresie zastosowania instrumentów finansowych. Po badaniu zostanie podjęta decyzja co do wykorzystania instrumentów finansowych w danym priorytecie, ich formy, wielkości oraz modelu wdrażania. Planuje się przeprowadzenie przedmiotowej analizy w terminie do końca I półrocza 2014 roku. Wymóg kompleksowości modernizacji należy rozumieć jako wymóg zakończenia modernizacji budynku na poziomie, który w możliwej do przewidzenia perspektywie (20 lat) nie będzie wymagał kolejnych dodatkowych prac modernizacyjnych zmierzających do obniżenia zużycia energii. Wsparcie będzie udzielane dla projektów kompleksowo rozwiązujących problem modernizacji, jak i projektów, które finalnie zamykają kompleksową modernizację. W ramach PI 4.3 nie zakłada się finansowania energooszczędnych urządzeń, a prowadzenie takiej modernizacji, która będzie zmierzała do realizacji wskaźnika strategicznego (zmniejszenie emisji CO2 lub zmniejszenie zużycia energii pierwotnej). Zwiększono alokację na priorytet.</p>
14 0	Marcin Wilkowski	566	<p>Możliwość przystąpienia do projektu młodzieży od 14 roku życia. Propozycja dot. branży IT w sprawie zakupu licencji oprogramowania oraz sprzętu komputerowego.</p>	<p>Uzyskane środki pozwolą na samozatrudnienie młodych ludzi po ukończeniu szkoły.</p>	<p>Osoby niepełnoletnie nie mogą być beneficjentami wsparcia w ramach RPO WZ, gdyż osoby niepełnoletnie nie posiadają pełnej zdolności do czynności prawnych.</p>

14
1

Andrzej Śliwiński

567

Interesując się w ostatnim /13r./ i poprzednim roku gruntami będącymi w dyspozycji Agencji Nieruchomości Rolnych w pow. świdwińskim i białogardzkim stwierdziłem, że w zasadzie nie ma tam do zagospodarowania gruntów rolnych.

Praktycznie pozostały nieużytki o dużych nierównościach terenu o powierzchniach od kilku do może 20 - 30 ha, rzadko porośnięte krzakami, najczęściej wierzbowatymi. Gdyby te tereny obsadzić racjonalniej, np. wierzba energetyczna lub podobnymi gatunkami, mogłyby dać wielokrotnie zwiększone pożytki, a licząc od początku procesu:

- zwiększoną produkcję tlenu do powietrza atmosferycznego i jego oczyszczanie,
  - dodatkowe zatrudnienie, np. zakładom usług leśnych, które również wykonują takie prace w terenach górskich i podgórskich, przy przygotowaniu gleby, produkcji sadzonek, nasadzeniach, niewielkiej pielęgnacji, wycinie i przerabianiu odpowiednio przygotowanych gałęzi na zrębki,
  - dodatkowe zatrudnienie przy transporcie zrębków do zakładów przerabiających je na brykiety opalowe jako paliwo ekologiczne / może oddziały Płyt Wiórowych w Szczecinku lub niewielkie, samodzielne zakłady lokalne/,
  - jw. przy dystrybucji tego paliwa.
- Ponieważ wydatek energetyczny takich zrębków nie jest duży / ale i tak są częściowo przerabiane na opał, jak mi wiadomo, raczej z pełnowartościowego surowca przydatnego na płyty drzewne, który można by łatwo zastąpić gorszym - z krzewów /, to można by przy współpracy z Politechnika Koszalińska zastanowić się nad dodatkami do tego opalu / najlepiej pozyskiwanymi z surowców odpadowych/ podnoszącymi jego palność, energetyczność i nie zanieczyszczającymi środowiska.

W tej chwili nie jestem w stanie wypowiedzieć się co do efektywności tego zamierzenia i możliwości pozyskania gruntów w województwie i województwach ościennych. ale mógłbym uczestniczyć w tego rodzaju opracowaniu, a firma LEAR - ewentualnie przy przetwarzaniu zrębków i produkowaniu prostszych urządzeń technicznych, przydatnych do tego celu. AS.

Uwaga nieuwzględniona. Treść uwagi nie wskazuje odniesienia w Programie, stąd brak możliwości identyfikacji. Przedstawiony zamysł produkcji na nieużytkach rolnych wierzby energetycznej do wykorzystania jako biomasy może uzyskać wsparcie w ramach innych programów.

14 2	Stowarzyszenie "WIR" - Wiejska Inicjatywa Rozwoju	568	Zwracamy się z prośbą o ponowne rozważenie możliwości wykorzystania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego instrumentu Rozwój Kierowany przez Lokalną Społeczność i wdrażanego przez Lokalne Grupy Działania.	Lokalne Grupy Działania mają zaplecze kadrowe i lokalowe, mają doświadczenie w realizacji projektów unijnych, które zdobyły dzięki Wdrażaniu Lokalnych Strategii Rozwoju ze środków PROW na lata 2007-2013. Obecny projekt PROW na lata 2014- 2020 ogranicza lub wyklucza zadania, które były realizowane dotychczas np. inwestycje związane z rozwojem gospodarki wodno-ściekowej, czy inwestycje związane z alternatywnymi źródłami energii. Z informacji, które do nas docierają dowiadujemy się, że będą one realizowane w ramach wdrażania polityki spójności na obszarach wiejskich, nie będą to jednak projekty pojedynczych gmin, ale np. związku gmin lub kolejnego, budowanego od podstaw partnerstwa – stowarzyszenia gmin. Członkami LGD są już lokalne samorządy, które mogą przecież w ramach RLKS realizować infrastrukturalne projekty, nie będzie wówczas potrzeby rejestracji kolejnego stowarzyszenia i kolejnych wydatków administracyjnych.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program – propozycja dotyczy szczegółowych kwestii wdrożeniowych. Trwają prace nad systemem wdrażania RPO WZ, w ramach którego analizuje się możliwość wykorzystania instrumentu RLKS.
14 2	Stowarzyszenie "WIR" - Wiejska Inicjatywa Rozwoju	569	Naszemu gminom udało zrealizować się wiele tego typu inwestycji, aby jednak świetlice mogły prowadzić działalność kulturalną nieodzowne jest wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego np. w celu przeszkolenia i zatrudnienia lokalnych animatorów kultury. Jest to przykład kolejnego zadania, które mogłoby być realizowane w ramach RLKS.	Z projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014- 2020 dowiadujemy się, że będą kontynuowane projekty związane z budową, rozbudową, modernizacją infrastruktury kulturalnej i społecznej. Pragniemy zaznaczyć, że tego typu projekty cieszyły się dużym zainteresowaniem w obecnym okresie finansowania.	Uwaga przyjęta do wiadomości.
14 2	Stowarzyszenie "WIR" - Wiejska Inicjatywa Rozwoju	570	Panie Marszałku, najlepszym rozwiązaniem dla niewielkich gmin jest zagwarantowanie, że zadania, które mogą być finansowane ze środków polityki spójności będą realizowane poprzez instrument Rozwój Kierowany przez Lokalną Społeczność i wdrażane przez Lokalne Grupy Działania.	Zgodnie z zapowiedziami Unii Europejskiej jak również naszego rządu, poziom środków, zagwarantowanych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w instrumentach polityki spójności, powinien rekompensować planowane niższe nakłady na PROW 2014-2020 z budżetu UE. Środki na rozwój wsi kierowane z innych źródeł niż EFRROW mogą pochodzić z EFRR i EFS w ramach regionalnych programów operacyjnych województw.	Uwaga przyjęta do wiadomości.
14 2	Stowarzyszenie "WIR" - Wiejska Inicjatywa Rozwoju	571	Ze względu na rangę przygotowywanego przez Samorząd Województwa dokumentu oraz kolejną wersję opublikowanego na stronie MRiRW w dniu 24 stycznia projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014- 2020 zwracamy się z prośbą o wydłużenie terminu konsultacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 i zorganizowanie powiatowych debat dla organizacji pozarządowych.	Jeżeli chcemy budować społeczeństwo obywatelskie to udział w debacie trzeciego sektora w Szczecinie i Koszalinie nie jest wystarczający. Członkowie organizacji pozarządowych najczęściej pracują społecznie i dojazd do stolicy województwa w bardzo wielu przypadkach jest utrudniony.	Uwaga nieuwzględniona - terminy realizacji konsultacji programów określone są zapisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zorganizowanie powiatowych debat dla organizacji pozarządowych oraz ich analiza wymagałaby zaangażowania zasobów kadrowych i byłaby zbyt czasochłonna. IZ RPO WZ ma ustalony harmonogram działań w kontekście przygotowania i przekazania projektu RPO WZ do KE. Organizacja wskazanych debata znacznie by skomplikowała realizację harmonogramu.
14 3	Gmina Postomino	585	Prosz o uzasadnienie dot. wyznaczenia SSW. Nie rozumiem dlaczego wszystkie gminy powiatu są wymienione (nawet miasto Darłowo i Sławno) a nie Gmina Postomino	Na stronie 282 w sekcji 4 dotyczącej ZPT w specjalnej Strefie Wyłączenia (SSW) w wyznaczonych gminach nie widnieje nasza Gmina Postomino a wszystkie z Powiatu Sławieńskiego podano. Brak Gminy Postomino w wyznaczonej SSW jest bardzo krzywdzący. Przypominam, iż Gmina Postomino należy do województwa Zachodniopomorskiego, Powiat Sławieński. W sekcji 5 dot. „ukierunkowanie wsparcia” brak jest danych dotyczących kryteriów wyboru gmin do SSW. W związku z powyższym proszę o przesłanie analizy i kryteriów dotyczących wyboru wszystkich gmin SSW.	Przy wstępnym wskazaniu obszaru SSW w projekcie RPO WZ 2014 - 2020 wzięto pod uwagę wartość syntetycznego wskaźnika badającego następujące czynniki: poziom bezrobocia, saldo migracji, dochody gminy z podatku PIT oraz CIT (patrz mapa na str. 296 projektu RPO WZ). Gminy powiatu wałeckiego, z wyłączeniem gminy miejskiej Wałcz spełniały to wstępne kryterium kwalifikujące je do SSW. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem Programu Interwencyjnego dla SSW. Ostateczny kształt ww. dokumentu, w tym delimitacja Strefy, uwzględniająca sytuację poszczególnych gmin nie tylko w sferze gospodarczej, ale również społecznej i dotyczącej infrastruktury technicznej i środowiska, uzależniony będzie od m.in. zaktualizowanych wartości wskaźników w tych sferach (dane za rok 2012), oraz rozstrzygnięć dotyczących delimitacji pozostałych obszarów strategicznej interwencji (w szczególności dotyczących KKBOF).

14 4	Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych	617	Apelujemy o rozpoczęcie realnej debaty nad stworzeniem warunków dla jaknajpowszechniejszego zastosowania instrumentu RLKS w Polsce. Pozwólmy społecznościom lokalnym na szerokie włączenie się w proces decydowania o swoim rozwoju. Nie pozbywajmy polskiej społeczności lokalnej możliwości aktywnego uczestnictwa we wdrażaniu polityk publicznych, odbierając im szansę jaką jest zastosowanie mechanizmu Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność		Uwaga przyjęta do wiadomości.
14 5	Stowarzyszenie Polites	586	Rozszerzenie listy beneficjentów Programu do wszystkich podmiotów posiadających zdolność prawną (we wszystkich osiach)	Dostęp do wszystkich osi priorytetowych winni mieć wszystkie podmioty, tworzenie w tym zakresie ograniczeń nie tylko jest nierównością w dostępie do środków publicznych, ale przede wszystkim wpływa negatywnie na jakość realizowanych projektów, a w dalszej perspektywie na rozwój i spójność regionu.	Uwaga nieuwzględniona. Ograniczenie przeznaczenia środków w ramach określonych osi priorytetowych czy priorytetów inwestycyjnych do poszczególnych kategorii beneficjentów nie stanowi o nierówności w dostępie do środków publicznych. Koncentracja przeznaczenia wsparcia na określone kategorie beneficjentów jest nie tylko dozwolona, ale pożądana zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. W perspektywie finansowej 2007 - 2013 we wszystkich programach operacyjnych funkcjonujących w Polsce wsparcie było przeznaczane dla określonych typów beneficjentów i analogicznie będzie to miało miejsce w okresie 2014 - 2020. Należy zwrócić uwagę, że ograniczenie typów kategorii beneficjentów ma na celu skierowanie wsparcia do tych odbiorców, którzy poprzez realizację określonych projektów w sposób najpełniejszy przyczynią się do osiągnięcia celu Programu. Ograniczenie puli dostępnych środków uniemożliwia skierowanie wsparcia w każdym obszarze do wszystkich bez wyjątku podmiotów.
14 5	Stowarzyszenie Polites	587	Stworzenie możliwości realizacji inicjatyw oddolnych (rozumianych jako oddolne działania obywatelskie).	W obecnym kształcie program nie przewiduje takich działań, a ich potrzeba wynika z badań społecznych, jak i dokumentów na szczeblu regionalnym.	Uwaga nieuwzględniona. Autor uwagi nie precyzuje czym są oddolne działania obywatelskie i na czym ma polegać stworzenie możliwości realizacji oddolnych działań obywatelskich. Beneficjentem programu operacyjnego mogą być wyłącznie podmioty odpowiadające definicji beneficjenta z rozporządzenia nr 1303/2013 oraz prawa krajowego. W przypadku, gdy oddolne działania obywatelskie przybiorą stosowną formę możliwe będzie wsparcie tego typu działań w zależności od obszaru zainteresowania i pozostałych uregulowań zawartych w Programie. Ponadto jeśli przez oddolne działania obywatelskie można rozumieć np. działania podejmowane przez mieszkańców wspólnot mieszkaniowych, należy zauważyć że wspólnoty mieszkaniowe będą w niektórych działaniach/poddziałaniach uprawnione do otrzymania wsparcia.
14 5	Stowarzyszenie Polites	588	Wnosimy o uwzględnienie na poziomie regionalnym w projekcie Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oddzielnej Osi Priorytetowej dla Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS), umożliwiającej realizację wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju.	Stworzenie w Regionalnym Programie Operacyjnym oddzielnej Osi Priorytetowej dla RLKS umożliwi powiększenie o 10% maksymalnej stopy współfinansowania ze środków Unii Europejskiej dla osi dedykowanej RLKS. Oznacza to, że Oś Priorytetowa RLKS i realizowane w ramach niej działania/projekty w 95% finansowane będą ze środków unijnych a jedynie w 5% ze środków krajowych. W pozostałych osiach stosunek ten wynosić będzie 85% środki unijne a 15% środki krajowe.	Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zarząd Województwa podjął decyzję o niewprowadzaniu osobnej osi priorytetowej dla RLKS. Decyzja została podjęta na podstawie przeprowadzonych analiz możliwości realizowania ukierunkowanego wsparcia. Jednocześnie trwają prace nad systemem wdrażania RPO WZ, w ramach którego analizuje się możliwość wykorzystania instrumentu RLKS.
14 5	Stowarzyszenie Polites	589	Wprowadzenie wymogu stosowania technik partycypacyjnych w planowaniu inwestycji (projektów dużych oraz inwestycji w infrastrukturę)	Doświadczenia okresu 2007-2013 wskazują na istotną rolę partycypacji obywatelskiej w planowaniu inwestycji w regionie – dzięki stosowaniu technik partycypacyjnych inwestycje te okazują się lepiej odpowiadać na lokalne/regionalne potrzeby, zmienia się ich charakter, ale i użyteczność. Konieczne jest więc włączanie obywateli (i/lub ich zorganizowanych grup) do etapu planowania i wdrażania inwestycji. Znaczenie stosowania ww. technik jest szczególnie ważne w inwestycjach o charakterze rewitalizacyjnym, jednak w praktyce każda planowana inwestycja winna być wdrażana w ten sposób	Uwaga nieuwzględniona. Regionalny Program Operacyjny nie jest dokumentem, który zawiera zasady planowania inwestycji w regionie. RPO jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym ustanawianym w celu realizacji strategii rozwoju. Z tego względu postulowana zmiana nie może być wprowadzona do treści Programu.

14 5	Stowarzyszenie Polites	590	Dodanie przedsięwzięcia „projekty służące reintegracji społeczno-zawodowej”	Konieczne dodanie jest przedsięwzięć ukierunkowanych na reintegrację społeczno-zawodową przy czym bez doprecyzowania jakie konkretne działania mogą realizować beneficjenci (tak jak niepotrzebnie wskazano to w pozostałych typach przedsięwzięć w priorytecie 8.5, np. na refundację kosztów zatrudnienia, organizację staży /praktyk zawodowych oraz prac interwencyjnych albo dofinansowanie dojazdów do pracy). Tworzenie takiego katalogu działań nie pozwoli elastycznie reagować na potrzeby mieszkańców, ani realizować działań kompleksowych i nowatorskich.	Uwaga nieuwzględniona. Projekty służące reintegracji społeczno-zawodowej możliwe są do zrealizowania w PI 9.8.
14 5	Stowarzyszenie Polites	591	Dodanie przedsięwzięcia „projekty służące wspieraniu zatrudnienia osób bezrobotnych i defaworyzowanych na otwartym rynku pracy”	Priorytet nie przewiduje działań o najbardziej aktywnych i skutecznych formach, które wykraczają poza prosty schemat „szkolenie – doradztwo – staż”. Dodanie działań kończących się efektywnością zatrudnieniową, a włączających przedsiębiorców i innych pracodawców jest wysoce pożądane.	Uwaga nieuwzględniona. Definicja osób defaworyzowanych na rynku pracy pokrywa się z zapisem "...które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy."
14 5	Stowarzyszenie Polites	592	Rezygnacja z precyzyjnego opisu katalogu zadań, który realizować mogą beneficjenci w ramach wspierania przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc	Tworzenie takiego katalogu działań nie pozwoli elastycznie reagować na potrzeby mieszkańców, ani realizować działań kompleksowych i nowatorskich.	Uwaga nieuwzględniona. PI 8.6 będzie realizowany na poziomie krajowym w ramach PO WER 2014-2020.
14 5	Stowarzyszenie Polites	593	Zamiast zapisu : Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania podmiotów opieki nad dziećmi do lat 3, w tym żłobków (m.in. przykładowych), klubów dziecięcych, oddziałów żłobkowych oraz działania na rzecz zwiększania liczby miejsc w istniejących instytucjach wprowadzić zapis: Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania podmiotów opieki nad dziećmi do lat 3, w tym żłobków (m.in. przykładowych), klubów dziecięcych, oddziałów żłobkowych o trwałych i różnicowanych źródłach finansowania oraz działania na rzecz zwiększania liczby miejsc w istniejących instytucjach	Doświadczenia działań PO KL 2007-2013 pokazują, że wspieranie ze środków publicznych działań, które nie mają konkretnego i jasno opisanego planu finansowania po zakończeniu realizacji projektu mija się z celem (doświadczenia prowadzenia żłobków i przedszkoli w PO KL). Tym samym, plany co do takich działań muszą już na etapie początkowym, a więc najlepiej we wprost zapisanej (sformułowanej) formie przedsięwzięcia przewidywać utrzymanie powstałej dzięki projektowi struktury.	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby zmiany zapisu. Faktycznie doświadczenia PO KL 2007-2013 pokazują, że jednym z kryteriów wsparcia musi być tzw. trwałość projektu. Na początku funkcjonowania PO KL nie było takiego kryterium, jednak po pierwszych konkursach zostało wprowadzone i jest obowiązkowe. Działania na rzecz zwiększenia liczby miejsc mieszczą się w katalogu "Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania".
14 5	Stowarzyszenie Polites	594	Dodanie dwóch przedsięwzięć z zakresu „aktywności społecznej”: „uczenia do aktywności, w tym aktywności społecznej w wieku poprodukcyjnym”, „coaching i mentoring międzypokoleniowy”	Formy te są konieczne, aby przygotowywać mieszkańców do aktywnego starzenia się – proponowane działania pozwolą na włączenie w sferę przygotowań do aktywnego starzenia się działań społecznych i prospołecznych, jak i do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Dodatkowo pozwalają na rozwijanie pasji, realizację zarzuconych wcześniej planów życiowych itp.	Uwaga nieuwzględniona. Interwencja EFS ma na celu zwiększenie efektywności zatrudnieniowej - w ramach tego PI jej przedłużenie, nie jest to organizacja czasu dla osób w wieku poprodukcyjnym.
14 5	Stowarzyszenie Polites	595	Zmiana nazwy priorytetu 9.7 z „9.7: Ułatwianie dostępu do niedrogich trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym”, na „9.7: Ułatwianie dostępu do efektywnych usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym”	Stosowane w nazwie priorytetu określenie „niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości” wprowadzać będzie w błąd a wszystkie wymienione w tym określeniu cechy usług zamykają się w określeniu „efektywny”.	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa priorytetu wynika z Umowy Partnerstwa 2014-2020 przyjętej przez Radę Ministrów. Dokument został poprzedzony konsultacjami społecznymi.

14 5	Stowarzyszenie Polites	596	Zmiana podziału przedsięwzięć na trzy podgrupy (zgodne z założeniami do ustawy o pomocy społecznej): 1. Usługi profilaktyczne, 2. Usługi aktywizacyjne, 3. Usługi interwencyjne kierowane do trzech grup docelowych: rodzina (w tym dzieci i młodzież), niepełnosprawni, seniorzy.	Proponujemy zmianę układu wyliczonych w priorytecie form wsparcia na podział zgodny z założeniami do ustawy o pomocy społecznej	Uwaga nieuwzględniona. Nazwa priorytetu wynika z Umowy Partnerstwa. Należy mieć na uwadze, że jest to uniwersalna nazwa, która odnosi się do poziomu regionalnego i centralnego. Ponadto nie zaleca się podziału form wsparcia na podział zgodny z założeniami do ustawy o pomocy społecznej, gdyż może to sugerować fragmentaryczność wsparcia. Natomiast założeniem RPO WZ jest komplementarność działań skierowanych do beneficjentów ostatecznych.
14 5	Stowarzyszenie Polites	597	Dodanie przedsięwzięcia „Usługi na rzecz dzieci i młodzieży organizowane przez szkoły i podmioty niepubliczne we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym”	Konieczne jest stworzenie warunków do rozwoju oferty szkoły poprzez włączenie środowiska lokalnego, procesy partycypacyjne na rzecz rozwoju szkół, jak i angażowanie rodziców i zorganizowanych grup obywateli (organizacji pozarządowych) w ich realizacji.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym przewidziane jest w ramach X osi priorytetowej "Edukacja".
14 5	Stowarzyszenie Polites	598	Dodanie działania „Opracowanie i realizacja programów pracy świetlic szkolnych, środowiskowych czy klubów ukierunkowanych na zapewnienie opieki dla dzieci starszych w wieku szkolnym przy uwzględnieniu potrzeb lokalnych i z zastosowaniem partycypacji obywatelskiej”	Świetlice szkolne, środowiskowe i kluby realizują specyficzne i bardzo potrzebne działania, ale każda z tych form funkcjonuje w konkretnym kontekście lokalnym. Dodatkowo każda z nich może stać się miejscem lokalnej aktywności i włączania obywateli w branie odpowiedzialności za swoją społeczność. Tym samym wysoce szkodliwe jest standaryzowanie programów ich funkcjonowania, a konieczne włączanie lokalnych środowisk w kształtowanie ich oferty.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program. Poziom szczegółowości zaproponowanego przedsięwzięcia nie pozwala na uwzględnienie takich zapisów w Programie. Obecne zapisy RPO są ogólne i nie wykluczają wsparcia takiego działania w ramach PI 9.7. W związku z czym, w przypadku uzasadnienia przez projektodawcę służności realizacji takiego przedsięwzięcia, nie będzie przeciwskażać aby taka inicjatywa uzyskała dofinansowanie.
14 5	Stowarzyszenie Polites	599	Dodanie przedsięwzięcia „Opracowanie i realizacja programów pracy świetlic szkolnych, środowiskowych czy klubów ukierunkowanych na zapewnienie opieki dla dzieci starszych w wieku szkolnym przy uwzględnieniu potrzeb lokalnych i z zastosowaniem partycypacji obywatelskiej”	Świetlice szkolne, środowiskowe i kluby realizują specyficzne i bardzo potrzebne działania, ale każda z tych form funkcjonuje w konkretnym kontekście lokalnym. Dodatkowo każda z nich może stać się miejscem lokalnej aktywności i włączania obywateli w branie odpowiedzialności za swoją społeczność. Tym samym wysoce szkodliwe jest standaryzowanie programów ich funkcjonowania, a konieczne włączanie lokalnych środowisk w kształtowanie ich oferty.	Uwaga zostanie poddana analizie na etapie tworzenia dokumentów uszczegółwiających Program. Poziom szczegółowości zaproponowanego przedsięwzięcia nie pozwala na uwzględnienie takich zapisów w Programie. Obecne zapisy RPO są ogólne i nie wykluczają wsparcia takiego działania w ramach PI 9.7. W związku z czym, w przypadku uzasadnienia przez projektodawcę służności realizacji takiego przedsięwzięcia, nie będzie przeciwskażać aby taka inicjatywa uzyskała dofinansowanie.
14 5	Stowarzyszenie Polites	600	Dodanie przedsięwzięcia: „wdrożenie działań na rzecz organizowania poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin”	Kwestie tworzenia i realizacji działań na rzecz organizowania poradnictwa dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin pojawia się jako zdiagnozowana potrzeba w wielu programach i działaniach, jednak brakuje takich działań na wszystkich szczeblach administracyjnych	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin możliwe będzie m.in. w ramach PI 9.4 i 9.7. Konkretnie działania będą możliwe do zaplanowania w ramach projektów składanych do IZ w odpowiedzi na ogłoszone konkursy. W przypadku popartego analizą uzasadnienia dla realizacji przedmiotowego działania, będzie istniała możliwość dofinansowania takiego projektu. Jednocześnie należy dodać, że konstruując Program brano pod uwagę szereg dokumentów, które mają na celu niedyskryminowanie osób niepełnosprawnych oraz projektowanie uniwersalne (m.in.: Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020, Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Co więcej, rozporządzenie ogólne Komisji Europejskiej w sprawie programowania pięciu funduszy polityki spójności 2014-2020, nakłada na Państwa członkowskie jako warunek ex-ante podpisania Umowy Partnerskiej z UE konieczność "istnienia mechanizmu, który zapewnia skuteczne wdrożenie i stosowanie Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych".

14 5	Stowarzyszenie Polites	601	Dodanie przedsięwzięcia: „wdrożenie działań w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych”	Mieszkalnictwo wspomagane pojawia się ratyfikowanej przez Polskę w 2012 roku Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i stanowi zobowiązanie do wypracowywania i realizacji rozwiązań w tym zakresie.	Nie jest jasne czy autor ma na myśli wsparcie infrastrukturalne czy rodzaj tzw. wsparcia miękkiego np. wsparcie towarzyszące - podtrzymanie posiadanych i rozwijanie istniejących umiejętności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. W kwestii wsparcia infrastrukturalnego, należy zauważyć, że nie ma możliwości realizacji takich działań w ramach EFS. Inwestycje w infrastrukturę społeczną możliwe są w ramach PI 9.1 (EFRR). Wówczas wsparcie towarzyszące mogłoby być realizowane jako kompleksowe w ramach P.I 9.4 czy P.I 9.7. Jednocześnie należy dodać, że konstruuąc Program brano pod uwagę szereg dokumentów, które mają na celu niedyskryminowanie osób niepełnosprawnych oraz projektowanie uniwersalne (m.in.: "Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020", Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Co więcej, rozporządzenie ogólne Komisji Europejskiej w sprawie programowania pięciu funduszy polityki spójności 2014-2020, nakłada na Państwa członkowskie jako warunek ex-ante podpisania Umowy Partnerskiej z UE konieczność "istnienia mechanizmu, który zapewnia skuteczne wdrożenie i stosowanie Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych".
14 5	Stowarzyszenie Polites	602	Dodanie przedsięwzięcia: „inwestycje polegające na wyodrębnianiu z zasobów publicznych mieszkań chronionych/wspomaganych na bazie istniejących zasobów lokalowych (budynków) i osobowych (kadry)”	Inwestycje polegające na wyodrębnianiu z zasobów publicznych dotyczą np. domów pomocy społecznej, a prywatnych dotyczą np. nieruchomości należących do NGOów. W zasobach tych możliwe będzie organizowanie i prowadzenie mieszkań chronionych/wspomaganych, również na bazie istniejących zasobów osobowych (kadry). Dzięki realizacji ww. działań dojdzie do potrzebnego tworzenia oferty usług społecznych bazujących na współpracy sektorów, w partnerstwie JST i NGO.	Uwaga nieuwzględniona, nie ma możliwości realizacji działań infrastrukturalnych w ramach EFS. Tworzenie mieszkań chronionych jest możliwe w ramach PI 9.1
14 5	Stowarzyszenie Polites	603	Dodanie przedsięwzięcia: „projekty integracji społecznej mieszkańców niepełnosprawnych ze sprawnymi”	Dodanie tak szeroko zdefiniowanego typu projektowego pozwoli na liczne działania o charakterze trwałym i dużej efektywności.	Uwaga nieuwzględniona. Poziom szczegółowości zaproponowanego przedsięwzięcia nie pozwala na uwzględnienie takich zapisów w Programie. Obecne zapisy RPO są ogólne i nie wykluczają wsparcia takiego działania w ramach PI 9.7. W związku z czym, w przypadku uzasadnienia przez projektodawcę słuszności realizacji takiego przedsięwzięcia, nie będzie przeciwwskazań aby taka inicjatywa uzyskała dofinansowanie.
14 5	Stowarzyszenie Polites	604	Dodanie przedsięwzięcia „Wsparciana rzecz osób niepełnosprawnych poprzez działania podejmowane w różnych formachaktywizacyjnych”	Dodanie tak szeroko zdefiniowanego typu projektowego pozwoli na liczne działania o charakterze trwałym i dużej efektywności.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie na rzecz osób niepełnosprawnych możliwe będzie m.in. w ramach PI 9.4 (programy na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno - zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, zawodowej i środowiskowej). Należy dodać, że konstruuąc Program brano pod uwagę szereg dokumentów, które mają na celu niedyskryminowanie osób niepełnosprawnych oraz projektowanie uniwersalne (m.in.: Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020, Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych). Warto dodać, że rozporządzenie ogólne Komisji Europejskiej w sprawie programowania pięciu funduszy polityki spójności 2014-2020, nakłada na Państwa członkowskie jako warunek ex-ante podpisania Umowy Partnerskiej z UE konieczność "istnienia mechanizmu, który zapewnia skuteczne wdrożenie i stosowanie Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych".

14 5	Stowarzyszenie Polites	605	Usunięcie przedsięwzięcia „Tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, zwiększające dostępność do usług doradczych na rzecz podmiotów ekonomii społecznej”	Tworzenie rzeczywistego i dynamicznie rozwijającego się partnerstwa nie jest możliwe w drodze projektów, na co dowód stanowią projekty PO KL realizowane w różnych działaniach i poddziałaniach. Bardziej zasadne jest w tym zakresie realizowanie partnerskich projektów na rzecz podmiotów ekonomii społecznej.	Należy zwrócić uwagę, że typ działania „Tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, zwiększające dostępność do usług doradczych na rzecz podmiotów ekonomii społecznej” jest przewidziany do realizacji w ramach PI 9.8, gdzie zaprogramowany tryb wyboru projektów to tryb pozakonkursowy. Zaproponowany tryb ma przyczynić się do skuteczności procesu selekcji jako wyboru projektów właściwych, tj. poszukiwanych i oczekiwanych oraz realizujących cele programu. Jednocześnie uzasadnieniem dla realizacji tego typu działań mogą być wyniki badań "Ewaluacja projektów dotyczących wsparcia ekonomii społecznej" przeprowadzonych przez Coffey International Development Sp. z o.o. Przedstawiciele podmiotów, które brały udział w ww. badaniu, stwierdzili, że podstawowe korzyści osiągnięte dzięki pomocy instytucji wsparcia ekonomii społecznej wiążą się z podniesieniem lub nabyciem kompetencji. Druga najczęściej przytaczana odpowiedź to korzyści związane z budowaniem partnerstwa lokalnego (48,1% respondentów).
14 5	Stowarzyszenie Polites	606	Dodanie przedsięwzięcia „Wsparcie na założenie lub funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej”		Uwaga nieuwzględniona. Podmioty ekonomii społecznej, które prowadzą aktywizację społeczno – zawodową mogą korzystać ze wsparcia w ramach PI 9.8, w ramach 3 typu projektu: "Tworzenie miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstwa społecznych m.in. poprzez wsparcie tworzenia przedsiębiorstw społecznych." Podmioty reintegracyjne będą mogły uzyskać wsparcie w ramach 2 typu projektu (PI 9.8) "Wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej o charakterze integracyjnych (w tym poprzez tworzenie i/lub działalność podmiotów integracji społecznej)".
14 5	Stowarzyszenie Polites	607	Dodanie przedsięwzięcia: „wsparcie typu voucher dla podmiotów ekonomii społecznej”	Podmioty ekonomii społecznej – rozumiane w obecnej definicji stosowanej w PO KL – są na tyle zróżnicowane pod względem typów i zakresów działalności, że konieczne jest umożliwienie im rozwoju poprzez udostępnienie środków (w formie voucherów) do działań. Jednocześnie podmioty te poprzez kreatywność ich twórców i uczestników są w stanie realizować liczne działania na rzecz grup dewaforyzowanych, które wspierane mają być w różnych osiach RPO WKP 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona. Poziom szczegółowości zaproponowanego przedsięwzięcia nie pozwala na uwzględnienie takich zapisów w Programie. Doprecyzowanie form wsparcia/narzędzi nastąpi na etapie uszczegółowienia RPO WZ 2014-2020.
14 5	Stowarzyszenie Polites	608	Dodanie przedsięwzięcia: „zwiększanie dostępności środków finansowych dla małych organizacji pozarządowych w formie regrantingu”	Małe organizacje pozarządowe, rozumiane także jako podmioty ekonomii społecznej, winny być wspierane nie tylko poprzez fakt dostępu i możliwość realizacji projektów ze środków publicznych, ale poprzez narzędzia regrantingowe, w których skorzystanie ze środków publicznych będzie przy osiąganiu konkretnych założeń i celów.	Uwaga zostanie rozważona na etapie tworzenia Uszczegółowienia Programu.
14 5	Stowarzyszenie Polites	609	Dodanie przedsięwzięcia: „wspieranie i rozwój poradnictwa obywatelskiego”	Poradnictwo obywatelskie (niebędące poradnictwem prawnym) może stać się motorem napędowym działań obywatelskich i gospodarki społecznej.	Przedstawione działania mogą znaleźć swoje uzasadnienie w realizacji w ramach 1 typu projektu PI 9.8, gdzie przykładowym typem działań jest pobudzanie aktywności obywatelskiej poprzez działania animacyjne, umożliwiające tworzenie podmiotów obywatelskich, wsparcie dla ich rozwoju oraz rozwój partycypacji społecznej. Program nie jest miejscem do wskazywania każdego możliwego do realizacji działania. Doprecyzowanie form wsparcia/narzędzi nastąpi na etapie uszczegółowienia RPO WZ 2014-2020.
14 5	Stowarzyszenie Polites	610	Dodanie przedsięwzięcia: „tworzenie i działalność centrów wspierania organizacji pozarządowych”	Obecna kondycja organizacji pozarządowych wymaga wsparcia w zakresie „inkubowania”, co przyczyni się w dłuższej perspektywie do rozwoju organizacji, ich stopniowego rozwoju oraz do coraz bardziej świadomego społeczeństwa obywatelskiego.	Uwaga nieuwzględniona. Program nie pozwala na rozwiązanie wszystkich problemów stojących przed III sektorem ze względu na ich szeroki zakres. Należy mieć na uwadze, że szerokie wsparcie dla organizacji pozarządowych przewiduje, komplementarny z RPO WZ 2014-2020, program pn. "Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020", który ma na celu m.in. rozwój świadomego społeczeństwa obywatelskiego.

14 5	Stowarzyszenie Polites	611	Dodanie przedsięwzięcia „animowanie do współdziałania lokalnej społeczności oraz tworzenie form samoorganizacji	Poza bezpośrednim interwencyjnym wsparciem potrzebna w katalogu przedsięwzięć możliwych do realizacji działania służące samoorganizacji aktywności, które przetrwają czas finansowania w ramach programu.	Przedstawione działania mogą znaleźć swoje uzasadnienie w realizacji w ramach 1 typu projektu PI 9.8, gdzie przykładowym typem działań jest pobudzanie aktywności obywatelskiej poprzez działania animacyjne, umożliwiające tworzenie podmiotów obywatelskich, wsparcie dla ich rozwoju oraz rozwój partycypacji społecznej. Program nie jest miejscem do wskazywania każdego możliwego do realizacji działania. Doprecyzowanie form wsparcia/narzędzi nastąpi na etapie uszczegółowienia RPO WZ 2014-2020.
14 5	Stowarzyszenie Polites	612	Dodanie przedsięwzięcia „rozwój wolontariatu osób starszych i doświadczonych”	Poza bezpośrednim interwencyjnym wsparciem potrzebne są w katalogu przedsięwzięć możliwych do realizacji działania służące rozwojowi wolontariatu. Istotny jest tu zwłaszcza wolontariat osób starszych, które nie tylko aktywizują się dzięki działaniom wolontarystycznym, ale również istotnie wzmacniają doświadczeniem i wiedzą podmioty, w których funkcjonowanie się angażują.	RPO nie jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki działań, ale raczej planem wydatkowania środków UE w poszczególnych dziedzinach. Proponowane przedsięwzięcia są zgodne co do zasady z typami projektów, które mieszczą się w ramach PI 9.7, przy założeniu, że mają na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W przypadku popartego analizą uzasadnienia dla realizacji danego przedsięwzięcia, będzie istniała możliwość dofinansowania takiego projektu.
14 5	Stowarzyszenie Polites	613	Dodanie przedsięwzięcia „rozwijanie i wdrażanie usług opiekuńczych świadczonych w środowisku zamieszkania”	Proponowany typ przedsięwzięcia odnosi się do wypracowanego na poziomie centralnym (w ramach projektu 1.18 PO KL) standardu świadczenia usług dla osób starszych. W projekcie RPO WK-P skupiono się wyłącznie na usługach świadczonych w instytucjach, a istnieje ogromna potrzeba rozwijania ich w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej.	Uwaga nie odnosi się do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.
14 6	Sea Development Sp. z o.o.	614	W zdaniu: „Trwałość przedmiotowych projektów zostanie zapewniona ze środków własnych beneficjentów – JST, które będą zobowiązane do kontynuowania działalności multimedialnych centrow edukacyjnych” -należy wykreślić JST	Tworzenie Ośrodków Twórczej Edukacji przy JST związane byłoby nie tylko z kosztami budowy/adaptacji/modernizacji ale przede wszystkim z koniecznością ponoszenia bieżących kosztów utrzymania kolejnego obiektu edukacyjnego, co zwiększałoby wydatki budżetowe. Oznaczałoby to również stworzenie bardzo niewielkiego ośrodka z małym wyposażeniem w stanowiska doświadczalne. Taki ośrodek niewiele by się różnił od zwykłego laboratorium szkolnego i dawał znikome korzyści w stosunku do kosztów. Nie wypracowałby też istotnej przewagi konkurencyjnej regionu woj. zachodniopomorskiego w stosunku do innych regionów i byłby w ogóle nie porównywalny z funkcjonującymi ośrodkami w Warszawie (Kopernik) i Wrocławiu. Należy takie projekty realizować przez przedsiębiorstwa lub konsorcja przemysłowo-naukowe. Obecny zapis-JST- jest sprzeczny z dalszym określeniem beneficjentów, którymi mogą być przedsiębiorstwa. W dodatku główne cele programów operacyjnych 2014-2020 są jednoznacznie ukierunkowane na podniesienie innowacyjności gospodarki poprzez współdziałanie przedsiębiorstw z nauką.	Uwaga uwzględniona – propozycja znajdzie się w projekcie RPO WZ we wskazanym brzmieniu lub w brzmieniu oddającym bezpośredni sens uwagi.

14 6	Sea Development Sp. z o.o.	615	Grupa docelowa: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego Dopisać: ituryści	<p>Dostępność do nowoczesnych metod nauczania, a zwłaszcza urządzeń i środków wykorzystujących techniki multimedialne, jest w woj. zachodniopomorskim niewielka. Jednym z najważniejszych sektorów gospodarki województwa jest turystyka. Uruchomienie centrum edukacji multimedialnej w trybie obiektu otwartego zarówno dla mieszkańców woj. zachodniopomorskiego, w tym uczniów i dzieci a także turystów przyniesie wiele korzyści:- Projekty te dadzą możliwość wprowadzania na każdym etapie nauczania uzupełniania wiedzy teoretycznej wiedzą praktyczną- dadzą możliwość spędzania czasu rodzinom z dziećmi na zabawie edukacyjnej- dadzą możliwość wprowadzenia dodatkowej atrakcji turystycznej dla odwiedzających woj. zachodniopomorskie a tym samym zniwelują niekorzystną tendencję sezonowości gospodarczej- jako obiekt otwarty dla wszystkich: tj. mieszkańców i turystów przyniesie to zdecydowane zwiększenie skali wykorzystania i wzrostu edukacji społeczeństwa.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Zgodnie z zapisami Umowy partnerstwa celem szczegółowym Celu tematycznego 10 są lepsze kompetencje kadr gospodarki. Priorytet ten nakierowany jest na kształcenie kadr na rzecz gospodarki. Infrastruktura popularyzująca naukę i innowacje musi realizować założony cel, tak więc grupą docelową są mieszkańcy regionu. Turystyci jedynie jako wartość dodana projektu.</p>
---------	----------------------------------	-----	---	--	--

14 6	Sea Development Sp. z o.o.	616	<p>W punkcie Narzędzia realizacji: wprowadzić zapis:</p> <p>Realizacja Projektu Międzyregionalnego Centrum Twórczej Edukacji NAUTILUS w Kołobrzegu przez Bałtycki Klaster sEaNERGIA</p> <p>w trybie pozakonkursowym</p>	<p>W RPO w tym priorytecie w 2.A.2.2. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów pod punktem: Narzędzia realizacji: już założono możliwość trybu pozakonkursowego. Na str 269 cytujemy: W uzasadnionych przypadkach zastosowany zostanie również tryb pozakonkursowy – tryb negocjacyjny w ramach kontraktów samorządowych, który pozwoli na komplementarne rozwiązanie likwidacji szeregu problemów na danym obszarze, w ramach których jednym z elementów będzie wsparcie infrastruktury edukacyjnej..”</p> <p>Sea Development- koordynator Bałtyckiego Klastra sEaNERGIA- deklaruje budowę Międzyregionalnego Centrum Twórczej Edukacji NAUTILUS w Kołobrzegu przez Bałtycki Klaster sEaNERGIA na terenie własnym w zachodniej dzielnicy Kołobrzegu z 70 demonstratorami i 90 ekspozycjami w obiekcie o 2,5 tys. m2; utrzymanie ośrodka ze środków własnych, otwarcie centrum dla mieszkańców woj. zachodniopomorskiego, szkół i turystów; prowadzenie centrum w systemie ciągłym; realizację specjalistycznych programów edukacyjnych; prowadzenie badań i pomiarów efektywności przyswajania wiedzy i skuteczności programów nauczania w szkołach powiatu kołobrzесьkiego dzięki innowacyjnemu połączeniu Centrum z laboratorium badawczym.</p> <p>Centrum w trybie on-line będzie prowadziło też bezpośrednio wykłady, ćwiczenia, demonstracje dla uczniów w szkołach i dzieci w przedszkolach. Centrum będzie miało charakter międzyregionalny, co oznacza że będzie obejmować swoim działaniem cały Subregion Kołobrzесьki. Centrum ma szerokie poparcie społeczne i samorządowe regionu.</p> <p>Projekt będzie bardzo nowoczesny z wykorzystaniem współpracy międzynarodowej z zagranicznymi partnerami klastra (Niemcy, kraje Skandynawskie etc)</p> <p>Centrum będzie zasilane TYLKO z odnawialnych źródeł energii- jednym z obszarów edukacji będzie edukacja ekologiczna, co jest zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju regionu.</p> <p>Projekt będzie realizowała spółka Sea Development- koordynator Bałtyckiego Klastra sEaNERGIA, z dużym doświadczeniem w projektach inwestycyjnych, edukacyjnych i badawczych w tym projektach UE we współpracy z przedsiębiorstwami i ośrodkami naukowymi regionu. Wzmocni to dodatkowo potencjał gospodarczy naszego regionu a także współpracę przedsiębiorców ze sferą B+R, co jest jednym z głównych celów RPO woj. zachodniopomorskiego oraz Polityki Rozwoju Kraju do 2020.</p> <p>Projekt też zniweluje problem sezonowości turystycznej regionu, zwiększy zatrudnienie, da możliwość odbywania stazy i praktyk zarówno przemysłowych jak i naukowych.</p> <p>Projekt jest gotowy do realizacji- jest opracowana dokumentacja techniczna, są struktury i zasoby kadrowe w tym naukowe.</p> <p>Nie ma sensu ekonomicznego organizowanie kilku, małych laboratoriów przy szkołach/przedszkolach, gdyż skala ich oddziaływania będzie niewielka a koszty, w tym utrzymania duże. Proponowane przez nas Centrum podniesie nie tylko poziom praktycznej edukacji mieszkańców regionu, ale również przewagę konkurencyjną regionu w stosunku do pozostałych budując Centrum na skalę Kopernika w Warszawie.</p> <p>Wnioskujemy o wprowadzenie do RPO wybudowanie Międzyregionalnego Centrum Twórczej Edukacji w Kołobrzegu przez Sea Development- koordynatora Bałtyckiego Klastra sEaNERGIA w trybie pozakonkursowym. Bez wsparcia środkami publicznymi projekt nie ma szans na realizację.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – propozycja nie zostanie uwzględniona w projekcie RPO WZ. Nie ma możliwości wskazywania poszczególnych projektów w RPO WZ.</p>
---------	----------------------------	-----	---	---	--

